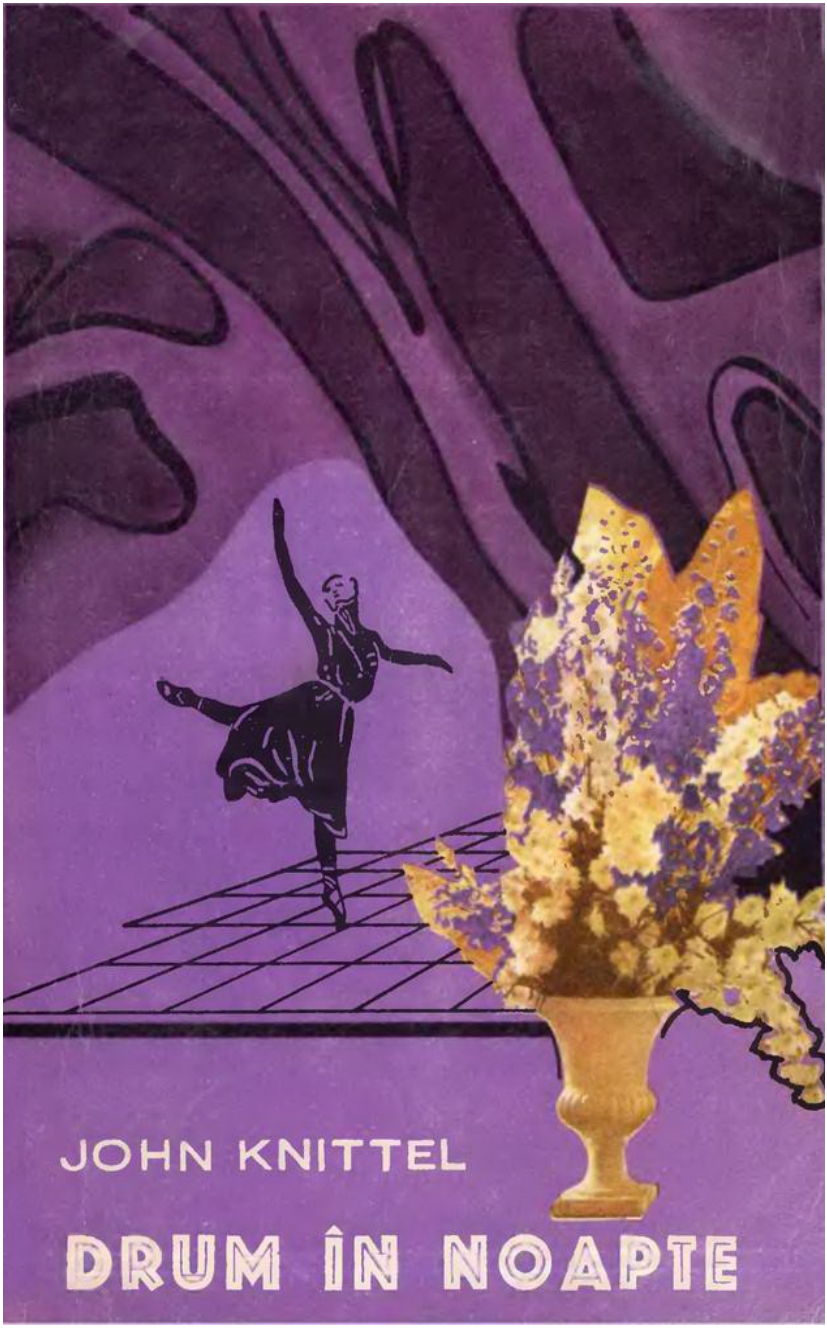
JOHN KNITTEL
DRUM ÎN NOAPTE

JOHN KNITTEL
DRUM ÎN NOAPTE
ÎN ROMÂNEŞTE DE F. ADERCA
1 MOTTO: *An justum homini hominem dominari*?
Non justum: *Nisi vi*, *nisi pecuta*, *nisi frandibus*.
GALERIUS, Călugăr din veacul al 13-lea
EDITURA VIVALDI BUCUREŞTI 1991
CARTEA ÎNTÂI
CINEVA CAUTĂ ÎN BEZNĂ

I

KARIS LOPINOWA era singurul copil al Anastasiei Lopinowa, pe vremuri dansatoare în baletul imperial rusesc. Anastasia făcuse o carieră strălucită. Dar când ajunse, la vârsta de treizeci de ani începu să se îngraşe. Încercă prin toate mijloacele să lupte împotriva kilogramelor care ameninţau s-o stingherească în exercitarea profesiunii, însă nu izbuti. Cura de slăbire, exerciţiile fizice, până şi Karlsbadul şi masajul riguros – toate au fost zadarnice. Deoarece continua aceste eforturi, căutând să înfrângă cu îndărătnicie natura, inima îi slăbise şi un medic îi prezise într-o zi catastrofă sigură, în cazul când nu va renunţa la munca ei obositoare.

Înspăimântată de gândul morţii premature, Anastasia părăsi baletul şi porni în căutarea unei alte îndeletniciri. Căci forţa ei era la fel de viguroasă. Plecă în Germania, hotărâtă să încerce arta dramatică şi pentru că stăpânea perfect limba germană, găsi numaidecât un angajament, juca roluri de mamă şi după o muncă asiduă de doi ani, şi experienţe de tot felul, semnă un contract cu teatrul din Dresda, pentru un angajament stabil de trei ani.

În timpul acesta Anastasia se îndrăgosti de un actor. Credea că găsise pentru întâia dată adevărata iubire. Se mutară împreună. Dar povestea dragostei ei nu a durat multă vreme.

Anastasia avea o fire cam ciudată. Era încăpăţânată până la sălbăticie şi autoritară. Gelozia, ambiţia de a deveni o mare tragediană, dorul ei arzător de glorie nu cunoşteau margini:

Iubitul «era un tânăr firav, cu părul negru, cu faţa arămie, senzuală, cu doi ochi albaştri, pierduţi visători. El părea neînsemnat şi firav, alături de trupeşii, blonda Anastasia, care trecea semeaţă prin cafenele şi saloane ca o adevărată tragediană, în rochie neagră de catifea, închisă până la gât, împodobită cu şiraguri de mărgele grele şi strasuri sclipitoare ce se revărsau bogat pe pieptul ei voluptuos.

După trei ani iubitul începu să simtă că viaţa cu Anastasia îi era de nesuferit. O ştia mult mai talentată, îl copleşea firea ei mândră, şi nu mai dorea să se supună capriciilor ei prea nesfârşite. În sfârşit, hotărî să nu se mai lase tiranizat de ea, de nenumăratele ei capricii, de a nu mai servi drept instrument ambiţiei ei neînfrânate. Vru să pună capăt plângerilor. certurilor, umilinţelor, la care-l supunea Anastasia. Într-o seară pe când se afla într-o cafenea din Dresda, în cercul prietenilor, Anastasia intră pe neaşteptate şi imperativ îi ceru s-o conducă acasă. Tânărul se împotrivi, izbucni un mare scandal, şi apoi urmă despărţirea definitivă. Iubitul Anastasiei părăsi Dresda împreună cu o cunoscută artistă de comedie.

Din această iubire veni pe lume o fetiţă căreia Anastasia îi dădu numele de Karis, în pofida tuturor

sfinţilor şi a religiei ortodoxe. Un nume păgân pentru un copil păgân – gândi ea.

Şi câţiva ani duse o viaţă nomadă împreună cu fiica ei, trecând prin Berlin, Frankfurt, Paris şi Londra. La Londra, dădu lecţii de dans, şi îşi crea o situaţie bunicică. Apoi îi veni deodată ideea să-şi revadă patria; îşi făcu bagajele şi plecă din nou în Rusia, întovărăşită de o guvernantă engleză, pe care o ţinu vreo doi ani şi o expedie apoi în Anglia.

Pe atunci, Karis avea cinci ani. Cu ochii albaştri. cu dinţii sclipitori, cu părul bogat, ca aurul, părea o păpuşă frumos dichisită. Dansa de la un an, atât era de talentată. Un profesor sărac o învăţa tot felul de figuri de circ, pentru mlădierea şi supleţea trupului. După câteva luni de exerciţii, copila fu trimisă la şcoală pentru a învăţa să citească şi să scrie.

La zece ani, Karis Lopinowa debuta. Anastasia renunţă definitiv la propriile ei ambiţii artistice. Speranţele şi năzuinţele ei se întrupau acum în mica dansatoare. După doi ani de instrucţie severă, de muncă grea. Anastasia crezu că fetiţa ei e aptă pentru orice scenă, şi se strădui să-i găsească un angajament. Vizita pe toţi prietenii de odinioară, pusese cerul şi pământul în mişcare şi în cele din urmă avu succes. La vârsta de treisprezece ani, Karis era cea mai tânără dansatoare din baletul imperial rusesc şi personifica cele mai mari speranţe.

O nouă viaţă începu pentru mamă şi fiică. Cea mai mare parte din timp şi-o petreceau în Petersburg. Karis era poate prea tânără încă, pentru a-şi da seama de firea tiranică a mamei. Copila păşea atât de lin şi sigur pe calea vieţii încât se părea că nimic nu ar putea s-o abată. Exerciţiile, regimul, lecţiile pe care le

căpăta în orele libere, toate erau bine împărţite şi supravegheate de cea care dorea să ajungă mama celei mai mari artiste.

După o. matură chibzuinţă, Anastasia hotărî să iniţieze pe artistă Karis şi în tainele credinţei. Găsi un călugăr bătrân, cure primi însărcinarea de a preda copilei învăţătura creştină a bisericii ortodoxe. Totul părea că merge strună. Karis deveni cunoscută, iubită. Dansa la Curte în faţa Ţarului şi a marilor duci, câştigând bani mulţi pe care mama îi depunea la o bancă.

Dar cea mai mare grijă a ei era s-o ferească pe Karis de bărbaţi, căci ce sunt oare bărbaţii? Nişte monştri! De aceea foarte rar se despărţea de fiica ei. În timpul reprezentaţiilor aştepta în cabină sau stătea în picioare în dosul culiselor, privind la fetiţa care dansa. Anastasia cunoştea prea bine lumea în care trăia copila ei. Trebuia ferită de actori, de dansatori şi dacă voia să se mărite, trebuia să-şi aleagă un nobil englez. Şi adesea – cu veneraţie măgulitoare vorbea cu fiica ei despre Anglia, despre englezi.

Dar deodată se întâmplă ceva, care răsturnă toate proiectele de viitor ale doamnei Lopinowa, izbucni războiul mondial. Mama izbuti să plece în Anglia cu fiica ei care era de mult celebră şi după ce câştigă într-un singur sezon o mare sumă de bani se înapoiară la Petersburg. Dar războiul nu mai lua sfârşit. O nebunie sângeroasă cuprinsese lumea. Măcelul acesta dăinui ani de zile şi se potoli în sfârşit în apus. Dar în Rusia izbucni revoluţia şi baletul imperial rusesc se risipi în toată lumea. Revoluţia dezlănţui o vijelie cruntă. Doamna Lopinowa făcea acum parte din mulţimea femeilor nenorocite căzute

în această nouă situaţie. Se îmbolnăvise grav, fără speranţă.

Îşi dădu sfârşitul într-o cămăruţă sărăcăcioasă, neîncălzită, părăsindu-şi copila pentru totdeauna. Ultimele ei cuvinte au fost: nu mi-am pierdut niciodată credinţa. Cu toate păcatele mele am fost întotdeauna o bună creştină. În numele Mântuitorului şi al Sfintei Fecioare, amin!

Karis rămase singură. Revoluţia o înconjura cu tumultul ei. Izbuti să plece cu trenul la Reval, nădăjduind să părăsească Rusia. În Reval însă o întâmpină un haos de neînchipuit. După multe ceasuri de mers fără ţintă, pe când tunurile bubuiau din depărtare, ea se prăbuşi deodată pe pavaj.

Câţiva marinari o duseră într-o cârciumă din apropiere, unde Karis îşi veni în fire, bău puţină apă şi gustă dintr-o mâncare oribilă. Se ghemui jos într-un colţ şi rămase acolo până se întunecă. O ceată de indivizi gălăgioşi năvăli şi începu să cotrobăiască după băutură. Dar deodată uşa se smuci în lături şi intră un ofiţer de marină, englez, – după uniforma ce o purta de rang superior. Ochii lui albaştri ca cerul, prelungi, cercetau cu răceală locul, alunecând de la o figură la alta.

Comandorul Grevil de pe crucişătorul de război „Henric al VIII-lea" căuta probabil câţiva supuşi britanici, care dispăruseră în mod misterios. Barba blondă tunsă scurt îi dădea înfăţişarea unui om arţăgos. Deşi neînarmat, părea foarte liniştit. Ivirea lui iscă deodată o tăcere neaşteptată în cârciumă. Toate privirile se întoarseră către el...

Căpitanul Grevil zări făptura ghemuită, nenorocită, şi înspăimântată, a bietei Karis. În aceeaşi

clipă trăsăturile feţei lui se schimbară. În lumina tulbure a cârciumii, el semăna cu "Cavalerul care râde" de Franz Hals – în uniformă britanică. Cu o mişcare scurtă şi grăbită făcu fetei semn cu capul să iasă numaidecât din cârciumă.

Aşa se cunoscură Karis Lopinowa şi John Grevil.

Ea îi ceru ajutor într-o englezească surprinzător de curată, dar cu acel accent ciudat şi muzical, propriu ruşilor şi îi povesti toate suferinţele.

Întâiul îndemn, curat şi sănătos îi spunea să o. ajute pe tânăra fată; dar privind trupul ei tânăr, zvelt... ochii ei sclipitori şi auzind vocea-i încântătoare, simţea că e pe cale să se îndrăgostească de ea.

Procură fetei un paşaport cu care să ajungă la Stockholm.

După ce timp de câteva săptămâni, căută zadarnic de lucru, un agent teatral îi ieşi în cale şi o angaja într-un balet rusesc, care dădea reprezentaţii la Londra, sub conducerea unei compatrioate, doamna Karkanova.

Karis plecă la Londra, plină de speranţe. Căci ea nu aştepta numai succesul şi gloria, ci în străfundul inimii visa pe căpitanul englez, pe care *trebuia* să-l întâlnească la Londra, această metropolă fericită.

Îl întâlni într-adevăr, la Colosseum, câteva luni după episodul din Reval. Purta uniforma albastră de marină, cu cravata albă şi avea nişte pantofi galbeni impecabili. De atunci ieşeau adesea împreună în oraş. El locuia în Upper Brook Street, dar nu o lua niciodată la el. După câtva. timp îi închirie un apartament în cartierul Adelphi. Acolo, singură în încăpere, Karis îl îmbrăţişa, lipindu-şi năsucul şi bărbia de mica lui

mustaţă blondă. Obişnuia s-o mângâie, şi să-i spună cu voce gravă, că o iubea, şi că poate conta pe sentimentele lui. Karis destăinui apoi şi ea cu toată sinceritatea, cât de mult îl iubea şi că nu mai iubise pe nimeni până atunci. John Grevil fu fericit, dar îi spuse în termeni cuviincioşi şi în mod foarte corect că dânsul nu o va putea lua niciodată în căsătorie, orice s-ar întâmpla între ei, acum sau în viitor. îi spuse că era logodit şi că în curând trebuia să se căsătorească.

— După ce voi fi căsătorit, adăugă el, nu trebuie să ne mai vedem niciodată. Şi cu acest lucru, trebuie să te împaci de pe acum, draga mea!

Această destăinuire neaşteptată făcu o impresie puternică asupra Karisei care se simţi nenorocită şi deznădăjduită. Ea îl alunga pe John. Nu putu închide ochii câteva nopţi. Se întreba, cum era oare cu putinţă s-o iubească pe ea şi să aibă de gând să se căsătorească cu altă femeie. Încercă să-şi uite durerea şi să renunţe la dânsul, cu totul. Dar într-o seară, John intră cu forţa în locuinţa ei şi o sili să meargă la masă cu el.

O conduse la un restaurant, unde era sigur că nu va întâlni niciun cunoscut şi îi vorbi mult, de viaţa lui de marinar, de isprăvile lui din timpul războiului şi de întâmplările cu femei din ţări străine. Voia cu tot dinadinsul s-o fascineze, s-o vrăjească şi reuşi.

În acea seară Karis fu învinsă. Se dărui marinarului ei britanic.

II

Trecură şase luni. Nunta lui John se apropia. Karis dansa tot în trupa doamnei Karkanova. Sezonul baletului începuse cam de-o săptămână.

Karis era, în cabină şi scria la un libret de dans

intitulat „Nunta fluturelui44. Rolul principal trebuia să-l joace Karis. costumată în băiat. Nu era sigură că va face pe doamna Karkanova sau pe impresarul ei, domnul Stern să reprezinte această pantomimă, în care doamna Karkanova n-avea niciun rol.

Karis lucră până intră camerista Roza, care-i aduse n gustare de la un restaurant din Covent Garden.

Apoi Karis o trimise pe Roza acasă, spunându-i că se va întoarce şi ea, pe la ora ceaiului. Când rămase singură, scoase o revistă ilustrată pe care o purta cu ea în poşetă de vreo lună şi o deschise la pagina *Cupidon la lucru*. Şi pentru a o sută oară privi portretul tinerei Miss Mary Bright, care se căsătorea cu „nobilul Comandor Grevil". Se uitase la această fotografie atât de mult, cu ochi atât de arzători, că-i avea imaginea în minte, mereu. Karis o ura. Îl ura în această zi a nunţii şi pe John, se ura pe sine însăşi, ura lumea întreagă.

John n-o mai văzuse pe Karis de două săptămâni; şi cum se înfăţişau lucrurile, nici nu credea să-l mai vadă vreodată.

Lacrimi amare umplură ochii fetei.

— John! zise ea cu dispreţ.

Dar John se purtase sobru şi elegant. Se despărţise de ea împotriva voinţei lui, cu multă părere de rău, căutând să-şi ascundă adevăratele sentimente sub o înfăţişare, rece, corectă.

— Rămâi cu bine, Karis. Romanul nostru s-a sfârşit! şoptise el. Trebuie să ne despărţim. Nu ne vom uita şi cred că n-avem să ne iertăm nimic. Vom rămâne întotdeauna buni prieteni, în amintire.

Şi spuse fetei apoi că depusese la bancă, pe

numele ei, cinci sute de lire. Din pricina acestor bani se mai certară multă vreme, dar banii rămaseră depuşi. Şi acum Karis îşi frământa mintea, ce să facă cu acei bani. Îndemnată de ambiţie comandase unui compozitor muzica pentru libret. Era hotărâtă în decizia de a avea loc reprezentaţia cu baletul ei, cu bani peşin, dacă nu se va putea altfel. Totuşi doamna Karkanova şi impresarul primiră *Nunta fluturelui*, găsindu-i chiar – pe bani – tot felul de însuşiri.

Dar acum, în cabină, aceste afaceri urâte o dezgustau. Nu-i păsa nici cum va dansa astă seară, bine sau rău. Nimic n-o interesa în clipa aceea, nimic, în afară de adânca-i nefericire.

Luni întregi încercase să se împace cu gândul despărţirii de John, de vreme ce nunta lui nu putea fi înlăturată. Şi această nuntă, iată, era mult mai dureroasă decât îşi închipuise. Se uită la ceas. „Peste o jumătate de oră, vor fi cununaţi", îşi zise, şi se lăsă pradă durerii fără margini.

Dar deodată, se ridică plină de un elan nebănuit. Lacrimile încetară. Îşi puse mantia, căciuliţa de astrahan, se strecură până la ieşire, şi chemă un taxi.

— Westminster, la biserică! porunci ea şoferului.

Clopotele bisericii sunau puternic, prelung, întrecând cu glasurile lor de alamă larma din piaţa Parlamentului. Taxiul fu silit să se oprească din pricina mulţimii care se înghesuise în faţa bisericii. Karis plăti şoferului şi se amestecă între privitori.

Un alai de automobile lucitoare care parcaseră într-o stradă lăturalnică, se puse încet în mişcare.

Făcându-şi loc, cu greu Karis izbuti să ajungă destul de emoţionată, în mulţimea adunată pe cele două margini ale covorului întins de la marginea

trotuarului până în pragul bisericii. Lumea era agitată. Femeile îşi vorbeau, se înghesuiau, priveau. curioase într-o parte şi alta. Culoarea pieri deodată din obrajii fetei. Îngălbeni.

Uşa bisericii era deschisă. Se auzeau sunetele orgii. O fanfară îşi amesteca trompetele, clarinetele, flautele, başii puternici, în piaţa din faţa bisericii, cu vuietul adânc al străzii, cu claxoanele de automobil, cu strigătele vânzătorilor de ziare şi cu sunetele clopotelor.

În biserică muzica părea să crească în intensitate, preschimbându-se într-un marş sacadat. Mulţimea amuţi. Femeile zâmbeau, câteva începură să lăcrimeze când un alai de ofiţeri de marină se opri sub portalul bisericii, scoţând săbiile dintr-odată, ridicându-le peste capul fericitului camarad John Grevâl şi al tinerei şi fermecătoarei lui mirese.

Din umbra bisericii se ivi tânăra pereche, unită în faţa oamenilor şi a lui Dumnezeu.

Karis zări mirele păşind sigur, privind grav spre camarazii surâzând. Într-un fragment de secundă ea cercetă toată înfăţişarea miresei. Mary purta pe păru-i negru o cunună de flori portocalii, oare umbreau chipu-i subţire şi oval. Era o fată. Înaltă, zveltă, într-o rochie albă, dantelată; se rezema uşor de braţul soţului. În mâna stângă ţinea un buchet mare de crini şi adierea vântului risipea fire galbene de polen pe pieptu-i care palpita. Ochii ei negri priveau cu nevinovăţie la mulţimea adunată în jur.

— O! Dumnezeule, cât e de drăgălaşă! oftă tare o femeie, alături de Karis.

Câteva domnişoare de onoare duceau trena albă a miresei. Săbiile se încrucişară, în cinstea tinerei

perechi, care se îndreptă prin mulţimea de lângă marginile covorului spre automobilul fastuos împodobit.

În aceeaşi clipă Karis ieşi din mulţime şi cu privire scăpărătoare puse mâna pe braţul miresei.

— Fii fericită! O! Fii fericită! zise ea cu glas frânt, în vreme ce o năpădeau lacrimile.

Mary se opri uluită, nu ştia ce trebuia să facă, ce să spună la această izbucnire…

— Vino! Vino! şopti John.

Şi trase mireasa cu el. Karis îşi duse batista la ochi, se întoarse şi pieri, urmată de murmurul uimit al mulţimii.

John ajută soţiei să se urce în automobil. Când să pornească, se apropie dr. Bright, tatăl miresei, un bărbat înalt în puterea vârstei, urmat repede de singuru-i fiu, al cărui chip era neobişnuit de palid, de suferind. Tatăl îşi netezi mustăţile groase care acopereau gura şi jumătate din bărbie şi întrebă cu glas ascuţit, tremurând de indignare: „Dar ce s-a întâmplat aici, mă rog?”

— O, nimic! O biată isterică ne-a făcut o mică scenă, asta-i tot! răspunse John foarte liniştit.

— Mi s-a părut foarte drăguţă, zise Mary.

— O cunoşteai? întrebă tatăl, aplecându-se către automobil.

— Nu, dar era atât de tristă şi mi-a urat să fiu fericită.

— Biata fată! zise tatăl. Păcat că n-o putem lua cu noi, s-o mai înveselim. David! David! zise întorcându-se către tânărul din spatele lui. Hai, sărută-ţi sora şi nu mai ştia aşa, impasibil.

David îşi sărută sora fără multă emoţie. Nunta,

asta îl îmbolnăvea.

— Rămâi cu bine, Mary! zise.

John-zâmbi.

— Rămâi cu bine? Asta-mi place! zise el blajin.

— Mişcă-te, David! strigă doctorul Bright. Nu mai ţine automobilele în loc. Şi-acum, John, drum bun şi să fie într-un ceas bun!

III

Dr. Bright, sau Charlie Bright, cum obişnuiau să-l numească unii prieteni, era în multe privinţe un om fericit. Poate că-şi dădea şi el seama şi de aceea nu prea lua în nume de rău pe oamenii ceilalţi şi viaţa în general.

Cu doisprezece ani înainte de măritişul fetei, hotărî să demisioneze de la vestita universitate din Cambridge, unde ocupa catedra de anatomie, să-şi cumpere o vilă la ţară cu o parte din banii soţiei, stabilindu-se acolo. Cineva îi spusese că era de vânzare casa preotului din Pottman’s Heath. Era o clădire mare din vremea Reginei Ana, mult prea mare şi prea costisitoare pentru vicarul din Potman’s Heath. Tocmai se construia o locuinţă mai mică. Dr. Bright vizită casa şi-i plăcu. O cumpără. După aceea aduse un arhitect, care făcu câteva schimbări şi renovări. Astfel luă naştere o construcţie impunătoare, cu patru faţade frumoase şi o curte interioară. Intrarea principală fu mărită şi prevăzută cu coloane şi portaluri. O alee cu boltă verde ducea în parc, iar grădiniţa dobândi şi ea o înfăţişare îngrijită.

După toate aceste reparaţii, schimbări şi măriri, dr. Bright se mută cu soţia. şi copiii la Potman’s Heath. După câţiva ani soţia muri. Era o femeie

blajină, nu prea inteligentă, dar sensibilă. Mormântul ei se află în micul cimitir, nu departe de proprietatea Bright… Doctorul făcu a poartă în fundul grădinii, astfel că putea vizita mormântul soţiei, fără a mai ocoli. Doi ani se duse regulat pe această cărare; dar cu vremea vizitele se făcură tot mai rare şi tot mai puţin triste. Iri primul an se duse îndurerat, nemângâiat de pierderea soţiei; în anul al doilea, vizitele se preschimbară în plimbări bune pentru digestie, după masă.

Se vedea uşor că dr. Bright era un om cu opţiuni liberale, deşi nu făcea parte din partidul liberal. Era cu un cap mai înalt decât ceilalţi, dar nu mai lat, şi înălţimea o dobândise, pesemne, în paguba lăţimii. Ceea ce izbea la dr. Bright erau în primul rând ochii lui cenuşii şi mustaţa ţepoasă, care abia dacă mai îngăduia vârfului bărbiei energice, să iasă la lumină.

De mulţi ani acest nobil în vârstă purta acelaşi costum cenuşiu. Pantalonii îşi pierduseră de mult forma, îndeosebi genunchii. Buzunarele hainei erau întotdeauna umflate peste măsura, pline cu tot felul de unelte şi cutii, necesare meseriei, uneori cu mere, alteori cu vreo carte. Purta cărţile cu sine, în buzunar, până le citea. În buzunarul pantalonilor, prea adânc, vârâse un cartof crud, ca mijloc preventiv împotriva gutei… Cu vremea se lustruise cartoful, ca un ou de Paşte.»

Pentru dr. Bright era un chin să pună un costum de scară sau de ceremonie. Adesea nu voia să ia parte la o întrunire, numai ca să-şi cruţe povara unui schimb de veşminte, – şi când primea invitaţie ta, un dejun, la o întâlnire sau la o nuntă, evenimentul era memorabil, pentru el şi pentru întreaga familie. Nu numai că se

împotrivea cu ultima energie la călcatul pantalonilor, dar se împotrivea violent să fie periat Praful de pe haine, din garderob şi bucăţile de naftalină i se păreau lucruri sfinte, de care nu trebuia să se despartă cu uşurinţă?

Nunta fetei fu pentru el o adevărată încercare. Lizzie, fata în casă, îi potrivi pălăria, îi calcă pantalonii, puse o cămaşă şi un guler curat pe pat şi auzi drept mulţumiri, următoarele.

— Asta e acum! O să am o înfăţişare de nătărău! Dr. Bright credea că are mulţi prieteni: dar veneau la el foarte rar. Natura îl crease singuratic. Din principiu, adică din convingerea că alcoolul, carnea şi tutunul sunt nefolositoare, ba chiar dăunătoare corpului, dr. Bright socotea cuminte să fie vegetarian, nefumător, şi antialcoolic.

Căruntul vegetarian trăia astfel împăcat cu sine, se ferea de păcat, fără a fi cu totul ascet şi se bucura de bunurile acestei vieţi, cu măsură. În curând începu să se intereseze numai de ceea ce se afla în cercul strâmt din juru-i; împlinirea propriilor dorinţe, singurul, scop al vieţii... Ceilalţi aveau un loc cu totul neînsemnat. Războiul avu o înrâurire mare asupra lui.

— Pentru Dumnezeu! exclamase. Mi se pare că trebuia să fac şi eu ceva, când văd atâta lume agitându-se.

Şi oferi patriei serviciile şale, prin mijlocirea unui prieten vechi din Ministerul de Interne. Mai mult de un an dr. Bright fu astfel inspector onorific la serviciul de siguranţă şi sănătate al fabricilor de muniţii. După semnarea armistiţiului, dăruise uniforma grădinarului său Boorman şi-i poruncise să o ardă împreună cu alte lucruri, în fundul grădinii, dincolo de răzoarele de

pepeni şi de căpiţele de gunoi.

— Mi-ajunge! îşi zise. Alt serviciu militar nu voi mai apuca să fac în viaţa mea.

Fiica lui, Mary, era ceea ce se numeşte o fată drăguţă. Farmecul şi firea ci cuceriseră pe John Grevil, deşi nu nutrise niciodată gândul de a-l atrage. Dimpotrivă. Nu-l iubise de la prima vedere. Şi căsătoria ei era un roman pastoral, care începuse în ultimele luni ale: războiului, când John trebuia să străbată oceanul cu o escadrilă de crucişătoare în urmărirea vaselor germane.

John Grevil avea o nespusă slăbiciune pentru femei.

Numai după întâlnirea cu Mary, se făcu o schimbare în viaţa lui. Hotărî s-o ia de soţie. Căci era prea sigur de sine, şi îşi spuse: „Dacă nu mă împac cu ea, atunci nu mă mai împac cu nicio altă femeie

Erau firi cu totul deosebite, şi poate că acest lucru fermecase înlănţuind pe John. Nici prin gând nu-i trecea să-i rămână credincios. Nu putea fi credincios nici unei femei – nu era în firea lui. Dar n-avea curajul să spună lui Mary acest lucru, încredinţat că după o asemenea destăinuire, l-ar fi trimis sigur la plimbare. Femeia, după el, era sclava bărbatului. Totuşi vedea o deosebire între Mary şi celelalte femei. Era idolul, prietena lui; dar în privinţa fidelităţii, nu-şi făcea nicio iluzie.

Lady Lingfield fu foarte mirată, auzind pe fiul ei vorbindu-i de simpatia pentru Mary. Cunoştea puţin pe atunci familia Bright, de pe când fusese la Aldershaw în Sussex, unde John avea o locuinţă moştenită. Foarte curând, ea reînnoi cunoştinţa, căci socotea de datoria ei. să vadă mai de aproape pe Mary. Faptul că familia

Bright nu. era bogată, n-o supăra prea mult. John avea un venit anual de aproape douăzeci de mii de lire. Bunicul fetei fusese amiral, astfel că Mary făcea parte dintr-o foarte onorabilă familie. Lady Lingfield nu se prea împăca însă cu plicticosul obicei al domnului Charles Bright de a pune înaintea numelui stupidul „dr”. Când o revăzu pe Mary, care între timp se făcuse o domnişoară atrăgătoare fusese încântată de această căsătorie, uimită numai că sălbaticul John îşi alesese o fată atât de blândă, de afectuoasă şi de fermecătoare.

Dr. Bright privi această căsătorie mai mult din punct de vedere practic decât poetic. După el, căsătoria făcea parte din acele întâmplări prin care oricine trebuie să treacă, mai curând sau mai târziu.

— Cu cât mai curând, cu atât mai bine! spuse cu prilejul măritişului fiicei lui.

În sfârşit Mary deveni doamna Grevil şi romantica aventură cu Karis în care nesăbuitul John se încurcase orbeşte, fu îngropată în trecut, împreună cu multe alte lucruri. Pentru întâia oară în viaţă gusta fericirea unei adevărate uniri, cu o femeie pe care 6 luase după toate regulile societăţii.

Într-o după amiază dr. Bright în bibliotecă surâdea mulţumit în mustaţa-i ţepoasă şi citea o scrisoare de la fiica lui. John şi Mary se aflau la Neapole. În aceeaşi dimineaţă primise o telegramă care-l vestea că la sfârşitul săptămânii tânără pereche va fi din nou în Anglia. Bătrânul vegetarian se bucura din toată inima de fericirea lui Mary… în curând – gândi el – îşi va începe noua viaţă în locuinţa frumoasă a lui John” (Aldershaw se afla cam la douăsprezece mile de Potman’s Heath, nu departe de graniţa provinciei Sussex). „Aşa, că vom fi vecini”. Doctorul

răspunse scrisorii şi ieşi din bibliotecă, să caute pe David. Lizzie, fata cu ochii negri şi cu privirea agera, spuse că domnişorul ieşise cu puţin mai înainte şi se plimba. Doctorul îşi puse pălăria şi ieşi în grădină. Liniştit privi la peluza cea mare, în care grădinarul tăia, uniformizând tufele de iasomie.

Doctorul Bright pe care prietenii îl porecliseră „plantă bătrână”, avea o dragoste deosebită pentru cei doi copaci.

Nu numai că-l interesau creşterea, înfăţişarea şi viaţa lor, cu firea absolut deosebită, dar aveau într-adevăr o anumită înrâurire asupra lui.

Stătea pe bancă de multă vreme şi privea la cei doi uriaşi. Apoi chemă grădinarul şi-l întrebă:

— Ai văzut pe David?

— L-am văzut acum o oră intrând pe alee în livadă, răspunse Addy Boorman.

Dr. Bright căzu pe gânduri, apoi privi peste peluza largă, spre colinele din depărtare învăluite în bruma toamnei care se întindea peste lacuri şi râul Rother. Nori albi. scămoşi, care păreau a târî după ei o lumină orbitoare, se ridicau din zarea cenuşie.

Doctorul se depărtă, păşi peste un copăcel cu florile veştejite, intră în mica livadă în care mere roşii trăgeau în jos. până aproape de pământ, ramurile unor tineri copaci, şi sărind un gard de lemn intră în pajiştea îngrijită în care păştea o turmă de oi grase, proprietatea măcelarului care închiriase păşunea.

Dr. Bright nu le băgă în seamă. Nu se ocupa niciodată cu procesul îngrăşării prin care trebuia să treacă fiecare oaie. Ştia, fireşte, că într-o bună zi vor fi tăiate – fapt care făcea şi mai odios pe măcelar, stăpânul lor. Pe vremuri, foarte de mult, mâncase şi el

din carnea pe care o vindea măcelarul. David, ca şi tatăl său, era vegetarian… La el e numai un capriciu, îşi zise dr. Bright, reîncepându-şi meditaţia asupra vegetarianismului. David renunţă la tot felul de lucruri, pe temeiul unor principii mistice. Cine ştie dacă până la urmă o friptură straşnică nu i-ar face bine! Mult aş da să ştiu! u

Se îndreptă cu paşi înceţi spre iazurile scăpărând în soare.

IV

Cu puţin înainte apucase pe acelaşi drum tânărul înalt, cu ochii mari, copilăroşi, negri, cu faţa albă, pe care-l căuta dr. Bright.

David avea douăzeci de ani. Purta un costum cenuşiu de lână şi o cămaşă albă, cu gulerul răsfrânt. Ţinea capul mândru, drept şi privea în jur cu o expresie blândă şi demnă de parcă înţelepciunea tuturor secolelor s-ar fi concentrat sub fruntea-i înaltă, dreaptă. Iubea natura. Privirea lui aluneca peste câmp, visătoare, peste copacii, prinşi în splendoarea acelei toamne; şi uneori căuta adânc în lumina cerului sau spre colinele din depărtare, care, în bruma umedă păreau mult mai înalte.

Tânărul n-avea nici zelul nici curajul călătorului care merge spre un ţel anume. Mergea aşa, ca cineva pe care nimic nu-l grăbea, şi avea vreme destulă. Uneori se oprea, spre a respira adânc. Uneori şoptea ceva unui copac, unei păsărele sau chiuia vesel. Se vedea bine că-i plăcea singurătatea şi gusta din plin farmecul naturii.

Curând ajunse la podul morii, care văzut de departe, părea un jug aruncat pe umerii râului Roth. Se opri pe pod şi privi de-a lungul apei, umflată de un

curent puternic venit dinspre Rye, unde se ridicase stăvilarul mării, spre a uşura înaintarea bărcilor încărcate cu pietre şi cărbuni.

Până departe, sub privirea lui David, curgeau apele râului, se întindeau iazurile câmpului. Oile, vacile, taurii păşteau paşnic şi în apropiere, pe creasta unui acoperiş, se legâneju o pereche de bâtlani.

Câteva clipe ochii lui David urmăriră colinele din stânga. Pretutindeni pace adâncă. Pe o colină mai mare se zăreau marginile satului Potman's Heath. Clopotniţa bisericii anglicane şi ramurile copacilor uriaşi arătau locul vechilor locuinţe preoţeşti. Câmpia era presărată cu buchete de pomi şi de căsuţe roşii. Cuptoare mari şi mori de vânt arătau că generaţia trecută trăise mai bine ca locuitorii de azi din Isle of Oxney.

David Bright traversă podul în lunca de dincolo de râul Rother. Merse o vreme de-a lungul digului. Era singura fiinţă omenească în tot ţinutul şi văzut de departe, părea o înaltă, melancolică umbră. O cireada de boi cafenii îşi ridicară botul o clipă şi-l priviră lung.

Vara iazurile secau. Apa care nu se evapora, era trasă cu pompa sau cu ajutorul canalelor, în râul Rother. În afară de câteva gropi adânci care nu puteau fi drenate, vadul iazurilor se trecea acum cu piciorul. David sări peste o groapă adâncă, se îndreptă spre un loc retras, unde creşteau plante de apă, înalte şi papură deasă, şi se întinse jos.

Îşi rezemă capul de mină şi vreme îndelungată ochii lui adânci priviră neclintiţi în aceeaşi direcţie. Apoi un zâmbet îi flutură pe faţă, zări capul unei raţe sălbatice, ieşind din stufăriş. Ea privi în toate părţile, strigă scurt „*Cuac*! *Cuac!*" şi zbură în lumina soarelui,

dând voios din coadă. Alte două raţe, tot atât de comice, făcură la fel. David stătea neclintit şi păsările nu-l mai luară în seamă; începură să-şi aleagă puful din piept cu ciocul lor lătăreţ, să-şi sucească gâtul lucios, umplând văzduhul cu a măcăială neîncetată. Deodată, o raţă mai bătrână se opri şi luă o înfăţişare bănuitoare. Se linişti o clipă, apoi iar începu să asculte, măcăind nesigură încoace şi încolo – şi cele trei raţe se ridicaseră deodată în zbor speriate.

După câteva secunde ajunse până la David un zgomot, apoi auzi:

— Caută! Caută.

Zgomotul se auzi tot mai tare, apa clipocea mereu, paşi grei veneau de-a lungul canalului. Apoi un schelălăit ascuţit. Raţele zburară drept în sus, dar deodată izbucniră două împuşcături puternice. Una din păsări căzu moartă, alta zburând în cerc se apropie de pământ. A treia pasăre scăpă numai din pricină că puşca avea două ţevi şi fugi repede în zbor.

Un câine de vânătoare, cenuşiu, sări din păpuriş.

— Aport! Aport! strigă un glas răsunător, şi câinele aduse pasărea.

David se ridică repede.

Un om viguros eu faţa arsă de soare şi obrajii acoperiţi de barbă deasă se ivi, strigând:

— Hei, domnule Bright! Se poate să nu dai niciun senin de viaţă? Dacă te nimeream?

— Bună seara, domnule Bull! răspunse David cu glas lipsit de vigoare bărbătească. Nici nu te-am simţit! întocmai ca raţele.

John Bull surâse.

— Nu cumva ai de gând să-mi ţii iar o cuvântare?

— O, nu! răspunse David. Fiecare cu plăcerile lui.

— Nicio predică măcar? zise John Bull ironic. Mare schimbare! Tot satul s-a răzvrătit împotriva învăţăturilor dumitale.

— De s-ar răzvrăti lumea toată, nu mi-ar păsa, răspunse David, mai bătăios decât cerea împrejurarea. De altfel, ştiu că voi avea toată lumea împotriva mea. Dar nu-mi pasă

— Nu vrei o raţă cumva? întrebă John Bull prieteneşte. Doborâtă pe moşia mea, pe care – după lege – dumneata n-ai avea ce căuta, numai că eu nu mă prea supăr.

— Aş primi raţa, toate raţele dumitale, zise David, dacă le-aş putea învia. De ce curmă oamenii viaţa celorlalte vieţuitoare, asta nu-mi intră în cap!

— Spre folosul nostru! răspunse John Bull.

— Folos! răspunse David amar. Ai fi în stare se impuşii şi rândunicile, dacă le-ai putea pune în frigare.

— Vânătoarea e un sport bărbătesc! răspunse John Bull, arătându-şi dinţii puternici. Şi rândunicile sunt folositoare. Ucid tot felul de muşte şi gândaci, cât e ziulica de mare, precum şi alte gângănii dezgustătoare.

Câinele de vânătoare pierzându-şi răbdarea, se aruncă în stufăriş să vâneze singur.

— Aici! strigă John Bull cu un glas, de parcă voia să potolească un cal sau un taur.

Câinele se întoarse mârâind, dând din coadă, cu ochii în sus şi se strecură între picioarele stăpânului său, care-i dădu o lovitură puternică, bombănind.

— Te învăţ eu să te porţi când ieşi cu mine la vânat! zise.

Se pregăti de plecare, şi zise întorcând capul peste umăr:

— Eşti un straşnic apărător al naturii, domnule Bright, Dar avea taică-meu o vorbă: „Niciun preţ n-ai în natură dacă nu creezi ceva şi nu devii o parte a belşugului ei”. Şf eu am văzut un lucru: dacă nu omori eşti omorât. Dacă nu stârpim zburătoarele astea, ne stârpesc ele seminţele şi legumele. Cu un singur fir de aţă păstrezi nasturele să nu cadă – la fel şi cu păsările astea.

Şi depărtându-se cu arma sub braţ, cuvintele lui ajungeau până la David tot mai nelămurite:

— Şi nu e rău să-şi mai facă omul şi câte o mică plăcere, în faţa lui David, vânătorul desigur n-ar fi făcut această observaţie. Căci tânărul demult se arătase ca un încăpăţânat fără pereche. De aceea gândi: „Mai bine să râdem niţel de el, După ce-şi va schimba mai mult glasul copilăresc, o să-şi schimbe şi părerile, care ne cam enervează pe toţi”.

Şi paşii vânătorului se pierdură în depărtare. Pacea se lăsă iar, desăvârşită, în jurul lui David. Dar sufletu-i rămase confuz, tulburat. Se uită la penele strălucitoare care căzuseră în iarbă, tot ce mai rămăsese din pasărea pe care o adusese câinele de vânătoare. Gândul folosirii unei raţe moarte îl umplu de dezgust. I se păru odios să dresezi un câine, care să se arunce asupra unor nevinovate păsări. I se părea odios să-şi făurească arma spre a ucide vieţuitoarele din jur, proaspete, sănătoase.

Copacii, florile, cerul luminos şi soarele – iată adevăraţii lui prieteni, adevărata lui bucurie, căci niciodată nu-l dezamăgiseră şir» răspundeau cu aceeaşi iubire, fără a se preocupa măcar cine era. Pe când oamenii pe care-i cunoştea. Înţelegeau prea puţin bogăţia lui sufletească. îl ironizau, se supărau,

se enervau. Şi de aceea ducea David, în mijlocul lor, o viaţă ciudată, stingheră. i

Acasă, până la zece ani. David fu îngrijit ca un copil bolnav. Taică-său îl trimise cu o persoană de încredere în munţii din Elveţia, pentru un an întreg, să se mai înzdrăvenească, să mai crească. Copilul se întoarse în Anglia şi fu înscris la şcoală. Dar întreruperi lungi şi dese, călătorii depărtate, îl înstrăinară de şcoală, tot din pricina sănătăţii. În timpul războiului, David urmă o şcoală din Kent. Aici firea lui se mai întări, nu atât mulţumită educaţiei şcolare, cât a evenimentelor care zguduiră lumea din temelii.

Din anii cei mai fragezi arătase David o înclinaţie ciudată de a se izola, singur, cu gândurile lui. Violenţele, ştirile înecate în sânge vărsat, laudele aduse faptelor eroice şi înfiorătoare, îl umpleau de un sentiment de groază. Adesea, când ceilalţi şcolari se adunau să vorbească despre război, David se retrăgea şi căuta un colţ stingher, unde pe jumătate bolnav de veştile ziarelor, îşi punea întrebări chinuitoare, care-l cutremurau. Dacă toată omenirea va fi stârpită, dacă războiul se va prelungi până va trebui să plece şi el ca militar, pe câmpul de luptă! Camarazii plini de viaţă şi de curaj sălbatic începură să-l înţepe, privindu-l apoi ca pe o făptură ciudată. îl insultau în faţă, numindu-l defetist, pacifist, laş şi până la urmă îl porecliră „Cristosul de la Potman’s Heath”.

Lui David nu-i păsa. Insultele nu-l atingeau. Le ierta, le uita. Dar când începea să discute cu unii dintre colegi, din ochii tânărului înalt şi melancolic ţâşneau scântei. îi numea barbari S» îşi apăra filosofia vieţii cu atâta vigoare şi ascuţime de minte, că mai toţi

deveneau ridicoli.

Uciderea sub orice formă era în ochii lui David o crimă. Războiul, în Africa sau în Europa, era pentru el o barbarie.

Mulţi ani suferi chinuri îngrozitoare, din pricina marelui război. Natura îl înzestrase cu o fantezie deosebită şi cu o sensibilitate care atingea marginile unei boli. Îl urmăreau mereu vedenii religioase. Rămânea adesea noaptea singur în câmp sau privea ţintă pe fereastra dormitorului, comparându-se cu Necunoscutul şi Nesfârşitul. Căuta şi descoperea în pietre, metale şi alte lucruri moarte, un suflu, o viaţă. Noaptea îl năpădeau tot felul de vise. Viziuni copleşitoare ale războiului, oamenii în chinuri. Sărea din somn. Îngrozit. O nălucire îl urmărea adesea o genune uriaşă, larg căscată, în care se răsturnau căruţe încărcate cu toţi morţii războiului. De nenumărate ori se rugă David fierbinte – fără să ştie cui să mi mai fie chinuit de această nălucire. Şi viziunea pieri.

Înainte încă de a fi isprăvit liceul, David trebui să fie retras, din pricina directorului care se plânse doctorului Bright că băiatul pricinuia prea multe nemulţumiri şi discuţii printre colegi; n-avea nimic de obiectat împotriva personalităţii proprii a lui David, dar era silit să recunoască o anumită ciudăţenie în firea lui.

După ce dr. Bright consultă un specialist asupra sănătăţii lui David, îl lăsă în voia lui. De atunci băiatul ducea o viaţă proprie, parcă fără nicio noimă. Sănătatea era tot mai bună. dar sufletul lui rătăcea fără astâmpăr pe drumuri, ciudate. Conflictele lui interioare deveneau tot mai violente. Credea uneori că

era urmărit de un blestem. Războiul, starea Europei îl torturau şi nu era în stare să se retragă de restul lumii, spre a scăpa de această tortură. Uneori se numea însuşi om fără credinţă, fără inimă, răzvrătit împotriva a tot ce era nobil şi bun; alteori se simţea o biată făptură fără putere, aruncată încoace şi încolo de valurile vieţii.

David avea o înţelegere deosebită pentru natură. Nu-i scăpă adevărul că însăşi natura părea să asculte de crudele legi ale distrugerii. Văzu viermii mistuind rădăcinile plaţitelor, oile mâncând plantele verzi. La rândul lor oile erau tăiate şi mâncate de oameni, în vreme ce lina era folosită la îmbrăcăminte. Apoi veneau moliile care găureau lâna ţesută şi viermii care mistuiau cadavrele oamenilor.

David nu fu în stare să priceapă înţelesul şi folosul acestui cerc al distrugerii, pe care savanţii îl numeau „transformarea materiei”. Se împotrivi. Se ridică împotriva Creatorului care zămislise un asemenea ciclu al morţii. Era încredinţat că o furie oarbă, putredă pustia întreaga lume, iar omul era simbolul sălbăticiei dezlănţuite. Se ridica din toate puierile împotriva cultului obişnuit închinat forţelor distrugătoare, se ridica împotriva necesităţii de a fi şi el vinovat cu ceva în această universală distrugere. Şi venera viaţa, sub toate înfăţişările ei, ca ceva sfânt, dumnezeiesc.

Departe de larma uluitoare a lumii, David nădăjduia în ivirea unei ere noi, în care va trăi o omenire nouă. Până atunci rămânea un răzvrătit, fireşte, numai în limite modeste şi-şi aduna toate gândurile spre a găsi o formulă nouă pentru lume nouă. Putea fi numit apostolul absurdităţii.

Tânărul David era astfel o făptură cu desăvârşire nefolositoare într-o lume stăpânită de progresul nelimitat şi în care totul, oameni, animale şi lucruri neînsufleţite, Sunt preţuite după folosul şi după valoarea lor economică.

V

David scoase din buzunar un carnet şi un creion. Se gândi o clipă, apoi încredinţa filelor următoarele gânduri:

Ochiul meu vede pace

Tăcerea serii împrejmuie gândul o înşelăciune a simţurilor!

Moartea se ascunde în fiece răsuflet.

Natura suspină Plină de cutremur

Sufletu-mi caută Adevărul Pe care nu l-am întâlnit.

Inima-mi caută iubirea care nu m-a binecuvântat.

De ce? de ce? întreb văzduhul.

Acesta e blestemul meu?

Între timp dr. Bright se-ntâlni cu John Bull.

— N-ai dat cumva peste zănatecul meu? întrebă doctorul pe vânător, accentuând cuvântul zănatec, spre a arăta ca nici, el, tatăl, nu-şi lua odrasla în serios.

— Ba da, îl găseşti mai încolo, la încrucişarea canalelor şi m-a cam certat că am împuşcat pe moşia mea, cu puşca mea două raţe.

Dr. Bright risc o dată, scurt.

— Straşnic flăcău am, nu?

— Până la urmă, răspunse John Bull, cred că o să se apuce şi el de ceva, spre a fi de folos şi lui şi celor din jur. Dacă nu e bun de Universitate, lasă-l pe mina mea. Ţi-l fac eu om şi jumătate, odată voinic!

— Mulţumesc, să-l lăsăm mai bine în pace, zise dr. Bright şi surâzând făcu un gest cu mâna-i lungă. Lumea e prea aspră cu el şi e încă un băieţaş. Să-l lăsăm să se joace.

— Ideile lui nu sunt deloc copilăreşti? făcu vânătorul.

— Mă rog, dar dumneata la vârsta lui erai mai de ispravă? întrebă dr. Bright.

— Eu? exclamă John Bull lovindu-se cu pumnul în piept. Am lucrat! M-auzi, domnule doctor? Şaizeci, şaptezeci de ore pe săptămână – şi mai aveam timp şi de fete.

Pe faţă îi apăru un zâmbet viclean, apoi îşi înălţă fruntea şi lumina apusului de soare aruncă un luciu trandafiriu pe gâtul lui bronzat, pe faţa lui pistruiată, de britanic. Dr. Bright se simţi cam jignit de cuvintele vânătorului, care socotea pe David şi pe tatăl lui nişte pierde-vară.

— Unii muncesc cu braţele, alţii cu mintea! zise doctorul după oarecare şovăire.

— Aşa e! răspunse John Bull, fluierându-şi câinele. Dar sunt unii care muncesc numai cu gura!

Râse cu poftă de propria lui glumă, şi spre a risipi orice bănuială cu privire la cel de faţă, adăugă:

— Oamenii guvernului numai din gură fac treabă. La munca de ţară e altceva. Aici nu e de glumă. Şi salariile ne strâng de gât… Ba sunt unii care nici cu salarii bune nu vor să vină la muncă. Nu mai rentează să lucrezi cu oameni cu ziua la câmp, chiar de-ar garanta guvernul preţul produselor.

John Bull tăcu o clipă, apoi cu o mişcare a capului arătă în direcţia lui David:

— Cât priveşte pe tânărul care se supără că

vânez, ţi-aş fi îndatorat, Sir, dacă te-ai osteni să-l împiedici de a mai sta de vorbă cu lucrătorii mei de pe câmp. Deocamdată nu-l prea iau în serios. De l-ar lua însă, Dumnezeu ştie ce s-ar mai putea întâmplă!

— Ce le spune? întrebă doctorul.

— Fel de fel… răspunse vânătorul care era şi arendaş. Dar n-are niciun rost să stea la discuţie cu ei.

Doctorul mai întrebă o dată, dar domnul Bull dădu din umeri şi începu să-şi încarce arma la loc.

— Fleacuri… mai şopti şi dând bună seara, îşi văzu de drum, în vreme ce câinele de vânătoare scotocea iar păpurişul canalelor.

Doctorul porni înainte, în nădejdea să-l găsească pe David. Ca om de ştiinţă, căruia îi plăcea să cugete în tihnă, începu să gândească la trecut, la prezent…

Nu era în stare să-şi priceapă feciorul, cum nu-l pricepuseră pe vremuri colegii şi directorul. David îşi enerva părintele. De când Mary plecă din casă, măritându-se, părea că ultima punte care putea face o legătură între tată şi fiu, se prăbuşise. Dr. Bright şi David stăteau pe ţărmuri opuse. Bătrânul vegetarian asculta cu greu la masa de dimineaţă şi de amiază părerile sigure şi convingerile aspre asupra tuturor lucrurilor de sub soare, ale lui David, pe care-l socotea încă un copil. Tatăl se enerva auzindu-şi feciorul vorbind de chestiuni care pe el, un savant, nu-l neliniştiseră niciodată. David era încă în ochii lui un copil sensibil, dar fără educaţie şi fără experienţă.

De câte ori stăteau de vorbă, niciodată nu erau de aceeaşi părere – şi iată că nici Mary nu mai era de faţă, care să-şi dea osteneala unei împăcări. Numai ea îi înţelegea bine pe am îndoi, Când se certau, fata intervenea între ei şi îi lămurea unuia înţelesul

adevărat al cuvintelor celuilalt. Mary făcuse tot cexi fusese cu putinţă pentru a nu înstrăina cu desăvârşire pe tată de fiu. David simţea lipsa ei în multe privinţe, în afară de adânca simpatie care-l lega de ea.

Deşi era firesc ca un tânăr ca David cu preocupările şi felul lui de viaţă să scape din mâinile unui om ca dr. Bright, tatăl nu se putea deloc încredinţa că era vinovat şi el de lipsa de înţelegere şi de iubire din micul cerc al familiei.

— Poate că arendaşul are dreptate, gândi dr. Bright. Ar trebui să-l fac pe David să se apuce de ceva în loc să hoinărească şi să compună poezii stupide, risipindu-şi viaţa în tot felul de năluciri. Trebuie să mă ocup, să-i găsesc ceva de lucru.

Apoi îşi zise că era mai bine să aştepte să se întoarcă John din călătoria de nuntă. John i se părea un om cu vederi foarte practice. Era bogat şi avea multe relaţii. Aşa că era mai bine să vorbească întâi cu John, să găsească o ocupaţie pentru David.

Fiind foarte înalt, dr. Bright vedea mult mai departe ca ceilalţi muritori. Statura lui depăşea până şi tulpina trestiilor. Văzu la oarecare depărtare pe David, trântit jos, scriind. Cutele adânci ale feţei doctorului, în încordarea gândirii, se netezir deodată, înlăturând înfăţişarea posacă de adineaori. Privi îndelung la David. Şi s-ar fi putut observa un surâs pe buzele doctorului, dacă ar fi avut mustaţa mai mică. Dar mustaţa avea tocmai menirea de a ascunde, asemenea unei măşti, acele fine expresii ale afecţiunii. „Nu cumva am fost prea aspru cu David, prea nedrept?” gândi el. Cu toate ideile lui David, cu toate aluziile neplăcute ale arendaşului că tânărul ar face propagandă printre cei cu care stă de vorbă, băiatul

nu pricinuise încă nimănui niciun râu, nu omorâse o muscă! „Poate că David (cugetă mai departe doctorul) trece printr-o anumită fază de dezvoltare, cum mi s-a întâmplat şi mie, dacă amintirea nu mă înşală. Nu e exclus să se ascundă în David un grăunte de geniu. Semne sunt, destule. Poate că într-o bună zi David va ajunge un mare artist, un poet celebru, trăind în sferele Venerei, a Graţiilor, ale lui Adonis şi Narcis, deasupra tărâmului pământesc”.

Şi strigă numele băiatului. David se ridică repede, închise carnetul şi-l vârî în buzunarul interior al hainei. Se trezi din visare şi la început, păru a nu se bucura de prezenţa tatălui. Dar faţa i se schimbă şi strigă voios:

— Ce faci, tată!

Faptul că David îşi ascunse repede misteriosul carnet, jigni puţin pe doctor.

— De câte ori să-ţi spun să nu te mai întinzi în iarba udă? Nu-mi ajung grijile pe care le am? Vrei să-mi dai şi altele?

— E uscata iarba, pământul e tare! răspunse David.

— În marginea iazurilor, pământul nu-i niciodată prea uscat.

— Am uitat tată, răspunse băiatul scurt.

— Ar trebui să nu mai uiţi, zise tatăl. Dacă te-ai gândi mai mult la lucrurile practice, ai vedea că suferinţele pe care ţi le pricinuieşti se răsfrâng şi asupra altora. Sau crezi că nu-ţi poartă nimeni de grijă?

Glasul i se topi într-o uşoară emoţie.

— Ţi-am spus că-mi pare rău, răspunse David. Şi schimbând vorba zise:

— Tocmai mă gândeam la Mary şi John.

— La sfârşitul săptămânii sunt înapoi, aici! zise tatăl Am primit o scrisoare de la Mary. Vreau să ţi-o citesc. Mergi cu mine acasă? Aerul s-a umezit. Se lasă ceaţă.

— Merg, răspunse David, netezindu-şi haina şi frecându-se la un umăr, unde-l înţepase un ghimpe. Mina lungă întinsă în sus, înapoi, degetele lungi – aveau ceva de fată. Nu era în firea doctorului să intre în sufletul altora. Din când în când arunca o privire asupra tânărului zvelt care mergea alături şi vedea că o adâncă mulţumire se întipărea pe chipul lui.

În apropiere de casă. David zise deodată:

— Dacă aş fi Iisus, tată, aş coborî acum pe pământ. Acum e nevoie de el, sau *niciodată*!

Dr. Bright, uluit, se uită la el.

— Ce nerozii sunt astea? zise nervos. Ce ai cu pământul? Ce nu-ţi place în rânduiala lui? Ai un tată, o locuinţă, o soră, eşti stăpân pe toată vremea ta… Ia seama ce vorbeşti!

David nu răspunse, îi părea rău că-l supărase pe bătrân.

Când ajunseră acasă, se despărţiră. David intră în camera lui. Tolănit, privi mult timp, cu ochi neclintiţi o fotografie a unei opere de artă, cumpărată de dr. Bright la Roma şi care înfăţişa pe Venus de Canova, sub chipul Paulinei Borghese. Alături se afla altă fotografie, reprezentând pe David cu praştia, de Bernini.

Privind profilul frumos, vicios al Paulinei Borghese, David simţi un fior uşor şi fu cuprins de o neînţeleasă nelinişte. Figura lui palidă deveni gravă. Faptele brutale ale vieţii i se păreau nedemne,

ruşinoase şi se ferea cu teamă de atingerea lor.

VI

Aldershaw era o frumoasă clădire gotică ridicată acum două sute de ani de un arhitect bisericesc ca reşedinţă episcopală. Moşia la început avea peste două mii de pogoane. După război John vându câteva sute, ca să-şi plătească din datorii. Pământul fu cumpărat de unii localnici care se îmbogăţiseră în timpul războiului.

Bătea un vânt puternic dinspre mare. Se schimba vremea. Ameninţau nori negri. Stejarii bătrâni din pădurile apropiate foşneau zgomotos.

Poarta castelului fu deschisă larg toată ziua şi pe la ora cinci după amiază o maşină trecu pe aleea mărginită de frasini uriaşi, îndreptându-se încet către locuinţă. În maşină se aflau două persoane. Un bărbat cu şapcă şi pardesiu gri purta o barbă blondă în jurul chipului oval şi mustaţă mică; nasul drept şi obrajii plini îi dădeau ceva semeţ şi violent. Stătea drept şi privea cu evidentă încordare pe fereastra maşinii spre casa ce se apropia.

Alături de el se afla soţia cu părul negru şi ochii frumoşi; stătea comod, pe spate şi privea oile care păşteau gazonul de o parte şi de alta a drumului. Purta un costum de călătorie. Era palidă şi o uşoară umbră sub ochi trăda oboseală sau grijă. Dacă un sentiment de fericire sclipea sub această înfăţişare, el trebuie să fi fost adânc ascuns în inimă. Bărbatul blond de alături cunoştea desigur viaţa aşa cum era; ea însă privea viaţa, cum dorea să fie. El nu făcea impresia unui om care mai credea în vreo iluzie, pe când ea putea fi una din acele femei care trăiesc în tovărăşia viselor tainice şi intrase încet, încet în viaţa

reală. John, în clipa aceasta, se gândea la puşca de vânătoare şi la vânatul de pe moşie. Mary se gândea la fratele ei David şi la revederea de-a doua zi cu tatăl ei.

Dora Norman, o tânără fată de ţară, fiica unui arendaş din Rovedene, era lângă poarta larg deschisă când maşina intră în curte. Avea o slujbă nu departe de Iden, la ferma lui lady Angèle Popes. Drumul până la Aldershaw îl făcuse jumătate cu autobuzul, jumătate pe jos. Venise să dea domnului Franklin, grădinarul de la Aldershaw care locuia în căsuţa mică dar încăpătoare de lângă poartă, un coş cu găini albe.

După ce-şi îndeplini sarcina, se întâlni cu automobilul şi aruncă o privire asupra celor doi călători. Şi rămase locului multă vreme gândindu-se că ar dori să stea ea în locul doamnei. Vântul se juca uşor cu rochia-i de ţară, scoţând în relief trupul tânăr şi dezgolind picioarele-i puternice cu pulpe rotunde. Avea ochii bruni aproape negri şi un foc ascuns mocnea în ei. Când un bărbat o privea stăruitor, răspundea cu aceeaşi privire, întrebând fără glas: „Ce vrei de la mine?”

Şi strângând buzele gura ei semăna cu un boboc de trandafir: gest care trebuia să-i ascundă sfiiciunea dar care mai mult chema tinerii şi bărbaţii către ea.

După ce maşina pieri, Dora Norman ridică dintr-o mişcare coşul de jos şi pomi mai departe, de-a lungul gardului care se întindea pe o lungime de aproape un kilometru jumătate, paralel cu drumul.

O ajunse din urmă o fată cu chipul pistruiat de soare, cu păr roşu şi obrajii aprinşi de mersul pe bicicletă. Zărind pe Dora, sări de pe bicicletă, o întrebă încotro merge şi adăugă repede că avea

acelaşi drum şi trebuia să se întâlnească undeva, într-un colţ al cimitirului vechi, lângă biserica din Rovedene, cu iubitul ei.

— Şi când te măriţi cu Fred? întrebă Dora.

— Peste câteva săptămâni, răspunse Lena.

Şi fetele merseră alături o vreme, gânditoare.

— Ce ai făcut cu Jack? întrebă Lena deodată. Am auzit că v-aţi certat. E adevărat?

Dora iuţi paşii.

— Nu-l vreau, zise. Nu vreau pe nimeni şi nu văd de ce noi, femeile, ne-am uita mereu după câte un băiat. Ne imaginăm că se gândesc la noi, şi ei habar n-au.

— Dacă l-ai cunoaşte pe Fred… exclamă Lepa şi fără a se mai opri începu să-l descrie pe Fred în amănunt, şi cum îi făcuse curte.

Dora răspunse cu un surâs aproape cinic:

— Cunosc treaba asta, zise. Seara, vara, plimbări pe lângă râu, braţul lui după mijloc, apoi mângâieri şi te pomeneşti ciufulită toată! Niciunul nu e în stare să scoată o vorbă ca lumea.

— Şi ochii nu sunt în stare să vorbească? întrebă Lena semeaţă.

— Fireşte, vorbesc şi ochii. Chiar şi ochii viţelului aşa e?

— O! Dacă ai cunoaşte pe Fred al meu!

— Vorbesc de Jack, zise Dora apăsat.

Un vânt rece ajunse fetele din spate şi o vreme merseră în tăcere. Faldurile rochiilor le fluturau ca steaguri şi trupurile fetelor se încovoiau niţel de spate. Dora începu iar vorba.

— Cum se face, zise ca, că bărbaţii bogaţi le iubesc altfel pe femei, decât băieţii noştri?

De unde? răspunse Lena. Toată deosebirea stă în bani, atât. Case, rochii frumoase…

— Nu 1 zise Dora. Ei ştiu să vorbească, să spună întotdeauna ceva frumos.

— Ce vrei să spui cu asta? întrebă Lena tăios.

— Nu vreau să spun nimic 1 răspunse Dora. M-ai întrebat de ce m-am despărţit de Jack şi ţi-am răspuns că n-a fost nimic între, mine şi el, că niciodată n-a fost ceva între mine şi altcineva şi o să-i spun lui Jack să nu mai vorbească de mine, răspândind tot felul de minciuni. N-am nevoie de el. nu vreau să-l cunosc.

Faţa fetei se înroşi puternic şi ochii aruncau scântei.

— Şi pe cine iubeşti acum? întrebă Lena, jignită că prietena ei vorbea de sus.

— Pe nimeni! zise Dora.

— Poate pe domnul Grevil? stărui Lena, arătând peste gard locuinţa boierească de la Aldershaw.

— Asta e o prostie, răspunse Dora cu glas liniştit.

— Vorbeşti întocmai ca Emilia şi Barbara 1

— De ce? stărui Dora, atenta deodată şi gata să se apere

— S-au îndrăgostit de doctorul Bright, închipuieţi! exclamă Lena.

— O, adevărat? zise Dora rece.

— Tânărul de la Potman’s Heat, urmă Lena. Ai aflat cumva de întâmplarea cu viţelul mort?

— Ce viţel? întrebă Dora cu asprime.

— Ascultă, începu Lena. Un viţel al domnului Halsey, tatăl lui Fred, a îngheţat iarna trecută. Tânărul Bright, cum află se duse ia domnul Halsey. „Viţelul a murit de moarte bună, zise, vreau să cumpăr pielea, să-mi fac o pereche de cizme”.

Lena imită foarte bine glasul şi cuvintele lui David, arătând că era obişnuită cu el. Şi urmă:

— Nu fără motiv îl porecleşte lumea „Noul Iisus”! Ce l-a apucat să spună oamenilor ce au de făcut?

— Nici nu se gândeşte la asta! răspunse Dora, iritată

— Când cineva se poartă altfel decât ceilalţi oameni, înseamnă că nu se împacă cu felul lor de a fi. Ce nu-i place? Ai vorbit cu el vreodată?

— Şi ce spunea?

— O, nimic… Că nu sunt fericită. Şi avea dreptate.

— Nu cumva crezi şi tu în el? întrebă Lena.

— Cred că domnul Bright cunoaşte viaţa mai bine ca noi amândouă, răspunse Dora, în vreme ce Lena izbucnise într-un râs nu prea sincer.

— Dumnezeule! Şi tu-l iubeşti!

— Asta nu e adevărat! zise Dora.

— Nici nu e încă bărbat în toată firea, urmă Lena. Nu fumează şi parcă e un copil. Fred, ştiu că nu-l agreează şi sunt sigură că nici Jack al tău. Când joacă băieţii pe câmp crichet.se apropie cu aerul lui absent şi distant şi priveşte deasupra gardului, de li se face tuturor lehamite. Şi când pleacă, râd toţi de el. Ce-ai zice de unul care ar umbla şi ar spune oamenilor să nu facă niciun râu păsărilor, să nu blesteme şi să nu înjure, să nu vorbească despre război ci să se gândească numai la pace – şi alte baliverne de felul acestora…

— Ştiu, ştiu… zise Dora.

Ajunseră la o răscruce şi se opriră.

— Am drum pe aici. Vii şi tu? întrebă Dora

— Nu, răspunse Lena, aruncând o privire asupra

ceasului de la mină. Mă grăbesc. Fred trebuie să mă aştepte de mult. S-a înserat.

Fetele îşi urară noapte bună. Lena porni cu bicicleta pe şosea, iar Dora cotind, mergea pe o alee care ducea de-a dreptul în pădurea de stejar, spre Rovedene. Avea trei ore de mers şi făcu paşii mari. Trăsăturile încordate ale feţei, arătau că se gândea la lucruri care-o mişcau până-n adânc. Nu era o tată de ţară ca oricare alta, se vedea bine. Altminteri de mult ar fi fost măritată şi ar fi avut copii.

Lumea pe care o cunoscuse era mică. Nu trecuse niciodată de Canterbury, de Hazlebury sau de Whistlebridge. Tatăl ei, un biet arendaş, avea mare nevoie de ajutorul fetei.

De ani de zile trăia ca o slujnică şi îşi pierduse aproape nădejdea să se elibereze. Nu ştia ce e fericirea şi fericirea altora găsea puţin răsunet în inima ei. Dragostea pe care o trăia Lena, o lăsa indiferentă.

Totuşi Dora trăise o întâmplare romantică, una singură, pe când avea optsprezece ani, şi de atunci rămase cu credinţa că fusese născută spre a fi nefericită. Îşi aminti că ceea ce aflase atunci, depăşea tot ce ştiau prietenele ei. Romanul Dorei se sfârşi repede şi în vreme ce alte fete se bucurau de mult de căminul lor, ea era tot singură. Şi acum se ducea spre casă, numai ca să pregătească bătrânului cina.

Când ajunse pe străduţa care ducea acasă, se desprinde din umbra unui stejar, în marginea unei mlaştini, un tânăr cu înfăţişarea cam sălbatică: cu păr roşu, cu doi ochi albaştri, apropiaţi, la rădăcina unui nas uluitor. Fata îl recunoscu şi se încruntă cu o ciudă obosită…

— De ce mă aştepţi aici în fiecare seară? întrebă ea. Sunt obosită şi am treabă acasă.

— Dora, zise Jack, ai de gând să-ţi ţii cuvântul?

— Nu pot, răspunse fata încet. Ce rost ar avea să mă obligi să te iubesc? Nu pot. Şi e mai bine să-mi dai pace.

— Nu, asta nu! zise flăcăul. Când am venit în concediu din Flandra, mi-ai făgăduit că…

— Am făgăduit o mulţime de alte lucruri, răspunse ea Dar nu mă pot ţine de cuvânt. Ce să fac? Mi-am schimbat gândul, Jack.

— Din pricina tânărului acela atât de palid, de la Potman's Heat? izbucni Jack. El e, ştiu bine!

— Şi de-ar fi aşa? răspunse fata deodată, înfuriată. Să spunem că aş fi aşa de proastă să mă gândesc la el… ei şi?

— Nu, nu, nu trebuie… zise Jack.

Tăcu o clipă, apoi schimbă tonul şi începu să vorbească fetei încet, monoton, fără sfârşit, de iubirea lui. de nestăpânita lui dorinţa de a o avea – ceea ce o lăsă cu desăvârşire rece.

— Nu pot! nu pot! izbucni ea. N-are niciun rost, Jack. Nu te pot iubi.

Băiatul îi înfăţişă viitorul lor: o ţarină în bătaia soarelui, vite; oi, copii mulţi. În vremea aceasta fata se trăgea tot mai înapoi şi când flăcăul isprăvi, zise liniştită:

— Nu pot, nu pot, nu vreau… Ajunge! Nu vreau să mă mărit, nici cu tine nici cu altul, şi doresc să fiu lăsată-n pace. Noapte bună.

Intră în casă.

Jack rosti furios câteva cuvinte de admonestare, dar ameninţările lăsară fata tot atât de rece ca

mărturisirea de dragoste. Băiatul o blestemă, o înjură şi se năpusti în cârciuma satului.

Târziu noaptea, Dora putea fi văzută în încăperea de sus a locuinţei umblând cu o lumânare în mână îşi pieptănă cu grijă părul negru, răsucindu-l cu degetele-i roşii într-o coadă. După ce se spălă, se uită multă vreme într-o oglinjoară rotundă.

Noaptea toată şuieră vântul peste câmpii.

VII

După o absenţă de cinci săptămâni, Mary şi John se întorseseră cu automobilul de la Aldershaw la Potman's Heath. Dr. Bright îşi sărută fiica, cât îngăduia asprimea mustăţilor, strânse mâinile lui John şi strigă:

— David! David! Au sosit!

Apoi zise tinerei perechi:

— Şi acum când vă văd iar aici, mă simt şi eu fericit, uşurat Bei ceva, John?

— Nu, mulţumesc! răspunse Comandorul şi îi urmă pe doctor şi pe Mary prin largul coridor.

Ochii lui prelungi ca migdala cercetau în toate părţile, observând covoarele orientale, la desenele de pe pereţi, reprezentând pe Hogarth. Sam Johnson, Hastings şi alţii. Intrară într-o încăpere mare cu ferestre spre peluza verde şi spre cei doi copaci uriaşi. Lumina aurie a toamnei săgeta prin frunzişul rărit în mijlocul camerei. Pe o masă în stil vechi acoperită cu un brocart albastru era o vază înaltă, cu trandafiri târzii. Dr. Bright scoase din buzunarul lui adânc un mir mare, roşu şi îl întinse fiicei.

— Un măr, Mary?

Dar nici Mary nici John nu voiau şi merele pe care le scoase pe rând din buzunare, doctorul le vârî

pe rând la loc. Apoi se îndreptă spre uşă, şi strigă ascuţit:

— David! David! Nu vii odată? Au sosit!

Şi mormăi:

— Dumnezeu ştie unde o fi haimanaua aia!…

— Mă duc să-l caut, zise Mary. Tu mai stai de vorbă cu John, tată.

Mary ieşi din cameră, urcă încet scara sprijinindu-se cu degetele-i lungi albe, de balustradă.

Dormitorul lui David era gol. Patul alb, de lemn, se afla în acelaşi loc, simplu, neted, ca întotdeauna. Măsuţa de toaletă era în perfectă ordine, Mary recunoscu şi garnitura de perii de fildeş pe care i le dăruise fratelui de ziua onomastică. Pe oglinda ovală atârnau câteva gulere noi, pe un scaun de stejar, o pereche de pantaloni de lână, căleaţi.

Pe masa de lângă pat se afla o luminare şi câteva cărţi: Biblia, Ana Karenina, Robison Crusoe, o ediţie mică din Shakespeare.

Privirea lui Mary căzu pe o vază mică plină cu apă – nu mai mare decât o ceaşcă de cafea – în care plutea o mică floare albastră. Mary era contrariată, întrebându-se, unde putea fi David? Dorea să-l îmbrăţişeze, avea nevoie de el.

Ferestrele camerei lui David erau spre răsărit, spre tufele de trandafiri. Vântul smulsese şi luase petalele, pe rând. Iarba nu era tunsă. Se apropia sezonul de iarnă. În preajma gardului care despărţea grădina de uliţa satului, creştea un gorun. Copacul îi aminti de Italia, de luna de miere. Oftă.

Ieşi din camera lui David şi se îndreptă spre camera ei de fată. După câţiva paşi de-a lungul coridorului, se opri într-un loc, de unde obişnuia să-i

spună lui David noapte bună. Trase cu urechea. Jos în curte, o slujnică cânta şi bătea un covor, după ritmul cântecului. Era Lizzie din Wales. Mary îi cunoştea toate cântecele, precum îi cunoştea firea. Acum însă i se părea că nii mai auzise acest glas de ani întregi» ca şi cum ea nu mai ţinea de această casă, şi se înstrăinase de tot.

Nu se duse să-şi mai vadă camera. Ştia cum trebuie să arate: scaunele, patul, în neorânduială, covorul strâns şi rezemat de perete. Camera celui care a plecat, poate pentru totdeauna.

Coborî iar treptele, la tatăl şi soţul ei.

— Nu l-am găsit pe David, zise. O fi plecat pe undeva.

— Camera ta ai văzut-o, Mary? întrebă doctorul.

— Nu.

— Am lăsat-o neatinsă. David a oprit pe Lizzie să acopere mobila. Şi-a mutat un scaun şi uneori citeşte acolo.

— Ce citeşte? întrebă John şi buzele i se strâmbară într-un surâs ironic.

— Tolstoi, Balzac, Biblia, Thomas Hardy…

— Numai pesimişti! răspunse John. Asemenea scriitori nu mi-au folosit niciodată.

— David îi citeşte, pentru că şi el e un pesimist, răspunse socrul. Până la urmă o să-i studieze pe toţi şi o să devină optimist, sâni sigur. Aşa s-a întâmplat şi cu mine când eram tânăr.

— Pe Nietzsche îl citeşte? întrebă Mary deodată. Tatăl izbucni într-un hohot de râs.

— O! Nu-l zise. Nu-l poate suferi! într-o dimineaţă a luat Zarathustra din bibliotecă şi seara am găsit cartea la loc, în raft. L-am întrebat dacă a

citit-o şi băiatul mi-a răspuns: – Nu vreau să-mi murdăresc sufletul. Credeam că trebuie să citesc cartea, dar nu cuprinde nimic nou. E numai o dezvoltare exagerată a celor mai josnice instincte, o îndobitocire a omului”.

Mary aruncă o privire scrutătoare spre John, care asculta cu luare-aminte cuvintele doctorului. Ea bănuia ce trecea prin mintea soţului.

— Într-una din zilele astea, zise John, stau eu de vorbă cu David, şi poate voi reuşi să-l transform… Şi dumneata – adăugă spre doctorul Bright, – ar trebui să-l laşi să vină în contact mai direct cu realităţile vieţii. David mi-e foarte drag, şi ţin să fac din el un om. De aceeaşi părere eşti şi tu, Mary, nu?

Mary întoarse privirea şi zise, uitându-se cu tristeţe într-o parte:

— David se va face singur om întreg.

— Nu e nevoie să-l iei sub ocrotirea ta, urmă John. Cum e vorba de David, devii susceptibilă şi sentimentală.

— Deloc! exclamă ea cu oarecare nervozitate. Cunosc pe David. Nu e o fire practică, e un poet şi cum n-are nevoie să se chinuiască pentru existenţă, mi se pare că lucrul cel mai bun e să-l lăsăm să fie fericit în felul lui.

O expresie de durere luci în ochii ei…

Dacă ai de gând, tată, să-l trimiţi la Oxford sau Cambridge, eu mă împotrivesc, izbucni Mary, furioasă deodată. Acolo se face box, canotaj, fotbal şi crichet iar toate aceste sporturi îi vor ruina sănătatea. Ştii şi tu.

— David trăieşte prea mult cu propriile lui gânduri, răspunse John Jar gândurile lui nu se sprijină

pe realitate. N-au nicio valoare practică cu alte cuvinte, David n-are experienţa vieţii şi de aceea – numai de aceea – e un băiat atât de ciudat. Cred că ducându-se la Cambridge, îşi va găsi tocmai locul potrivit.

— Dar unde e acum? zise doctorul Bright bătând cu degetele pe masă.

Discuţia asta îl copleşea. De nenumărate ori discutase aceste lucruri, fără a ajunge vreodată să se înţeleagă cu cei din jur.

— Voi face azi o schimbare hotărâtoare, zise doctorul, cu o privire de scuze asupra lui Mary că vorbea atât de categoric despre David, şi adăugă: fireşte, ţinând seama de împrejurări!

În aceeaşi clipă văzură prin fereastră statura înaltă a lui David apropiindu-se. Tânărul intră în casă, în cercul familiei. Mary îl sărută cu emoţie. John îi luă mâna cu bunăvoinţă zicând:

— Îmi pare bine că te văd!

David îi răspunse doar cu un surâs melancolic.

— Mă simt foarte singur, de când ai plecat, zise surorii lui. Dar citesc mult, umblu şi mă duc să-mi văd prietenii din împrejurimi, copacii, păsările.

— De curând a făcut o vizită preotului, domnului Howard zise dr. Bright.

— De unde ai aflat tată? întrebă David.

— De unde am aflat? A trecut pe aici domnul Howard. Tu nu erai acasă. A luat un ceai şi am jucat şah. Mi-a adus nişte cărţi şi a luat altele.

— O! Probabil că domnul Howard s-a plâns de mine! zise David.»

— De ce să se plângă? îl întrerupse Mary.

— Am discutat în contradictoriu cu el!

— Nu s-a plâns, zise dr. Bright.

David urmă:

— Am fost duminica trecută la biserică. Era puţină lume. La predică, domnul Howard vorbi de acei oameni care în timpul războiului şi-au pierdut credinţa, numindu-i „o ceată nelegiuită pe care satan îi duce pe aripile lui drept în iad”…

John risc.

— Bine zis, aşa e? urmă David. Dar aveam ceva de obiectat asupra metodelor clericale folosite de domnul Howard şi de aceea m-am dus să-l văd. Şi am stat mult de vorbă.

Dr. Bright privea în jos, posac.

— Domnul Howard vorbeşte cam aspru, e drept! zise Mary…!

— Şi mie mi se pare că locuitorii din Potman's Heath, merită astfel de prelegeri! zise şi John.

— L-am spus domnului Howard, că în timpul războiului s-a rugat în biserici Domnului să ajute Anglia să-şi nimicească duşmanii şi acum, eu acelaşi glas propovăduieşte: „Doamne, dă-ne nouă pacea pe pământ!” sau „iubiţi-vă duşmanii! La sfârşitul discuţiei l-am rugat pe domnul Howard să mă ierte că i-am atras atenţia asupra acestor contradicţii. El a afirmat însă că vorbele mele erau absurde, că nu aveau niciun rost.

— Dragă David, zise Mary punându-şi mâna pe după umărul fratelui ei, mi-ai făgăduit odată că nu te vei mai certa cu nimeni!

— Dacă eşti în stare să-l faci pe David să nu mai înfrunte oamenii, trimit vicarului pe loc o sută de lire, pentru biserică, zise dr. Bright.

— Nu discut cu oamenii răspunse David, pentru

că mi-ar plăcea să-i înfrunt, ci din dorinţa de a găsi adevărul lucrurilor asupra cărora cuget şi pe care le presimt. E singura valoare pe care o recunosc.

Dragă! zise John, cu glas practic. Mai ai un drum lung înaintea ta!;

Şi luându-şi socrul de braţ, ieşi pe terasă.

Mary, care nu se plictisea niciodată cu fratele ei, îi propuse o plimbare în grădină. Apoi începu să-i istorisească despre călătoria în Italia şi Sicilia.

Băiatul o întrebă de câteva ori:

— Eşti foarte fericită cu John, nu?

Şi Mary răspunse:

— Fireşte! Dar de ce întrebi?

David băgă totuşi de seamă că obrajii surorii lui se împurpurară. Ea îi strânse mâna cu căldură, aproape cu nelinişte, privind într-ascuns spre ferestrele casei, de unde John i-ar putea vedea.

— Peste câţiva ani ai să te însori şi tu, desigur şi ai să fii tot atât de fericit ca şi mine.

După o clipă de şovăire, urmă:

— O! Cât. de mult doresc să te văd fericit, David! Aş face orice, pentru tine!

— Ştiu! zise David, strângându-i mâna. Dar luptele pe care va – trebui să le port, mă vor găsi singur. Presimt.

O fată voinică, cu obrajii rumeni, cu un coş pe braţul rotund privea de lângă gard spre David, cu ochii plini de afecţiune. Apoi fata îşi văzu de drum, căci se apropia învăţătoarea cu două eleve.

David o zărise, dar acum nu se putea gândi la ea. Întoarcerea lui Mary. şi a lui John îl mişca adânc şi un sentiment ciudat îl copleşea dureros, că-şi pierduse sora pentru totdeauna.

Era mai singur ca oricând.

VIII

Câteva zile mai târziu, Mary şi John într-o încăpere luminoasă de la Aldershaw luau gustarea de dimineaţă. John purta o haină de piele şi la gât o cravată albastră, prinsă cu un ac de aur în forma unui bici de călărie. Capul lui tânăr, bărbătesc, se mişca mândru, în vreme ce-şi dezmierda mustăcioara bălaie.

Mary, cu ceaşca în mână, ţinea pleoapele pe jumătate închise, în vreme ce privirile urmăreau într-o parte un ziar pe care-l rezemase de ceaşca de argint.

John simţea o mare iubire pentru ea, ochii lui urmăreau conturul umerilor zvelţi, cutele rochiei albastre de mătase şi se opriră pe o broşa de diamante, care ţinea rochia pe umbra rotundă a sânului. Se gândea la viaţa lui, pe care ştia întotdeauna s-o guste din plin. îi plăcea această sănătate şi simţindu-şi vigoarea, privi cu o anumită plăcere făptura gingaşă/ a soţiei. Scoase din tabacheră o ţigară egipteană şi începu să trimită rotocoale de fum deasupra mesei către ziarul desfăcut, unde cercurile se risipeau, lovite de mâna ei.

— Nu face prostii, John, zise Mary cu glas potolit.

John trimise alte cercuri de fum, surâzând cu ochii, plini de veselie.

— Isprăveşte, John! exclamă Mary şi potrivi ziarul, spre a-l citi mai bine.

— Îţi trimit sărutări, o mulţime de sărutări de fum zise John şi râse.

Mary se întoarse o clipă spre el, zicând:

— Fum, fum, sărutările sunt fum.

— Nu, răspunse John şi spre a face dovada se apropie şi o sărută pe Mary pe ceafă, unde fire

răvăşite de păr scăpaseră dintr-o şuviţă prinsă într-un pieptene de os italian.

— Calul mă aşteaptă! urmă John şi apăsă buzele pe urechiuşa care ieşea trandafirie de sub şuviţele părului. La revedere, Mary. Nu-mi mai pot lua gândul de la Cameră. Fac prinsoare că într-o bună zi voi avea şi eu un scaun în Parlament!

— Ai citit? zise Mary. „O pierdere a baletului rus”.

— Baletului rus? întreba John.

— Baletul de la Londra pe care voiai să-l vedem. Acum se joacă o pantomimă nouă…

— Da?

— *Nunta Fluturelui*… îmi pare atât de rău! Doream atât de mult s-o văd pe Lopinowa jucând!… Şi acum…

— Ce s-a întâmplat? Să văd…

— Citeşte aici! zise Mary arătând cu degetu-i lung o coloană din „Daily Mail”.

Şi John lua ziarul.

John citi:

„Un accident în baletul rusesc! în timpul reprezentaţiei *Fluturelui*, ieri, s-a întâmplat un accident care va mâhni pe numeroşii prieteni şi admiratori ai domnişoarei Lopinowa.

În timpul dansului, s-a prăbuşit. Rănită grav la un picior, a fost ridicată de către doamna Karkanowa şi scoasă din scenă. Sperăm s-o putem aplauda în curând, pe domnişoara Lopinowa, care a suferit o fractură a tibiei”.

John puse ziarul.de o parte.

— Păcat că nu vom vedea baletul, dar împotriva accidentului nu avem nicio putere, Mary!

Vezi, călăreşte cu băgare de seamă! răspunse Mary cu glas rugător. Nu-mi place deloc armăsarul ăsta irlandez.

John râse tare, cu îngâmfare şi exclamă:

— Admirabil animal!

— Cel puţin să nu sari peste garduri şi peste gropi cu el! urmă soţia. Gândeşte-te la mine!

John îşi sărută soţia şi plecă.

Vestea accidentului pe care-l suferise Karis; îl mişcă puţin. Dar nu-şi făcu griji prea mari, şi se urcă pe cal. La căsuţa de la poartă îl găsi pe domnul Franklin, grădinarul şi-i ceru un ziar. Omul aduse „Daily Mirror”. John mulţumi, împături ziarul şi-l vârî în buzunarul din interiorul hainei.

John îşi aprinse o ţigară, şi se gândea la Karis. Demult nu se mai gândise la ea. Noua lui iubire şi care-l mulţumea pe de-a-ntregul trase o perdea peste amintiri. Dar vestea accidentului dădu perdeaua de o parte – şi i se păru că o văzuse parcă ieri pe Karis. Ar fi inuman să nu se gândească la ea, s-o alunge cu sila din minte, s-o uite cu desăvârşire. Se hotărâse să n-o mai vadă niciodată pe Karis – ce rost avea să se mai gândească acum la ea?

Am făcut pentru ea tot ce mi-a stat în putinţă, îşi zise. S-a isprăvit!

Porni iar în galop, într-o direcţie pe care calul o cunoştea bine. Sărind şanţuri, garduri, canale, nici nu se mai gândi la sfatul soţiei. Nici măcar la ea. Se gândea numai la el şi la calul lui.

După un timp, mulţumit de cal şi de călărie, sări din şa, luă calul prieteneşte cu o mână pe după gât şi scoase ziarul din buzunar. Voia să afle şi alte amănunte despre Karis. Cum deschise ziarul, ochii îi

căzură pe o fotografie a dansatoarei Karis Lopinowa, sub care se afla vestea accidentului.

La vederea chipului ei, inima lui John se umplu de un sentiment de milă, ca atunci – mult mai puternic – când o scăpase din cârciuma din Reval. Se întrebă dacă fata s-o mai fi gândit la el, căci considera că se purtase foarte corect faţă de ea. „Orice s-ar întâmpla, are bani, şi după ce se va însănătoşi, va dansa iar. Şi o să-şi găsească un alt iubit, cum e şi firesc. E predestinată. Nimic mai uşor pentru ea. E destul de cultă şi are o ciudată putere în farmecul ei: cu chipul ei mic, mongoloid cu ochii prelungi – destul de originală! Şi n-am întâlnit încă o femeie cu şolduri atât de zvelte, de netede, parc-ar fi şoldurile unui băiat”.

Şi John se pomeni făcând comparaţii între Karis şi Mary. Nu iubise pe nimeni ca pe Mary, asta era sigur. Mary era mult deasupra tuturor. O cumplită furie îl cuprinse deodată. Enervându-se, rupse ziarul, cu atâta violenţă, că armăsarul se sperie şi se trase de sub braţul stăpânului. Rupse ziarul mai departe, în bucăţele mici de tot.

Apoi se aruncă în şa călărind mai departe. Se simţea uşurat. Ştia că va uita în curând de toată această întâmplare. Dar o umbră tot rămase în sufletul lui.

(Călări câţiva kilometri spre apus, şi ajunse la un drum de ţară de unde zări o colină împodobită cu stejari. Pe culme se afla o biserică mică, veche, asemenea bisericii, de la Potman’s Heath. În vârful clopotniţei, un cârd de grauri. John străbătu satul, coti la stânga pe şoseaua mare care ducea drept spre casă şi opri la o răscruce – căci amândouă drumurile ajungeau la Aldershaw. Se gândi o clipă şi hotărî s-

apuce pe drumul din stânga. Uitase cu desăvârşire de Karis, se simţea în plină vigoare, sănătos, mândru în şa, aşa cum trebuiau să fie toţi oamenii vrednici de acest nume. Se gândea să intre în viaţa politică. Mare vorbitor nu era, dar se ştia un om raţional. Întotdeauna în viaţa lui, găsise mijlocul să iasă din încurcături. Şi fără multă bătaie de cap. Lipsă de scrupule, – asta se cere omului politic. Un glas femeiesc îl scoase deodată din gânduri.

— Bună dimineaţa, domnule Grevil!

1

Opri calul şi văzu o fată la marginea drumului, cu un coş pe braţ. Trăsături ţărăneşti obraji roşii, păr negru şi ochi moi, catifelaţi, în care se aprindeau văpăi scurte – cu neobişnuită vioiciune. Fata roşi, lipindu-se de gard şi fără a lua ochii de pe el, se trase de o parte.

Obrajii lui John se înflăcărară o clipă şi zise:

— Bună, Dora 1 Nu te-am mai văzut de un car de ani! Şase sau şapte?

— Nu ştiu, Sir răspunse fata cu tremur în glas. Nu m-am gândit la dumneata.

— Nici altă dată? întrebări John.

— Puţin, răspunse fata.

Ochii lui John măsurau acum frumuseţea fetei. Era tot atât de proaspătă şi plină de viaţă ca el.

— Te-ai măritat?

— Măritat râse Dora. Nu, Sir.

— De ce?

— Mă cer băieţi, afară de cel pe care l-aş vrea eu, numai el nu mă cere! Pe aceia nu-i vreau eu! zise fata.

John se gândi o clipă şi o privi cu coada ochiului. Apoi întrebă:

— Şi acum ce faci?
— Lucrez, domnule Grevil.
— Unde?
— La lady Angèle. Văd de găini.
— Şi ce ai în coş? Pui?
— Da, Sir. Nişte pui pentru domnul Ebony.
— Şi eşti fericită?
— Nu ştiu. Doresc ceea ce n-am şi ceea ce stăpâna mea nu poate să-mi dea.
John surâse.
— Vrei bani?
— Fireşte, răspunse fata cu un fel de dudă. Dar nu de la dumneata. Nu te superi, aşa e?
— Nu, Dora.
@— Şi să nu crezi că sunt tot atât de fericită, ca dumneata!
Ea aruncă asupra lui John o curioasă privire feminină şi când John îi spuse la revedere, ea îşi văzu de drum fără să răspundă.
John şopti:
— Îndrăzneaţă ţărăncuţă!
Şi dădu pinteni calului.
O vreme se gândi la lucruri din trecut. Corpul lui se legăna şi şaua scâncea ca o fiinţă vie. Apoi o luă în galop peste câmp. Se simţea iar bine. Surâdea.
Peste amintireii Dorei, iarba crescuse de mult.
IX
Domnul Herbert Spoon, sau „Tata Spoon” cum i se spune „rotarul, se înfăţişase odată la uşa locuinţei doctorului Bright, dorind să-i vorbească. Capul lui de moşneag cu barba căruntă îl mişcă înainte iar zbârciturile se adunaseră în jurul ochilor şi gurii.
După câteva minute ieşi afară însuşi dr. Bright cu

o carte groasă în buzunarul hainei, căci tocmai citea. Vorbi cu glas prietenos:

— Poftim înăuntru, dragul meu! Poftim!

Duse pe bătrânul Spoon prin sufragerie până în sala de primire.

— Cu ce te pot servi, domnule Spoon? Te preocupă cumva starea sufletului meu? (Domnul Spoon era metodist înfocat).

Domnul Spoon nu luă în glumă cuvintele acestea. Ci sta drept în faţa doctorului Bright. Avea o reclamaţie. I se citea în ochi.

— Iartă-mă, Sir, începu el. Am venit să vorbesc cu dumneata despre fiul dumitale, Sir.

— Ce s-a întâmplat? Ce ispravă a mai făcut?

— A venit în atelier şi a început să palavragească de ale lui. Sunt om îngăduitor, domnule doctor, dar mi se pare că feciorul dumitale e un adevărat pericol pentru cei care simt creştineşte şi mă întreb cu mirare de unde o fi luat asemenea idei.

— Vorbeşte-mi mai amănunţit, dragul meu! răspunse dr. Bright neliniştit. Ce spunea?

— S-a apucat să spună lucrătorilor că patriotismul e o crimă împotriva lui Dumnezeu, că numai patrioţii sunt aţâţătorii războiului şi că patriotismul trebuie stârpit, altfel nu va fi pace pe pământ.

— Şi ce căuta băiatul în atelierul dumitale? exclamă dr. Bright.

— Spunea…

Tata Spoon făcu o pauză lungă şi urmă cu o furie reţinută care-i cutremura întreaga fiinţă:

— Spunea că fusese ales de Atotputernicul să aducă pacea pe pământ, şi că moartă era iubirea

pentru Domnul nostru Iisus Hristos.

O clipă dr. Bright bănui îngrozit că David îşi pierduse minţile. Qum putea umbla băiatul printre oameni cu asemenea absurdităţi. Nu mai înţelegea nimic. Această nouă stare a lui David îl uluia.

— Şi pe urmă?

spe urmă i-am spus ce aveam de spus şi am venit să-ţiKspun şi dumitale, Sir. Nu este frumos să spui cuiva să plece, dar fiului dumitale i-am poruncit îndată să dispară şi să nu mai pună piciorul pe la mine. Şi i-am mai spus că lumea e condusă de Dumnezeu, bunul!

— David ce a răspuns? întrebă dr. Bright mai mult decât nervos.

— A răspuns că sunt un filosof de duzină! Ce-o. fi însemnând asta, Dumnezeu ştie! Şi am venit. Şir, să-ţi spun să nu-mi iei în nume de rău purtarea mea faţă de fiul dumitale. Văd că tinerii din ziua de azi nu mai citesc Sfânta Scriptură, cum se obişnuia pe vremuri, şi nu arată nici căinţă, nici milă, nici smerenie, în afară de păcatele şi patimile diavolului.

Tatii Spoon respiră adibe şi din ochii lui ţâşni un fel de mândrie religioasă care sclipi ca lacrimi cristalizate. Dr. Bright îl privi interesat şi totuşi amuzat, de psihologia rotarului metodist. Nu vru să intre în discuţie cu tata Spoon, ci spuse numai câteva cuvinte că David n-avea voie să se poarte astfel, şi alte observaţii la fel.

Apoi după ce bărbaţii îşi strânseră mâinile, tata Spoon se depărtă împăcat. Dr. Bright scoase cartea din buzunar, intră în bibliotecă, îşi puse picioarele lungi pe un scăunel lângă sobă şi-şi urmă lectura.

Dar gândul la David îl obseda. Sesiza că fiul lui de la împrejurimi şi până la mari depărtări nu era

agreat de nimeni. De unde să-i fi ieşit nebunia? îi venea să cheme pe David şi să-i tragă o săpuneală straşnică. Dar David nu era acasă. Mary îl luase în vizită la lady Angèle Pope.

I I…

Lady Angèle Pope îşi pierduse bărbatul în războişi când nevoia bătu şi la uşa ei, îşi preschimbă patima pentru creşterea găinilor: într-o adevărată întreprindere. Producea tot felul de soiuri, Wyandotta, Orloff, Oprington. Sussex, Leghorn.

Era o femeie harnică, muncitoare. În ultimii doi ani se ocupase că însăşi de creşterea şi prăsirea găinilor. Se trezea şi se cidha odată cu ele. Toate gândurile, visele şi simţurile erau ocupate de găini. Strădania ei îşi arătă îndată roadele. Avea acum cinci mii de păsări şi cu ajutorul clocitoarelor artificiale dobândea o mie de pui pe săptămână, pe care-i vindea în toată Anglia.

Pe „Mary şi David îi cunoştea de mici şi-i pofti la ceaiul de la prea cinci, Xegând astfel firele vechii prietenii. John nu putu veni, chemat de „unele treburi” la Londra. Lady Angèle o iubea, pe Mary eu acea fireasc̆ă dragoste feminină, care însemna totul şi nimic, pe David însă, pe care nu-l mai văzuse demult, îl privea ca pe o pasăre ciudată.

Ori de câte ori. ochii ei întâlneau ochii deschişi, sinceri ai lui David „se simţea cuprinsă de un fel de uimire smerită, îşi amintea „deodată.de tot ce se spunea, de tot.ee se lega de fiinţa lui. Seriozitatea cuvintelor lui, neobişnuită, mergea drept la inimă. Dincolo de ţinuta lui puţin îngrijită, bănuia o lume plină de tainice gândiri. O interesa şi o neliniştea în ace laşi timp. Voia să-l întrebe ceva despre război,

despre lumea de acum şi cea care va veni, dar nu izbuti să vorbească decât tot despre găinile ei – apoi despre sănătatea lui David şi despre câteva amintiri din trecutul lor. Se serviră toţi – fireşte – din puii fripţi aduşi la masă. David refuză, cu vorbe blajine, deşi lady Angèle fu foarte nenorocită din această pricină, şi se certă că uitase de convingerile vegetariene ale tânărului. Se simţea vinovată şi de faptul că se folosea de clocitoare artificiale spre a scoate pui care să fie tăiaţi şi fripţi. Ar fi vrut să facă o glumă asupra acestui lucru, dar nu avu curajul. Sinceritatea severă a tânărului era pentru ea o adevărată durere.

După ceai, când îi invită pe Mary şi pe David – cum le făgăduise – la o plimbare, lady Angèle se simţi nespus de încurcată.

— Nu crezi că fratele dumitale ar prefera să se odihnească?

David îi veni într-ajutor:

— O să mă plimb prin jurul casei, dacă nu vă supără, lady Angèle.

Şi ochii negri ai tânărului o priviră blajin. Voioşia lui părea nefirească.

— Sunt sigură că fratele dumitale va avea un viitor strălucit, zise lady Angèle către Mary, când rămaseră singure.

— Poate că ai dreptate, răspunse Mary. Aşa nădăjduiesc şi eu

David se plimba încet pe mica terasă din faţa casei. Cotcodâcitul numeroaselor găini, cântecnt cocoşilor îl ajunseră din urmă. O slujnică îi aduse afară o ceaşcă de cafea. Mulţumi, spunând că foarte rar bea cafea. Fata îi arătă o ţigară într-o cutie. Tânărul mulţumi iar, spunând că nu fumează

niciodată. Fata îl privi drept în faţă, şi se depărtă sfioasă.

— Niciodată nu mi-a vorbit cineva atât de blajin, gândi ea.

David se plimbă şi în curtea alăturată, plină de grajduri, şoproane şi încăperi cu unelte vechi. Trecând pe dinaintea unei uşi deschise, auzi cântecul unei femei. Se opri şi privi înăuntru. O fată cu păr negru, cu bluza puţin descheiată, învârtea ceva într-un castron mare. turnând din când în când apă caldă.

Ea ridică deodată privirile şi lingura de lemn îi căzu din mână.

— Domnul Bright, exclamă ea şi se uită la el ca la o fantomă.

David băgă deseamă uimirea fetei şi surâse.

— Da, domnişoară Norman, eu sunt. Credeam că te-ai măritat de mult şi eşti plecată departe.

— Nu, răspunse ea.

Ochii mari sclipeau în întunericul, şopronului ca două opale.

— Sunt vreo zece ani de când ne jucam pe câmp cu ceilalţi copii, zise David.

Şi un frumos surâs îi lumină faţa.

Dora ridică lingura de lemn şi începu să amestece iar în castron, din ce în ce mai repede. Nici prin gând nu-i trecuse că David se va ivi odată înaintea ei, şi încă pe neaşteptate. îl vedea rar; o dată sau de două ori, dintr-un colţ ascuns îl privea cu ochi de fiară curioasă. Demult de tot, în biserica din Potman’s Heath se îndrăgostise de acest domnişor zvelt şi cuminte.

— Da, sunt vreo zece ani de atunci, întări ea cuvintele lui David.

— Aveai paisprezece ani pe atunci, urmă tânărul.

— Şi dumneata aveai zece, zise fata.

— Am rămas tot atât de prost ca atunci! zise David.

— Şi eu, zise fata aproape sălbatic, tot pe loc am rămas, ca minutarele ceasornicului din turnul bisericii. Nu m-aş mira să văd că-şi fac graurii cuibul în capul meu!

— Nu eşti mulţumită? întrebă David şi intrând în şopron se aşează alături de fata care lucra de zor.

— Mulţumită? Fată de ţară! zise.

Şi ri-dâcându-se deodată, se uită la David cu ochii mari.

— Trebuie să duc castronul ăsta dincolo, zise. Mai am de tăiat treizeci de găini până-n seară şi să le împachetez pentru tren. Le trimitem la Londra.

Se pregăti să plece. Apoi se întoarse:

— Nu vrei să vezi şopronul unde tai găinile, domnule Bright?

Tânărul o urmă gânditor.

Şopronul era lung şi strâmt. Aici îşi petreceau ultimele zile ale vieţii câteva sute de păsări. Erau bine hrănite. La apropierea Dorei. găinile se năpustiră asupra hranei din castron, dar erau cam neliniştite şi David băgă de seamă că se uitau eu neîncredere la Dora cu ochii lor rotunzi, gălbui ca pucioasa. Cel mai neînsemnat gest al fetei care nu slujea împărţirii hranei era de ajuns spre a le pune pe fugă.

— Ele ştiu tot! Ştiu tot! şopti David.

Dora întrebă, ieşind din şopron:

— Cum să prind treizeci de păsări? O rup la fugă cum mă apropii de ele! Ştiu ce se întâmplă cu ele când le prind zise Dora cu un surâs. larg, plin de căldură.

Dar nici nu mă obosesc să le prind. Se prind singure. Pun câteva boabe în lada de colo, cu uşa ridicată şi când intră în ladă, trag de sfoară de departe, uşa cade şi prind câte şase deodată. Şi pe urmă…

Dar fata arătă numai cu gestul, înnodind şi desprinzând deodată cele două degete arătătoare, cum tăia gâtul găinilor.

— Nu ştiam bine, zise Dora. Lady Angèle m-a învăţat cum să tai găinile.

— Lady Angèle? – şopti David.

— Da, zise Dora, şi văzu pe David pălind. Dumneata, domnule Bright n-ai vrea ca păsările să fie tăiate. Oamenii spun că nu mănânci came, că eşti vegetarian.

Privirile lui David o încurcară pe Dora, se roşi şi nu mai ştiu ce să spună. Deodată aruncă de pe braţ găleata goală, cu furie şi se tângui:

— Ce să fac, domnule Bright? Trebuie să muncesc ca să trăiesc. Şi trebuie să taie cineva găinile, ca să ajungă să le mănânce ceilalţi.

— Dora, răspunse David, nu e drept să ucidem. Nimeni să nu ajute la uciderile care se petrec pe lumea asta.

— Găinile tot vor muri odată…

— Să moară, ce te priveşte pe tine, Dora? Toţi vom muri. Dar a ucide o vieţuitoare e o brutalitate înfiorătoare. Căci viaţa e sfântă.

— Eu tai numai când mi se porunceşte, răspunse Dora sec. Şi ce fac eu fac şi alţii. Trebuie să taie cineva găinile. Euâmi câştig pâinea.

— *Trebuie*! exclamă David cu disperare înăbuşită. Cuvânt ticălos. *Trebuie*! Eu nu înţeleg acest cuvânt.

— Eu da, răspunse Dora. În Sfânta Scriptură stă scris: „Fiţi rodnici şi vă-nmulţiţi, a voastră este stăpânirea peste vieţuitoarele apelor şi păsările văzduhului”.

— Să nu crezi în cuvintele astea! exclamă David. Dumnezeu spune: „Fiţi rodnici şi vă-nmulţiţi şi tot Dumnezeu alungă oamenii din rai pentru că i-au urmat porunca – ce fel de Dumnezeu fără noimă e acesta? Dumnezeu nu seamănă cu unul din acei tineri care nu ştiu ce vor. Oricine poate găsi în Sfânta Scriptură o îndrituire a păcatelor lui. Dar e curată nerozie, mă auzi? să crezi în toate acele învechite cuvinte.

— De ce omoară pisica şoarecele? întrebă Dora.

— Pentru că pisica e o sălbăticiune, asemenea oamenilor care pun mâna pe arme. Dar nu cred că menirea omului e să nimicească. Pace, pace înăuntru şi în afară, e singura noastră mântuire pe acest absurd pământ.

Dora lăsă capul în jos. O trecu un fior. Nu ştia ce să răspundă. David o vrăjise, fără să-şi dea seama. Fata se depărtă încet, cu ochii în lacrimi, lăsând căldarea jos.

David se înapoie pe terasă, unde îl aşteptau cele două doamne.

— Unde ai fost? întrebă Mary.

— M-am uitat prin şopronul unde se taie găinile, răspunse

David cu glas înăbuşit. Să mergem.

Strânse mâna lui lady Angèle care-i, aruncă o privire de uşurare.

În automobil, David zise:

— Simt o pace mare în mine. O! De-aş putea

împărtăşi şi altora această pace!

Mary se uită la el îngrijorată.

X

Seara, David luă masa cu tatăl său. Pe masă ardeau patru luminări şi Lizzie aduse tot felul de bucate gustoase, numai legume. În cămin ardea un buştean gros. Nu schimbară un cuvânt. Privirile lor se încrucişară de câteva ori, dar nu izbutiră să-şi vorbească:

David întrebă deodată:

— Dar ce e tată?

Dr. Bright îşi şterse mustaţa eu şervetul, minuţios şi se uită cu mirare la băiat. Cu enervare înăbuşită zise rar:

— Mă mir cum îţi vine să intri pe la oameni şi să te dai în spectacol!

— Cum asta?

— Spune-mi te rog, cum ţi-a venit să te duci la tata Spoon să spui lucrătorilor că patriotismul e o crimă, să jigneşti sentimentele religioase ale bătrânului, numindu-l pe deasupra „filzof de duzină”.

Sieste chipul lui David trecu un zâmbet uşor.

— Văd că ţi-a vorbit. Adevărul e că tata Spoon pe care-l preţuiesc foarte mult, mi-a pus câteva întrebări cu privire la problemele vieţii, aşa că i-am spus adevărul, numai adevărul. Nu m-am gândit deloc să-l jignesc, îi voi cere iertare.

— Să te dai iar în spectacol? Cred că ar fi mult mai bine, dragul meu, sii ţii părerile tale pentru tine.

— Nici nu le cunoşti! zise David cu seriozitate.

— Nu ţin deloc să le cunosc! exclamă tatăl tot mai nervos. N-am nimic împotriva invenţiilor tale, atâta vreme cât nu supără pe alţii. Ţi-am spus

întotdeauna că trebuie să respectăm părerile altora, sentimentele, credinţele lor.

— Respect tot ce e infinit, mi-e milă de tot ce e trecător, zise David liniştit.

— Inconştientule! Zăpăcitule! strigă dr. Bright.

O expresie fatală se ivi în ochii lui David şi părea că-l străbătea un fior rece. Dr. Bright se sperie, neobişnuit cu această paloare a fiului său.

— Bagă-ţi odată minţile în cap, ca să vezi că am dreptate! zise, fără a-şi lua ochii din ochii fiului.

Dr. Bright era întotdeauna încredinţat că avea dreptate, Era un om serios şi cult, dar cu prea puţină înţelegere pentru sufletele altora. În această seară distruse orbeşte una din puţinele punţi care-l mai legau de fiul său.

— O să plecăm în străinătate, zise deodată. Până la primăvară.

— Unde? întrebă David fără grabă.

— În Italia şi poate în Tunisia. Ce părere ai?

— Unde sunt acum e pentru mine locul cel mai drag din lume. Şi oriunde aş pleca, nu mă voi putea despărţi de mine. Dar dacă trebuie, merg bucuros.

O nouă cotitură în viaţa lui David. Când se culcă, îşi zise că viaţa lui era asemenea unei piramide pe care se urca, fără să ştie când va ajunge în vârful ei, spre a nu mai avea niciun perete înaintea ochilor. Tot timpul, în copilăria lui auzise: – Du-te la şcoală! Vino acasă! Du-te pe câmp! Du-te în Elveţia! Vino iar acasă! Fă asta, fii aşa…” Niciodată nu era lăsat în pace. „Ce înseamnă goana asta?” îşi zise. Dar nu sufăr numai eu de această goană fără odihnă. Întreaga omenire suferă la fel. Acesta e destinul: „Înainte! înainte! Loc altora!” Ce înseamnă asta? Nu vreau să mă clintesc din loc şi

totuşi sunt împins fără voia mea. Şi. dacă aş vrea să plec, aş fi silit să rămân locului”.

În acea noapte David visă pe Dora Morman. Câteva zile se simţi învăluit de o adiere vrăjită, un farmec de iubire. Apoi adierea pieri, lăsând în urmă-i o amărăciune.

Îl cuprinse deodată un val de generozitate, o iubire pentru toată omenirea, pentru tot ce o înconjoară. Ultimele zile. Înaintea călătoriei le petrecu plimbându-se pe câmp, printre iazuri, prin pădure. Uneori se oprea în faţa unui stejar, şi dacă cineva» ar fi fost în apropiere, l-ar fi auzit grăind: „Te iubesc, făptură uriaşă, născută dintr-o ghindă căzută pe pământ... Câtă vreme vei sta drept, aşa, înfruntând lumea? Eşti atât de frumos şi desăvârşirea ta îmi incintă ochii, deşi apasă şi asupra ta osânda morţii. Mi-e milă de tine!”

Pe câmp, dând de o turmă de oi, le vorbi la fel de ciudat, de entuziast: – „Voi, care aţi fost mai înainte mieluşei, voi pe care vă cunosc de când sugeaţi la sânul mamei voastre, voi pe care omul v-a ridicat până la simbol, o! vă iubesc atât de mult în marea voastră nevinovăţie! Fericite sunteţi. necunoscând zădărnicia vieţii voastre, voi, făpturi ale lui Dumnezeu. Veţi muri desiguf în s-paimă şi sânge, deşi n-aţi primit viaţa de la acei care vă smulg inima din piept!” David păşea încet pe câmp şi oile se ţineau după el. Se întorcea, privind în ochii lor, fără înţeles. „Dar şi pentru voi vă veni pacea pe pământ!” adăuga tânărul... Acelaşi lucru făgădui cailor înhămaţi! opintindu-se din greu.

Într-una din aceste plimbări David îl întâlni pe arendaşul John Bull cu fiica lui, Elsie. Chipul fetei se înroşi deodată.

— Facem iarna asta în Africa, după câte am auzit! zise John Bull, în vreme ce fata se uita ţintă la David, aproape ca oile de adineaori care se ţinuseră după el.

— Da, în Italia… poate şi în Tunisia! răspunse David.

— În Tunisia? Colonie engleză, desigur! urmă arendaşul.

— Nu, protectorat francez.

— Păcat, răspunse John Bull. Toată Africa ar trebui să fie britanică. Numai noi ştim să guvernăm pe negri.

— În Tunisia locuiesc arabi râu negri.

— Tot una, exclama John Bull. Şi văd în gazete că ticăloşii iar ne fac o mulţime de greutăţi – se vede că li s-a urât cu binele.

— De ce? întrebă David.

— Să se răzvrătească împotriva stăpânirii britanice? Stăpânirea cea mai dreaptă, cea mai blajină şi cea mai legală din lume! Pesemne că nici nu-şi dau seama. Ar trebui să simtă biciul altor colonizatori, ca să înceapă a preţui steagui britanic.

— Crezi că băştinaşii din colonii au într-adevăr nevoie de o stăpânire străină? Nu crezi că ar fi mult mai fericiţi în libertate?

— Auzi ce spune domnul Bright? o întrebă pe Elsio John Bull şi izbucni într-un hohot de râs. Eşti fără pereche, domnule Bright! începu el să râdă. M-am gândit mult la dumneata… N-ai să fii bun niciodată de nimic. În lume e nevoie de ordine, şi ordinea numai cu forţa se ţine. Aud că şi cumnatul dumitale, domnul Grevil vrea să candideze în primăvara viitoare pentru un loc în parlament. Sunt sigur că el va lupta pentru

cauza cea dreaptă! Dumneata trebuie să fii un socialist înfocat, aşa e, domnule Bright?

— Nu ştiu, răspunse Daviji, care zâmbea mereu. Fac parte din lumea celor slabi, a celor fără putere. Pe când dumneata, domnule Bull, faci parte din lumea celor capabili, a celor care sunt pentru ordine, pentru ordinea socială, politică, economică. Pământul dumitale e bine muncit şi nu îngădui nimănui să te fure, nici măcar unui cocoş sălbatic sau unei raţe sau unui iepure – până când vei băga de seamă într-o bună zi că toată această energie a dumitale s-a cheltuit în zadar.

— La – asta nu m-am gândit răspunse arendaşul, scărpinându-se după ureche. Nu mă interesează decât ziua de azi. Ce rost ar avea să-mi bat capul, cu ce se va petrece la anul?

— Şi totuşi te gândeşti la anul ce va veni, răspunse David. Nu ară oare caii dumitale câmpul acolo, pentru secerişul anului viitor? Şi nu doreşti în adâncul inimii dumitale ca anul ce vine să fie mai îmbelşugat ca anul trecut? Toţi ne gândim se pare numai la ziua de azi, dar de fapt urmărim recolta zilelor de mâine. Şi s-ar putea ca la anul să nu recoltezi un bob de mei.

— Asta e partea proastă în agricultură! zise cu glas practic John Bull. Ai dreptate!

Elsie se uita cu ochi plini de admiraţie la David. Credea în cuvintele lui, se vedea bine, şi ar fi dorit să-l mai audă vorbind, oricât de mult.

— Ce zici de acest tânăr? se întoarse John Bull către Elsie.

David râse, fata se înroşi şi un val de sânge se urcă şi în obrajii lui David. Îşi aminti de Dora Norman

şi acea simţire dulce din vis. îl cuprinse iar. Dora era mai drăguţă decât Elsie şi ceva misterios din făptura ei îl atrăgea, ceva nemaicunoscut, care-l făcea să se apere, când se gândea la ea.

Când fu iar singur în câmp, David se gândi la femei, la femeile din cărţile lui, a căror viaţă o urmărise în singurătatea camerei lui. Erau mai mult femei, victime ale pasiunilor lor. Suferea cu ele; uneori se punea în locul iul-iţilor lor şi înjorcând repede pagină după pagină citită la lumina lumânării de la căpătâiul patului, le întovărăşea până la sfârşitul fatal. În adâncul tainic al inimii dorise adesea o astfel de femeie, căreia să-şi poată închina viaţa. Şi văzu că numai gândul la Dora îl emoţiona – şi mult mai direct, mai personal decât una din iubitele-i literare.

Grăbi paşii, de parcă voia să scape de gândurile care-l nelinişteau.

XI

Cu o zi înaintea plecării, geamantanul lui David, era gata. De obicei se ocupa de acest lucru Mary. Acum îi ţinuse locul Lizzie şi în vreme ce-i punea pe pat cămăşile moi de flanelă, costumele şi restul rufăriei, cânta acele cântece populare pe care le ştiau toţi ai casei. Cântece duioase. Dr. Bright. O numea, din această pricină, „porumbiţa noastră”. După ce întocmi lista cu lucrurile lui David, începu să caute lucrurile domnului doctor, apoi duse geamantanele în curte, să le dea luciu, având grijă să nu mânjească etichetele hotelurilor. Mintea ei călătorea între timp la Roma, Cairo, Tanger şi alte localităţi de care. habar n-avea, dar care se aflau undeva, fiind numele lor tipărite pe acele etichete. Lizzie nu putea înţelege de ce călătoreau oamenii în acele ţinuturi. Dorea şi ea

ceva, nu foarte multe învoire de câteva săptămâni, să se ducă pe acasă, în Wales. Şi poate că odată cu plecarea stăpânilor îşi va îndeplini şi ea visul.

Cu două zile mai înainte Mary şi John plecaseră de la Aldershaw la Londra, luându-şi rămas bun de la David. El îşi luase rămas bun şi de la satul, câmpiile şi iazurile înconjurătoare. îi părea rău, îl durea această despărţire de fiecare pom, fiecare piatră, fiecare tufiş: fuseseră singurii lui prieteni.

Se gândi de câteva ori la tata Spoon, de când se plânsese doctorului. Luă hotărârea să se ducă să-l vadă, spre a se împăca, înainte de plecare. În drumul spre atelierul rotarului, cam la un kilometru jumătate dincolo de sat, îi veniră în minte cuvintele din urmă ale bătrânului: „Te rog să pleci de aici şi să nu te mai îngrijeşti de sufletul oamenilor mei, falsprofet ce eşti!»”.

În deal, şoseaua mare se încrucişa cu drumul satului. Pe dreapta era moara de vânt şi David se uită la cele patru aripi mari, negre, ameninţătoare în gol, în vreme ce vântul şuiera prin ele. Autobuzul de Rye opri în staţie.

Printre călători se afla o fată tânără. Era Dora Norman. David o recunoscu îndată. Se sperie, trecu repede pe dinaintea autobuzului, aruncând o privire înăuntru, asupra profilului fetei, care părea adâncită-n gânduri. Luciul umed al părului ei străbătea prin geamul prăfuit al maşinii. David îşi văzu de drum, cu inima adânc îndurerată. „Unde se ducea?” Apoi se gândi la Mary şi se mâhni şi mai mult. Din pricina Dorei avusese o supărare cu Mary. Cu vreo câteva zile mai înainte lady Angèle se dusese la Mary şi îi povesti că Dora care era în slujba ei de mai bine de un an, o

părăsea aşa, deodată. Spunea că nu mai putea să taie păsări nevinovate sau să ia măcar parte la uciderea lor. Lady Angèle pricepu numaidecât adevărata pricină a fetei: Dora trebuie să fi vorbit eu David şi fata nu ascunse. Când Mary îşi luă rămas de la fratele ei, îi zise dezmierdându-l ca pe un copil:

— Ştii tot atât de bine ca şi mine, că nu putem schimba lumea. Biata Dora şi-a pierdut slujba din pricină că-a stat de vorbă cu tine şi cine ştie ce ar mai putea ieşi de aici. Fereşte-te, dragul meu, fereşte-te, şi nu te mai amesteca în viaţa oamenilor.

David luă apărarea fetei, Mary îl făcu pe David „prostuţ” şi deşi se despărţiră tot atât de buni prieteni ca mai înainte, rămase în sufletul tânărului un grăunte de amărăciune. Vedea că nici Mary nu-l mai înţelegea şi aducea în gând învinuiri violente lui John, cumnatul, care nu-l înţelesese niciodată şi care acum îl înstrăina de sora lui. „Dora a făcut foarte bine ce a făcut” îşi zise David depărtându-se de autobuz. „Ea a înţeles adevărul cuvintelor mele”. Şi deodată i se păru că ceea ce credeau tatăl, sora sau restul oamenilor de pe pământ, era fără însemnătate, dacă Dora îl înţelegea. Inima i se umplu de o căldură tainică pentru acea fată şi cu cât se depărta mai mult de ea, mâhnirea lui creştea. îi veni să se întoarcă brusc spre maşină; se opri de câteva ori, dar îşi văzu iar de drum. Apoi începu să numere stâlpii gardului gândind: „Când voi ajunge la acela, mă întorc şi mă duc la ea”. Numără mereu şi apoi întoarse capul. Autobuzul era tot în faţa hanului. David nu se clinti din loc. Şi când se hotărâse să se întoarcă, maşina plecă. O durere ascuţită străpunse inima tânărului. Regretă din toată inima, apoi zise: „Biata Dora!”

Neliniştit, copleşit, îşi văzu de drum, drept spre atelierul lui tata Spoon. Un miros de lemn şi de vopsea amestecat cu izul iute al potcoavelor aruncate, venea de la potcovăria apropiată, învăluindu-l. Prin uşa deschisă a atelierului se auzea zgomotul înăbuşit al unei maşini care pornea. David zări pe bătrânul Spoon lângă o căruţă fără roţi pe care o repara. Bătrânul apostol nu-l văzuse încă şi o clipă trecu prin mintea lui David s-o rupă la fugă, dar un băiat cu părul roşcovan, nas coroiat şi ochii mici îi ieşi înainte, întrebându-l obraznic:

— Pe cine cauţi aici?

— Vreau să vorbesc cu domnul Spoon.

— Acolo e meşterul, zise arătând prin uşa deschisă. Şi vezi să nu-ţi dea cu ceva în cap!

Rânji, sumeţindu-şi mânedle şi arătând braţele goale, groase pe care tatuase două femei lătăreţe.

— Meşterului nu-i place să vadă pe cineva amestecându-se în problemele lui, urmă Jack, îndemnându-ne să părăsim lucrul, cum s-a întâmplat nu de mult cu o fată. Eşti bolşevic, domnule Bright – bagă de seamă!

David îl privi cu ochi miraţi.

— Nu ştiu cine ţi-a vârât în cap astfel de idei despre mine, răspunse el. Nici nu ştiu măcar ce înseamnă bolşevic. Dar aşa cum se vede că este lumea azi, nu mi se pare nimic mai firesc decât lupta dintre asupriţi şi asupritori, între muncă şi capital.

Toţi se opriră din lucru, în vreme ce Jack se duse la meşter să-i spună că venise David. Tata Spoonpuse mâna pe o pârghie. trase odată şi opri motorul care punea cureaua în mişcare. O tăcere bruscă cuprinse atelierul. Bătrânul se apropie de David. strivind

podeaua sub paşii grei. măsuraţi şi ştergându-şi mâinile de şorţul albastru.

— Ce doreşti, Sir? întrebă. N-aş vrea să te mai amesteci în atelierul meu, precum ştii.

Alţi lucrători lăsară uneltele şi priveau spre David, neclintiţi.

— Doresc să vorbesc cu dumneata, răspunse David.

— Poftim.

— Între patru ochi.

— Nu sunt doctor, răspunse bătrânul Spoon. Dacă doreşti o consultaţie, te ascult aici. Dar n-aş vrea să mai aud nimic din filosofia dumitale insultătoare.

Foarte încurcat. David zise.

— Am venit să-ţi spun următoarele: îmi pare rău că te-am supărat. A fost fără voia mea.

Cineva râse. Bătrânul Spoon zise:

Foarte frumos din partea tatălui dumitale că te-a trimis la mine. Ştiu că el a respectat întotdeauna părerile şi credinţele altora.

— Am venit fără ştirea lui, întrerupse David. Mâine plec pentru mai multă vreme în străinătate şi nu vreau să las în urma mea nicio supărare.

Bătrânul Spoon se scărpina în cap, ougetând cum să se poarte în această împrejurare, de faţă cu lucrătorii.

— Nu e vorba de supărare, zise el deodată. Ci de o deosebire adâncă de păreri, care nu se pot împăca. Sunt metodist, dar nu m-am amestecat în religia altora. Cine trăieşte. În întuneric, în întuneric să rămână, dacă nu poate vedea lumina. Priveşte la şeful de atelier. De şaisprezece ani e la mine, s-a căsătorit cu fata mea şi totuşi ţine la biserica puritană. Nu e o

dovadă vie a cuvintelor mele?

— Nu e nevoie de nicio dovadă, răspunse David. Şi nu trebuie să ne depărtăm.

— Nu ne depărtăm deloc, se înflăcără bătrânul Spoon. Ai spus despre mine că sunt un filosof de paie şi vreau să-ţi arăt că nu sunt aşa.

Lucrătorii începuseră să zâmbească, zărind ciuda tot mai aprinsă a meştei-ului lor. Dar bătrânul Spoon se stăpâni, mulţumindu-se u întreba:

— Ce ai vrut să înţelegi prin „filosof de paie”, domnule Bright.

David care se simţea tot mai stânjenit, reveni la gândul de la început:

— Dacă nu m-am purtat cum se cuvine, dacă te-am jignit, domnule Spoon în credinţele dumitale religioase, am venit să-ţi cer iertare şi să-ţi spun că n-am avut această intenţie.

În timpul acesta tatii Spoon Clipea din pleoape, cum clipesc vulturii închişi între gratii. O tăcere grea se lăsă în atelier. Apoi el zise:

— N-avem o bază comună, pe care să putem sta de vorbă, domnule Bright.

Glasul lui nu mai avea nimic certăreţ şi privi statura înaltă a lui David cu nelinişte.

— Eşti încă un copil, urmă el, dar cu timpul îţi vei schimba ideile. Nu eşti întâiul care te socoţi mai priceput ca ceilalţi. Dar crede-mă, Sir, că nimeni n-a îmbătrânit cu aceste păreri – le-a mai schimbat. În ce priveşte deosebirile dintre noi, poţi fi pe pace. Şi acum du-te acasă”.

Ultimele cuvinte, Spoon le rosti cu atâta violenţă, că i se înfundă şi glasul. Apoi se întoarse către lucrători, zicând:

— Vedeţi-vă de treabă şi nu Vnai pierdeţi vremea.

Dădu drumul motorului care porni cu zgornot şi David ieşi încet din atelier, urmărit de ironia lucrătorilor.

— Cine a mai pomenit un tânăr ca ăsta? zise şeful de atelier, amestecând într-o oală cu vopsea.

— Mare mirare de nu i-o da cineva cu o cărămidă în cap! zise Jack.

Gânditor, David se întoarse spre casa părintească. Dora în veni se în minte. Încercă să ghicească unde o fi ajuns maşina care alerga spre Rye. Ar fi voit să ştie unde se ducea fata. Căci el, mâine în zori pleca departe, pentru cine ştie cită vreme. Unde va fi Dora când se va întoarce el?

Acasă îl găsi pe tatăl său, care-i trase o săpuneală cu privire la convingerile şi ideile năstruşnice pe care le avea, cu privire la conştiinţa lui bolnavă, cum nu se mai întâmplase de mult.

A doua zi supăraţi, învrăjbiţi, plecară în călătorie.

XII

Un domn cu bărbuţă blondă, tăiată scurt, cu faţa îmbujorată de băutura îmbelşugată ieşi într-o seară de la clubul din St. James Square. Clopotul din turn bătu unu. Domnul scoase ceasornicul din vesta albă, îl privi sub lumina becului electric şi mută minutarul ceva mai înainte, ca să fie la fel cu celelalte ceasornice.

Cerul limpede, rece de iarnă geroasă, scăpăra de stele. La un colţ domnul se opri, cuprins parcă de o ezitare. Un taximetru trecu zgomotos. Câţiva metri mai departe de domnul cel elegant, o fantomă într-un veşmânt de pânză de sac, şi în cap cu un joben răscolea într-o cutie de gunoi din faţa casei, pe care o golea a doua zi serviciul salubrităţii. Zărind pe domnul

de la club, fantoma cu joben se repezi spre el, întinse o mână palidă şi ceru de pomană: o hienă cerşeşte câte un ban. „Du-te dracului!” răspunse domnul cu ton poruncitor. Şi nefericitul se depărtă, să răscolească mai departe în cutia de gunoi, unde găsi o pereche de bretele uzate, o banană stricată pe care o mâncă repede şi o perie veche de dinţi, cu ajutorul căreia începu să-şi netezească părul zbârlit.

Domnul îşi văzu de drum, trecu prin Pall Mall spre Trafalgar Square, fluierând o melodie uşoară. Pasul era sprinten, tineresc şi când lumina lămpii «cădea sub borurile pălăriei se vedeau ochii albaştri, de forma migdalei, doritori de viaţă.

Trecând pe dinaintea Galeriei Naţionale şi a poliţaiului care veghea în întunericul adânc al clădirii, se gândi la Rubens şi la Van Dick. Visa cu toată tinereţea lui dragostea, dorul al cărui farmec poate vrăji o inimă. „Să însemne oare Mary toate astea pentru mine? se întreba el nemulţumit. De ce nu mai e aşa de ispititoare? De ce am luat-o? Trăiesc cu ea ca într-o puşcărie ca într-un institut de corecţie, în care nu m-am putut obişnui. Căsătoria e o închisoare cu uşi deschise, o colivie fără gratii, din care nu poţi scăpa”.

În curând John ajunse în cartierul Adelphi, în faţa unei case. Şovăi, se uită de câteva ori la ferestrele întunecate ale etajului al treilea, urcă vreo câteva trepte şi se înapoie. Începu să se plimbe pe trotuar.

Ştia că la acea oră nu, trebuia să fie în acel loc; dar Karis îi comunicase că avea nevoie de el. La scrisoarea lui, ea îi răspunsese cu delicateţe, că trebuia să-i vorbească personal. John simţi nevoia s-o vadă şi iar se trezi în sufletul lui romanticul episod de odinioară. Îi fu milă de biata fată, o dragoste caldă îi

umplu inima pentru ea. Abia acum îşi dădea seama ce lanţuri grele pune căsătoria. Şi firea lui se răzvrătea. Mary era o povară prea grea, ocupa prea mult din viaţa lui, libertatea lui personală, aproape se irosise.

Din întâmplare, Mary nu era atunci în oraş. Plecase la Pothman's Heath, ca să ia altă cameristă în locul Lizzei. De ani de zile biata Lizzie n-avusese niciun concediu, şi acum cu prilejul călătoriei doctorului Bright şi a tânărului David în străinătate, se duse şi ea să-şi vadă părinţii în Wales, John socotea că soţia va rămâne două-trei zile la Potman's Heath.

În faţa acelei case din Adelphi Terrace, John ţinea în mână două chei. Una o primise mai demult de la Karis, ca să poată s-o vadă ori de câte ori va dori; la ultima întâlnire uitase să-i înapoieze cheia. Mâna-i tremura uşor, când luă urja din chei să deschidă uşa. Şi când aceasta scârţâi în liniştea coridorului de piatră – rzgomot atât de cunoscut – John se simţea ca un fel de spărgător. Se opri o clipă în întuneric, nehotărât, şovăitor. Apoi închise uşa binişor. „Karis vrea să mă vadă – mai curând sau mai târziu tot trebuia să mă duc ki ea. Mă duc acum", gândi el.

Urcând pe scara în spirală, inima îi bătea mult mai repede şi mai sălbatic. Când ajunse la uşa dansatoarei zâmbi şi i se păru că nici nu putea fi altfel. Apoi descuie uşa cu a doua cheie.

O închise la loc cu băgare de seamă. Se afla acum în locuinţa lui Karis în acelaşi loc în care de atâtea ori o ţinuse în braţe, primind pe buzele lui pătimaşele sărutări de despărţire ale fetei – şi unde ea îl rugase de atâtea ori să vină iar, cât mai curând, a doua zi. „Sunt iar aici!" şopti John, aprinse

— Lumina şi atârnă în cuier pălăria şi pardesiul.

Mâna-i atinse ceva moale, ceva viu, o căciuliţa de astrahan. O luă în mină, «o lipi de obraz şi o dezmierdă ca pe o pisicuţă neagră.

Apoi se îndreptă spre o uşă albă, cu chipul încordat de aşteptare. Bătu foarte încet, apoi ca şi cum voia să-şi dea singur curaj, bătu încă o dată. mai tare, mai viguros. Cele cinci luni de căsătorie se reduseră acum la o zi, la un minut, în vreme ce. aştepta răspunsul dinăuntru. Nerăbdător, mai bătu o dată, Se auzi un strigăt înăbuşit. Un strigăt uimit, speriat.

— Cine e?

— Eu, John.

Glasul repetă „John” şi musafirul neaşteptat zise:

— „Nu te speria, Karis. Am descuiat cu cheile pe care – am uitat să ţi le înapoiez! w John auzi zgomotul paşilor nesiguri. – „într-adevăr, tu eşti John? M John răspunse: –”. Karis! u

Uşa se deschise şi Karis din prag se uită la c. l, ca la o fantomă. Karis era palidă, slăbită şi surâdea ciudat. Deodată ea se aruncă înainte şi-i căzu în braţe. John o îmbrăţişa, o sărută.

— Ai temperatură, draga mea. Ce e cu tine? Karis nu răspunse. Părea fără viaţă. John o duse către pat, o puse între perne şi o acoperi. Ea îl privi cu ochii albaştri, trişti şi zise, aproape ţipând:

— O! John! apoi se întoarse, îşi vârî obrazul în pernă şi izbucni în plâns. John îi dezmierdă părul de aur, o sărută pe gât şi încercă s-o liniştească.

— Karis, draga mea, zise, am venit să-ţi fiu de folos. Eşti bolnavă, văd. Rămân cu tine, dar să fii cuminte. Şi acum spune-mi de ce m-ai chemat?

Karis plângea mereu.

John nu se aştepta la asemenea primire. Era dezamăgit că o găsea atât de bolnavă. Dar o fineţe lăuntrică îl sili să uite deocamdată propria-i dorinţă şi voia într-adevăr să-i vină într-ajutor.

Se aşeză la capătul patului, îşi scoase o ţigară şi începu să fumeze. Karis tuşea încet din pricina fumului, şi lacrimile încetară. Se mai linişti. John o privea, îi vedea umerii subţiri, pielea albă care abia se deosebea de dantela halatului.

O lampă de lângă pat lumina părul frumos, care căde*t*i în yaluri pe pernă. Cu braţele întinse, strângea spasmodic marginea patului.

— Karis, nu vrei să-mi spui nimic *t* întrebă John.

Ea îi lăsă o vreme să aştepte, apoi într-un elan de recunoştinţă că venise, deşi pe neaşteptate, făcu un cerc cu braţul şi-i întinse mâna. John o apucă, o strânse tare şi o sărută. Dar Karis nu-şi ridică faţa din pernă.

— Te rog, pleacă o clipă din cameră, zise. Te chem eu.

John fără a rosti un cuvânt ieşi în camera învecinată. Când aprinse lumina, văzu cu uimire dă acea încăpere era mai mult goală. Mai toată mobila dispăruse. Se simţi încurcat, îngrijorat. „Dacă nu veneam, gândi el, îmi scuteam multă bătaie de cap şi mult necaz”.

Karis în vremea aceasta coborî cu greu din pat, se aşeză în faţa oglinzii şi în câteva clipe îşi schimbă cu desăvârşire înfăţişarea. Apoi îşi puse un alt halat de interior, se întoarse în pat, se acoperi şi-l strigă pe John. Când intră, o văzu împletindu-şi părul. În ochii ei sclipeau văpăile febrei.

— N-o mai ai pe Roza? întrebă John.

— Nu, m-a lăsat, zise Karis. Nu puteam s-o mai ţin, n-aveam cu ce.

— Ce e cu tine, draga mea? Eşti bolnava!

— Dragă John, zise Karis, legându-şi părul cu funde albastre, azi mi s-a părut că voi muri.

— Să mori? Şi mai surâzi vorbind astfel?

— Nu-mi pare rău. Sunt atât de obosită. Colţul gurii îi tremura, de parcă era gata să plângă iar. John îi oferi o ţigară. Ea o luă şi John i-o aprinse.

— O! John! urmă Karis. De trei ori ţi-am scris şi te-am rugat să vii. De trei săptămâni te aştept.

— Puteam? răspunse el. Ştii că sunt însurat, că nu mai sunt liber. Şi ne-am înţeles să nu ne mai vedem.

— Dar dacă ai cere soţiei tale îngăduirea de a veni să mă vezi?

— Se poate aşa ceva?

— De ce nu? Crezi că s-ar împotrivi? Nu i-ai vorbit niciodată de mine?

— Nu.

— Atunci cum de eşti aici?

— Sunt singur în Londra noaptea asta.

1 – în timpul zilei n-ai fi putut veni?

John nu răspunse.

— Nu trebuia să întreb nimic. Ştiu. n-am dreptul… Dar ce să fac, John? Sunt bolnavă, îmi merge rău cu piciorul, şi am dureri în piept. Nu pot mânca. Banii de la tine i-am cheltuit pe toţi. Ba am vândut şi câteva lucruri. Sunt atât de singură, Dumnezeule!

Mişcat de atâta nenorocire, John o cuprinse cu braţul. Ea se desprinse cu blândeţe.

— Nu, nu! zisă. Nu trebuie. Noi nu ne mai iubim. O, John, ai venit pentru că mă iubeşti – pentru că vrei

să mă iubeşti? Nu! îşi acoperi faţa cu amândouă mâinile, strigând aproape; Nu m-ai iubit niciodată, John, niciodată! N-ar fi trebuit să-ţi scriu, n-am vrut, dar n-am putut”.

— Draga mea! zise John. Nu-ţi pierde cumpătul. Şi îmi pare bine că m-ai chemat la tine. Nu-ţi închipui cât am suferit din pricina despărţirii noastre.

— Ai suferit? Alături de ea? exclamă Karis. Părea un înger, când a iqşit din biserică. Cum se poate să suferi alături de ea? E cu totul altfel decât mine!

Se ridică în pat şi o clipă îşi stăpâni emoţia.

— Ştii de ce am venit la nunta ta? Voiam să te acuz în public. Puteam s-o ucid. O! John, dar când am văzut-o! O văd şi acum înaintea mea atât de frumoasă, atât de blândă! O! Cum am putut fi atât de odioasă, să-ţi cer să te întorci la mine – cum am putut? Lacrimile începură să-i curgă iar.

John se ridică şi începu să se plimbe nervos:

— Să nu mai vorbim de asta. M-ai rugat să vin şi iată am venit să te ajut.

— N-am nevoie de niciun ajutor, răspunse ea.

Bietul John era foarte nefericit acum. Cu o clipă mai înainte se răzvrătise împotriva lui Mary. Acum ea era din nou stăpâna inimii lui şi Karis pierea, pe încetul în „trecutul îndepărtat. „Ce păpuşi suntem în mâinile femeilor!” bombăni John în sinea sa.

Se aşeză. Karis pe spate între perne, eu mâinile sub cap privea ţintă. Se făcu o tăcere apăsătoare.

Apoi John se ridică hotărât.

— Nu pot să mai stau, zise. E o situaţie imposibilă. Mă întorc mâine şi până atunci culcă-te. Mai a nevoie de ceva?

— Te rog, John, răspunse ea cu voce

tremurătoare, dă-mi o aspirină. Karkanova m-a învăţat.

Karis părea istovita de tot şi John era foarte îngrijorat, îi dădu o pastilă.

— N-ai pe nimeni care să stea cu tine?” întrebă John blând, Ea dădu din cap. „Karis, ce ai? strigă el uluit, văzând-o că era în preajma unui leşin. Ea nu răspunse. Ochii i se închiseră. Părea că n-are aer. John nu ştia ce să facă. Disperat rămăsese uimit, privind-o. Dar Karis îşi reveni, respirând mai uşor. John o acoperi mai bine şi deschise fereastra. Aerul răcoros năvăli în cameră. Apoi, obosit, se lăsă într-un fotoliu şi închise ochii.

Când zorile se revărsară asupra Londrei, se trezi. Abia după oarecare timp îşi dădea seama că nu era acasă, cu Mary, ci îmbrăcat în camera altei femei. Lumina pătrunse prin perdelele trase, aburii alcoolului se risipiseră şi vigoarea tinerească îi reveni. Începu să se mire de sfiala din ajun. Karis dormea adânc, cu chipul ei mic întors către el. N-ar fi avut prea mari remuşcări dacă şi-ar fi satisfăcut dorinţele.

— Nu se poate! îşi zise. Trebuie să fac ceva pentru ea. Nu i se păru bine s-o trezească. Trase un scaun lângă pat, stătu o vreme destul de lungă tăcut, privind-o. Era slabă, istovită. Buzele se subţiaseră, o umbră viorie îi acopereti obrajii. Buclele părului ei lucitor, atingeau genele negre, mătăsoase. Genele se odihneau pe dungile întunecate de sub ochi. John contrariat se mira cum fusese cu putinţă s-o iubească odinioară atât de mult. Această fiinţă atât de cunoscută începu să-i fie tot mai străină. Şi cu toată înstrăinarea de ea, starea în care se găsea era pentru el o acuzare grea. El hotărâse soarta ei; era vina lui că

fata se afla în Anglia. Va mai putea ea să-şi câştige existenţa dansând? Ce se va întâmpla cu ea? îşi vânduse mai toată mobila, Roza o lăsase – cheltuise cele cinci sute de lire pe care le avusese de la el, nu mai încăpea nicio îndoială, John ştia că fata era risipitoare dar nu bănuise că va fi atât de uşuratică.

John se uită în altă parte, gândindu-se un timp la o altă fată cu care pe vremuri fusese foarte intim, dar care pierise cu desăvârşire din viaţa lui, nu-i făcuse nicio supărare şi nu-l costase niciun ban. Apoi la alta şi la alta. De ce nu erai Karis ca celelalte fete? Şi John începu să se mustre, că venise s-o vadă. „Îmi cruţam nervii”, îşi zise. „Dar scap cu şi din încurcătura asta!” John credea în fatalitate. Voia să creadă că suferinţa în lume e predestinată. Şi totuşi prin felul lui de a se purta îşi aduna tot felul de necazuri, pe care providenţa desigur nu le decretase.

O femeie îmbrăcată în costum de lucru, urcă scărileaducând o tavă cu gustarea de dimineaţă. În faţa uşii domnişoarei Lepinowa puse tava jos şi deschise uşa cu o altă cheie. Apoi bătu în uşa camerei de dormit a fetei şi intră fără să mâi aştepte răspuns. Zărind un bărbat în costum elegant de seară aplecat asupra bolnavei, făcu ochii mari, plini de mirare John se sperie şi el, văzând-o deodată. Apoi luă tava, o puse pe braţul unui fotoliu, arătă spre Karis şi ieşi în vârful picioarelor. făcând semn femeii să-l urmeze. În camera de alături, care părea acum o văgăună întunecată, cele două făpturi se apropiară.

— Sunt un prieten al domnişoarei Lopinowa, zise John Mi-a scris că dorea să mă vadă, dar n-am putut veni mai curând. Aseară n-am mai putut pleca de lângă ea. Îi era foarte rău. Şi acum ne trebuie un

medic bun.

— Ce bine-mi pare că ai venit, Sir, zise femeia care era portăreasa casei. Nu ştiam ce să fac cu biata domnişoară.

— Şi mie îmi pare foarte bine că te ocupi de ea, zise. John şi dată pot face ceva, nu voi ezita. Alţi prieteni nu mai are?

— Pe mine. Şi o iubesc foarte mult. Dar sunt numai îngrijitoarea acestei case şi nu pot s-o ajut prea mult. Proprietarul îmi face tot felul de mizerii din pricina ei şi nu cred să mai poată rămâne multă vreme aici. Chiria e scumpă şi fata n-are de lucru.

— Ce mai ştii despre ea? întrebă John. N-am mai văzui-o de mult.

„— Cum, nu ştii nimic?

— Nu.

— Acum câteva luni domnişoarei dansa la Teatrul Lanc într-un balet al ei cu doamna Karkanova – îi fost şi ea pe aici de vreo două ori, dar mi se pare că a plecat în America

Domnişoara Lopinowa a căzut pe scenă şi şi-a scrântit piciorul. De atunci nu mai poate dansa. Au veită tot felul de doctori pe la ea şi acum e foarte bolnavă, sărăcuţa! Ce fa tăi bună. Mi-e milă de ea! Atât de tânără şi atât de recunoscătoare. Nu găseşti multe suflete ca ea!

— Foarte frumos din partea dumitale! o întrerupse John. În ultimul timp n-am fost în Anglia.

— Ştiu domnişoara Lopinowa mi-a istorisit tot, răspunseângrijitoarea, aruncând lui John o privire care-l făcu să se simtă foarte rău, căci femeia nu putea crede minciuna pe care i-o spusese.

— Şi mobila unde e? întrebă John.

— Vândută, răspunse femeia cu gest neputincios, arătând încăperea goală din jur.

— Bani datorează?

— Puţini.

— Câţi?

— Asta nu pot să spun, Sir.

— N-are niciun prieten?

— N-am văzut pe nimeni la ea. Îmi povestea adesea de cineva, spunea că fusese singura iubire a vieţii ei.

— Da, da… bâlbâi John, privind în ochii portăresei. De mine vorbea.

— Tăcură câteva clipe. Apoi femeia zise:

— Proprietarul s-a interesat de aparatamentul ei. Sâni numai şase apartamente. Într-unul locuieşte un scriitor cunoscut, într-altul o actriţă care are teatrul ei. Mi-e teamă să nu-i trimită proprietarul domnişoarei Lopinowa, o scrisorică, să se mute. Dacă o fi aflat că şi-a vândut mobila şi nu are fată în casă… Dar asta rămâne între noi, Sir.

— Fireşte, fireşte… îţi mulţumesc. Voi vedea ce e de făcut. Dar întâi ne trebuie un doctor bun.

— Mă duc s-o trezesc, zise portăreasa, îndreptându-se către uşă. Uneori trebuie s-o silesc să ia ceva în gură. Nici nu vrea să se atingă. Asta e foarte rău!

— Bine, zise John. Eu plec. Şi spune domnişoarei Lopinowa că va veni azi un doctor – şi va mai primi veşti de la mine.

— Da, Sir, răspunse ea cu un surâs.

Strânse mâna portăresei şi ieşi în stradă. Chemă o trăsură, şi plecă repede acasă, în Upper Brook Street.

A
XIII

Cum ajunse acasă; John făcu o baie, mâncă ceva, puse o cămaşă nouă, se-mbrăcă într-un costum de stradă. Se hotărî să se ocupe de Karis şi să facă astfel ca fata să nu se mai poată plânge de el. Era foarte neliniştit şi gândul că fata ar putea muri îl apăsa ca un vis urât.

Se gândea dacă n-ar fi bine să se ducă la Karis, apoi se repezi, la un telefon. Vorbi cu un medic cunoscut, informându-l de starea bolnavei. Doctorul îi făgădui să se repeadă în Adelphi Terrace, îndată după orele de consultaţie.

Apoi se gândi la cheltuieli şi făcu o socoteală a banilor pe care va trebui să-i pună de o parte pentru Karis.

Mai târziu, în cursul zilei, se duse la bolnavă şi află din gura portăresei că tocmai venise Sir Oliver Hartley la domnişoara Lopinowa. John aşteptă mult, până ce ieşi doctorul din camera fetei. Îşi strânseră mâinile şi discutară situaţia bolnavei. Starea fetei era gravă. Era de o extremă nervozitate, din pricini sufleteşti.

— După câte aflu, urmă Sir Oliver, e dansatoare şi din pricina acelui accident nu mai poate dansa. Nu cred să mai poată dansa vreodată. Nu i-am spus-o, dar mi se pare că bănuieşte şi fiind foarte mândră şi ambiţioasă, suferă.

— Căei dansul pare să fi fost scopul vieţii ei.

— Nu crezi, doctore, că starea ei ar fi în legătură cu oarecare nefericiri sentimentale? Aş dori mult să ştiu, zise John.

— De ce? întrebă Sir Oliver, cu surâs aproape

răutăcios.

— Mă interesez demult de ea. Am scăpat-o odată… în Rusia i-am scăpat viaţa. Şi precum ştii, rusoaicele au o fire foarte pătimaşă.

Sir Oliver aprobă:

— Când am vorbit cu ea, mi s-a părut ca un copil. Dar dumneata o cunoşti mai bine.

Şi surâse diabolic, cunoscător al inimii omeneşti.

— Perfect! Dacă te ocupi de ea, urmă doctorul cu seriozitate, ce vrei să facem?

— Propune, dumneata.

— S-o ducem într-un sanatoriu.

— Recomandă-mi unul.

— Sanatoriul din Hampstead. Cred că…

— Perfect! îl întrerupse John. Trebuie s-o facem sănătoasă. Banii n-au nicio importanţă.

— E o fetiţă cum nu se poate mai drăgălaşă, zise Sir Oliveipe gânduri. Dar ciudată, foarte ciudată.

l. şi frecă bărbia, strânse mâna lui John şi adăugă:

— Voi vorbi eu la sanatoriu să trimită după bolnava noţistră.

Îşi făgăduiră să se rhai vadă zilele următoare, la Canton sau la White, şi se despărţiră.

John mai stătu de vorbă cu domnişoara Purvis, portăreasa, întrebând-o dacă pentru un timp Karis avea dreptul să-şi subinchirieze apartamentul. Cum avea acest drept, John hotărî să mobileze din nou apartamentul şi să-l subînchirieze pe tot timpul lipsei domnişoarei Lopinowa. După aceea va anula contractul, îi vq găsi un angajament la Londra sau o va ajuta să plece în America.

Şi cu sufletul mai uşurat, John intră în camera

bolnavei. Karis şedea în pat şi zărindu-l, scoase un ţipăt de bucurie.

— O! John, unde ai fost? întrebă.

— M-am dus până acasă să mă schimb şi să-ţi caut un doctor, răspunse el cu glas serios.

Fata întinse braţele şi John nu se putu feri de dezmierdările ei.

Află că ai să fii dusă chiar azi într-un sanatoriu, zise. Aici n-are cine să vadă de tine. Şi trebuie să te însănătoşeşti cât mai repede!

— De picior ţi-a spus doctorul ceva? întrebă fata.

— Crede că se va face iar bine, dar cu timpul.

— Şi voi mai putea dansa?

— De ce nu?

— Dacă nu voi mai putea clasa, mă sinucid.

— Karis, nu vorbi prostii. 4 âu pot suferi astfel de vorbe.

— O! John! îmi pare atât de rău, zise Karis. Ce povară sunt pentru tine. Mă vei ierta vreodată?

— Lasă asta. Să ne gândim la lucruri mai serioase. Şi acum nu te apuca iar să plângi... Nu trebuie!

— Ştiu, zise fata în lacrimi.

— Ce ai făcut cu cele cinci sute de lire pe care. Ţi le-am lăsat? Nu te supăra că te întreb.

— Le-am cheltuit.

— Pe ce?

— Pentru baletul meu.

— Cum asta?

— Am dat doamnei Karkanova patru sute de lire, pentru cheltuielile de montare. Altfel nu l-ar fi reprezentat.

— Şi tu ce aveai în schimb?

— Zece lire de fiecare reprezentaţie.

— De câte ori s-a reprezentat baletul?

Numai de trei ori. A treia oară mi-am scrântit piciorul.

— Şi pantomima?

— Doamna Karkanova şi impresarul ci au luat-o în America.

— Impresar?

— Da, un german mi se pare…

— Ce-mi pasă dacă e german sau nu! exclamă John furios. Şi cum de ai făcut asemenea prostie, Karis? Să dai acelor oameni banii tăi! N-ai să mai vezi un ban înapoi. Cum de te-ai încrezut atât de uşor?

— Sunt obişnuită să am încredere, zise Karis. Am avut mereu încredere în mama – şi pe urmă… pe urmă în tine, nu?

— Recunoaşte că ar fi fost mai bine, Karis, să-ţi păs –, trezi banii, aşa cum îmi făgăduiseşi.

Cuvintele lui John aveau ceva aspru, întunecat şi ochii albaştri ai fetei îl priviră îndureraţi.

— Nu puteam altfel… şopti ea.

Această încăpăţânare copilărească iritä pe John, care hotărî să nu-şi piardă cumpătul şi răspunse rece:

— Nu puteai altfel… Te voi mai ajuta o dată. Nu ca să te impresionez cu dărnicia mea, dar ca să te poţi ajuta singură.

— Nu vreau să mă ajuţi!

Şi Karis îi întoarse spatele.

— Acum faci şi mofturi! zise John. Dar nu-ţi dai scama de situaţia în care ne găsim? Nu vreau să-ţi aduc nicio în vinuire. împrejurările au fost rele, şi trebuie să biruim aceste împrejurări. Aşadar, fii. cuminte, ca să începi viaţa iar, cu bucurie! Aşa o

bine… Şi pe urmă să ne despărţim pentru totdeauna.

John vorbea apăsat, privind fără ţintă. Karis se întoarse către el, lăsă capul în jos. privindu-Icu ochi mari, ţintă. Inima îi bătea cu putere şi două peie rotunde, roşii, se iviră în umerii obrajilor. Pupilele se micşorară. Printr-o bruscă schimbare, Karis deveni imaginea furiei nestăpânitg.

— Contractul nostru s-a încheiat încă din ajunul căsătoriei tale, zise ea, apăsând fiecare cuvânt. Îmi pare rău că ţi-am scris. Pleacă numaidecât!

John o privi şi văzând acea hotărâre de neclintit din trăsăturile feţei ei, rămase uluit, năucit.

— Nu fi proastă, căută el s-o îmbuneze. Lasă capriciile, Karis. Să fim cuminţi!

— Nici tu n-ai fost cuminte când ai venit azi-noapte la mine, răspunse ea. Nu ştiai că eram bolnavă.

Ce vrei să spui? întrebă el repede.

— Azi” oapte când ai venit la mine, nici nu-ţi păsa de nevastă-ta. Ai venit cu gândul s-o înşeli.

— Nu! răspunse John cu violenţă.

— Ba-da! zise şi ea la fel.

— Ar? venit asewţă să-ţi dau o mână de ajutor, asta e tot, zise John, roşind totuşi.

În ochii ei se ivi o dezamăgire sălbatică, rea şi zise iar:

— Ba nu! Ba nu!

Se făcu tăcere. Apoi, izbucni cu un glas care tremura de amărăciune:

— O! mai bine m-ai fi lăsat să trăiesc în Rusia! Să nu fi ajuns niciodată aici – O! De, ce m-a minţit mama pe patul morţii! De ce mi-a – dat despre Anglia asemenea false iluzii? De când am pus piciorul aici,

parcă am intrat în iadul cel mai fioros. Iad! Ce sunt eu acum? Ce am ajuns? Nu te uita aşa la mine, John – nu e vina ta. Nu vreau să te acuz. Tu ai fost întotdeauna bun cu mine. Mi-ai spus mereu că drumurile noastre sunt despărţite. Eşti un gentleman. Ah! Şi nu mai departe decât aseară, decât azi dimineaţă m-ai sărutat, m-ai sărutat ca odinioară? Ah! De ce m-ai iubit?

John fieu un gest, dar Karis îi tăie vorba cu violenţă:

— Nu, nu m-ai iubit niciodată! Te-ai iubit numai pe tine şi tot ce ai făcut pentru, mine, de dragul tău ai făcut. Eşti un ticălos! Spune, mi-ai dat banii pentru că ţineai la mine? M-ai adus în casa asta, pentru că mă iubeai pe mine?

Şi râse în mânia ei sălbatică.

— Ai avut nevoie de mine, trebuia să-ţi satisfaci poftele trecătoare. Şi dacă aseară m-ai fi găsit sănătoasă, ai fi făcut la fel, fără să te gândeşti o clipă la soţia ta. Nici măcar pe ea n-o iubeşti. Numai pe tine te iubeşti! Eşti un om lipsit de inimă şi un făţarnic. Cum m-ai lăsat să sufăr? Din pricina ta am nesocotit drepturi care mi se cuveneau şi pe care le-am lăsat alteia – alteia, care va suferi ca şi mine.

Nu voi uita niciodată tortura pe care a trebuit s-o îndur la biserică, când am văzut mireasa ta ivindu-sb în uşă. Am citit în trăsăturile chipului ei nefericire! Nefericire! Şi am iubit-o din prima clipă. E de o mie de ori mai nobilă decât mine, şi de o mie de ori mai bună ca tine. Te urăsc! Te urăsc!

Zdrobită, Karis căzu înapoi, cu capul în pernă. John privea în gol, copleşit, uluit. Pentru întâia oară îşi dădu seama că avusese de-a face ou o femeie, nu cu

un copil.

— Perfect! zise el cu linişte nefirească. Ai spus, tot ce aveai de spus. Despre trecut nu mai avem ce vorbi. Îmi voi face datoria, ca să se sfârşească odată. Vei intra azi în sanatoriu şi vei lăsa apartamentul. Îţi voi scrie şi-ţi voi fi de ajutor, până când te vei putea descurca singură. Poţi ridica de la bancă o sută de lire pe lună şi cum în curând te vei însănătoşi…

Se opri. Furia nebănuită a fetei, pătimaşă, începu să-l tulbure. Totul i se păru confuz, Karis fusese nedreaptă cu el. Se simţea adânc jignit în mândrja, în onestitatea lui. Parcă i se urcau lacrimi în ochi”.

— Plec, zise.

Fata nu răspunse. El repetă:

— Plec. Şi poţi să-mi scrii ori de câte ori vrei.

Cu gesturi măsurate îşi îmbrăcă pardesiul. Mătasea fâşâi discret. Se duse la eglindă şi-şi puse cravata în jurul gâtului, violent, de parcă voia să se stranguleze. Luă pălăria, bastonul, mănuşile şi puse mina pe clanţă. Mai zise odată cu voce stin. să care arăta oarecare slăbiciune, oarecare şovăire.

— Plec.

Şi mai aruncă o privire asupra fetei. Apoi strigă brutal

— Rămâi cu bine!

Deschise uşa smucind-o, o închise pocnind-o şi plecă repede.

Karis rămase multă vreme neclintită. Apoi se întoarse cir violenţă şi disperată strigă după el, înăbuşindu-i numele în pernă.

Cu precizia unui automat, John împlini tot ceea ce socoti că era de datoria lui. Se duse la bancă şi depuse pe numele fetei un cec de cinci sute de lire.

La. Început crezuse că trei sute vor fi de-ajuns şi că nici nu va putea da mai mult. Dar dintr-un motiv misterios, cum se întâmplă adesea, îşi schimbă părerea şi depuse mai mult. Rugă pe funcţionarul fie ia casierie să anunţe pe domnişoara Lopinowa de existenţa banilor şi se duse cu automobilul la Hampstead. Vorbi cu directoarea sanatoriului. Camera «pe care o opri pentru Karis era spre o pajişte verde, unde se bucurau de lumina soarelui de ianuarie numeroşi copii, bunici şi câini cu stăpânii lor.

După ce făcu o vizită la club, se întoarse la Adelphi Terrace, unde trebuia să sosească automobilul sanitar. Miss Purvis îi destăinui că fusese nevoită să mai cheme un doctor, deoarece domnişoarei Lopinowa, după plecarea domnului, îi fusese foarte rău. Miss Purvis se simţi uşurată, aflând de măi şurile luate de John. Pe Karis nu se mai duse s-o vadă. Când1 sosi automobilul sanitar s-o ridice, fu cuprins de o ciudată nervozitate, se ascunse în bucătărioară şi nu vru să vadă pe Karis plecând. După aceea mai discută cu miss Purvis despre închirierea apartamentului şi portăreasa coborî. John se uită pe fereastră la apele tulburi ale Tamisei, pe care de atâtea ori le privise Karis, cuprinsă de dor, de disperare. Se întoarse şi se mai uită o dată prin Casă.

Deşi afară era lumină puternică, perdelele făceau un întuneric aproape complet. John aprinse becurile. Toate din jur îi amintiră orele de glume, de jocuri, de dezmierdări, de pasiune, orele înfrigurate ale iubirii, pe care nu le putea uita.

Crezuse odinioară că amintirile vor fi plăcute… Acum se simţi îndurerat de înfăţişarea obişnuită şi chiar vulgară pe care o luaseră obiectele şi fu cuprins

de amărăciune gândindu-se la trecătocirea frumuseţe a vieţii. Nu-i părea rău că acest episod lua sfârşit. Dimpotrivă.

— Vreau să se sfârşească cât mai repede! îşi zise. Şi începu să strângă lucrurile de pe masa de toaletă a fetei, punându-le în cutiile de piele şi de metal. I se părea firesc ca fata şi aibă atâtea obiecte „frumoase. Puse mâna jxî o oglindii rotundă, cu miner de argint, un dar al lui; şi îşi aminti că şi pentru Mary cumpărase o oglindă, la fel. îi veni să arunce oglinda, s-o spargă; dar o puse alături de celelalte obiect «j; După aceea începu să caute prin sertare. Erau pline de danie le, de lucruri de toaletă – şi vârî mina adânc, să le simtă moliciunea gingaşă, aproape aeriană. Apoi deschise un garderob şi privi uluit la rândul nesfârşit de rochii, în tot felul de culori. Cum să le împacheteze? Sună şi chemă pe miss Purvis, care-l găsi pe marginea patului, privind în gol. Portăreasa 11 întrebă dacă dorea un ceai. Refuză şi rugă pe miss Purvis să împacheteze lucrurile, căci credea că e de datoria sa ssă le trimită fetei în bună stare. îl durea gândul de a se mai întoarce odată aici.

John fuma ţigară după ţigară, în vreme ce miss Purvis împacheta în geamantane. În curând două cuiere nia Fi fură gata, pline până sus. John se uită împrejur. Între timp miss Purvis stoase o Biblie rusească dintre perne şi o ascunse repede între frumoasele rochii.

Se lăsă seara. Vânzătorii de ziare alergau strigând pe străzi şi zgomotul circulaţiei celui mai mare oraş al lumii nu încetă o clipă, ca o lege a naturii, neîntreruptă.

Karis era acum în grija unor surori pricepute.

Simţi în chip misterios că făcuse un pas hotărâtor înainte, dar simţi fie asemenea că se afla într-un şes, nu la poalele unui munte a fericirii, spre piscul căruia sufletul ei năzuia.

John recunoştea că demult, nu trecuse printr-o zi atât de grea. gândindu-se cu nelinişte la Mary, şi plecă spre club, unde era ferit de toată tentaţia feminină.

Şi toată seara îi fusese sete.

XIV

Un minunat apus de soare se desfăşura asupra satului Potman’s Heath. Crusta de gheaţă a iazurilor se preschimbă în oglinzi purpurii. ’Nenumărate raţe sălbatice venite din toate colţurile Angliei spre fluviul Rother, dădeau ocol flămânde apelor îngheţate şi multe zburau în câmp, drept în bătaia ţevii cultivatorilor. Trei cai trăgeau aburind pe costişa colinei un car cu lemne de foc. Columne albastre de fum se înălţau din coşurile căminelor, risipindu-se în înaltul umed al cerului. Şi după ce soarele apuse, clopotniţa bisericii tot mai străluci o vreme, ca şi cum ar fi fost prinsă într-un reflector roşu.

O fată mergea singură pe cărarea ce ducea spre Potman’s Heath. Era înaltă şi voinică şi purta o manta de iarnă, militară. Centura scotea în relief formele rotunde ale acelei făpturi sănătoase. Obrajii străluceau, şi razele apusului de soare o îmbrăţişau cu tandreţe. Buzele se strânseră ca un boboc. de trandafir şi fata părea adâncită în gânduri.

După o vreme, ajungând în sat trecu în grădina doctorului Bright, merse de-a lungul gardului, coti la dreapta şi intră în curticica în care se aflau magazia de cărbuni şi alte două cămări cu provizii. Locul era podit cu cărămizi şi ţinut foarte curat. Când ajunse la

uşa din spate a locuinţei trase de minerul clopotului. Nu mult după aceea coborî Lizzie cânteând, şi deschise uşa fetei.

— Pentru numele lui Dumnezeu, pe vremea asta ai venit? exclamă ea închizând repede uşa din pricina frigului. Dy-te în bucătărie şi ia un ceai, cât stau de vorbă cu doamna Grevil.

— E un drum bun de la Rovedene, răspunse Dora? şi luă. loc. privind fără interes la ceaşca de ceai dinainte.

Lizzie plecă, să vestească doamnei sosirea Dorei. O caută în toată casa, dar n-o găsi nicăieri. Se uită afară, în grădină şi văzu pe Mary ducându-se către gardul cimitirului. Fără a pune ceva pe ea, Lizzie se repezi afară, aburind aproape din pricina căldurii din bucătărie. Suflarea îngheţa, cum ieşea din gură. Mary purta un palton negru îmblănit şi o certă t%re pe Lizzie că ieşise neîmbrăcată din casă. (Atunci pe semne răci I jzzic, de se îmbolnăvi cum ajunse acasă şi se prăpădi.)

Intrând amândouă în casă, Mary zise:

— Adu-o pe Dora în sala cea mare.

Dora veni îndată. Era cam de aceeaşi vârstă cu Mary şi se cunoşteau demult. îi întinse mâna, întrebând-o:

— Şi. tatăl tău ce mai face?

— Mulţumesc, destul de bine pentru vârsta lui, coniţă, răspunse Dora.

— Cred că Lizzie ţi-a spus ce ai de făcut aici, în casa asta?

— Da, coniţă. Cred că am s-o pot înlocui foarte bine pe Lizzie.

— Nu încape îndoială, răspunse Mary.

Dintr-o privire măsură pe Dora, părul ei negru, ochii scăpărători. O adiere de aer rece dinspre mantaua fetei, îl izbi obrazul. Băgă de seamă ce îngrijită era pieptănătura Dorei şi ce pantofi eleganţi purta.

— Câtă vreme ai stat fără lucru, de când ai plecat de la Angela? întrebă Mary.

— Am lucrat tot timpul, răspunse Dora. De la doamna, m-am dus la spălătoria de rufe fine, la Rye, dar după Crăciun trebuia să plec de acolo.

— Şi de ce ai lăsat-o pe lady Angela?

Obrajii Dorei se înroşiră deodată.

— N-am mai fost în stare să tai acele nevinovate păsări, răspunse fata. N-am mai putut.

Mary se gândi o clipă la David şi văzând pe acea adeptă a fratelui ei, se înveseli.

— Poate că ai dreptate, Dora, zise adăugând; Şi când poţi veni la noi?

— Când doriţi, coniţă.

— Bine, de mâine. Lizzie îţi va arăta ce ai de făcut. Dar înainte de a pleca, trebuie să mănânci ceva. Vino!

Mary intră în bucătărie şi lăsă pe Dora în seama Lizziei. Apoi se duse în camera ei, pregătindu-se pentru masa de scară.

Târziu noaptea, Dora plecă spre casă. Mergând. În bătaia lunii, şoptea mereu: „ianuarie, februarie, ianuarie, februarie… ca şi cum odată cu, luna februarie venea sfârşitul lumii. Februarie, luna în care Lizzie trebuia să se întoarcă din concediu.

XV

Când începură să se ivească mugurii în bătaia

caldă a soarelui de primăvară, prinseră glas şi păsărelele din Potman's Heath. O adiere blajină, mângâietoare ca o şoaptă, vestea ivirea vieţii celei noi.

Marele ulm al doctorului Bright se împodobi cu frunze.

David se întorsese cu tatăl său din călătoria cea lungă.

Cu ochii luminoşi, în care se oglindea bucuria vieţii reînviate, umbla în mijlocul naturii, salutându-şi prietenii, aproape plângând. Vedea cum totul creştea, înflorea în jurul lui. Lalele în culori înflăcărate, se ridicau mute, asemenea unui roi de fecioare zvelte, urându-i bun sosit cu dor nespus. Narcise şi viorele se întindeau ca un covor în jur. umplând văzduhul cu mireasma lor.

O pasăre, un prigor se legăna pe un rara subţire şi aruncă o chemare dulce spre ramurile umbroase din faţă, unde era o altă pasăre, pe care o dorea mai mult decât putea spune. Şi de pe locul lui, prigorul privi cu ochi mari, speriaţi, la tânărul care se apropia – şi zbură numai după ce se temu să nu-l atingă creştetul tânărului.

Se urcă în camera lui, se aşează în pat şi oftă adânc.

— Ce ciudat! gândi el. Lizzie s-a prăpădit în Wales de o boală de plămâni. Ce ciudat! I-a luat locul Dora Normân, tocmai ea, care m-a urmărit ca o nălucă în tot timpul călătoriei – şi trăieşte acum sub acelaşi acoperiş cu mine.

Primăvara însufleţi în oarecare măsură şi puterile de Viaţă ale doctorului Bright, care îşi urmă cu voioşie cercetările ştiinţifice. Îşi alese o cameră sub terasă, cu un luminator pătrat deasupra, aduse o masă

şi puse pe Dora, cu care se obişnuise repede, să mătură podeaua şi să cureţe pereţii. Luă un lucrător de la tata Spoon, să-i zugrăvească încăperea, în vreme ce se înfiripa în casă acest mic laborator, doctorul străbătea ţinutul în căutarea plantelor. Oamenii îl întâlneau la adăpatul vitelor pe marginea iazurilor, la şanţuri şi canalele de golire ale bălţilor, scoţând din buzunarele hainei sticluţe pe care le umplea cu alge. Acasă întrebmereu, în fiecare zi, dacă-i venise de la Londra cutia pe care o comandase. Scoase din bibliotecă tot felul de cărţi de botanică şi din sertar un manuscris prăfuit, la care lucrase ani mulţi, când se ocupase cu „Studiul asupra biologie clorolilei”.

David îşi vedea de ale lui. Se străduia să-şi împlinească datoriile de conştiinţă, vizitând pe toţi acei la care se gândise în timpul călătoriei – oameni din sat, cultivatori din împrejurimi, în primul rând pe John Bull. Stătu de vorbă cu preotul şi chiar cu tata Spoon. Când îl văzu, merse drept, spre el, îi întinse mâna, pe care bătrânul metodist i-o strânse fără plăcere.

Oamenii se încredinţară îndată că tânărul nu-şi schimbase niciuna din convingerile lui, ba critica principiilor dominante, a formelor vieţii obşteşti şi în special a relaţiilor dintre popoarele. Europei, se făcuse şi mai ascuţită şi mai hotărâtă. De când se înapoiase din călătorie, David vorbea într-un fel simplu, categoric, care stârnea şi mai mult o critică indignată.

Tânără generaţie nu agrea deloc situaţia politică. Dar în tot ţinutul era numai o mână de tineri şi la ce ar fi folosit să pornească pe şoseaua mare, cu steagul roşu, în cântccul Internaţionalei? Ar fi luat aminte la ei

numai câmpurile cu sfeclă şi lanurile de grâu sau vreun cultivator bătrân, pe după gard. În toată lumea bântuiau greve, revoluţii, război, foamete şi haos economic; omenirea era în cel mai mare pericol; şi totuşi milioanele de oameni nu erau în stare să se unească şi să priceapă că aveau nevoie de acest simplu lucru: pacea. David înţelegea necesitatea păcii şi el umbla propovăduind pacea. Dar semăna numai ceartă, şi conflicte printre locuitorii din Potman's Heath.

Primul sentiment al lui David, revăzând-o pe Dora Normann fu o dezamăgire. Dora pe care o regăsi la înapoiere nu mai era fiinţa misterioasă a închipuirii lui, ci o fată simplă, harnică, de ţară, ceva mai în vârstă ca el, care-şi făcea munca de fiecare zi.

David o privea uneori. Nu, cânta niciodată, nu alerga sprintenă ca Lizzie. Paşii i se auzeau pretutindeni în casă şi când David o întâlnea din întâmplare, în sala cea mare, pe coridor sau sus, în camera lui, pierea numaidecât, lăsând mătura, ligheanul sau orice alt lucru şi se ivea iar numai după plecarea tânărului. când vorbea cu el îl numea „conaşule" şi t niciodată nu-i vorbea neîntrebată. Părea stângace, distantă, reţinută şi apropierea ei trezea în David aproape aceleaşi sentimente.

Din nefericire bătrânul rotar trimise pe Jack roşcovanul să zugrăvească şi să vopsească mansarda. îl duse Dora acolo şi David îi văzu pe amândoi urcând scările. I se păru că vorbeau, foarte intim şi pe David îl izbi îndeosebi purtarea Durei, care deveni aproape cochetă. David o auzi râzând şi rostind cuvinte uşuratice. Ceva mai târziu Davjd se urcă la etaj, trăgind cu urechea la paşii înăbuşiţi deasupra capului.

— Hai, vino auzi el glasul lucrătorului. Dă-mi un sărut şi fii iar bună! N-am luat altă fată, ştii bine, de când ne-am bătut. Vino! Vino!

— Nu fi măgar! zise Dora. Şi tăcută amândoi. David îşi închipui că se sărutau şi se strecură din cameră.

În aceeaşi seară, Dora păru şi mai rezervată. Şi în vreme ce servea la masă, arunca asupra lui David priviri fugare. Ochii ei păreau că voiau să străpungă pe cel atât de mult iubit

Di. Bright băgă de seamă nervozitatea lui David, care tot frământa faţa de masă. Nu mai era tânărul tihnit de mai înainte, în ochii lui întunecaţi arde. a acum o văpaie ciudată, o expresie pe care tatăl n-o mai văzuse şi care-l făcu să se uite şi el dintr-o parte la slujnica cea nouă. Dr. Bright rămase gânditor. Şi-el băgă de seamă făptura ispititoare a Dorei. buzele-i pline, braţele rotunde, îmbrăcămintea îngrijită şi cu deosebire ochii înfriguraţi care aminteau pe ai lui David. După câteva clipe de gândire adâncă, îşi măsură feciorul încăe dată şi-şi zise că tânărul era în stare să cucerească o fată voinica. Era un băiat frumos.

Ş: doctorul începu să vorbească despre clorofilă.

XVI

David primi o scrisoare de la John care-l invita pentru o săptămână la Aldershaw. John îi vestea o mulţime de noutăţi, adăugând că sâmbătă după amiaza trebuie să se ducă la Dunsten, regiune electorală „spre a lua parte la ceremonia atât de plicticoasă a inaugurării unui monument eroic de către lady Tideley”. Apoi urmă: „Dunsten ţine de

circumscripţia electorală Hazelbury, unde voi candida la anul. Aşa că ar fi o prostie să nu mă duc, mai cu seamă că am fost rugat să ţin o cuvântare. Lady Tideley a organizat şi o serbare câmpenească. unde speră să te vadă. Aşa că săptămâna viitoare, dragul meu, vom vorbi şi despre viitorul tău. Sunt încredinţat că ai nevoie de o activitate oarecare şi-ţi voi găsi un câmp de activitate”.

David primi invitaţia lui John, spunând că voia să-i audă cuvântarea; scrise în acelaşi timp lui Mary, rugând – stăruitor să nu discute cu John despre el. „Vreau să-mi creez singur viitorul. Am scris chiar Ligii Naţiunilor, oferindu-mi serviciile. Tu mi-ai dat această idee şi am găsit-o foarte bună. Nădăjduiesc să primesc în curând un răspuns favorabil, dar nu vorbi încă nimănui de acest lucru. Vreau să le fac o surpriză, tuturor”.

David scrisese Ligii Naţiunilor, oferindu-se cu trup şi suflet marii ei misiuni. Cu mândrie şi optimism tineresc aştepta răspunsul favorabil odată cu mulţumirile Ligii, coca ce îi dădea o îndrăzneală. şi o satisfacţie neobişnuită. Viaţa i se părea mult mai frumoasă ca înainte.

În ajunul serbării de la Dunsten, în vreme ce dr. Bright era adâncit în citirea unei cărţi în bibliotecă, David stătea singur sub marele ulm. La şcoală se dansa şi ajungeau până la el ritmul muzicii şi râseţele răsunătoare ale băieţilor din sat. Începu să se întunece şi în amurgul zilei i se păru că se aprind în mintea lui, una după alta, mici lumini arătându-i calea pe care va trebui s-o urmeze în viaţă. Gândul că această cărare era un drum al jertfei, îl făcea şi măi voios şi mai mulţumit.

Câteva stele începură să lumineze deasupra lui. Plopii prin frunzişul cărora treceau adieri când calde când răcoritoare, şopteau o neînţeleasă poveste în noapte. De departe venea chemarea aproape adormită a unui cuc. Lumina din bibiliotecă se stinse şi în curând se aprinseră luminile la ferestrele camerei doctorului Bright. Şi David simţi nevoia de a se culca, dar atenţia îi fu atrasă de un iepure de casă care tocmai străbătea peluza, lângă el. Deodată se gândi la Dora, şi aproape în aceeaşi clipă îi auzi glasul în apropiere:

— Am adus pardesiul. S-a răcorit.

David tresări.

— O! Credeam că te-ai dus la dans. 1

— Nu! Fata îi dădu pardesiul, pe care-l puse pe genunchi.

— Da ce nu? Toate fetele s-au dus, zise David.

— N-am nicio poftă – să dansez. Mă doare capul, tJack nu te-a chemat?

Dora izbucni într-un râs uşor.

De ce să mă cheme?

„— Ştiu eu? Credeam că… răspunse David.

— Jack n-are de ce să mă cheme.

— Credeam că o să vă căsătoriţi, zise David, silindu-se a-şi stăpâni glasul.

— Să ne căsătorim? se miră Dora. În cuvintele şi râsul ei era ceva atât de propriu, că lui David i se păru că se aflau amândoi departe de lume într-o tainică încăpere, în care.se puteau întâmpla o mulţime de lucruri neobişnuite. În această taină, clopotul bisericii din apropiere bătu metalic de zece ori.

— Zece! ziseră amândoi deodată.

David se înfioră.

— Nu m-am gândit niciodată să-l iau pe Jack, sau pe altcineva zise Dora cu un tremur. Singură sunt, şi singură voi rămâne.

David făcu un gest brusc.

— Toţi jucăm un rol însemnat în lume. N-are niciun rosî să stai să cugeţi. Cugetarea e fără sfârşit, dar fapta îşi atinge întotdeauna ţelul. Cum să cugeţi asupra infinitului, când realitatea stă toată în mâinile noastre? Această goană după infinit ne intimidează, ne uluieşte. Eu cel puţin năzuiesc acum după o faptă neobişnuită.

Se ridică, în mână cu pardesiul care atârna jos. Dora era atât de aproape, că-i văzu strălucirea ochilor.

— O, Dora! urmă el. De-ai cunoaşte torturile prin care trec! De când te-am văzut la lady Angela, nu mi-ai spus un singur cuvânt. Ce ţi-am făcut?

Se opri deodată şi urmă:

— Nu voiam să spun tocmai aşa. Nu te supăra… Mă duc.} – Unde? întrebă ea tristă.

— Să ajung sclav pentru stăpânul meu.

Era un glas de disperare.

— Ce stăpân?

— Lumea, Dumnezeu, Omenirea.

Şi David văzu cum îl priveau ochii ei, cu sete.

— Trebuie să plec, murmură el. Simt că nu mai pot duce viaţa asta. Mă înăbuşă. Uneori râvnesc să trăiesc în acrul poluat ăl unui oraş, numai spre a adulmeca mirosul săracilor şi năpăstuiţilor, căci mă simt asemenea lor. Vreau să mă duc la ei. Să nu mă spui nimănui, se rugă David. N-am vorbit încă nimănui de toate astea – şi te rog să nu mă întrebi. Nu pot să spun mai mult.

Şi plecă târând pardesiul după el, ca un copil

care-şi trage de o sfoară jucăria. Fata îl văzu dispărând în întunericul casei. Zgomotul uşii sună ca un ultim adio. Nu mult. după aceea se luminară ferestrele camerei lui, şi perdelele fură trase cu violenţă.

Dora ocoli casa şi intră în bucătărie, unde pregăti gustar a de dimineaţă a doctorului Bright. Apoi se duse şi ca în camera ei, se dezbrăcă, se spălă pe mâini şi pe faţă, îşi curaţi dinţii, îşi pieptănă cu grijă părul, îl împleti. Luă în mină o luminare, în cealaltă o oglindă mică, cercetându-se cu luare-aminte, apoi îşi puse cămaşa de noapte. Se urcă în pat, lâând luminarea să ardă. Auzi bătând unsprezece, apoi miezul nopţii, trase cu urechea la muzica de dans chemătoare, care străbătea tăcerea nopţii.

Deodată o sperie un zgomot. Ceva căzuse de pe fereastră, pe jos. Un pietroi se rostogoli pe podea. Dora se repezi la fereastră.

— Cine e acolo? strigă speriată.

Şi auzi dintr-un tufiş râsul lui Jack.

— Credeam că nu vii ta, dans pentru că eşti bolnavă. Nu te-ai culcat?

— Nu-mi purta grija, şi te rog pleacă de aci! îi strigă fata. Să ştii că te spun domnului doctor!

— Şi eu am să-i spun că stai de vorbă noaptea cu David» răspunse Jack. Să nu crezi că nu v-am văzut.

— Ce invenţii mai sunt astea? Pleacă îţi spun, sau chem îndată pe domnul doctor.

— Ba ai să chemi pe tânărul Iisus, cred.

Dora aruncă un vas cu apă înspre glasul din noapte, închise fereastra spartă şi trase cu urechea. Nu mai auzi nimic.

David în pat cu ochii mari deschişi, se străduia să

doarmă. Aerul i se părea apăsător, alungind somnul. Târziu auzi paşi înaintea uşii – şi inima începu să-i bată cu putere nebănuită. Auzi o bătaie uşoară, sări din pat, aruncă în grabă o haină pe umeri, puse pantofii şi deschise. Era Dora, în mâna-i tremurătoare cu o luminare şi foarte palidă.

— Ce e? întrebă, emoţionat la vederea ei atât de atrăgătoare în halatul.de noapte. Cu un deget pe buze şopti.

— Cineva a aruncat o piatră pe fereastra camerei mele Mi-e frică. Te rog, vino cu mine.

David aruncă o privire nehotărâtă asupra Dorei, apoi o urmă, supus ca un copil. Din pricina răcoarei sau a neaşteptatei întâmplări – dinţii îi clănţăneau. Merseră pe covor în vârful picioarelor şi ajunseră în dormitorul Dorei care închise uşa şi arătă fereastra, ca o dovadă a celor spuse. David cercetă şi văzu stricăciunea.

Dora se aşezase pe marginea patului, privind drept înainte, pierdută. Nu vorbea. David se uită la ea îngrijorat şi temător.

— N-ar fi trebuit să mă chemi zise. Dacă m-ar vedea cineva aici?

— Trebuia să te chem.

— Nu te ameninţă niciun pericol. Şi în orice caz de ct? să mă chemi *pe minţi*?

Cu amândouă mâinile trecute ca doi piepteni prin păr, Dora zise.

— Sunt în pericol… în mare pericol!

— Cine te ameninţă? Cine a aruncat piatra?

— N-are-a face! N-arc-a face! răspunse ea. Buzele-i tremurau şi luând şuviţe de păr cu degetele le răsucea, le trăgea, ca şi cum ar fi voit să le smulgă.

David fu cuprins de o furie neaşteptată, de care nu-şi dădea bine seama şi cu paşi grăbiţi se îndreptă spre uşă. Dar Dora sări de la locul ei, îl apucă de braţ şi-l opri.

— Nu pleca! Nu pleca! se rugă ea. Te rog... Trebuie să-ţi spun... Să-ţi spun tot. O! Fii bun!

El încercă din nou să plece, dar ea îl ţinu cu putere, arătând fereastra. În ochii ei ardea o patimă neţărmurită, înstăpânită şi cu un gest mare al mâinii îl făcu să înţeleagă fără cuvinte, că se va arunca jos.

«I

Fără puteri, David se prăbuşi într-un scaun şi închise ochii. Dora i se aruncă la picioare, îşi ascunse faţa între genunchii lui, cu părui răsfirat, agăţându-se disperată de el.

— O! Cum să-ţi spun! şopti ea. Jack a aruncat cu piatra. Ameninţă că va povesti că ne-am întâlnit în parc... O! Trebuie să ne ferim de el! E o fiară! Cum să-l împiedicăm?

— Vorbim noi mâine! Şi acum, pentru numele ltrf Dumnezeu, lasă-mă să plec.

— Nu! Nu! exclamă ea, strângându-i şi mai mult genunchii. Nu te las să pleci. Îşi ridică obrazul spre el şi citi mânie şi frică în ochii lui. N-o să afle nimeni că ai fost aici! urmă ea. Îţi jur. Şi eu sunt atât de nefericită, atât de singură şi de tristă. Se opri cu respiraţia tăiată de pasiune... O! Nu pot să spun! urmă ea, ca scoasă din minţi. Sunt o biată femeie! Nu, nu-ţi cer nimic, nu vreau nimic. Eşti atât de tânăr, de frumos, de bun”. Şi izbucni în hohote de plâns.

David era cu desăvârşire ului t. Nu i se mai întâmplase niciodată aşa ceva. Se ridică deodată de pe scaun şi o cuprinse cu, putere, lângă el.

Se simţea strâns în braţele-i viguroase şi încercă să se desprindă, în ochii lui ardeau flăcările spaimei. Începu să se zbată. Ca o fiară a fost Dora în acea noapte; se încleştă cu disperare de tânărul pe care simţea că nu-l va mai avea niciodată în braţele ei.

Îl târî spre pat. Nu ştia dacă David o iubeşte. îl yva sili s-o iubească – şi era hotărâtă.

David gâfâia, faţa-i palidă tremura în lumina pâlpâitbare a luminării – şi o ruga cu glas moale, să-l lase.

— Nu pot să te iubesc, gâfâia. Dora, lasă-mă să plec. lusă-mă. Şi cu o mişcare disperată se rupse din braţele ei. Dora îşi ascunse faţa în mica ei pernă de slujnică. David fugi din cameră.

XVII

Ziua următoare era o sâmbătă, pe care David n-o mai uită. După o noapte plină de tortură, fu chemat a doua zi, târziu, de tatăl lui.

— Ce e cu tine? Eşti bolnav?

David răspunse: „Nu, tată”. Apoi tatăl său îl întrebă dacă auzise, vreo larmă în timpul nopţii. David răspunse că da. larma fiind pricinuită de slugile care petrecuseră. Doctorul Bright îi înmână apoi o scrisoare care sosise cu poşta de dimineaţă, amintindu-i în acelaşi timp de serbarea de la Dunsten, de după amiază.

Mai târziu, după ce se îmbrăcă, David deschise scrisoarea. Era răspunsul Ligii Naţiunilor care-i mulţumea, în câteva rânduri. pentru oferta inimoasa, pe care deocamdată nu o puteau folosi. Şi îi trimitea o broşură cu rugămintea de a înapoia I costul.

Un surâs vag îi flutură pe buze. Nu intuise numaidecât, că un vis se spulberase. Abia după câteva

ore îşi putu măsura toată adâncimea dezamăgirii.

4 Dora nu se arătă deloc şi după amiaza David plecă spre Dunsten. Grădinarul, întovărăşit de soţie, îl duse într-o trăsurică trasă de un ponei spre reşedinţa electorală. Muţenia lui David nu îndemna pe soţii Boorman la taifas, care tăcură tot timpul. David privea fix înainte, de parcă nimic nu-l interesa afeât de mult, ca fuga vânjoasă a poneiului. Cam la un kilometru de târg, o apucă pe jos pe o cărare ce ducea. printr-un câmp verde şi o pădurice.

Al ţi oameni, în haine închise, de sărbătoare, se îndreptau spre Dunsten. Auzul lui David prinse în văzduh zgomotul clopotelor mănăstirii străvechi. Gândurile lui David pluteau şi ele amestecate, gândul despre război, despre steagurile multicolore pe care le va vedea, despre muzica pe care o va auzi şi despre Liga Naţiunilor. Dar în adâncul sufletului ar fi dorit să fie departe de toate acestea, ar fi dorit singurătatea. îi era teamă de tot ce se va întâmpla.

Trecu pe dinaintea unei curţi cu păsări din marginea orăşelului. Şi văzu un cocoş alergând o găină. Se opri şi văzu curh ia naştere un ou. David, cuprins de spaimă se uită în toate părţile să nu-l fi zărit cineva. Se înroşi până la urechi şi porni repede înainte. Era atât de enervat, că abia se stăpânea. Văzu năluca Dorei în cămaşa albă, mergând înaintea lui. Începu să bâlbâie cuvinte neînţelese, spre a alunga vedenia. I se păru că-şi pierduse nevinovăţia ca şi cum puritatea trupească ar fi cel mai mare bun de pe pământ, ca şi cum femeia ar fi ceva nefiresc, ceva vinovat. Bietul David dorea să vină noaptea mai curând ca să se poată ascunde în beznele ei, departe de lumina zilei care pe toate le arăta în cruda lor

neruşinare.

Lumea îl văzu intrând în Dunsten, bătându-se cu pumnii în piept şi cineva din Potman's Heath strigă: „Uite şi pe Hristosul nostru! Domnul e cu noi!" David nu auzi şi se trezi din ciudata-i stare numai după ce ajunse la locul adunării.

Un nor mare, alb, gros plutea în cerul albastru şi umbra lui acoperind întinderi mari, trecea şi peste acoperişurile roşii ale oraşului.

David, înapoia mulţimii privea spre monumentul învelit. Lordul şi lady Tideley, primarul şi doamnele care-l înconjurau, preoţii şi invalizii alcătuiau un cerc solemn. Ladv Tideley rosti câteva cuvinte, apoi vicarul, apoi primarul oraşului Dunsten. Se puseră coroane, flori la picioarele monumentului iar fanfara intonă imnul regal.

Pânza care acoperea crucea căzu şi lumea începu să cânte

God save our gracious King Long live our noble King.

God save the King!

O femeie în vârstă zise lângă David: „Au lăsat locul gol pe partea cealaltă..."

— Dacă ar fi scris literele mai mari, umpleau şi locul acela, zise altul.

Un bătrân rânji, grăind cu glas subţire:

— Locul ăla, hi! hi! e pentru eroii din războiul ce va veni!

— Fireşte, şi se va scrie şi numele lor acolo, taică! zse un hâtru din mulţime. Toţi zâmbiră. David, posac, auzi numai cuvintele „războiul ce o veni". Faţa-i palidă tremură şi-şi făgădui să facă tot ce-i va sta în pu ţintă spre a împiedica izbucnirea altui război. Apoi

luă aminte la glasul lui John, care-şi rostea cuvântarea repede şi nervos. Se cunoştea că era un debutant în oratorie. Totuşi glasul lui avea o anumită autoritate şi cum se ştia că va candida în curând pentru un loc în parlament, unii îl ascultau cu şi mai multă luare-aminte spre a-şi putea da seama de valoarea lui.

— /

„Am jertfit sânge şi aur, zise el cu glas răsunător şi am ieşit din războiu victorioşi, neînvinşi. Şi acum, avem de păstrat ceea ce am dobândit. Trebuie să plătim acestor croi tributul nostru, dar nu numai în cuvinte, ci şi în fapte. Trebuie să arătăm că n-au căzut în zadar. Trebuie în primul rând să ne străduim să reconstruim viaţa noastră obştească, şi anume cu toată chiverniseala". Nu făcu. nicio aluzie la problema muncitorească, trecând uşor peste această spinoasă problemă internaţională: „Trebuie să muncim. Producţia naţională e singura pavăză împotriva concurenţei străine". Apoi schiţă imaginea unei puternice coaliţii guvernamentale care să ducă ţara sângerândă într-un port al siguranţei, şi încheie afirmând: „Aici, în amintirea acestor eroi căzuţi pentru Dumnezeu, pentru Anglia şi civilizaţie, ne vom aduna în fiecare an în aceeaşi zi şi ne vom îndrepta privirile spre numele taţilor, fraţilor şi fiilor noştri… spre a nu-i uita niciodată, niciodată!"

David păli şi mai mult, ochii i se măriră, auzind aceste cuvinte. Persoanele solemne din jurul – monumentului începură a aplauda. Sentimentele diverse iscate de cuvântarea lui John fură înecate în sunetele Marseil lezei, care fu intonată în onoarea Franţei.

David se depărtă cu paşi înceţi, îndreptându-se

către locuinţa lordului Tideley.

Când ajunse acolo, începuse serbarea din grădina lordului. Porţile mari de fier erau deschise şi putea intra oricine dorea. Totul era democratic. Consilieri judeţeni călcau iarba verde a peluzei. Primarul, vicarul, negustori gravi, combatanţi şi cultivatori se plimbau printre bătrânii copaci. Bărbaţi, femei se îmbulzeau în seră, sau la mesele pe care se aflau tăvi cu sandvişuri şi prăjituri. Numai vechile costume lipseau, spre a se vedea că spiritul vechiului oraş Dunsten se schimbase prea puţin din evul-mediu.

Toţi luau din sandvişuri şi prăjituri, precum şi din paharele de ceai, după cum nimereau. Cu toată însufleţirea, se aflau şi fiinţe stinghere care stăteau sfioase, de o parte, privind cu melancolie în jur, sau făcând încercări de a se apropia de grupurile mai zgomotoase. David se afla printre cei singuratici, şi o vreme rămăsese lângă stratul de flori, îngândurat şi trist. Apoi se hotărî s-o caute pe Mary care fără îndoială îl aşteptă. Şi el numai pentru ea venise. Se îndreptă spre casă şi Mary care-l zări prin ferestrele deschise ale salonului, îi ieşi repede înainte şi-l duse la lady Tideley. Distinsa gazdă era înconjurată de numeroase doamne, pe care David le cercetă cu ochi atenţi. Mary destăinui că fratele. ei avea chemarea pentru preoţie. Lady Tideley observă blajină că de altfel şi avea înfăţişarea preoţească. Aceste cuvinte îl supărară pe David, care, clipinddin ochi – moştenire de la taică-său z: – e – că mai curând s-ar face măturător de stradă decât preot. Cuvintele erau în glumă, se vedea bine, dar avură o înrâurire catastrofală. Căci doamna Brown, soţia vicarului, care nu se bucura de însuşiri deosebite, căzu pe loc într-un

scaun şi abia mai fu în stare să înghită friptura pe care în clipa aceea de groază o vârâse în gură. Lady Patrieia, sora lui John, care ştia de glumă, izbucni într-un lung hohot de râs. Lady Tideley şi Mary se uitară speriate la doamna Brown. David văzu că făcuse e gafă şi o prelungi cerând iertare doamnei Brown în cuvinte nesfârşite. Lady Patrieia se trase numaidecât într-un colţ, să-şi înăbuşe râsul în batistă. David se înr. oşi îngrozit o clipă de această lipsă de etichetă. Simţi nevoia să îndrepte lucrurile şi începu să lămurească.de ce rostise acele cuvinte. Mary încercă să-l întrerupă, dar David nu se lăsa. El domol, aproape premeditat acuză biserica, spunând că se osifică în forme demodate. Iar teologia era după el singura ştiinţă care nu făcuse niciun progres.

Pe neaşteptate, apărarea lui începu să intereseze. Mulţi din cei de faţă, care nu mai cugetaseră de mult, începură a medita şi se înteţi o discuţie aprigă asupra tainelor vieţii după moarte, din care reieşea că David cugetase asupra acestor lucruri mai profund ca toţi-Doamna Brown, care se strecurase din cerc, îşi căută soţul, găsindu-l la popice. Se uită la jucători şi se miră în şir. e, întrebându-se de ce se măritase cu un cleric.

Din fericire dr. Bright, care nu putea suferi adunările, nu era de faţă. Mary făcu toate sforţările de care era în stare, şi izbuti să creeze în salon o atmosferă paşnică şi plăcută. După o vreme luă pe David de o parte şi-i spuse să-şi ia rămas bun şi să plece la Potman’s Heath. David mulţumi lui lady Tideley, strânse mâini multe, se scuză că pricinuise acea discuţie şi se depărtă.

Mary îl întovărăşi puţin. Era mâhnită. Iu-i făcu

nicio observaţie. Ba îl întrebă cum se simţea şi el răspunse să fusese o seară agreabilă. „Numai discuţia aceea m-a cam obosit4, adăugă el. Deodată se opri şi întinzând braţele exclamă: „Ce orbi sunt oamenii! Nu văd dincolo de pereţii casei lor!”

— Ce să-i faci? răspunse sora. N-are toată lumea în minte ca tine, gânduri atât de înalte. Nu oricine poate pluti în cerul abstracţiei. Dar şi tu trebuie să fii îngăduitor cu ceilniţi. Ce suntem cu toţi mai mult decât nişte oameni?

David o sărută pe amândoi obrajii. Ea se întoarse repede în casă şi el ieşi pe poarta grădinii.

Trecând pe dinaintea monumentului eroilor, băgă de seama că florile aduse numai câteva ore mai înainte, se veştejiseră. Se apropiase de soclu şi puse degetul pe un nume.

— Cine e mai fericit? întrebă. Tu sau eu?

XVIII

David cunoştea o cărare scurtă care ducea la Potman’s Heath, peste câmp, şi care pornea din spatele cimitirului. Cu paşi mari înainta acum în Jmurgul care se lăsa.

David era grăbit fiindcă voia să străbată o parte din pădure înainte de căderea serii. Sub copaci era întuneric şi bătea numai slaba lumină a stelelor. Se auzi un cântec, glasuri amestecate de fete şi băieţi. Ce căutau noaptea în pădure? Apucă pe o cărare lăturalnică, trecu un podeţ şi se îndreptase spre drumul dintre iazuri. Ajunse la şoseaua cea mare şi încetini paşii. Două lumini pâlpâiau în noapte dinspre Potmanâs Heath. După un gard auzi un sunet înăbuşit şi deosebi glasul unui bărbat şi al unei femei.

Trecând prin faţa unui copac, auzise o tuse puternică şi privind într-acolo, zări în lumina scurtă a unei ţigări conturul unui obraz. Nu ştia cine era, dar zise „bună seara” şi-şi văzu de drum.

Se opri deodată. I se păru că aude în spatele lui paşi. Privind înapoi, zări o umbră şi deodată se pomeni cu un pumn îngrozitor în obraz. David se prăbuşi la pământ. Umbra se aplecă asupra lui, îl apucă de guler, aproape gâtuindu-l şi-l târî în câmp. Curgea apă peste capul lui. I se părea că aude de departe un râs şi frigul îl trezi. La început încercă să înoate, dar băgă de seamă că abia îşi putea mişca picioarele. Strânse pumnii, şi simţi cu groază noroiul lipicios. Într-o lumină de fulger se gândi la Mary, la Dora, la întreaga lui viaţă şi cum îl apăsă ceva foarte greu pe piept, dădu drumul unui şuierat, încercă să-şi sprijine picioarele, să se ridice, dar picioarele i se înfundau în nămolul înfiorător. îl cuprinse o frică paralizantă, şi se aruncă pe spate – şi de groaza morţii începu să se zbată ca un nebun. Auzi inima cum îi bate cu putere, ca zgomotul unei pompe. Creierul îi rămase foarte limpede şi înţelese că trebuia să se mişte înainte, mereu înainte, făcându-şi un loc prin ciudatul mâl, cu mâinile, cu picioarele până va da de ceva tare. Ca un ţipar se strecura David înainte. Simţea că va plesni, că peste câteva secuhde va trebui să deschidă gura şi atunci acea pompă din piept se va opri pentru totdeauna.

Fu străbătut de o durere cumplită şi numai teama de iadul care era sub picioarele lui îl împiedică să leşine şi să moară neştiut de nimeni. Din fericire stâlpul găsit era adânc înfipt în pământ şi se ridica mult deasupra apei.

Peste câteva clipe David se înălţă, să vadă mai bine ce era în jur. Deasupra lui se întindeau ramurile unui copac şi ale unui tufiş şi mult mai sus o parte din cerul acoperit de stele. Înţelese că se afla într-unul diniazurile de pe câmp, nu departe de şosea. Până la mal erau numai câţiva metri, d. r gândul de a părăsi stâlpul îl îngrozea. Strigă după ajutor. Dar văzu că era atât de slab glasul, că nici până la şosea nu ajungea. Totuşi strigă de nenumărate ori în întuneric, până ce răguşi. Îşi vorbi singur: „Dacă nu vine nimeni, voi muri…” Sau: „Dacă nu vine nimeni, va trebui să dau drumu’ stâlpului. O, doamne, nu vine nimeni, fă cu mine ce vrei”.

Nu se clinti nimic în jur. Stelele sclipeau pe cer, străine în pacea şi singurătatea lor.

Apoi David şopti: „Un om trebuie să mă scape. Dumnezeu nu poate. E sigur. N-are milă de milioane de oameni, de ce ar avea de mine?” Şi începu să urle ca o fiară: „Ajutor! Ajutor! Ajutor!” Apa rece îi sorbea ultima vigoare din oase, se părea că viaţa se scurge din el cu încetul. Şi urlă iar: „Ajutor! Pentru numele lui Dumnezeu, nu vine nimeni?”

Şi deodată se auzi un răspuns. Un glas adânc, bărbătesc, cu accent nobil deşi cam străin, întrebă din apropiere: „Cine ştrigă? A căzut cineva în iaz?”

Auzind David glasul, aproape dădu drumul stâlpului. „Da”, strigă el. Vino, te rog, şi mă scoate de aici, de-ai îi dracul în persoană sau ticălosul care m-a aruncat în apă! I se auzea clănţănitul dinţilor.

— Dumnezeule din cer! răspunse glasul. Şi unde naiba eşti?

— Aici! răcni David răguşit:

Se aprinse un chibrit. David zări o matahală iar

uriaşa umbră văzu şi ea plutind pe apă capul lui David.

— Nu intra în apă! şopti David.

Omul băgă de seamă între timp că orice încercare de salvare pe această cale era cu neputinţă- şi câteva minute, care părură lui David nesfârşite, căută o stinghie sau o scândură.

— Mai ai puţină răbdare! se auzi vocea omului în tufişul de ia margine, cu unaccent care îi dădea lui David noi puteri. Nu mult după aceea se întoarse omul cu o bucată împletită de nuiele. David se agăţă de nuielele împletite şi în ultima clipă era cât pe aci să se înece, căci apa îi trecu peste cap. Dar omul de la mal se opinti şi trase împletitura spre mal. Apoi ajută tânărului, capturat, de apă, să se ridice în picioare. Abia respirând, David gâfâi privindu-l drept în ochi: „Mulţumesc, mulţumesc! Sunt din Potman’s Heath, locuiesc în vechea casă preoţească”.

Cu puţin înainte de miezul nopţii clopotul sună la casa doctorului Bright şi aproape în aceeaşi clipă veni Dora şi deschise uşa. Din beznă se ivi un om înalt fără haină, cu vesta şi pantalonii plini de noroi, fără nasturi, încins cu o rămăşiţă de bretele. Faţa lui avea o expresie cutezătoare şi gâfâia de încordare. Alături, rezemându-se de braţul lui, o făptură învelită într-o haină neagră, mânjită de noroi, cu capul acoperit de o crustă de nămol. Dora recunoscu îndată această făptură şi scoase un ţipăt care umplu toată casa.

— Am ajuns, băiatule! zise salvatorul lui David.

Dora se repezi şi chemă pe doctorul Bright, apoi se duse repede să aducă apă caldă. Doctorul în halat de noapte veni în grabă, iritat şi furios.

w

— Ce dracu’ o mai fi făcut nerodul ăla? zise el tare cu glasu-i ascuţit de-a lungul coridorului în vreme ce nobilele portrete de pe pereţi păreau a privi scena cu multă uimire.

În sala cea mare David intră. Într-o baie caldă şi Dora îl spălă pe faţă. Cu ochii închişi, abia respira. Când şi când îl cutremura câte un fior, din cap până în picioare.

— Nu e nimic, nu e nimic, zise străinul. Şi zărind uimirea neţărmurită a doctorului Bright, îşi vârî bretelele care nu-i mai foloseau în pantaloni şi adăugă:

— Am dat de feciorul dumneavoastră într-un iaz din câmp şi mi se pare că l-am scăpat de la o moarte sigură.

— Cum te numeşti, Sir? întrebă doctorul scurt.

— Lorenz Ravelli.

— Preot?

— De ce aş fi preot? întrebă străinul făcând ochii mari.

Doctorul privi în jur, ca şi cum voia să-şi strângă într-un mănunchi gândurile risipite.

— Ce e bâlăceala asta, femeie? strigă el la Dora. Urcă-te sus şi pregăteşte o baie cumsecade. Şi o sticlă cu basamac. Să-i pui sticle cu apă caldă în pat şi o farfurie de muştar în baie.

Dora se depărtă numaidecât. Dr. Bright dădu la o parte haina neagră care învăluia braţele lui David.

— Ai fost foarte bun, zise, că ai scăpat viaţa copilului meu. Sir Te rog să-mi povesteşti tot. Dar mai înainte, ajută-mi să-l ducem sus.

Străinul apucă trupul amorţit al lui David, ca şi cum se pricepea în astfel de îndeletniciri şi pe buzele

lui pluti un surâs, a cărui nesfârşită gingăşie şi inteligenţă contrastau mult cu trăsăturile puternice ale feţei. Apoi istorisi doctorului în câteva fraze scurte, când şi unde-l găsise pe David.

— Asta înseamnă că nu mai are ce căuta în Potman's Heath! zise doctorul Bright.

— Mi-e milă de el, urmă străinul şi puse o clipă mâna lui lată pe fruntea băiatului.

— Gata afurisita aia de baie? strigă doctorul Bright.

Şi se auzi îndată glasul Dorei:

— Da, Sir.

— Atunci du-te jos. Pune rachiul în camera domnului David şi uleiul de camfor.

Cei doi bărbaţi duseră pe David în baie şi îl vârâră cu, băgare de seamă în apa caldă. Înghiţise câteva linguri de alcool pur, care-i încinseră obrajii numaidecât. „Cred că nu e alcool…" zise el.

— Nu fi dobitoc! îi zise tatăl. E alcool. Ce s-a întâmplat? Aşa se întoarce cineva de la o serbare? Şi acum stai liniştit. Nu te clinti, nu mai tot tremura. Vreau să-ţi fac o frecţie cu rachiu. Nu e noroi în baie, e muştar.

Şi întorcând faţa spre uşă, strigă:

— Dora, du-te în pivniţă şi vezi dacă e pe acolo o sticlă de şampanie. Du-o în camera băiatului. Dacă n-o bea el, o s-o bem noi.

Scoaseră pe David din baie şi-l duseră în patul bine încălzit. Nu-i mai era frig. O căldură puternică îi încinsese obrajii.

Dr. Bright şi domnul Ravelli rămăseseră o vreme în camera lui David şi străinul spuse tânărului că numai o întâmplare îi scăpase viaţa. Domnul Ravelli

venise cu trenul de la Londra şi coborâse din greşeală la o încrucişare de linii nepotrivită. Băgând de seamă greşeala luă trenul până la Wittersham Road şi de aici porni pe jos spre Potman's Heath. unde nădăjduia să găsească o ocazie să ajungă la Romney. Şi pe drum. Întâlnise iazul cu pricina.

Doctorul Bright temându-se ca nu cumva străinul să pomenească de amestecul lui Dumnezeu în toată această întâmplare, zise tăios:

— Un caz extraordinar! Ceea ce-mi dovedeşte că băiatul meu arc totuşi noroc, cu toate ghinioanele lui!

Domnul Ravelli nu obiectă nimic ci spuse numai că trebuia să plece. Se temea să nu trezească bănuiala că voia să se slujească de împrejurare, spre a dobândi o găzduire îmbelşugată. Dar doctorul Bright răspunse foarte politicos:

— Se poate? Ce vorbă e asta? Cum să pleci în halul ăsta? Vrei să-ţi pierzi pantalonii pe drum?

— Nu cad ei! răspunse străinul, arătându-şi trupul voinic. Totuşi doctorul nu-l lăsă să plece.

A doua zi dis de dimineaţă, bine îmbrăcat şi cu ghetele făcute, domnul Ravelli îşi luă rămas bun de la tânărul căruia îi salvase viaţa.

David îi mai mulţumi o dată şi-l rugă să-şi lase adresa. Domnul Ravelli răspunse că era de ajuns numele şi localitatea Romney, apoi strânse cordial mâna doctorului Bright şi plecă.

Două săptămâni zăcu David bolnav. John şi Mary veniră la el de câteva ori. Apoi bătrânul doctor din Rye porunci bolnavului să se ridice, din pat şi să stea la soare. David se supuse şi se duse în grădină.

I se părea că o nouă viaţă răsărea în sfârşit pentru el.

CARTEA A DOUA
LUMINĂ ÎNŞELĂTOARE
I

Locuinţa familiei Grevil din Upper Brook Street era construită fără un stil anume, nu prea încăpătoare dar plăcută şi încântătoare în interior.

John şi Mary plecaseră la Biarritz şi David era singur în locuinţa lor. Venise de mai mult timp, după hotărârea tatălui-său. În felul acesta David scăpa de tainicul lui duşman şi avea prilejul să cunoască viaţa.

Viaţa! Ce putea să însemne acest cuvânt pentru tânărul David care privea lumea cu ochi de filosof? Londra cu milioanele de oameni, cu munţi de avuţie, cu comori de artă, cu miile de străzi însufleţite, cu activitatea şi mişcarea ei neîntreruptă, Londra aceasta nu spunea nimic sufletului său.

Şapte zile după sosirea lui în locuinţa familiei Grevil, unde trebuia să cunoască viaţa, îl cuprinse un sentiment de nesfârşită singurătate şi un dor aproape copilăresc de cărările satului paşnic.

Plimbările, pentru a vedea curiozităţile din Londra, îl obosiră. Nu vru să viziteze pe prietenii lui John şi nici măcar pe ai lui Mary, care i-ar fi putut fi de folos. Era prea sfios spre a cuteza să se înfăţişeze în saloanele de aşteptare ale matroanelor din Mayfair şi intuia că nu va putea sta mut şi ţeapăn în faţa unei ceşti de ceai. Ştia că se vor încinge discuţii asupra unor lucruri dincolo de priceperea lui. Mary îi spusese: „Fă o vizită familiei cutare, se vor bucura să te cunoască”, dar nici prin gând nu-i trecea să-i urmeze sfatul. Îşi petrecea mai tot timpul în biblioteca lui John şi când era vre

mea frumoasă, ieşea în parc, visător, privind nepăsător ia oameni şi la lucrurile din jur.

Biblioteca lui John se afla la parter. După gustarea de dimineaţă; David se aşeza într-un fotoliu lângă fereastră şi citea ziarele.

Într-o zi aruncând o privire pe fereastră, zări pe trotuarul celălalt o tânără femeie care umbla încoace şi încolo. După câteva minute ea se opri şi se uită la casa Grevil. Apoi plecă şi nu se mai văzu.

Ziua următoare tânăra femeie se ivi iar. Deodată ea îl interesă, şi dând perdeaua de o parte în linişte, o văzuse mai bine. În aceeaşi clipă femeia trecu strada, îndreptându-se că re el. Era foarte tânără, foarte blondă şi parcă şchiopăta un pic o clipă privirea ci albastră îi cercetă atentă. David dădu drumul perdelei şi obrajii i se înroşiră.

„Nu e englezoaică, sigur”, gândi el. Umerii obrajilor, bărbia ascuţită făceau ca chipul ei să pară ciudat. David începu să viseze: un alai de femei trecea fantomatic pe dinainte.) lui, plăsmuiri poetice. Femei din cărţi, care trăiau în (măcinaţia lui.

Ziua următoare, David se aşează la fereastră, cu gândul că tânăra femeie blondă se va întoarce. Nu se reîntoarse. Nici în dimineaţa cealaltă. O vagă dezamăgire cuprinse inima lui David, chinuit de dorul nelămurit de a o vedea. Toată ziua nu gândi decât la frumuseţea ei diafană. Ochii ei albaştri pătrunseră adânc în sufletu-i nevinovat.

Într-o seară plecă de acasă, să se mai mişte. Poate se va duce să audă în parc fanfara militară, sau să vadă o piesă de teatru. Cotind colţul străzii Upper Book, văzu pe tânăra fpmeie blondă, venind spre el. Când ajunse în dreptul lui îl privi drept în faţă, şi el

răspunse privirilor ei. O clipă îi se păru amândurora că se cunoşteau demult, şi-şi surâseră. Se opriră amândoi deodată, strigându-şi „Helo!” Glasul lui David fu foarte sfios, şovăitor. Apoi urmă o tăcere grea, pe care o rupse tânăra femeie:

— Parcă te-aş cunoaşte, zise. Totuşi nu ne-am întâlnit niciodată. Se spune că se întâmplă astfel de lucruri şi se pare că vin dintr-o existenţă anterioară.

— Eu te-am mai văzut! răspunse David stângaci. Stau în strada Upper Brook şi te-am văzut în faţa locuinţei cumnatului meu.

— O! zise ea gânditoare. Am trecut de vreo două ori pe acolo.

— Şi parcă ai trecut o dată strada, drept spre mine, nu? Da, da… Atunci te»-am văzut întâi! în casa aceea mică… mă mir adesea cum de stă acolo. E atât de diferită de casele învecinate, te sileşte parcă s-o priveşti. Mi-aduc aminte, da, da”. Privi pierdut, pe gânduri.

— Da, te-am văzut după perdea. Priveai pe fereastră, nerăbdător parcă, aşteptând ceva.

— Eşti englezoaică?

— Nu. Par englezoaică? Uneori aş vrea să fiu dar nu e aşa. Sunt rusoaică, dacă se mai poate spune.

— Cum se face totuşi că vorbeşti atât de bine englezeşte?

— Am vorbit de mică aproape numai englezeşte.

Ochii lui David cercetau obrazul tinerei femei, cu tot mai multă libertate. %

— Ciudat! zise, în vreme ce tânăra femeie blondă privea încurcată drept înainte, cu un mic suspin înăbuşit în piept.

— Mă întreb, zise ea pe gânduri, dacă nu cumva

ne-am mai văzut undeva…

— Asta mă întreb şi eu, şi totuşi nu cred. Nici nu-ţi cunosc numele.

— Karis Lopinowa!

Şi tânără femeie îl privi drept în ochi.

— Eu sunt David Bright, un oarecare.

După o scurtă şovăire, David. îi propuse o mică plimbare, în cazul în care nu trebuia să se ducă în altă parte.

— Cuvântul „angajată” îmi sună ca o bătaie de joc zise ea mergând alături de David. De luni nu mai am niciun angajament.

— Eşti foarte gravă.

— Iar dumneata, răspunse ea, privindu-l cu un surâs. vorbeşti ca un om de cincizeci.de ani.

David zâmbi.

— Îmi place glasul dumitale! exclamă ea cu sinceritate.

David care nu ştia cum să ducă această conversaţie, se pomeni spunând:

— Karis zici că te cheamă?

— Lopinowa, mai şopti ea.

— Karis e nume grecesc? Atunci înseamnă „graţie”.

4

— O!” Numele meu e păgânese, da! O! Dar ce cult eşti. De necrezut, ca englez!

Uşor jignit, David răspunse:

— Crezi oare că englezii nu ştiu greaca şi latina? Poate că nu-ţi sunt simpatici.

— N-ar avea de ce. Şi pe urmă am depăşit vârsta când ura şi iubirea îţi întunecă mintea. Dar nici n-aş putea spune că simpatizez pe cineva în chip special.

Presupun, urmă ea după o scurtă pauză, că noi, ruşii nu vă suntem simpatici Ceea ce nu e de mirare. S-au întâmplat atâtea.

Fără să-şi dea seama, atinse una din coardele sensibile ale inimii lui David. El se opri şi privi deasupra ei, în depărtări fantastice – cel puţin aşa i se păru tinerei femei. Pieptul lui David se umplu depăşiune şi pierzându-şi stăpânirea de sine, o apucă de braţ.

— Nimeni pe lumea asta nu-mi poate fi antipatic! exclamă el. Sărmana Rusie! Către martirajul ei se îndreaptă inima «nea. Ce ştim noi despre ea? O străbat fluvii, ale căror valuri sunt roşii de sânge. Apele se îndreaptă spre mare, împinse de legea gravităţii. Totul e supus acestei legi „totul pare a curge în gol, în veşnicie.

Intrară în parc. O trăsură cu doi cai negri, minaţi de un domn în costum negru, cu monoclu, trecu în grabă. Automobile în viteză. Soarele în apus lumina coroana de jos a pomilor, învăluind în pânze roşietice aburii locului. David şi Karis trecură drumul.

— Vorbeşti – ca un om în vârstă, reluă Karis, când ajunseră iar pe trotuar, şi aproape aşa cum ar vorbi un rus.

— Mai e azi pe lume vreun om care să fie tânăr? întrebă el. A trecut vreodată lumea prin atâtea griji şi dureri? Karis se uită la el, pe când rostea aceste grele cuvinte şi în ochii ei lucea o neobişnuită admiraţie pentru frumuseţea serioasă, aproape solemnă a tânărului. Fluidul personalităţii lui o linişti, glasul lui tremurător o emoţiona profund.

— Un copil care trăieşte în griji şi suferinţe, îl auzi ea spunând, cunoaşte mai mult viaţa decât un

patriarh cart a trăit numai în bucurie şi fericire.

— Nu cred să existe astfel de patriarhi, răspunse ea şi a fost viaţa dumitale atât de dureroasă?

— Viaţa e durere, zise David. Asta o ştii şi dumneata, care vii din Rusia. Nici dumneata nu eşti fericită. Am citit aceasta în ochii-ţi albaştri când te îndreptai spre mine. Marele vostru Tolstoi! I-am citit toate cărţile – tot atâtea strigăte ale unei inimi chinuite şi ale unui trup care năzuieşte, copleşit, către libertate de spirit şi puritate sufletească…

— Sunt piedici… zise ea.

— Şi din aceste piedici se iscă o luptă, zise David. Întocmai ca Iisus Hristos.

Ea râse.

— Ce vrei să spui cu asta?

— A fost un luptător întru apărarea celor slabi şi asupriţi. A fost cel mai mare socialist care s-a ivit vreodată şi învăţăturile lui au fost o armă în mâna omenirii năpăstuite.

Karis se opri şi privi cu învinuire mută ochii lui David.

— Nu cred, zise. Eşti nedrept. Şi dumneata eşti un revoluţionar.

David se uită la chipul ei mic, ciudat şi realiză că pentru o clipă, ea nu-l mai simpatiza.

— Nu mă cunoşti, zise el îndurerat, şi poate că nici nu vrei să mă cunoşti. Aceste cuvinte sunară atât de jalnic, că râseră amândoi ca nişte copii; şi Karis mărturisi că dacă David ţinea atât de mult să-i cucerească prietenia, să nu pornească de la început cu artileria grea.

— Dacă-ţi destăinuieşti atât de vijelios toate sentimentele, nu voi mai avea nimic de aflat, după ce

ne vom despărţi. Şi nu vom avea de ce să ne mai întâlnim.

— Te rog să mă ierţi, nu mi-am dat seama, răspunse David, privind-o cu ochii lui negri, neliniştiţi, ca şi cum se temea ca fata să nu-l părăsească pe loc.

Karis clătină capul şi zise:

— Niciodată nu ne dăm seama, totdeauna trăim cumva în afara realităţii. Bănuiesc că din pricina temerii noastre de nenorociri şi a dorinţei noastre de mai bine, avem mereu privirile îndreptate spre viitor. Şi închipuirii noastre trebuie să-i dăm şi ei de lucru.

— Poate, zise David, dar toate astea sunt pentru justificarea neghiobiei noastre.

A

w

De sub genele-i lungi aruncă în ochii tânărului o privire dezmierdătoare. „Ca şi cum Dumnezeirea, destinul, ar avea ochi şi urechi ca să vadă, să audă sălbaticele noastre izbucniri!”

Surâse blând. „La început a creat natura Legile şi numai după aceea, încet încet, s-a ivit şi Dumnezeu.

— Nu se poate! făcu David, cu un gest scurt, violent, încet, încet?

— Da, la început oamenii credeau că Dumnezeu se ascunde în tunet, apoi în pietre. După aceea au venit Jupiter şi Marte, care zac azi în lăzile anticarilor. Apoi se ivi Dumnezeul Duhului, Dumnezeul iudeilor şi al creştinilor… şi acum vii dumneata cu Dumnezeul dumitale.

Merseră tăcuţi mai departe, pe marginea unei peluze singuratice, îndreptându-se spre cărarea strâmtă printre gratii negre de fier şi intrară în umbra unui grup de copaci uriaşi, în curând ajunseră la Jacul

cel mare. Se aşezară pe o bancă, cu picioarele pe nisipul fin. Pe ţărmul celălalt se scăldau câţiva copii, al căror corp lucea în bătaia trandafirie a soarelui. David şi Karis îi priviră o clipă; amândoi voiau să vorbească, am îndurera buzele le erau pecetluite. Un privitor grăbit i-ar fi luat drept doi îndrăgostiţi care şi-ar fi dat seama deodată că-şi stricaseră viaţa şi aşteptau acum apusul soarelui, ca să se înece în lac. Întâlnirea lor avea un înţeles, era un cuvânt al destinului, fără îndoială, dar niciunul din ei nu ştia. Firea lor înrudită îi apropia mult, şi totuşi mocnea în sufletul lor o iainică duşmănie.

David care era cu totul sub vraja micii rusoaice, era înfricoşat şi el de urmările acestei întâlniri. O cunoştea de câteva minute doar, şi se simţea înfăşurat într-un păienjeniş de sentimente ameninţătoare. Ea începu să vorbească din nou şi el înţelese că nu se va mai putea rupe niciodată de această nouă înrâurire şi spre marea lui uimire, cuvintele fetei înfăţişau tocmai gândurile care-l frământau.

— Ce ciudat! zise ea. Venim pe lume fără voia noastră şi pe această lume urmăm o. cărare predestinată. Avem propriile noastre evenimente. Ne întâlnim cu tot felul de oameni pe care apoi îi pierdem din vedere. Şi uneori se întâlnesc doi parteneri de viaţă care merg pe aceeaşi cale a existenţei. Comic e numai faptul că această cale nu e întotdeauna acoperită de flori.

După o scurtă pauză urmă:

— Fireşte, adesea se unesc două suflete, care nu se înţeleg aproape deloc; şi sunt convinsă că numai din această pricină cele mai multe din căsnicii sunt atât de hefericite.

— De unde ştii? întrebă David, surprins de a auzi asemenea cuvinte din gura unei femei. Ai avut şi dumneata o tristă experienţă?

— N-am, fost măritată, răspunse ea aproape în şoaptă. N-am fost nici iubită. Nu pare ciudată mărturisirea aceasta, din gura unei dansatoare ruse?

Şi râse!

David întrebă mirat:

— Dansatoare?

— Am fost. Nu mai sunt. Vezi osciorul ăsta? Dar pe celălalt? Se simte deosebirea? Pipăie! îi luă mâna şi o duse la osul rănit. Acum nu mă mai doare, s-a vindecat aproape. Dar acest lucru mi-a stricat arta, mi-a stricat viaţa.

David începu sfârşi piardă timiditatea, sfiiciunea în tovărăşia ei. Tot ce făcea sau spunea Karis, cum îşi ridica rochia şi îl lăsa să-i pipăie piciorul, era de o simplitate feciorelnică. Apoi, începu să-i istorisească viaţa ei, fără legătură între întâmplări, fragmentar. Vorbea când de ruşi, când de balet, când de muzică. Fredona câteva melodii, arătă cu braţele câteva figuri de dans, bătând măsura cu mâna. Chipul ei radia de viaţă, cu trăsăturile însufleţite de ceea ce povestea. Cântă câteva măsuri din Beethoven, Ceaikovski, Straviński, exclamând: „Asta trebuie să-ţi cânt, asta trebuie să auzi!” Apoi se pomeni istorisindu-i de moartea mamei ei, de viaţa ei în Petrograd, în Rusia, în Anglia, de doamna Karkanova, de balet.

Deodată auziră în spatele lor câteva pocnete şi clinchete: un lampagiu cu o prăjină aprindea lampa de lângă bancă. Se întunecă. Trecători în grup, singuratici sau câte doi – şi nisipul se presa sub paşii lor. Dintr-o barcă veneau râsete de femei şi de departe

se auzea toba mare a fanfarei.

David se apropiase de Karis şi ea vorbea acum mai mult în şoaptă. El se uita fără sfială în ochii ei, citindu-i toate sentimentele şi ascultând tot mai mult întâmplările vieţii ei, chipul lui lua, fără să-şi dea seama, aceleaşi expresii.

— Şi acum înţelegi cred, dragul meu prieten, de ce sunt aşa cum sunt, zise Karis. Când n-ai în toată lumea asta un suflet pe care să-l poţi socoti prieten sau duşman, nu e de mirare să te trezeşti vorbind cuiva pe stradă, numai pentru că ţi-a părut simpatic – cum mi s-a întâmplat mie azi. Dar ce importanţa are dacă faci cunoştinţă cuiva în salon, într-un hotel sau la închisoare?

Se ridică şi-şi netezi rochia.

— Şi acum trebuie să plec, zise. Se întunecă şi mă întorc întotdeauna foarte devreme acasă.

Eşti singură de tot? Ce faci singură?

— Citesc. Cărţi franceze, germane, engleze, sau cânt la pianul meu cam vechi. Uneori mă duc la cinema. Dar nu-mi place nimic din toate astea. Vreau să plec. Rusia chiar ar fi mai bună ca monotonia vieţii mele de acum.

— Aş face pentru fericirea dumitale tot ce este în puterea mea! exclamă David.

— Nimic mai uşor, răspunse ea şi îi puse mâna mică pe braţ. Să fim prieteni.

— O! Desigur, desigur!

Şi ochii lui negri se luminară deodâtă. Gândul de a sprijini o fiinţă atât de nefericită, îi trezi toată bunătatea.

Cu paşi lini, departe de mulţime şi de muzica fanfarei trecură prin parc şi ajunseră la poartă.

— Îmi dai voie să te duc până acasă? întrebă David.

— De ce nu? răspunse ea cu un surâs. Şi dă-mi braţul, ca unei bune prietene. Mă cam doare iar piciorul. Karis strecură braţul după al lui. Am o locuinţă foarte modestă, unde nu primesc pe nimeni. i

— Nici pe mine?

— Nu, răspunse ea precis.

După ce trecură de Baker Street, cotiră şi Karis se opri.

— Să ne despărţim aici. Nu veni cu mine până la uşă. Casa în care locuiesc e prea sărăcăcioasă. Nu eşti obişnuit.

— Dragă domnişoară Lopinowa, răspunse David foarte mişcat, adineaori spuneai că-ţi sunt prieten. Pentru mine locuinţa dumitale nu înseamnă nimic, oricât de sărăcăcioasă ar fi. Am să fiu mândru să pot veni.

Karis dădu din umeri.

— Dacă vrei, poftim până la uşă. Să vedem dacă n-ai să te sperii.

David se sperie mai puţin decât se aştepta. Fata îi arătă o casă nu prea înaltă, cu faţada întunecoasă, cu o uşă strâmtă, de serviciu.

— Locuiesc în camera de acolo, de sus! şi Karis arătă etajul al doilea. Şi dând deodată capul pe spate, luă mâna tânărului.

— Mă simt foarte mulţumită cu acea cameră. îi strânse mâna câteva clipe şi David văzu mănuşa ei atât de albă, rochia-i simplă dar elegantă.

— Noapte bună, scumpă prietenă, zise David. Îmi dai voie să-ţi scriu?

— Nu, să nu-mi scrii.

— Nu ne vom mai întâlni niciodată?

— O, ba da, de ce nu? zise ea repede. Mâine, dacă vrei, mă găseşti în parc.

— Când?

— La unsprezece.

— Şi unde?

— Sub arcul de marmură, ca să trecem triumfători, mână-n mână.

Karis căută cheia în poşeta de mătase, descuie, privi pe David cu un surâs şi o clătinare uşoară a căpşorului – şi uşa se închise.

n

David înţelese că era în pragul unei ciudate aventuri. Tot timpul se gândi numai la întâlnirea cu drăguţa rusoaică sub arcul de marmură. Înainte de a pleca, se mai duse repede în camera de dormit şi îşi şterse pantofii cu o bucată de flanelă, ca să lucească bine. Se privi de câteva ori în oglindă, cercetându-se cu multă luare-aminte, fiind de părere că numai un costum bine croit era potrivit pentru asemenea întâlnire. Avu mult de lucru cu alegerea gulerului şi se simţi împăcat numai după ce puse o cravată a lui John, albastră.

Când se apropie de arcul de marmură, inima îi bătu cu putere. Tinereţea, nepriceperea, firea lui pasionată erau o pradă uşoară pentru uimitoarea, frumoasa străină.

David se opri în apropierea porţii, aşteptând, şi timpul trecea încet. Karis întârzia şi ceasornicul de pe coloana din mijlocul străzii, ca o lună plină deasupra unui ocean de trăsuri şi automobile, arătă lui David că toate sunt trecătoare.

Deodată se ivi şi Karis în alaiul uluitor al străzii,

ameninţată din toate părţile. Dar făptura ei se strecură sprintenă printre vehicule, ca şi cum toate ar fi fost creaţiile unui regizor, ivite dintre culise şi care cu toată înfăţişarea lor uriaşă, niciodată n-ar fi putut-o răni. Ce gingaşă, ce fragedă era în rochia de culoare brună, cu mantia tivită pe margini cu blană de leopard, care-i stătea atât de bine, de părea ea însăşi o fiinţă din altă lume.

Se întâlniră sub arc. Karis îi întinse mâna stângă. El spuse câteva cuvinte despre eleganţa ci fermecătoare şi mărturisi că înfăţişarea fetei era încântătoare. Trecură strada şi intrară în parc. David se simţi cam dezamăgit. Întâlnirea lor trebuia să fie, după el, mult mai solemnă. Şi în locul unor cuvinte mai dinainte alese şi a unor versuri latineşti, pe care le pregătise, el vorbi despre maimuţa cea mică, şi fata îl preveni:

— Bagă de seamă că trece maşina… Aşa! Acum repede, în parc!

Se simţi mai stingher ca în ajun. Ochii şi buzele îi jucau într-un surâs nesigur. Ce se întâmplase? Ce schimbări se produseseră, în timpul nopţii, în viaţa lui lăuntrică? Ar fi dorit să-i spună lui Karis, şi nu cuteza. Totuşi se înfiora uneori de o căldură fermecată, şi privind discret la mica femeie de lângă el, i se părea că e o nouă minune a lumii.

Karis citi totuşi multe lucruri în ochii lui, cu intuiţia ei de femeie tânără, cu mica ei experienţă.

— Nu crezi oare, zise ea deodată, că în fiecare din noi doarme o tainică realitate, pe care n-o destăinuim nimănui niciodată?

— Cred că suntem toţi plini de tot felul de taine, răspunse. David.

— Aşadar nu crezi că oamenii au calitatea să se cunoască într-adevăr unii pe alţii!

— Se cunosc până la un punct, dar nu complet.

— Doi prieteni, bunăoară. Nu crezi că sunt prieteni care se cunosc perfect?

— Dacă vrei să crezi… Eu nu.

— Ai dorit vreodată să ai un prieten, căruia să-i destăinuieşti tot?

— N-am avut încă asemenea prieten, răspunse el scurt.

Se priviră drept în ochi: ochi negri, ochi albaştri.

— Dar dumneata, Karis? întrebă el cu oarecare teamă. Ea clătină încet capul şi răspunse:

— Nu ştiu. Apoi oftă uşor şi sărută pe Bibi, maimuţa mică din braţele ei. Bibi e singurul meu prieten. N-are patrie nici el, întocmai ca mine. Aşa e Bibi?

David mângâie maimuţa.

— Ce bine s-ar simţi maimuţa dumitale la ţară.

— Ador viaţa la ţară, zise Karis, subţiind buzele. O! De n-aş mai locui la Londra! Invidiez fetele de la ţară care cosesc finul şi seara mulg vacile şi caprele. Îmi sunt dragi animalele, copacii, câmpiile, apele.

— Şi mie, şi mie! exclamă David fericit că fata spusese ceva atât de apropiat inimii lui.

— Câmpiile… copacii, zise ea. În Rusia avem peisaje minunate, dar eu am trăit întotdeauna în oraşe, în hoteluri.

Ochii i se umplură de lacrimi.

— Ce e asta? întrebă David.

— Nimic, dragul meu. De câte ori îmi amintesc de viaţa mea, mă înfior.

Se îndreptară către o bancă; aceeaşi pe care

stătuseră în ajun.

— Locuieşti la Londra tot. timpul? întrebă ea în treacăt, ca şi cum voia să schimbe subiectul.

— Nu, răspunse David, privind cerul, dorind să fie împreună cu Karis departe, în iarba înaltă pe unde se plimbase cu citita plăcere. Aproape toată viaţa am petrecut-o la ţară

— Parcă-mi spuneai că stai la fratele dumitale.

— La cumnautl meu Acum sunt singur. El cu soră-mea îşi petrec vara la Biaritz.

— Da, da… zise ea repede, urmând: Mai ai fraţi şi surori, desigur.

— Nu. Am o singurii soră, pe Miiry.

— Trebuie să vă iubiţi mult.

— O iubesc foarte mult.

— Seamănă cu dumneata? întrebă Karis, cu o văpaie de gelozie în ochi.

— Aşa se spune, dar eu nu cred.

Karis căzu pe gânduri, cu mâna sub bărbie, privind apa lacului. Sprâncenele se încordară, ceea ce accentuă şi mai mult linia oblică a ochilor. Se gândea la o mare mulţime de oameni care aştepta în faţa unei biserici. O văzu pe Mary în rochia-i albă, de mireasă, cu sânul ăcoperit de buchetul de crini, ieşind triumfal din biserică alături.de un bărbat solemn, sub arcada de onoare a unor săbii lucitoare.

— Îmi închipui; şoptea ca şi cum voia să-şi stăpânească nălucirea, că sora dumitale e foarte fericită.

— Foarte fericită, răspunse David. Şi începu să vorbească de fericirea ei. Gândul chinuitor că până la urmă ar putea să nu fie fericită, îl îndemnă să-l descrie pe John în culori scânteietoare.

— E un băiat minunat! îşi încheie lauda. Un adevărat om al timpului, cam convenţional, dar tare pe principiile lui. La primăvară va candida pentru un loc în parlament. Nu ştiu de ce-ţi spun dumitale toate acestea, adăugă David după o pauză. Nu-mi place să vorbesc de familia mea. Te-am plictisit, nu?

Ea puse cu bunătate mâna-i mică pe braţul lui David – dintr-un obicei „care totuşi părea intenţionat.

— Dimpotrivă. Fericirea altora e pentru mine o mângâiere, Ce îngrozitor să fie adevărat ce-tispusesem ieri.

— Ce?

— Că nu există pe lume căsătorii sincere…

Îşi puse iar bărbia în palmă, gânditoare. Apoi urmă, brusc:

— Nu-mi pot bate capul cu probleme filosofice. Vreau să simt omeneşte, ca un om obişnuit. Ţi-am istorisit ieri viaţa, necazurile mele pentru că ţineam, dintr-un motiv sau altul, să dobândesc simpatia dumitale. Acum îmi dau bine seama că n-ar fi trebuit.

— Acum nu-mi mai vorbeşti prieteneşte, răspunse David, înroşindu-se.

— Se întâmplă uneori, zise ea cu mâhnire, că se întâlnesc doi oameni care ar putea fi cei mai buni prieteni, şi totuşi ar fi mult mai bine, dacă nu s-ar întâlni niciodată.

— Vorbeşti de noi?

— Da, zise ea tare, copleşită de durerea glasului şi zăpăcită de cuvintele acestea care erau împotriva a ceea ce simţea. Cine sunt eu? O dansatoare rusă, care nu mai poate dansa! în curând voi apărea poate pe o scenă de revistă, ca să câştig o bucată de pâine pentru mine şi pentru Bibi. pe când dumneata eşti fiul unui

gentleman, cu totul nepotrivit să ai o prietenă ca mine. Surâse amar şi urmă sarcastic; Vei ţine mult la mine, fără îndoială, dar într-o bună zi vei renunţa la prietenia mea. Nu, nu, n-are niciun rost acest... această încercare de a lega o prietenie cu mine! Nu se cade!

— Domnişoara Lopinowa! izbucni David şi glasul lui trăda mai mult decât o durere obişnuită. Toţi suntem oameni. Nu-mi spune că sunt fiul unui gentleman. Şi eu sunt un biet rătăcitor pe acest pământ, ca dumneata. Încotro întorc ochii, nu văd decât o groaznică, o urâtă luptă şi tot ce doresc e să mă eliberez, să mă ridic deasupra acestor realităţi.

— Nu poţi să te urci pe casă, dacă te dai de-a rostogolul pe scară, zise ea. E tocmai ceea ce faci dumneata acum.

David era furios, disperat.

Nu credeam, cu, toată experienţa pe care o ai, să fii atât de pesimistă.

Ea surâse.

— Şi n-am stat încă de vorbă cu un pesimist njai crâncen ca dumneata.

— Da, dar cred în primul rând în prietenie.

— Pentru că n-ai cunoscut prietenia.

— Aş fi avut prilejul, dar...

Şi David se opri deodată, roşu ca focul.

Karis îl privi cu toată simpatia. Tăcură o vreme. Apoi ea se ridică încet, spre a-şi face curaj.

— Ce rost are? Nu ne vom înţelege niciodată... Simt. Şi acum trebuie să mă întorc acasă. Mă aşteaptă cineva.

David se ridică şi el. Se stăpâni foarte bine şi zise:

— Te pot întovărăşi până la poarta de marmoră?

— Dacă-ţi face plăcere… răspunse ea şi porniră, duşi de acea străveche pasiune care plăsmuieşte destinul oamenilor, frământă inimile în fericire şi durere şi într-un fel sau altul stăpâneşte pe oricine ar încerca să-i scape.

Nu rosti niciun cuvânt, până la poartă. Karis se opri.

— Să ne despărţim aici, zise şi îi întinse mâna.

El îi şopti un cuvânt de despărţire, îi lăsă mâna şi ea se depărtă cu paşi repezi, şchiopătând parcă puţin, dezmierdând căpşorul lui Bibi. David se uită lung după ea şi se simţi cuprins de o durere sălbatică. După ce Karis dispăru. David se întoarse spre casă, privind lucrurile din jur, ca şi cum nu le-ar fi văzut…

III

A doua zi David se plimba pe malul lacului din parc şi i se citea pe faţa durerea adâncă din suflet. Se gândea la ochii Karisei, asemănându-le culoarea cu luciul câmpiilor de gheaţă polară şi cu adâncul mărilor nordice. Se apropie gânditor de banca pe care stătuse de două ori cu ea. Şi spre uimirea lui o găsi pe Karis, cu Bibi în poală.

Inima îi. bătu cu putere. Nu ştia ce să facă. Întâi vru să treacă prin faţa ei, ca şi cum n-ar fi văzut-o, în speranţă că privirile ei îl vor urma cu părerea de rău de a fi rupt o prietenie. Dar cu cât se apropia mai mult îl chinuia dorul de a-i vorbi – şi merse drept spre ea Karis se ridică deodată şi se întoarse, ca şi cum voia să fugă.

— Nu pleca, zise David întinzând mâna, pe care ea, după oarecare şovăire, o luă.

— Ce ciudat, că ne întâlnim iar pe acelaşi loc!

— S-ar spune că e o predestinare, răspunse ea.

— Aşa cred şi cu Vrei să mai rămânem?

— Nu e predestinare, zise ea cu îndărătnicie.

— De ce fugi de mine? întrebi! David cu glas mişcat. Ce ţi-am făcut?

— Nu fug de dumneata, fug de mine.

— Sunt gata să înfrunt destinul.

— Nu pentru multă vreme şi pe urmă îl vei blestema, zise ea, luând loc aproape. Şi David simţi trupul ci zvelt lipit de al lui.

— Iată ce spun cu! zise Karis după o pauză. Să mergem să luăm o gustare, pe urmă să intrăm la un cinema. Dacă mai stăm aici, o să vorbim atât că până la urmă o să ne cunoaştem mai mult decât trebuie.

— Domnişoara Lopinowa, îmi pare rău că vorbeşti aşa, răspunse David.

— Bun. Să presupunem că ne cunoaştem, că suntem prieteni şi că-mi spui pe nume, Karis. Nu-mi place „Domnişoară Lopinowa”.

— Şi pe mine mă cheamă David, zise el, meticulos.

— Perfect. De aici înainte suntem Karis şi David.

Ieşiră din parc şi pe drum discutară unde să meargă să ia gustarea. Când fata află că David era vegetarian, îl certă prieteneşte că renunţă la cele mai gustoase bucate.

— Îngrozitor! îngrozitor! Şi eu care voiam să te rog să iei într-o seară masa cu mine... numai noi amândoi!...

Luară gustarea la Selfridge şi petrecură după amiaza la Pavilionul de lângă poarta de marmoră. Pe la cinci Karis, deveni cam nervoasă. îi spuse lui David că trebuia să se întoarcă acasă, deoarece se pregătea

să plece la Brighton.

— La Brighton? întrebă el surprins.

— Da… M-a invitat acolo un prieten.

— Ai un prieten?

— Fireşte, îl cred prieten. Tom McGrgeor, cântăreţul. Ne cunoaştem demult. L-am întâlnit întâia oară pe când aveam doisprezece ani. O cunoştea şi pe mama, care ţinea mult la el.

— Ce vârstă are?

— O! Vreo patruzeci şi cinci… răspunse ea şi această vârstă linişti atitudinea inchizitorială a lui David.

Şi când află că domnul Gregor avea soţie şi copii, David rămase încredinţat că prietenul Karisei era un om cumsecade. Obrazul i se mai lumină, inima i se uşura. Karis credea că va lipsi vreo trei zile. Lui David i se păru o veşnicie. Dar când fata îi făgădui că la întoarcerea din Brighton vor petrece împreună, se simţi mai fericit şi ultimii spini ai geloziei, pieriră.

Se despărţiră în Oxford Steert şi David se duse acasă.

Orele treceau într-o monotonie nespusă pentru tânărul îndrăgostit, iar adoraţia lui pentru Karis crescu, aşa cum creşte o plantă agăţătoare pe perete Nu mai trebuia muli să fie învăluit cu totul în frunzişul ameţitor şi romantic.

David începu să se observe în oglindă. Îşi cerceta trăsăturile cu orgoliul nevinovat al unui îndrăgostit, voind să se vadă cu ochii Karisei. La dejun părea adâncit în gânduri.

Karis îl chemă la telefon pe David, de îndată ce se întoarse de la Brighton. Voia să meargă la opt la Ciro De emoţie, tânărul abia putu vorbi. Glasul ei, atât

de aproape în auzul, lui, îi luă minţile. Dar după o clipă îi mărturisi că n-avea costum de seară.

— Ce importanţă are? exclamă Karis la telefon. Din partea mea poţi veni şi în pijama. Vreau să fiu cu dumneata. Nici eu nu sunt prea elegantă. Vom sta la balcon şi ne vom uita la lumea de sub noi.

El încercă să se mai împotrivească, dar Karis nu vru să-l mai asculte, încheind cu cuvintele: „La opt sunt în Upper Brook Street, cu o maşină. Să nu mă faci să aştept mult!

Maşina veni exact. David o zări pe fereastră. Dar Karis nu coborî, ascunsă într-un colţ, înăuntru. David ieşi din casă, cam nesigur, se urcă în maşină, şi plecară.

Pe drum Karis îi istorisi că avusese o discuţie violentă cu McGregor şi că trebuia să rupă orice legături cu el.

— De ce? întrebă David îngrijorat.

— Din pricina dumitale, zise Karis, punându-i mânuţa pe umăr. Am discutat despre viaţă, şi eu am repetat părerile dumitale.

— Karis, să nu prea iei în serios părerile mele, exclamă el scuzându-se. E îngrozitor să-i ştiu că ai pierdut un prieten din pricina mea!

— Lasă, lasă! zise ea roşind deodată. Ca să nu mint, demult doream să mă cert cu Tom. Mă enervează teribil. Crede că e dator să mă supravegheze, pentru că nu mai am mamă. Îngrozitor! Dar să nu mai vorbim de asta. N-are nici un rost să ne amărâm pentru oameni care nu ne sunt atât de apropiaţi.

Automobilul străbătu Regent Street, îşi făcu loc prin Piccadilly Circus şi coti pe Leicester Square.

Coborâră în Orange Street şi avură o mică discuţie, cine trebuie să plătească maşina. Birui Karis şi plăti. David trebuia să fie în acea seară invitatul ei.

În restaurant se retrase numaidecât în garderoba pentru doamne şi lăsă pe David să aştepte câteva minute. Apoi se arătă din nou şi porni înainte, pe o scară, cu David după ea, admirându-i înfăţişarea. Karis purta o rochie de mătase turcească, întinsa bine peste sâni. În jurul ei se zbăteau faldurile bogate, mişcate de jocul coapselor. Un fior de foc fulgeră inima lui David. Karis era personificarea tuturor viselor lui de frumuseţe şi prin minte-i trecea gândul că era gata să facă pentru ea orice sacrificiu. După ce se aşezară la o măsuţă, cu feţele luminate roşu de abajurul lămpii, în clinchetul tacâmurilor şi între chelneri care umblau încoace şi încolo, David fu cuprins brusc de remuşcări. Dacă ar apărea deodată cultivatorul John Bull? Sau tatăl lui sau Dora? Parcă-i fugea pământul de sub picioare.

— David, ce luăm? îl întrebă Karis, smulgându-l din gândurile lui.

— Orice, numai carne nu.

— Peşte? Somn?

— Nici peşte.

Chelnerul elegant, alături, surâdea, cu o mână ridicată, ca şi cum voia să ofere o preţioasă priză de tabac, şi de sfaturi.

— Până una alta, dă-ne două cocteiluri, zise Karis chelnerului.

Venind cu băuturile, chelnerul primi comanda a doua porţii de somn, salată de castraveţi şi cartofi cu unt. „Şi whisky”, adăugă încet.

David o privi cu ochi ficşi auzind acest cuvânt,

dar Karis râse tare, întinse braţul peste masă şi-i strânse mâna.

— O! Dragul meu mic zise ea.

Nicio femeie nu-l dezmierdase astfel şi David se făcu roşu ca focul. „O! Karis, credeam că suntem prieteni!” Părea că voia să se apere împotriva ei, dar Karis ştiu să înfrângă rezistenţa tânărului.

Muzica începu: un pian, tobă mare, fagot, banjo, trianglu, saxofon.

— De ce bei whiski? întrebă David, prinzând curaj.

— Băutură ordinară, aşa e? Dar nu beau mult. Un whiski bun e preferabil unui vin prost. Ia te uită la mutrele alea! Şi arată o masă la parter. Beau şampanie. Toată lumea bea azi şampanie. Numai eu nu... Aş avea o durere de cap îngrozitoare. Şi în curând doamnele înfierbântate se vor ridica şi vor dansa. Desigur, nu ştii să dansezi. Ia priveşte la perechea aceea Luă paharul cu cocteil şi se uită la David. În cinstea ta, David!

— E alcool?

— Gustă! Şi îi întinse paharul ei. El repetă întrebarea. Karis îşi arătă dinţii albi şi aprobă cu căpşoru-i bălai:

— Da, da’ e alcool, e foarte bun. Îţi par o fată uşoară, spune drept! Nu vrei să bei cu mine?

David luă paharul lui.

— Dacă zici.

Bău. şi licoarea i se păru foarte bună. Dar i se urcă. Îndată, înşelătoare, la cap. Se simţi foarte bine. Se aplecă înainte şi Karis privi cu atenţie chipul lui. fin, iluminat de o expresie adâncă.

— Ai iubit vreodată? întrebă ea.

— Niciodată.

„Ciudat”, gândi ea. „Nici eu n-am iubit cu adevărat, David. Uneori, e drept, mi s-a părut că iubeam, dar m-am înşelat”. Apoi deveniră mai reţinuţi. Începură să vorbească de altele, şi Karis îi pomeni de „Nunta fluturelui”. Am fost o proastă, zise. În locul meu dansează Karkanova în America, iar impresarul ei nu-mi trimite măcar partiturile. Nu mă pricep deloc, dar absolut deloc în afaceri. Cred tot ce mi se spune. Şi, cu cât eşti mai, încrezător cu atât suferi mai mult Nu mănânci? Te rog! Eşti obligat!”

— Te rog să mă ierţi, Karis! Te rog să mă ierţi! răspunse David. Nu pot. Gândeşte-te numai. Nu e mult de când acest frumos peşte înota în cine ştie ce apă din Scoţia. Şi într-o buni! zi, căutându-şi hrana, vede o muscă scufundându-se în apă, o pândeşte, se aruncă asupra ei, o apucă. Şi simte deodată un cârlig în bărbie. Din acea clipă luptă cu disperare pentru a-şi scăpa viaţa, până la istovire. Se răsuceşte, se zbate când e scos din apă, sângerează şi e lovit în cap o dată, de două ori, de trei ori. de patru ori, îşi simte creierul înţepat cu un cuţit. Apoi e trimis cu trenul departe, ajunge la Londra, e tăiat frumos în bucăţi, garnisit, gătit şi servit. Iar noi, oamenii îl mâncăm şi ne lingem buzele!” Nu, Karis, nu mă sili să mănânc!

— O! exclamă Karis, dând morunul de o parte. Nu mai pot mânca nici eu.

— Îmi pare rău, nu voiam asta! Să mănânce fiecare ce-i place. La şcoală ni se spunea întotdeauna să lăsăm pe fiecare să fie fericit în felul lui. Dacă oamenii sunt fericiţi mâncând, de ce să ne amestecăm în fericirea lor?

Karis îşi luă iar farfuria.

— Fie ce-o fi. Peştele îmi place. Cred că mâncându-l, nu mă amestec în fericirea dumitale. Se opri, privindu-l… Sau ţi-am stricat fericirea? Mi se pare că da. David, mi-e teamă că nu ne potrivim deloc!

David, uluit, îndurerat, se rezemă de speteaza scaunului şi începu să-şi strivească încet cartofii. Aplecată peste balustradă, Karis făcu semn unei cunoştinţe.

— Vii veni sus, fără îndoială şi mă va invita la dans: Dar cu piciorul meu slab, mi-e cu neputinţă să dansez. Obosesc repede. A şi venit!

Un tânăr foarte elegant, cu ochi scăpărători şi faţă proaspăt bronzată de soarele de pe terenurile de sport, se apropie de masă.

— Helo, Karis! exclamă el.

— Îl cunoşti pe domnul Bright? zise Karis. Domnul iMalcolm.

— Îmi pare bine, răspunse David şi-i întinse mâna.

Ce faci, domnule Bright? Privirile lui Malcolm îl examinau cu atenţie. Stai la Londra?

— Nu, nu răspunse David, ridicându-se. Locuiesc mai mult în comitatul Kent.

— Admirabil ţinut Am jucat golf la Rye. îl cunoşti cumva şi pe comandorul Grevil?

— Mi-e cumnat, zise David.

— O! exclamă Malcolm. Încântător băiat, Grevil! Am jucat goli împreună şi nu de mult am cunoscut pe sora dumitale, la Biaritz. Din nefericire a trebuit să mă întorc la Londra. Jalnic loc pe vremea asta. Nu găseşti pe nimeni. Îmi pare foarte rău, Karis, nu ştiam că erai la masă cu domnul Bright. Te-aş fi invitat la dans.

— Astă seară nu dansez, răspunse Karis. Nu-mi

face plăcere.

— Atunci, urmă Malcolm zâmbind limpede, voios, salutări cumnatului şi surorii dumitale. îi urez noroc în noua lui carieră politică. E un băiat minunat! mai drăguţ decât toţi cei pe care i-am văzut la Biaritz. La revedere, Karis.

Şi cu paşi sprinteni, plecă.

Karis, uşor încurcată, privi gânditoare drept înainte.

— Cine e? întrebă David.

— Nu-l cunosc demult.

— Părea că sunteţi prieteni.

— O, desigur, răspunse ea indiferentă. Meseria mea de dansatoare mă sileşte să cunosc repede multă lume. Şi toţi vor să-mi fie prieteni. Tăcu o clipă, apoi adăugă: mă – doare capul.

— Vrei să mergi acasă? Nu te simţi bine? întrebă David.

Erau împreună de vreo două ore. David devenise nervos şi se simţi uşurat când fata se ridică şi se duse să-şi ia mantia de la garderobă. David aşteptă vreme îndelungată, în care timp portarul aduse o maşină, în drumul spre casă, Karis se lăsă pe spate şi închise ochii. David era tot mai neliniştit. Tăceau. Când cotiră în Upper Brook Street, Karis îi luă, deodată capul în mâini.

— O! David, David! zise ea cu glas aproape nefiresc. Nu trebuie să ne mai vedem niciodată.

Şi simţi apăsarea buzelor ei pe gura lui. Maşina se opri. El coborî. Şi roţile porniră mai departe, în noapte.

IV

Dr. Bright nu înainta prea mult în studiul asupra

clorofilei. Cu cât pătrundea mai adânc în tainele naturii, cu atât se vedea mai înlănţuit în tot felul de legături, care ţineau strânse laolaltă toate adevărurile şi lucrurile acestei lumi. Fără a fi făcut totuşi vreo descoperire, munca aceasta îi plăcea, dându-i un sentiment de tainică fericire.

Primi o scrisoare din partea lui David, care avea nevoie de un costum de seară. Doctorul hotărî numaidecât să plece la Londra, să-şi vadă băiatul.

Pe dr. Bright îl izbi îndată noua expresie din ochii tânărului. Se vedea că Londra îi pria şi că începea să „cunoască viaţa" cum spusese John. Nu mică însă fu mirarea doctorului, aflând că David nu făcuse nicio vizită şi că nu fusese nici la muzee, nici la concerte, nici la teatru.

— Şi ce ai făcut toată vremea asta? întrebă doctorul. Ce-ţi trebuie bani? Ce-ţi trebuie costum de seară?

Încurcat, David înşira câteva cuvinte asupra scumpirii traiului.

— Şi vrei să spui că nici «ai văzut, n-ai cunoscut pe nimeni la Londra? întrebă dr. Bright.

— Ba da, m-am întâlnit cu un fost coleg de şcoală, răspunse David. De obicei mă duc în parc şi citesc.

— Şi pentru treaba asta nu-ţi ajung banii pe care-i ai!

— Cinci lire pe săptămână se duc foarte repede la Londra… zise David.

— Bine! în orice caz mai rămân câteva zile aici să rezolv unele chestiuni. Înainte de amiază mergem împreună la British Museum.

— În fiecare dimineaţă? Nu cred, tată… să-mi fie

cu putinţă…

— Cum? Nu poţi? Dar am nevoie de tine… Trebuie să consult nişte cărţi.

David tăcu. Dr. Bright se uită la el bănuitor.

— Fete ai cunoscut de când eşti aici în Londra? întrebă el deodată.

— Fete? întrebă. David, roşind atât de tare că tatăl lui surâse.

— Dacă ai avea puţină minte în cap, David, ai putea sta de vorbă cu prietenele surorii tale. Ţi-ar folosi cu siguranţă.

— Cum să mă duc în costumul ăsta? Şi dădu de o parte cele două feţe ale hainei.

— Du-te şi comandă-ţi altul, pentru numele lui Dumnezeu!

— Ţi-am scris. Nu pot face comanda fără voia ta.

— Foarte bine. Du-te la croitorul lui John şi comandă-ţi câteva costume! exclamă doctorul puţin iritat. Dar nq uita că eu nu dau banii atât de uşor ca John!

În vreme ce doctorul Bright urca scările spre camera sa, îşi spunea că ceva neobişnuit se petrecea cu fiul său. Nu bănuia vreo dragoste. David scria poate o dramă sau cine ştie ce altă prostie şi se sfia s-o mărturisească tatălui său. Dar până la urmă dr. Bright tot va afla, căci de aceea venise la Londra, îndată după plecarea din sufragerie a doctorului Bright.

David se aşează la birou şi scrise un bileţel către Karis: Scumpă Karis!

A venit tata, chiar acum. Nu-mi telefona te rog până nu-ţi voi da de veste. Rămâne aici câteva zile. Închipuieşte-ţi! *Zile pline de chinuri…*

Mereu al dumitale,

— David

Plecă chiar el, până la colţul străzii, să predea bileţelul.

După amiază dr. Bright îl luă pe fiul său la Junior Caritop Club, unde luă un ceai şi-i oferi lui David un pahar cu lapte. Apoi se duseră la un farmacist în Wagmore Street, o veche cunoştinţă a doctorului şi o oră întreagă ascultă David discuţia dintre cei doi prieteni.

Bucătăreasa lui Mary făcuse tot ce-i era posibil pentru a mulţumi pe cei doi vegetarieni. Dr. Bright vorbi fiului său şi despre Dora.

— Tatăl ei e grav bolnav. Mi se pare că a sosit sfârşitul. Nu ştiu ce e cu Dora. Mi-a spart şase farfurii de porţelan – şi acum stăruieşte să plece la tatăl ei… Ce ne facem dacă o pierdem şi pe ea? Să luăm altă slugă? Slugile astea, de la război încoace! Să le spânzuri pe toate!

— Pleacă Dora la Rovedene? întrebă David.

— Ea ar vrea, dar eu nu i-am dat încă drumul.

— Şi dacă-i moare tatăl?

— Nimeni nu trăieşte o veşnicie. Dacă moare bătrânul, o să-l moştenească. Dora îşi va vinde casa. Aşa că tot la noi o să vină. E o fată de treabă, nu?

— Da, e o fată bună şi veselă, răspunse David.

În timp ce dr. Bright începu a istorisi despre cercetările lui ştiinţifice, David simţi că o prăpastie îi despărţea. Legătura lor era o simplă formalitate, o obişnuinţă, o datorie convenţională. Nimic altceva.

A doua zi David văzu că tatăl său avea de gând, tot timpul cât va sta la Londra, să nu-i lase o oră liberă.

— Ia-ţi ceaiul mai repede, porunci el. Mergi cu mine la British Museum. O să vină maşina îndată.

Spre uimirea lui, David întâlni în sala de lectură unde aştepta pe tatăl său, care discuta cu bibliotecarul, pe domnul Ravelli, salvatorul lui.

— Domnule Ravelli! exclamă David. Ce mai faci? Ce surpriză plăcută! Tocmai la dumneata mă gândeam. Nu e ciudat? Mă duc să spun tatii... Numai o clipă!

Şi se duse repede la dr. Bright. Domnul Ravelli veni şi el să salute pe doctor.

— Cu plăcere, haidem! răspunse Ravelli.

— Nu vrei să stăm puţin de vorbă?

Părăsiră sala de lectură şi se îndreptară spre sala de geologie. Ravelli avea cunoştinţe de botanică, de zoologie, de paleontologie. La uimirea lui David, răspunse cu un surâs:

— Am fost profesor la Bologna şi la Zâirich.

Se aşezară pe o sofa.

— Spune-mi papa Ravelli, te rog, îmi va face plăcere. Sunt absolut singur pe lume şi îmi face bine să-mi spună cineva papa. Cât mai rămâi la Londra?

— Cât va dori tata. Îmi place Londra.

— Sunt de o săptămână aici şi în curând mă voi întoarce în turnul meu... da, trăiesc într-un turn, într-unul din acele turnuri de alamă de pe coasta de sud a Angliei. Între Romney şi Dymehurch, lângă mare.

— Ciudat, zise David. M-am întrebat adesea dacă locuieşte cineva în acele-turnuri.

— Prea puţine sunt locuite. Cele mai multe sunt în ruină, pline de şoareci. Am trăit în multe locuri... Sunt bătrân. Nouă ani am trăit în India. Am fost în Perú, în Brazilia, în Statele Unite, în Canada, am trăit

în Italia, în Elveţia, la Paris.

— Ca să te opreşti la Romney?

— Am fost întotdeauna relativ un om sărac. Adâncurile ştiinţei nu au nicio punte care să ducă la munţii de aur care domină timpurile noastre. Spiritul e cel mai mare dar al omului şi cine poartă haina simplă a gândului, nu e bun pentru veşmântul de mătase al bogăţiei materiale. Citeşte mărturisirea marelui Goethe la începutul primului său Faust. Dar ar trebui să cunoşti limba germană.

Savantul aruncă o privire asupra ceasului de buzunar şi zise repede:

— Să ne întoarcem în sala de lectură. Trebuie să-mi isprăvesc lucrul şi – apoi – acasă.

— Nu vrei să iei o gustare cu noi?

— Nu, mulţumesc, nu iau nimic peste zi.

Şi după ce-i mai ţinu o scurtă dizertaţie mistico-spiritualistă, strânse mâna lui David şi se depărta. „Dacă ai nevoie de un prieten, vino la mine”. Aceste cuvinte ale bătrÂN-ului Ravelli, David le reţinu. Ce om minunat!

Dr. Bright, dimpotrivă, zise lui David despre salvatorul său:

— Pariez că e un şarlatan.

În timpul mesei, dr. Bright începu să critice guvernul şi pe Lloyd George, declarând că Anglia e pe marginea prăpastiei.

— Impozite grele, risipă, greve, mai e nevoie de altceva pentru a ruina o ţară? În curând nu ştiu cum voi mai ieşi la capăt cu bugetul meu. Casa e prea mare pentru, noi. La ce ne trebuie şaisprezece camere? Asta poate s-o suporte un John, care încasează douăzeci de mii se lire pe an. Dar noi, nu. Şi tu trebuie

să-ţi schimbi felul de viaţă. Aştept să se întoarcă John. Îţi va găsi o slujbă la unul din prietenii lui.

— Slujbă? întrebă David speriat.

— Fireşte! Fiii de miniştri lucrează în birouri. Viitorul. lumii depinde de afaceri. Lui David Bright nu-i place când aude de afaceri, totuşi îi trebuie bani de buzunar. Trebuie să munceşti, dragul meu. E tot ce poţi face mai bun. Va trebui. să munceşti şi vei munci.

— Nu, tată, se tângui David. Nu mă trimite la birou! Nu pot! Nu vreau!

— Nu poţi? Nu vrei? Să se întoarcă John, şi-ţi vei câştiga existenţa. Şi eu muncesc, tu de ce să nu munceşti?

Luară un automobil şi plecară.

Doctorul opri maşina la Teatrul Palace.

— Mă dau jos aici, zise doctorul Bright, să caut o carte într-o librărie. Tu clacă vrei, du-te cu maşina acasă.

— Nu, răspunse David şi coborî îşi el. Mă duc pe jos... Mulţumesc.

— Bine! zise dr. Bright şi plăti cursa.

Tatăl şi fiul porniră în direcţii opuse.

V

I

Într-o seară, târziu, David trecu pe Baker Street, îndreptându-se către locuinţa dansatoarei ruse.

Ajungând acolo, o femeie aspră îi spuse că domnişoara Lopinowa plecase de acasă de vreo două ore. Ca şi cum voia să dovedească adevărul acestor cuvinte, Bibi veni repede în patru labe pe covorul coridorului rău-mirositor „se aşează pe labele din spate şi căscă.

David plecă. „Ia cina undeva, în apropiere” îşi

zise. şi începu să bată trotuarul încoace şi încolo. Minutele treceau

I

Încet, sferturile de oră şi mai încet, până fu cuprins de o nerăbdare furioasă.

Pe la zece jumătate se ivi şi Karis, cu paşii ei înceţi. David o recunoscu de departe.

— O! Karis! exclamă el. Credeam că ţi s-a întâmplat ceva.

— Nimic. Dar nu ştiam că mă aştepţi.

David se uită la chipul ei palid, la nervozitatea ochilor ei albaştri.

— Am mâncat la un birt din Westbourne Grove, urmă ea. Sunt foarte obosită. Am venit pe jos. Mă doare piciorul. Dă-mi braţul.

— Femeia de sus mi-a spus că erai plecată, şi am aşteptat.

— Ai vorbit mult cu ea? întrebă Karis bănuitoare.

— Nu, răspunse David. N-am vrut să te compromit.

Karis râse încet şi-i strânşe braţul. Când ajunseră la uşă, zise:

— Nu mai pot de oboseală, David, trebuie să mă duc sus. Dar peste câteva zile…

— Nu vorbi aşa, răspunse el nervos. Lasă-mă să merg cu dumneata. Vreau să simţi că ai un bun, un adevărat prieten.

— Fireşte, David, ştiu că-mi eşti prieten. Ai făcut pentru mine mai mult decât pot spune.

— Nu pot sta cu dumneata câteva minute, în camera de primire? Tata e la club.

— Nu, nu! se repezi ea. Cu neputinţă. Ce va spune femeia?

— Ce să spună? Nici nu e atât de târziu. O! Karis, nu mă lăsa să plec aşa. Simt că ai nevoie de un prieten – simt.

Karis părea că şovăie; apoi scoase cheia din poşetă.

— Numai cinci minute, da?

Intrară în coridorul strâmt şi începură să urce treptele, îi lăsă în faţa uşii ei, se duse la femeia de serviciu să ia maimuţa, se înapoie, deschise uşa şi zise:

— Aşteaptă o clipă, să văd cum e înăuntru!

David aşteptă nerăbdător.

Karis se îndreptă spre pian, luă fotografia lui John Grevil şi o ascunse repede, intră în camera de dormit, unde-şi şterse obrajii cu un pâmătuf, se întoarse în salonaş şi îl chemă pe David.

Când fu înăuntru, departe de lume, tânărul era cuprins de nelinişte. O vedea pe Karis palidă, istovită, cu un spasm al sprâncenelor. Nu o mai cunoştea parcă. Ea îi spuse că fusese la biserica ortodoxă unde întâlnise pe patriarh, care o binecuvântase.

David o privi tot timpul cu ochii lui adânci şi când Karis sfârşi de povestit, zise:

— Karis, te iubesc mai mult decât orice pe lumea asta. Orice lovitură pe care ai primi-o, m-ar lovi şi pe mine.

Ea întoarse capul. Se lăsă o tăcere grea. Se auzea numai tic-tacul liniştit al ceasornicului de pe cămin. Ca într-un fulger, Karis a văzut întreaga ei viaţă. O! de le-ar fi întâlnit pe David cu vreo câţiva ani mai înainte! O disperare sălbatică o cuprinse. Se întoarse deodată, fugi în camera de dormit şi trânti uşa. David rămase singur, cu maimuţa. Ţinându-

şirăsuflarea, auzi din camera învecinată un hohot de plâns. Îngrijorat, se întrebă: O jignise? Ce avea? îi era rău?

Se îndreptă repede spre uşă, o deschise şi o văzu pe Karis, cutremurată de spasme, întinsă în pat.

— Karis, Karis! exclamă David. Ce s-a întâmplat?

Dar Karis n-auzea nimic. David se apropie şi puse mâna pe buclele-i blonde.

— Doamne… Vreau să mor…

— Vreau să mor… gemea fata.

David privi cu o teamă nebună la făptura întinsă dinaintea lui. puse mâna pe umărul fetei, s-o ridice. Ea se împotrivi. El o întoarse, o trase la sine „şi când lumină slabă care pătrundea din camera învecinată lumină chipul fetei, David se aplecă şi cu buze sfioase îi sărută ochii, fruntea, şoptindu-i cuvinte de iubire atât de fierbinţi, că fata îşi puse deodată gura pe gura lui, şi cu braţele în jurul gâtului, îl strânse atât de tare, că tânărul îşi pierdu aproape răsuflarea.

Karis se mai linişti. Mulţumită că o proteja întunericul, zise:

— Du-te, David… Nu ştiu ce fac… Nu mai pot. Sunt bolnavă… Mi-e silă, silă de tot. Sunt la capătul puterilor. Du-te.

— Nu pot să te las singură, zise David.

— Aşteaptă… aşteaptă… vin numaidecât… şopti Karis şi-l împinsese afară din cameră.

David rămase iar singur. Bibi se căţăra pe capacul pianului şi aşezându-se acolo, se uită lung la tânărul străin. În curând intră şi Karis în cameră, palidă, dar foarte stăpână pe sine. Trăgând uşa, zise cu un surâs fermecător.

— Aş fi vrut să fiu băiat. Aş fi ştiut eu cum să mă

port în viaţă! Viaţa bărbaţilor e numai plăcere, a femeilor numai durere…

Îşi aprinse o ţigară şi se aşează într-un scaun, în faţa lui Davild.

sHai, zise ea în sfârşit, vino lângă mine pe sofa, ia-mă cu mâna pe după umeri, să simt că-mi eşti prieten, singurul meu prieten.

David îi împlini dorinţa şi ea îi surâse.

— Am fost nişte copii în seara asta, David. Să nu ne mai gândim la ce s-a întâmplat. Se spune că amintirile sunt o fericire, eu, dimpotrivă, cred că sunt o tortură.

— Karis, zise David, strângând tare umerii fetei –, Karis eşti nefericită, una din cele mai nefericite, femei…

— Ah! David, trist e că nu mai am cu ce să trăiesc. Mai am de vândut câteva lucruri şi până atunci trebuie să-mi caut de lucru. Dar ce? Unde? Nu pot cânta la pian, n-am o idee măcar, să scriu un balet, un roman sau altceva. Îmi croiesc singură rochiile, atât. Şi pe urmă – sunt şi eu o femeie. Nu semăn cu englezoaicele, care se pot preschimba la iuţeală în taxatoare de tramvai, şoferiţe, poliţiste, jockei, îngrijitoare de cai şi mai ştiu eu ce. Am trăit pentru dans. Şi piciorul meu… Ia uite ce umflat e astă seară, din pricina supărării mele. Nu voi mai putea dansa. Ce să fac? Ce? Să scriu un scheci şi să joc la revistă? Să mă fac ziaristă? Nu, nu! Ştiu bine că voi deveni o vânzătoare, o mică vânzătoare, de cere romancierii voştri scriu cu atâta duioşie. Dar un lucru nu voi putea fi David, asta e sigur: una din acele fiinţe îngereşti, care se văd în toate revistele ilustrate, şi care cu ochii pe jumătate închişi stau spăsite, cu un şir de perie

între degetele, cu unghii lustruite – dedesubt cu aceste rânduri: „Frumoasa soţie a tânărului lord Cutare”. Ceai în loc de sânge-n vine Nu, asta nu!

Aştepta să audă răspunsul lui David, care însă nu sosi. Ea îl apucă de umăr, îl scutură.

— Vorbeşte… spune… ce crezi că ar trebui să fac?

David nu răspunse. Ea se întoarse spre el.

— Vorbeşte, spune-mi că sunt prost crescută, că nu te aşteptai, dar spune ceva, pentru Dumnezeu! Sărută-mă, fă ceva! Sau eşti supărat că am vorbit aşa? Dă-mi, le rog, un sfat. Nu vreau altceva de la tine.

Prin capul lui David trecu un roi de gânduri, dar nu fu în stare să exprime unul. Tăceau. Şi de departe se auzi sunând miezul nopţii.

David duse mâna la bărbie, şoptind: /

— Douăsprezece!

— Probabil c-ai şi aţipit! zise Karis cu un surâs nervos.

— Am auzit tot ce mi-ai spus, zise David ridicându-se. Dă-mi răgaz să n-a gândesc. N-am nicio idice acum. În curând îţi voispune. Şi nu voi renunţa niciodată la prietenia noastră, niciodată, ţi-o jur Karis!

Nu mult după miezul nopţii, David intră în Upper Brook Street. Din partea opusă venea un taximetru care se opri dinaintea locuinţei lui Johh. David se apropie.

— De unde vii atât de târziu? – îl întâmpină doctorul.

— M-am plimbat.

— Şi eu mi-am pierdut vremea la club. Vino. M-am gândit că n-are niciun rost să fim supăraţi. Dar ce e asta? O scrisoare de la Potman’s Heath?

Luă scrisoarea din hol, de pe masă şi o deschise. David privi la chipul doctorului, care se încruntă.

— Afurisită femeie! şopti doctorul, stăpânindu-se cu greu şi privi spre David. În lipsa mea, a plecat la tatăl ei. Ne-a lăsat. Mizerabila! Am să-i spun lui Mary să-mi aducă o franţuzoaică. Slugile din Anglia nu mai sunt de suferit!

VI

I

Toată noaptea veghe David în pat, gândindu-se. Simţea că un vârtej de iubire, jale, bucurie, grijă năpădise viaţalui până atunci atât de goală, şi o ciudată văpaie îi răscolea adâncurile fiinţei. Nu mai cunoscuse o asemenea violentă răsturnare în viaţa lui şi nicio emoţie atât de covârşitoare. Numai gândul la Karis era de ajuns spre a aduce înaintea ochilor lui imagini de fericire, la care odinioară nici nu visase. Şi totuşi era înecat într-o vagă tristeţe. Cu cât era mai strălucitoare lumina care izvoradin această fiinţă cu atât era mai neagră bezna care o înconjura. Nu-i pricepea firea. Un lucru totuşi îi stăpânea conştiinţa, limpede; îi încrucişase cărarea vieţii într-o clipă hotărâtoare şi simţea că era datoria lui să-i ajute. Trebuia s-o împiedice cu orice preţ de a se angaja undeva pentru bani. Degetele ei fine! Ochii ei albaştri! Cosiţele ei grele, aurii! Cu închipuirea lui aprinsă de singurătatea pe care o trăise atâţi ani în jurul casei părinteşti. Se la Potman’s Heath, năzuia s-o răpească din Londra, s-o ducă departe, în serile singuratice pe câmpiile nesfârşite, departe de larma mulţimii.

— Pentru întâia oară în viaţa lui dori să plouă cu lire sunătoare. numai atât ca să poată scoate pe Karis din nevoi. Cu durere înţelesc că-i trebuiau bani, spre

a-i putea da fetei iubite. Dar de unde? Şi – câţi bani îi trebuiau lui Karis?” Nu ştia. Încercă să ghicească: douăzeci de lire – treizeci poate? Cine i-ar da lui o sumă atât de mare? Tatăl lui? Exclus. Şi îşi spuse că tot Mary era singura nădejde. Se gândi mult la Mary. Da, Mary îi va veni în ajutor. Ca de obicei.

Şi David se pomeni făcând ceva ciudat: începu să spună o rugăciune, rugăciunea pe care o învăţase de la doică, pe când era mic de tot. Nu rosti tare cuvintele ci în gând, încredinţat că o va auzi cineva dincolo de pragul conştiinţei. Se rugfi pentru tata, pentru Mary, pentru toţi oamenii buni. Şi la urmă se rugă pentru Karis.

Apoi încercă să adoarmă, dar în zadar. Gândurile-i alergau acum spre Dora. Se mânia împotriva lui însuşi. De ce nu voia să i se potolească mintea? Ce amestec avea Dora cu tot ce se întâmplă acum? auzi bătând ora trei – apoi patru. Se zbătu, se suci ca un peşte pe uscat, apoi aţipi.

A doua zi, la gustarea de dimineaţă, tatăl lui zise:

— Mă duc la British Museum. Nu e nevoie să mă întovărăşeşti. Mă duc cu un prieten. Voi lua masa cu el. Cred însă că la ceai, după amiază voi fi acasă.

Îndată după plecarea dr. Bright, David merse grăbit la Karis. Femeia de serviciu îl măsură neîncrezătoare de sus până jos. Cu braţele încrucişate zise:

— Nu cred că domnişoara să se fi sculat! şi dispăru înapoia unor draperii.

David urcă scara şi bătu la uşă.

— Cine e?

— Eu, Karis! David.

Şi i se păru foarte mult până i se deschise uşa.

— Trebuie să-ţi vorbesc, Karis. Îmi pare rău c-am venj-l atât de devrerrte.

Karis era într-un costum de interior de mătase albastră, cu părul ca de obicei împletit în cozi, cu o fjundă albastră pe creştet. Pe masa rotundă era capa de ceai care aburea şi o Scrumieră cu un rest de ţigară aprinsă. Bibi şedea în colţul canapelei. Jaluzelele nu erau încă ridicate şi un bec electric arunca o lumină palidă, murdară.

— Am nişte dureri de cap groaznice, zise Karis. Nu mai pot!

Închise uşa, cu un gest oferi lui David un scaun, se vârî în colţul canapelei, trăgând picioarele alături.

— Las întotdeauna dimineaţa, lumina aprinsă, zise ea, când David privi becul. Nu vreau să-mi amintesc, că a trecut o zi, că a venit alta. Tocmai citeam ziarul. Ce lume! Abia a trecut războiul şi oamenii pun la cale altul! S-a descoperit un gaz nou, în stare să ucidă dintr-odată populaţia unui oraş întreg.

— O, Karis… făcu David.

— O, David, zise Karis. Îmi vorbeşti întotdeauna atât de solemn. Aşa îmi închipui că vorbea Antonlu cu Cleopatra. Dar eu nu sunt Cleopatra. Am împachetat câteva lucruri, să le trimit azi la muntele de pietate. Cobor una câte una treptele sociale.

Şi după ce îi arătă câteva din podoabele care fuseseră ale mamei şi pe care acum trebuia să le amaneteze, urmă:

— Dar asta nu mai are nici 6 importanţă. Sărăcia e şi ea azi aristocrată. Prinţese şi baroane din Rusia umblă în zdrenţe. Am cunoscut o femeie bogată în Moscova, care trăise pe vremuri la Curte şi avusese

mai multe moşii decât un duce din Scoţia. A fost găsită într-un sat, mâncând pielea pantofilor ei – încercând s-o mănânce. Aşa că n-ai de ce să mă plângi. Mâine trimit şi. pianul înapoi, de unde l-am împrumutat. Să-ţi cânt ceva!

Karis cântă o bucată de Schumann cu o uşurinţă desăvârşită, care îl impresiona pe David. Când fata încheie bucata se întoarse către el.

Muzica e un privilegiu de clasă. Noii îmbogăţiţi încep prin a cumpăra un pian. Şi dacă văd că nu ştiu să cânte, cumpără şi un gramofon, ca să le cânte Paderevski sau Bachmann.

David o rugă pe Karis să mai cânte. Şi în vreme ce privea degetele ei fine, gâtul ei drept, mândru, cozile aurii, se încredinţa încă o. dată cât de mult o i-ubea. Cânta o sonată de Beethoven.

Când fata încheie bucata, David zise:

— Karis, spiritul, tău e ca un fluture, ÎI văd dansând înaintea ochilor mei. Şi eu trec dintr-o uimire în alta. Nu pot crede că întâlnirea noastră. prietenia noastră sunt numai o întâmplare. Simt că au un înţeles deosebit.

— Ce grav vorbeşti! Da, nu e. puţin lucru, prietenia a doi oameni. Simţi cum m-a încălzit muzica? adăugă luându-i mâna şi punând-o pe obrazul ei. Mi-a trecut şi durerea de cap.

— Ai primit prietenia mea, urmă el dezmierd în d-o şi trebuie să-mi dovedeşti, că eşti demnă de ea.

— Nu sunt demnă asta e sigur.

— Aş vrea să fac ceva pentru tine „adică aş vrea să-ţi vin în ajutor, zise David simplu.

— Perfect. Vrei să-mi duci tu lucrurile la muntele de pietate? întrebă ea cu un surâs.

— Aş vrea să te împiedic de la acest lucru, Karis. Aş vrea să te ajut într-adevăr.

— Frumos din partea ta. Dar nu crezi că mă pui într-o situaţie destul de umilitoare?

— Suntem prieteni, nu? Prieteni care se iubesc.

— Su nu crezi, urmă ea cu o privire inteligentă, că nu primesc din mândrie ajutorul tău. Am primit ajutoare pretutindeni, în toate colţurile pământului şi nu cred să mai fi rămas în mine vreo urmă de semeţie. Dar cunosc şi situaţia ta, David, căci mi-ai vorbit de ea. Ar trebui să faci nemaipomenite datorii – şi pentru cine? Pentru o făptură plină de păcate, pentru o fiinţă pierdută.

— Ştii şi tu că tot ce, spui nu e adevărat.

— De unde poţi tu lua, să spunem, o sută de lire? Căci de atât am nevoie spre a-mi plăti datoriile şi a ieşi din magherniţa asta.

David îşi stăpâni firea, auzind această sumă. O sută de lire!

— Această sută de lire ţi-o voi da… saij împrumuta, cum vrei, zise el atât de îndatoritor, de parcă avea la dispoziţie şi alte sute de lire.

— Mai bine să mi-o dăruieşti, răspunse ea, căci nu văd cum ţi-aş putea-o da vreodată înapoi.

— Asta voiam să ştiu, zise David. Şi acum mă duc.

— Nu, nu nu! Nu pleca! Te rog! zise ea cu o căldură care făcu să-i tremure vocea. Nu pleca. Nu e adevărat ce ţi-am spus. Nu vreau să mă ajuţi. Mă voi ajuta singură. Te rog David să uiţi tot ce ţi-am spus! Ai ceva atât de curat în tine, urmă Karis luându-i mâinile şi sărutându-i-le cu lacrimi în ochi, o nesfârşită

puritate, care mă face să uit că stau în această jalnică încăpere, care mă smulge şi mă ridică deasupra acestei vieţi. Cum să-ţi spun, David? Sunt rea, sunt o ticăloasă, zise Karis în hohote de plâns. David... David... Să nu crezi că vreau să fiu rea şi cu tine, ticăloasă şi cu tine. Nu pot să mă dezvinovăţesc. Nu ştiu cum să mă dezvinovăţesc...

Căzu alături de el, cu lacrimi curgând pe obrajii ei. David îi netezea părul, care i se păru mai frumos ca oricând.

— Ţi-am spus tot, zise ea, judecă-mă cum vrei.

David o privi drept în ochi şi inima-i fu străbătută de o văpaie neliniştită.

— Să nu crezi că nu te înţeleg, zise el cu iubire. Pricep tot. Şi e cu neputinţă să mă întreci pe mine în ticăloşie.

O clipă fata îl privi cu respiraţia oprită. Ochii lui negri îi răspunseră cu o sinceritate şi o nevinovăţie atât de desăvârşite, că-şi pierdu stăpânirea de sine.

— Fugi, David, şopti ea. Fugi de lângă mine, fugi până tiu e prea târziu.

Karis se agăţa cu disperare de el şi ea i-ar fi spus mai mult, mult mai mult. dar gura lui puse o pecete grea pe gura ei. Candoarea inimii lui o biruise, şi ea ascunse în adâncul sufletului amarele adevăruri care ar fi smuls toate vălurile şi ar fi arătat şi toată viaţa ei de până acum.

— Ce poţi să faci fără mine? zise el cu mândrie înflăcărată, cu o bărbăţie fericită care o sperie pe Karis. Mi-ai mărturisitit viitorul care te aşteaptă, urmă el cu glas pătimaş. Foame, moarte. Să mulţumim lui Dumnezeu să sunt aici, spre a înlătura această mizerie. Tu meriţi o soartă mai bună.

„Într-un – dnumit fel David are dreptate”, gândi Karis. O voinţă uriaşă crescu deodată în ea. Se simţi străbătută de un val de fericire. Cum să spulbere o asemenea clipă fără pereche? Mai bine să înfrunte viitorul, cu toate tainele lui!

— Ai dreptate, zise ea, cu o linişte bruscă. Primesc ajutorul tău adăugă, simţind cum se urcă patima în ea, spumegând. Şi ia-mă… departe, departe de aici!

Smulse faţa de masă, inert tot tacâmul de ceai căzu cu zgomot pe podea.

— Să plecăm, David… Liberi!

VII

Dr. Bright nu mai discuta cu David despre viitorul acestuia. Tăcerea arăta băiatului că tatăl rămăsese la convingerea lui şi că aştepta doar înapoierea lui John, cel atotputernic, spre a-şi pune planul în aplicare.

Mâi întârzie câteva zile în Londra, văzându-şi de trebui i. Pe David nu-l mai lua cu el, lăsându-l să facă ce voia – multă vreme liberă nu mai avea.

De Iubirea lui David, doctorul habarntivea; nici prin gând nu-i trecea că un tânăr cu înfăţişare atât de nevinovată ar putea fi încurcat într-o pătimaşă aventură. îl întreba uneori: „Unde ai fost?” David răspundea ceva, fără să mintă prea mult.

Dr. Bright spuse fiului său că Johri şi Mary hotărâseră să se întoarcă la începutul lui august şi adăugă în treacăt că Mary la anul va avea un copil. Această noutate îl emoţionă puternic pe David. Se gândea la Mary tot mai mult, de când îl chinuia conştiinţa. Căci îi scrisese nu de mult să-i trimită o sută de lire, spre a salva un prieten din Londra… „de

la moarte fizică şi morală”. Nu mult după aceea primi un cec de o sută de lire şi o lungă scrisoare. Cu mâini tremurătoare scoase cecul din plic, cu mâini tremurătoare îl dăduse Karisei.

Între timp pe bătrânul vegetarian începu să-l obosească (Londra. Îşi văzuse prietenii, adunase un teanc de cărţi de la anticari, pe un preţ de nimic, scrisese zeci de scrisori, vizitase toată sălile de spectacol şi se săturase de mirosul de benzină arsă al miilor de automobile.

Îi era dor de biblioteca, de laboratorul lui. Nu se mai ocupa de Daviid.

«.

Şi astfel într-o bună dimineaţă îşi puse pălăria tare care-i sta pe vârful capului, fluieră o dată, îşi netezi mustaţa şi cu un taximetru se duse la gară, unde abia se strecură prin mulţime, din pricina buzunarelor lui umflate cu tot felul de lucruri.

David era iar singur. Stăpân pe timpul lui, îl petrecea mai mult cu Karis. Prietenia lor devenea tot mai strânsă. Se plimbau împreună, vizitau galeriile şi muzeele, se duceau la teatru, la concerte. Îşi îngăduiau tot felul de petreceri, dar Karis era hotărâtă să păstreze cât mai mult banii care-i rămăseseră după acoperirea datoriilor. David îi aducea în fiecare săptămână banii lui de buzunar, cinci lire, pe care-i arunca în punga comună. Şi uneori puteau fi văzuţi pe o bancă în Hyde Park cu un creion în mână, ca doi şcolari silitori, făcându-şi socotelile pe un petic de hârtie.

Năvalnicele dovezi de dragoste de la început, aproape încetară. O sărutare fugară la despărţire sau la întâlnire, atât. David, se mira adesea de această

schimbare. O invitase pe Karis de câteva ori în Upper Brook Street, la ceai. Ea refuză, spunând că nu dorea să-i pricinuiască neplăceri.

Se apropia ziua întoarcerii lui John cu Mary. Cinci zile mai erau! Sosi o scrisoare din partea dr. Bright prin care-i certfa lui David să vină numaidecât la Potman's Heath, amintindu-i că foarte curând va trebui să intre la un serviciu.

Şi într-o zi, pe când David şedea cu Karis în Regent Park, tânărul hotărî să-i des tăinuiască tot şi să croiască un plan pentru viitor.

— Karis, începu David, tata şi-a vârât în cap că trebuie să-mi iau un serviciu, iar cumnatul meu, John Grevil, care nu face nimic nici el, vrea să-l ajute să-mi găsească un post.

Karis ridică ochii cercetători asupra lui.

— Vrei să mă părăseşti?

— O, nici gând! exclamă David. Dar ce să fac? Voiam să-ţi spun mai demult. Trăiesc cu această sabie a lui Damocles deasupra capului meu. Închipuie-ţi: eu într-un serviciu! într-o afacere! Nu pot suferi afacerile. Totuşi n-am încotro. Aş vrea să cunosc părerea ta. Te-ai gândit vreodată, la viitorul… nostru?

r

— Uneori, răspunse Karis. Am visat adesea că tu şi cu mine, David, trăim unul lângă altul într-o colibă la ţară, departe de orice zbucium şi orice larmă. Mă vedeam cu un şorţ rusesc ymblând încoace şi încolo, cu părul pe umeri, dând de mâncare păsărilor, gătind pentru casă, în vreme ce Bibi se caţără-n toţi copacii. Am văzut toate pădurile şi câmpiile de care-mi vorbeai – le-am văzut în închipuire. O lume cu stele tăcute, cu soare cald, o lume de pace şi de fericire. Vise. Dar ce

rost are să ne ocupăm de viitor? într-o bună. zi ai să mă laşi.

— Niciodată, zise. Să nu-ţi vâri în cap aşa ceva!

— Atunci te vor smulge cu sila de lângă mine, zise Karis. Când îngrozitor, la care însă trebuie să revin mereu. N-ai să mă laşi, aşa e? adăugă ea, luând mâna lui David şi strângând-o cu putere.

David întoarse privirile spre ea şi răspunse cu mutul jurământ al unui îndrăgostit.

— Cu ce vom trăi într-o colibă, la ţară? zise David aproape pentru sine, în vreme ce Karis ridica din umeri. Şi ai mei ce vor spune? Nu, e imposibil!

— Da, răspunse Karis, trebuie să te gândeşti şi ia ai tăi – eu şi mai mult ca tine!

— Ce vrei să spui?

— Gândeşte-te! O fostă dansatoare rusă trăieşte cu un «tânăr. nobil englez într-o colibă de ţară!

— Nu, nu se poate astfel! Trebuie să fac ceva, să câştig bani spre a fi liber, zise cu un suspin adânc. Voi munci bucuros toată săptămâna, voi munci pentru tine, ca toltimpul liber să fim împreună.

— E prea frumos, ca să se împlinească vreodată, zise ea strângându-i mâna.

La înapoiere vorbiră tot de căsuţa de la ţară, ca şi cum o şi vedeau înaintea ochilor. În tumultul şi înghesuiala din Oxford Street, vorbiră de liniştea şi pacea amurgurilor la ţară, de Schumann şi Chopin pe care ea i-ar cânta la o pianină, de adierea înmiresmată care ar pătrunde până în micul lor cămin.

Veni şi ziua plecării lui David la Potman’s Heath, Karis renunţă la apartament şi se mută la o modestă pensiune din Elgin Crescent.

VIII

Discuţia cu privire la viitorul lui David avu loc cu puţin înainte de plecarea lui John la vânătoarea de cocoşi sălbatici din Scoţia. Trei persoane luară parte la această discuţie. Dr. Bright şi John, amândoi foarte hotărâţi să-l trimită pe David., la un prieten al lui John, om de afaceri, care voia să-l primească, şi Mary care se împotrivea acestei hotărâri. Gândul că fratele ei va trebui să scrie într-<un birou ca funcţionar de rând, îi jignise mândria şi îi spulbera toate visele cu privire la viitorul lui David. Dar era destul de abilă ca să nu-şi trădeze speranţele, năzuinţele. Ea spuse că se temea mai mult de sănătatea lui David. O iarnă la Londra însemna pentru băiat moarte sigură. Tatăl o rugă să nu se lase pradă unei sentimentalităţi nepotrivite. John o sfătui să judece cu mai mult sânge rece. Mary se rugă de amândoi, îi imploră în favoarea fratelui ei. – dar până la urmă trebui să recunoască dârzenia lor şi zădărnicia luptei ei. Schimbă vorba şi obţinu la urmă îngăduirea ea David să locuiască tot în Upper Brook Street.

— Fie şi aşa! Fie şi aşa! bombăni John cu gândul la cocoşii sălbatici.

În timpul acestei violente discuţii, care avu loc în bibliotecă, David se plimba prin grădină. Era iritat şi nervos. N-avea dreptul să spună niciun cuvânt, deşi se punea la cale viitorul lui. Palid, obosit, se aşează pe o bancă şi privi în depărtare, dincolo de cimitir, spre câmpii şi coline. îi erau dragi acele locuri, oamenii, pădurile, dar şi mai dragă îi era Karis. Simţea că pentru Karis era în stare să suporte şi munca plicticoasă dintr-un birbu, căci fără Karis fericiră pe pământ. nu putea fi pentru el.

Mary ieşi din casă, căutându-l. David îi surâse.

— De ce eşti atât de enervată? întrebă.

— Hai în bibliotecă, zise. Am făcut tot. ce mi-a stat în putinţă pentru tine. Acum apără-te şi tu.

David intră în casă şi Mary îi luă locul pe bancă, sub fag, privind în urma lui. O uşoară dezamăgire îi cuprinse inima. David se schimbase, nu mai era cel de odinioară. Altfel o privea, altfel se purta – cu totul altfel. îi ascundea ceva, nu mai încăpea nicio îndoială. De ce îi ceruse o sută de lire? Cine era prietenul pe care voise să-l scape de la moarte fizică şi morală? Ar fi voit să afle, dar David nu-i spusese încă un cuvânt. Şi hotărâse să nu-l întrebe niciodată despre acei bani. „Dacă e atât de mândru, încât nu crede că trebuie să-mi spună „sunt şi eu atât de mândră, să nu-l întreb”.

Dar toate aceste taine o îngrijorau. Se simţea destul de singură în căsnicie şi misterele care se iveau între ea şi David, o întristau şi mai mult.

În bibliotecă, dr. Bright şi John cupipa scurtă în gură, şedeau în fotolii.

— David se va obişnui foarte repede în biroul lui Diky. Şi nu există loc mai bun pentru educaţia unui tânăr, ca un birou în City, cartierul de afaceri al Londrei.

— Sunt cu totul de părerea ta, zise doctorul cu glasu-i subţire. Îmi pare rău că Mary se împotriveşte. Ar trebui s-o convingem că…

— Asta e treaba mea! răspunse John autoritar. În curând se va încredinţa că am avut dreptate.

— Oricum, un venit de cinci sute de lire pe an e o adevărată avere pentru un tânăr ca el. La primăvară, dacă intru în Parlament, voi primi numai patru sule de lire pentru toată oboseala plicticoasă de acolo.

Uşa se deschise încet. Intră David. Avea un aer

hotărât. Tatăl în îşi cam pierdu siguranţa.

— Primesc să intru în serviciu la prietenul tău, John, zise David, oprindu-se la oarecare depărtare. În orice condiţii.

— Ai să-mi mulţumeşti! făcu John.

— N-avem ce să mai discutăm, urmă David. Ne-am certat destul. Şi dacă pe viitor te-ai purta ceva mai cavalereşte cu Mary, ţi-aş fi foarte îndatorat. Părerile ei merită, cred, mai multă atenţie.

— Cred şi eu, zise John. către dr. Bright, neluând în seamă observaţia lui David.

Spre a mai potoli spiritele, dr. Bright îl rugă pe John şi Mary să rămână la masa de seară. John spuse că-i era. cu neputinţă, deoarece a doua zi de dimineaţă trebuia să plece şi voia să fie numai cu Mary în ultima scară. Strânsese mâna lui David prieteneşte, camaradereşte iar David surâse.

— Aşadar luni te duci la Wilnox, la birou, şi totul va merge de la sine, inşi zise John.

— Pe răspunderea ta, adăugă David.

— Nicio grijă! răspunse John, plecând să ia pe Mary.

Nu mult după aceea David se plimba pe malul râului Rother, adâncit în gânduri.

Auzi deodată strigăte puternice. Privi drept înainte. Şi văzu câţiva tineri cu o plasă, care pescuiau. Prinseră o ştiucă şi ceva roşioară. Strigau cei tare ţineau plasa de capete. David recunoscu între tineri pe Jack Hooter cu care schimbase câteva cuvinte în atelierul lui tata Spoon. Jack îşi freca capul roşcovan, privind spre David cu ochii tulburi şi sălbatici ai unui câine.

— După ce ai insultat-o pe Dora, aţi şi dat-o

afară, aşa e? zise el cu glas ridicat, venind în întâmpinarea lui David

— Nu înţeleg ce vrei să spui, răspunse tânărul, arătând că nu dorea să prelungească discuţia.

— Aşa mi-a spus… urmă Jack.

— Nu e adevărat!

— Şi bine v-aţi mai purtat cu ea Tatăl ei pe moarte şi voi o daţi afară!

— N-are niciun rost să mai stăni de vorbă, zise David şi plecă.

Flăcăul se luă după el şi-l apucă de braţ. David se smulse.

— Te rog să mă laşi în pace! zise, cu ochi scăpărători.

— Şi să nu te mai apropii de Dora Norman că pe urmă… zise flăcăul vârând pumnul sub nasul lui David.

Tânărul îi întoarse spatele şi-şi văzu de drum, foarte domol, foarte încet, ca să nu pară că se temea.

Jack nu se mai ţinu după David, ci se mulţumi să-l înjure.

Întâlnirea cu acea fiară cu chip de om, nu-l tulbură deloi pe David. Dar chipul Dorei năluci iar, limpede, înaintea ochilor. Parcă trecuseră ani de la acea întâmplare. Tatăl ei zăcea pe moarte, poate se şi prăpădise. David se uită la soare. Să se ducă s-o vadă? Până la Rovedene era un drum! Hotărî să meargă acasă, să pună căluţul la trăsurică şi să se repeadă până la ea.

Când David ajunse lângă Rovedene. Îşi simţi deodată inima grea. Se întrebă dacă n-ar face mai bine să se întoarcă. Dat merse mai departe. Află de la o mătuşă că bătrânul Normar locuia într-o uliţă

«învecinată, în spatele bisericii.

— Pe dreapta. Dar bietul om e pe moarte.

În faţa uşii, o motocicletă. A cui o fi?

Şi intrând cu oarecare sfială, află a cui era căci întâlni o femeie matură, ou faţa arsă de soare.

— Doamne Dumnezeule! Domnul Bright! Sau e numai duhul dumitale?

— Ba nu! răspunse David. Nu cumva eşti dumneata Nancy?

— Da eu sunt. A venit şi doctorul, dar bietul trage să moară.

— Pot să intru?

— Poftim. Mă duc la preot – doctorul spune că acum e rândul preotului.

David intră în camera bolnavului. Doctorul cunoştea pe David, căci îl îngrijise adesea. îi ieşi înainte, zicând:

— Mi-e teamă că nu mai e nimic de făcut.

— Ce ciudat, ce ciudat, răspunse David.

Păli. Ochii aprinşi se opriră pe chipul lui. Dora, în genunchi, lângă pat, sprijinea capul bolnavului cu braţul ei puternic – un cap aproape simbolic, sălbăticit, păros, imaginea istovirii, sărăciei, care pustiiseră o viaţă.

— Domnule Bright, şopti Dora printre dinţii albi, citeşte tatii… iată Biblia… citeşte-i repede… Cine ştie când o veni mătuşa Nancy cu preotul.

— Doamne… Doamne… gemea bătrânul pe patul de moarte.

David îngenunche şi citi o rugăciune, Tatăl nostru, rugăciunea întregii creştinătăţi şi la fiecare pauză Dora clătina capul cu teamă, nu cumva să nu ducă rugăciunea până la capăt.

Când David zise *amin*, oftă şi bătrânul – parcă suspinase un copil. Doctorul se apropie, trase de o parte pe Dora care plângea în hohote, şi făcu un semn lui David. După ce se uită cu luare-aminte la cadavru, bătu pe Dora pe umăr, prieteneşte şi ieşi din cameră cu paşi înceţi. Era aşteptat în altă parte.

Prin uşa deschisă venea o fâşie de lumină, peste duşumea până deasupra patului. Reflexul unui obiect lucios din perete, trimitea două raze peste mâinile care păleau tot mai mult.

David auzi motocicleta medicului, care pleca.

Se făcij tăcere. David îşi ţinea răsuflarea. Plânsul Dorei cutremura încăperea.

Preotul, om învăţat, tânăr ca ani şi îndrăgit de proprietari avea un glas puternic. Sună foarte lumesc, aproape jovial când se apropie, de casă. În tovărăşia bătrânei Nancy.

În curând fu în prag. Privirile lui căzură întâi pe mâinile împreunate. Îşi aminti de doctorul de pe motocicletă, care trecuse duduind pe lângă el. Bătrânul murise fără ajutorul preotului.

— Domnul a voit să cheme la sine sufletul lui tata Norman, zise preotul cu glas răsunător, şi toată forţa bisericii engleze se afla alături de el. Sunt urmaşi?

Descoperi pe David şi se simţi uşurat găsind pe cineva din clasa lui…

— Am venit din întâmplare, zise David, şi tocmai în clipa din urmă. Fiica răposatului s-a dus sus.

— Vă arăt eu drumul, părinte, bâigui Nancy care nu mai avea dinţi şi preotul se depărtă să dea mângâierile lui Dorei şi lui Nancy.

David ieşi în grădiniţă. Rupse o floarea soarelui, se apropie iar de pat şi o puse în mâinile bătrânului

Norman. Se înfioră. îi era frig. Ieşi. Se aşează pe banca de piatră din faţă.

— Ridică-se sufletul lui către Soare, de unde vine adevărata lumină. Bătrânul Norman ştie acum multe lucruri mie necunoscute.

După ce-şi făcu datoria, preotul plecă. Spuse şi lui David câteva cuvinte, dar tânărul nu-l întovărăşi.

— Mai rămân o clipă aici, zise. Dora a fost la noi în serviciu şi e de datoria mea să-i stau într-ajutor.

Între timp, Dora îşi uscă lacrimile, cu care era demult obişnuită şi care mai niciodată nu răspundeau adevăratelor sentimente. Se uită de sus pe fereastră în stradă, văzu pe David în grădiniţă şi-l sorbi din ochi. Avea conştiinţa sigură că băiatul era, trebuia să fie al ei. Dar începu să se mustre că se gândea la astfel de lucruri în asemenea împrejurări. Se reculese. Orice s-ar întâmpla, a douareară nu se va mai lăsa dată în lături – nici măcar de domnul Bright. Când se gândi la acea noapte din casa doctorului, începu să-l urască pe David.

Tânărul tocmai alunga o albină supărătoare de pe faţă, când coborî Doca, în veşmântul negru care acum i se potrivea.

— Îmi pare foarte rău, domnule Bright, zise ea liniştită, că a trebuit să părăsesc serviciul. Nu se putea altfel.

— Înţeleg, înţeleg. Când mi-a spus haimanaua aia de… Jack, acum un ceas, că tatăl dumitale e pe moarte, am venit numaidecât încoace.

— Jack? Jack ţi-a spus?

— Da, el. Cred că vă cunoaşteţi destul de bine.

— Da, ne cunoaştem, răspunse ea cu oarecare asprime.

David înţelese şi Dora rămase încurcata.

— Îţi pot fi de vreun ajutor? întrebă el.

— Nu. mulţumesc. Mă bucur totuşi că ai venit să mă vezi.

1» r

— Mi s-a părut cp ai avea poate nevoie de ceva, zise, privind-o cu ochi severi, aspri. Şi acum ce ai de gând să faci, Dora? Vrei să vii înapoi? Ai undeva de lucru?

— Cum se va întoarce mătuşa Nancy la Seala, voi merge şi eu cu ea. Voi scăpa da casa asta.

— O închiriezi?

— Da, m-am săturat de locurile astea.

Un gând trecu deodată prin mintea lui David.

— Cu cât vrei s-o închiriezi? întrebă.

— Mai sunt douăzeci de pogoane, alături de casă. Doisprezece şilingi şi şase pence pe săptămână.

— Doisprezece şi şase? Cunosc pe cineva care ar fi dispus să…

— Cine?

— N-are importanţă! Cunosc eu pe cineva.

— Foarte frumos. Îţi mulţumesc, Sir.

— Atunci rămâi cu bine. Şi dacă ai nevoie de vreun ajutor, vorbeşte cu tata, la Potman’s Heath. Eu mă mut la Londra.

Îi strânse mâna, se urcă în trăsurică şi căluţul alb porni. Ce ciudat! gândi el. Trebuie să fie un destin care mână oamenii, fără ştirea lor.

Viaţa care părea unora că trece atât de repede şi de schimbătoare, pentru Dora era rigidă, neclintită. După plecarea lui David, oftă adânc. Bătrânul Márton, un mic cultivator, se apropie cu soţia şi în curând se iviră şi alţi locuitori. Căci bietul Norman deşi sărac,

avusese câţiva prieteni şi acum veneau să-şi arate Dorei părerea lor de rău.

Mortul îi fascină pe toţi. Femeile priveau ţintă la cadavrul întins în pat, vorbeau în şoaptă şi vărsau lacrimile cele mai dulci: ale milei.

Dora făcu ceai pentru toţi cei de faţă şi în vreme ce se lăsa amurgul, oamenii vorbiră despre pierderea lui „tata Norman" ţăranul stingher.

CARTEA A TREIA
RĂZVRĂTIREA LUI DAVID BRIGHT
I

Când intră pentru întâia oară în biroul domnilor Wilcox, Schweinfurt & Co., agenţie de efecte şi acţiuni din Old Broad Street, David era singur. Se afla în City, celebrul cartier financiar şi comercial din Londra.

Fu dus pe o scară în spirală la biroul domnului William Wilcox, zis şi Dicky, prieten bun cu John.

Dicky era un bărbat de vreo patruzeci de ani, cu mustaţă brună, tunsă scurt. Se uită cu ochi infceligenţi prin ochelarii de baga la faţa fină a tânărului vizitator. Vorbi cu David foarte cordial, dar el se simţi totuşi destul de încurcat. I se părea că domnul Wilcox căuta ceva la el, căuta să-i stoarcă repede ceva ce el nu avea.

Ceva mai târziu se ivi în birou şi domnul Schweinfurt. Evreu din Frankfurt, dobândise de mult cetăţenia engleză, luptase alături de soldaţii britanici şi nu scăpase din război fără oarecare semne. Şi de atunci avea o expresie de blajină satisfacţie.

Niciunul din cei doi tovarăşi nu vorbi despre afaceri. Discutară cu David despre artă, despre literatura modernă şi despre teatru ca şi cum voiau să arate că tot timpul liber şi-l închinau preocupărilor

intelectuale. Pentru domnul Schweinfurt City era numai un mijloc de existenţă, scopul vieţii lui fiind colecţia de desene din Belgrave Square, unde-şi avea locuinţa.

Uneori întrerupeau amabila discuţie cu David, spre a răspunde la telefon diferitelor solicitări ale unor persoane, de care David auzea pentru întâia oară. Rosteau cifre, pomeneau nume fantastice de acţiuni şi păreau a vorbi o. limbă străină, care nu avea. nicio legătură cu engleza.

David fu prezentat domnului Morris, şeful biroului şi noul funcţionar înţelese că va lucra de aici înainte sub supravegherea acestuia.

Când cei doi tovarăşi rămaseră singuri, Schweinfurt se miră:

— Morris trebuie să-l înveţe cum să se îmbrace!

Dicky făcu şi el o mutră foarte serioasă.

— Băiatul ăsta e mai potrivit într-o librărie sau într-un magazin de antichităţi. Aici n-are ce face.

— Spune-i lui Grevil numaidecât! stărui Schweinfurt. silind întotdeauna pe alţii să se grăbească, el fiind molatic ca un melc.

— Sunt prea vechi prieten cu Grevil, ca să-i spun una ca asta, aşa deodată. Dar băiatul nu e de afaceri. E drăguţ, fin. Să-l fi luat aici de la doisprezece ani… Dar în sfârşit, să vedem ce putem face. Răbdare eu nu prea am.

— Să nu spună nimănui cât primeşte pe săptămână! zise Schweinfurt îngrijorat. Că ne pomenim cu toţi funcţionarii de jos, aici, pe cap.

— Fireşte. Şi leafa i-o voi plăti eu, personal.

Tovarăşii schimbară vorba, ceupându-se de afacerile lor.

David şedea la etajul de jos într-un birou de stejar nou-nouţ, comandat anume pentru el. Îşi începu cariera cu o călimară, un stilou şi un tampon – ceea ce-i aminti de anii de şcoală. Fu cuprins de un fior de nelinişte, de nerăbdare. Ce se va întâmpla cu el? Mai mult: se simţea copleşit de un sentiment de inferioritate şi în acelaşi timp de revoltă. Aştepta să i se dea instrucţiuni şi asta îl exaspera. Ce-l interesau pe el acţiunile, obligaţiile, transferurile, telefoanele, telegramele, maşinile, locomotivele, omnibuzele, caii, bărbaţii şi femeile? I se părea că milioane de mâini se întindeau spre singura, adevărata fericire de pe acest pământ: *Bani*! *Bani*! *Bani*! Şi el însuşi calcula lire, şilingi, pence, căci şi fericirea lui pro – prie atârna de bani.

Şi cum stătea la birou sub încrucişarea privirii noilor colegi, se supără că domnul Wilcox îi făcuse onoarea de a-l pune mai izolat de ceilalţi. Însemnătatea care i se acorda, îl agasa. Deveni nervos, îşi trecu degetele prelungi prin părul moale, brun.

Domnul Morris sq ivi cu un registru mare şi câteva cartoane roz.

— Vezi aceste cartoane? întrebă el pe David. David răspunse afirmativ.

— Bagă de seamă: aici sunt. diferite rubrici… Numele clientului… Numele acţiunii… Data cumpărării… Preţul real… Simplu, nu? Transcrii din acest registru, pagină cu pagină, numele clientului aici sus, apoi… Uite aşa.

Munca aceasta de copiere nu era grea.

— Văd, zise David, văd, pricep.

Domnul Morris completă un carton, ca să-l ajute.

— Perfect! exclamă domnul Morris, şi-l lăsă pe David să continue.

Domnul Solomon Montague, Brompton Hoed şi Manor House, Wittingham

Împrumut de .). L		
război se/O	…24/3/918.	12.000
Împrumut de		
război 4%	…1/8/918.	…L 7.000
Convertite 3 /—…	…4/2/919.	…L 6.000
Obligaţii Victoria		
40/e	…19/9/919.	…L 3.000
Certificate de		
război		
Împrumutul		
fraţicez		

Explozivi Nobel, etc., etc. File întregi… file întregi…

Toată dimineaţa nu făcu decât să copieze, luă dejunul la o lăptărie, se înapoie la birou şi copie şi toată după amiaza. Nu s-a pomenit funcţionar care să fi lucrat mai harnic în prima zi de birou. Pe seară, în biroul liniştit se făcu oarecare agitaţie: sertare împinse, registre închise, scaune mişcate, şuieratul metalic al uşilor de dulap împinse şi încuiate. David înţelese că venea acum timpul de odihnă. Cineva luă registrul de pe biroul lui şi-l încuie. Pălării, paşi. Cu o disperare pustie, se ridică şi David, pregătindu-se de plecare.

I se părea că fusese prins de legea de fier a necesităţii care ţine între colţii ei ca un cleşte gigantic milioane şi milioane de suflete. În fiecare zi de aici înainte, la o anumită oră, trebuie să vină în acest

birou, în fiecare zi la o anumită oră să plece din acest birou. Sentimentul demnităţii lui umane era adânc jignit. Până aici fusese stăpân pe timpul lui; de aici înainte era sclav.

Dacă dr. Bright şi John ar fi avut posibilitatea să-l vadă pe David, s-ar fi îndoit foarte mult de succesul lui în lumea afacerilor.

City din Londra e ca un rezervor de oameni. Dis de dimineaţă se umple, la prânz atinge nivelul cel mai înalt, iar seara se goleşte. Ca un curent neîntrerupt se scurg oamenii din rezervor îndreptându-se către căminele lor – povara vieţii a scăzut cu o zi, şi luminile speranţelor, dorinţelor scânteiază ceva mai puternic. În mijlocul numeroşilor săi tovarăşi. David era însă o excepţie. El făcea parte din acea minoritate creată de natură spre a înota împotriva curentului vieţii. Viitorul i se părea gol, disperat şi începură să încolţească în el primii germeni ai răzvrătirii.

II

David lucra conştiincios. Dimineaţa, la nouă precis era în birou, o oră la amiază se ducea la masă şi apoi până la cinci jumătate era iar aplecat asupra cartoanelor roz. Cât va ţine această lucrare, nu ştia. Domnul Morris îi spuse odată că erau de făcut vreo trei mii de cartoane şi numai după aceea i se va da altă lucrare. Cartoanele erau o invenţie a Domnului Wilcox, care voia să inaugureze un sistem nou de a familiariza pe tânărul Bright cu afacerile firmei şi cu toţi clienţii – ceea ce era un compliment, în primul rând pentru memoria lui David.

După câteva zile, David îşi făcea lucrul automat. Greşelile, care se iveau cu duiumul, le îndrepta „bătrânul Meat”, contabilul şef.

La sfârşitul săptămânii David făcu o vizită – făgăduită – lui Mary şi lui lady Lingfield. Duminică veni şi doctorul Bright la dejun, vorbiră asupra întreprinderii, îl întrebară pe David cum îi plăcea, cum o ducea, şi aşa mâi departe. David râspunse-repede, superficial şi văzu cu mirare că Mary se împăcase cu noua lui situaţie.

Ziua de naştere a lui David cădea miercurea următoare, dar cum în acea zi avea de lucru la birou, Mary luase toate măsurile să fie sărbătorită duminică.

Tânărul se văzu deodată în posesiunea unui ceas de aur, cu lanţ, dar din partea tatălui, a unui portofel din piele de şarpe, dar din partea surorii şi a cinci lire nou-nouţe, pe care John, cu simţul lui practic, le trimise din Scoţia. Lady Lingfield îl onoră cu un ac de cravată. David, cu faţa iluminată de voioşie mulţumi tuturor, iar la masă declară că nădăjduia să dobândească succes deplin în activitatea pe care o depunea la firma Wilcox, Schweinfurt & Co. Bău pentru întâia oară în viaţă un păhărel de şampanie şi la urmă primi un document din mâna tatălui care-i bătu uşor pe umăr şi-i spuse că de aici înainte era propriul lui stăpân cu propriul lui venit, deşi venit modest. În caz că ar fi prea modest, ar mai putea fi mărit.

Luni dimineaţă David fu punctual la birou, unde-l aştepta teancul de cartoane roz. Îşi dădea seama că vor trebui să mai treacă luni până va isprăvi miile de cartoane, intuia că-şi va istovi creierul înainte de a fi făcut un singur pas serios în noua lui carieră. Simţea cu durere monotonia cruntă a zilelor acestora şi în inima lui apărea o milă uriaşă, milă pentru miile şi milioanele de oameni din jur, a căror viaţă era un lanţ

neîntrerupt de zile monotone. Acum începea să-i înţeleagă. De ce trăiau aşa? N-aveau o ambiţie mai mare? Un ţel mai înalt? De ce sufereau această sclavie? De ce slujeau acestei neumane monarhii a banului? N-aveau încotro.

Vârî cartonul în cutie şi se simţi ceva mai uşurat. Nu mult după aceea servitorul îl chemă la telefon.

— O doamnă doreşte să vă vorbească. Sir David se înroşi, în spatele birourilor zeci de perechi de ochi se îndreptară spre el.

Era Karis. Voia să ia masa cu el, în City. „Mă plictisesc groaznic la pensiune şi nu te-am mai văzut de vineri", se tângui ea. „Un francez cu unghii de un cot şi le curăţă mereu cu briceagul şi-mi cere mereu să merg la cinematograf. Şi în salon o babă îngrozitoare toată ziua m-ar ţine de vorbă? David, te rog, te implor, scoate-mă, pentru numele lui Dumnezeu din acest muzeu, dacă nu vrei să înnebunesc!"

David o rugă să-l aştepte la ora unu la metrou] din faţa biroului. Apoi se înapoie la cartoanele roz, gândind la salonul din Elgin, mucegăit, cu mobile şi podoabele lui soioase, dezgustătoare. Trebuia s-o ducă pe Karis în altă parte, neapărat.

Apoi întrebă pe domnul Morris dacă putea întârzia o oră mai mult după masă. Acesta îi acordă învoirea.

La unu, David se ridică de la birou.

O ceaţă albăstruie învăluia clădirile şi monumentele din City. Pe străzile lăturalnice se simţea mirosul de friptură şi cartofi prăjiţi. Ici colo cerul se lumina şi în spaţiul curat se vedea clopotniţa unei biserici albe. Cartierul părea cuprins de o vrajă. Dar

oamenii îşi vedeau de treburi, grăbiţi, se ciocneau cerându-şi iertare, şi porneau mai departe. Pe străzile principale circulaţia furioasă era imaginea energiei oamenilor, animalelor şi maşinilor metropolei.

David o găsi pe Karis la locul întâlnirii. Se opriră o clipă să privească stolul de porumbei care ciuguleau firimiturile de pâine aruncate de o mână miloasă de pe treptele Bursei.

Karis părea foarte bine dispusă. Compară Cityul cu Veneţia şi Banca Angliei cu o închisoare a debitorilor. îl sili pe David să se oprească la vitrina unui bijutier, şi râse de faptul că geamul era ocrotit de o reţea, de fier, pe când pe Bond Street văzuse într-o vitrină un şir de perle fără nicio zăbrea, şi era de zece ori mai de preţ.

Apoi zise deodată.

— David trebuie să-ţi mărturisesc: am făcut-o!

— Ce?

— Şi fără să ştii măcar.

Îl luă iubitoare de braţ, se lipi de el.

— Săptămâna trecută am scris Dorei Norman – pentru căsuţa de care mi-ai vorbit. Şi azi dimineaţă am primit o scrisoare de la un agent de imobile din Haw Khurst. Uite!

Scoase scrisoarea din poşetă şi David citi:

Stimate Domnule!

Ca răspuns la întrebarea cu privire la clienta noastră domnişoara Dora Norman din Rovedene, vă aducem la cunoştinţă că locuinţa, mobilată cum e, se poate închiria pe preţul de două guinee pe săptămână. Dacă doriţi să intervenim pentru perfectarea contractului, vă rugăm a ne răspunde prin curier.

Al dv…

David se simţi foarte neliniştit.

— Am putea foarte bine lua căsuţa pentru la vară, urmă ea. Tu câştigi acum zece lire şi mai am şi eu ceva bani.

— E cam departe de Londra.

— Ce importanţă are? Vii sâmbătă şi pleci înapoi luni. Nu mă supără să stau singură la ţară toată săptămâna. O! David, de ce eşti supărat? Am făcut ceva rău?

Şovăi, apoi zise:

— Da, da, ai făcut rău. Nu-mi plac secretele astea, faţă de toţi ai mei!

Karis zâmbi.

— E întâia oară, David, când ascunzi ceva? îi cuprinse braţul. Oricine are un secret în viaţă, fii sigur! Tatăl tău, sora ta, orice om. Şi noi să n-avem?

— Dacă mergem la Rovedene, trebuie să spun şi surorii mele.

David tăcu, posac. Karis tăcu câteva minute, apoi zise:

— Dacă mai vând câte ceva, fac rost de bani. Închiriez căsuţa eu, şi te invit la mine.

— Acelaşi lucru, răspunde David.

— Să vezi că vom ieşi bine la capăt, exclamă Karis. David, te rog, lasă-mă să scriu acelui agent şi să închiriez casa. Sâmbăta viitoare plecăm amândoi acolo. N-ai putea să laşi biroul de vineri?

Sunt numai de o săptămână în serviciu. Pe urmă am făgăduit lui Mary s-o vizitez duminica viitoare. E singură, numai cu mama lui John, care vânează mereu, în Scoţia.

— Vom fi departe de locuinţa familiei Grevil?

— O, destul de departe. Aldershaw. e tocmai

lângă Whistlebridge.

— Nu s-ar putea întâi să mergi cu mine la Rovedene şi pe urmă să te duci cu o maşină la sora ta?

David rămase iar pe gânduri. Tainic îi strânse braţul, foarte tainic, ca trecătorii să nu bage de seamă.

— Perfect! zise el până la urmă. Scrie şi închiriază casă, >dacă-ţi face plăcere.

După ce rosti aceste cuvinte, David se sperie de uşurinţa cu care se supunea. Dar îi păru bine că se va putea duce undeva, la aer curat, departe de City. Şi totuşi ascunzişurile astea faţă de ai lui, îl dureau.

Karis se întoarse la pensiune şi scrise. chiar în după amiaza aceea agentului că dorea să închirieze căsuţa pe şase luni, cu dreptul de a prelungi contractul.

III

Karis şi David îşi făcură un plan precis. Sâmbătă dis de dimineaţă se întâlniră în gara Charing Cross şi se urcară în acceleratul de Hazelbury.

Un sentiment de nespusă libertate o stăpânea pe Karis, în timpul călătoriei, Karis, lângă fereastră privea afară.

Razele soarelui se împleteau cu şuviţele părului şi toată părea acum o făptură din ţara zânelor. David nu vedea aurul din părul fetei; el se gândea mereu la Mary, care în aceeaşi seară îl aştepta la Aldershaw. Ce-i va spune?

— Karis! zise deodată David, aplecându-se către ea, de ce nu vrei să-mi îngădui să vorbesc de tine alor mei? Lucrurile s-ar simplifica.

— Dacă vrei să mă pierzi pentru întotdeauna, n-ai decât să le spui! răspunse ea.

— De ce să te pierd?

— Cum de ce? Eu sunt un lucru de nimic, ridicat de pe stradă…

— Asta e o prostie! strigă el furios.

— Ne-am întâlnit pe stradă, asta nu poţi s-o negi, urmă Karis. Ai tăi sunt bogaţi, din marea societate. Şi când sora ta te va întreba: „Dar cine e fata asta? şi tu îi vei spune, mă va urî pe loc.

— Nu, nu te va urî!

— Ba da, eu ştiu mai bine! exclamă Karis. Şi tatăl tău mă va urî, ca să nu mai pomenim de cumnatul tău care are, cum spui, într-o măsură atât de mare, simţul de onoare al familiei. Nu te-ai convins încă de faptul că nimeni» nu poate fi silit să-şi renege principiile? Nu, David, sau rămânem aşa cum suntem, sau mă întorc şi dispar din viaţa ta.

— O! Karis, nu-ţi închipui ce rău îmi face când te aud vorbind aşa.

— De ce? Taina noastră va fi ca un alt parfum care se va uni cu mireasma florilor din jurul căminului nostru.

zise privind pe fereastră. O! Ce ţinut frumos! Atât de verde, de gingaş! Priveşte colinele, pădurile alea! O! Nici nu-mi vine să cred că e adevărat, că e aievea. O să mă simt atât de stângace… Lumina rampei a fost soarele meu, feţele spectatorilor, câmpia mea. Dar de acum înainte soarele îmi va fi prietenul meu în zilele în care tu vei fi plecat. Vezi, David, că şi eu ştiu să fiu poetică? zise, dezmierdând capşorul maimuţei.

Trenul gonea spre Hazelbury. În trecere David arătă fetei o gară. „De aici, trenul pleacă spre Aldershaw”.

Un pustiu, numai un deşert african ar fi bun pentru noi, David! zise Karis, cu un surâs.

Ajunseră devreme la Hazelbury. Orăşelul era plin de o larmă veselă, jumătate din Londra parcă venise la mare. Karis fu mişcată până la lacrimi când văzu valurile albastre venind din zare, de departe, cât putea cuprinde cu privirea.

— O, David! Cer, numai cer!

Se hotărâră să ia o trăsurică din Hazelbury şi să meargă pe şosea la Rovedene. Geamantanul Karisei fu legat sus iar interiorul plin de cutiile mari ale fetei, abia mai îngădui lui David, Karisei şi lui Bibi să se ghemuiască într-un colţ. După călătoria de o oră, prin ulicioare strâmte, prin pădure şi lanuri, peste coline ajunseră la cărarea care ducea la căsuţa lor. David se simţi foarte uşurat aflând că proprietăreasa şi mătuşa ei plecaseră mai înainte şi că locuiau nu departe de Conterbury. Drumul îl costă două lire şi mai dădu birjarului cinci şilingi, ca să le care geamantanele şi cutiile.

Karis în mijlocul grădinii cu flori, le strângea la piept, ca pe nişte copii mici. Emoţionată, fericită, îl strigă pe David la ea, şi îi prinse un trandafir la butonieră.

Apoi îi arătă locuinţa sărăcăcioasă, dar nu mai puţin fermecătoare şi zise.

— E fericirea! Cea mai mare dorinţă a vieţii mele s-a împlinit. Priveşte, priveşte! Nicio linie a casei nu e dreaptă. Numai unghiuri şi linii piezişe. Parcă e o casă pe scena unui teatru, fără ca s-o răstoarne vântul! Uite cum îmi bate inima, adăugă luând mâna lui David şi lipind-o de piept. Simţi? De acum nu vom mai avea niciun fel de griji. Vom auzi numai zgomotul inimilor

noastre – nici autobuz nici taximetre, nici măcar fanfara. Şi acum să privim casa noastră!

— Mirosuri de ţară! zise David uscat.

— Mirosuri cereşti! exclamă Karis. Nu voi mai vedea birturi afumate, nu voi mai simţi parfumuri tari şi benzină arsă. Am scăpat de civilizaţia europeană.

Dintr-o privire cuprinse toată locuinţa, îşi puse pumnii mici în şolduri, lăsă puţin capul într-o parte şi zise:

— Nu e nevoie să fii cine ştie ce arhitect, ca să îndrepţi casa asta! Să vezi! Când vei veni săptămâna viitoare, nici n-ai. s-o mai recunoşti.

Intrară, în încăperea cea mare, cu tavanul sprijinit de bârne groase de stejar. Într-un colţ, un cămin. Două uşi. David arătă un pat de fier.

— Aici a murit bătrânul Norman, zise.

Mai erau în încăpere câteva scaune – unul foarte frumos, în stil vechi – două mese şi un dulap de vase cu cinci ceşti sparte şi două întregi; câteva farfurii ciobite, un castron, un roman poliţist şi un număr soios al ziarului „Times” din anul 1898. David se simţea copleşit. Îşi dădea seama că făcuse ceva necugetat. Şi încercă să se scuze. Dar umilirea lui o făcu să râdă cu şi mai multă plăcere.

— Ai să vezi, ai puţină răbdare! exclamă ea, în vreme ce o văpaie maternă îi sclipi în ochi. O să fac aici o gospodărie!

Alerga prin toate camerele inspectând cele două dormitoare de sus, ieşi pe uşa din dos intră iar prin uşa din faţă.

— Numai o sută de lire ne trebuie şi mobilăm casa de minune.

— Dar… dar… bâlbâi David. De unde să…? Zece

lire pe săptămână trebuie să ne ajungă!

— Tralaia!… începu ea să cânte, îmbrăţişând pe David. Băieţelule ce te-ai face tu fără mine? Cumpărăm mobile de la Hazelbury în rate, câte zece şilingi pe săptămână. Sunt o specialistă în asemenea cumpărături! Şi voi fi pentru tine o măicuţă, căci îţi trebuie o mamă – neapărat, neapărat! Dar acum avem de lucru. Hai să măturăm! Unde e robinetul de apă?

Aici nu sunt robinete, în satul ăsta. Trebuie să fie vreo pompă.

— Atunci fugi repede şi adu-mi apă să stropim podeaua asta de cărămizi, şi pe urmă – mătura. Dar stai o clipă.

Se opri în mijlocul camerei, sânul ei gingaş se ridică emoţionat, în vreme ce ochii fetei scăpărau de bucurie.

— Cum împărţim camerele? întrebă ea, gândin du-se. Puse braţul după umărul lui David şâl privi cu seriozitate drept în ochi. „Tu iei camerele de jos, eu pe cele de sus. Înţelegi? E mai bine aşa”.

— Desigur, răspunse David, roşind uşor.

— Şi acum, la lucru!

Deschise geamantanul, îşi puse şorţul rusesc şi o tichie de mătase albastră – pe care în visele ei cu viaţa la ţară le mai purtase.

David se sili să fie şi el de ajutor, punând lucrurile la locul lor, spre a da încăperilor o înfăţişare mai plăcută. Karis munci ca o slujnică, spălând, frecând, măturând în bătaia vântului care străbătea încăperile, în vreme ce glasul ei intona o melodie populară rusească.

— David, David! Unde e Bibi?

— Aici! Stă şi se uită la mine cum repar uşa

dulapului. Am dat peste două pături, Karis. Dar miros a grajd.

— Pune-le pe fereastră. Am să le întind afară, pe iarbă să le aerisesc.

Pe la două abia se aşezară la masă. Bibi ronţăia un măr verde, pe care-l furase din grădină. În timpul dejunului îşi făcură socotelile şi văzură că aveau împreună douăzeci şi patru de „lire şi ceva mărunţiş, bani câştigaţi şi bani economisiţi. Karis spuse că săptămâna viitoare se va duce la Hazelbury, întâi spre a trece pe la poliţie să-şi vizeze actele şi apoi, spre a se îngriji de noua mobilă. îi arătă lui David câteva inele cu piatră de diamant, un lănţişor şi o cutie cu tot felul de pietre preţioase, toate în valoare de vreo două sute de lire.

— Nu sunt chiar atât de săracă, aşa e?…

— Păstrează-ţi bijuteriile, zise David, căci eşti. făcută să le porţi. Nu le depune la muntele de pietate.

— Pentru casa noastră, fac orice. Nu ţin la bijuterii, zise punând bijuteriile de o parte cu oarecare tristeţe. Toată săptămâna am să fiu fără tine, David – o, nu voi fi deloc fericită!

Şi aruncă o privire spre uşă, către grădină.

— Îţi pare rău că mă laşi singură astă seară?

— De azi dimineaţă mă întreb şi-mi spun că n-ar trebui să rămâi singură aici, cel puţin acum.

— Nu mi-e teamă de singurătate, răspunse Karis. Şi pe urmă cine să îngrijească de casă, dacă plecăm amândoi?

— Aşa e. Ne-ar trebui o fată.

Karis râse. Casa e tocmai bună pentru două persoane; pentru trei n-ar mai fi destul de

încăpătoare.

— O, Karis! zise David. Am făcut un pas grav, plin de consecinţe.

— Ţi-e frică?

— Nu. Voi înfrunta toate urmările. Totuşi e ceva care nu-mi place.

— Ţi-e conştiinţa încărcată?

— Da şi nu. Astă seară va trebui să-i spun surorii mele un neadevăr. Şi n-am minţit-o încă niciodată.

— Va fi întâia minciună, răspunse Karis cu asprime subită.

— Ştiu că trebuie să mint. Pentru că m-ai ameninţat, Karis. Şi mă tem de pedeapsa ta. N-aş putea suporta să te pierd – n-aş putea.

Karis surâse… Acum îmi vorbeşte gentlemanul englez, şi nu înţeleptul filosof.

— Nu pot să mint, urăsc minciuna! zise David, ridicându-se şi umblând prin cameră. Caut adevărul. Şi dacă există adevărul pe lumea asta, îl voi găsi – căci nu pot suporta prefăcătoria. Mary a fost întotdeauna sinceră;, nu mi-a ascuns nimic. Karis să mai discutăm câte ceva, înainte de a pleca.

— Şi eu o iubesc pe sora ta, mai mult decât pot spune – prin tine, David, adăugă ea, văzând ochii lui adânci aţintiţi asupra ei. Şi te pot încredinţa, ca femeie, că nu-ţi spune tot. Inima unei femei e ca un scrin adânc cu lacăte mari în care sunt multe lucruri pe care nimeni nu trebuie să le vadă sau să le bănuiască vreodată.

David se plimba nervos. Cuvintele Karisei îl atinseră. Ştia că Mary nu-i vorbea de anumite lucruri. „De când s-a măritat. Mary nu mai e faţă de mine ca mai înainte. Karis are dreptate, Simt. În inima lui

Mary sunt ascunse lucruri pe care nu le ştiu nici eu”.

David nu destăinuise Karisei, de unde luase cele o sută de lire. Să-i spună acum? Şovăia – apoi hotărî să tacă. Dacă femeile sunt în stare să-şi aibă tainele lor, cu atât mai mult el.

Ceva mai târziu ieşiră la plimbare. După ce trecură de întâiul şir de case se opriră şi David îi arătă o stradă întortocheată. „Dacă o iei pe aici, ajungi la gara Aittersham Road, de unde pleacă trei trenuri pe zi, mi se pare, spre Hazelbury. Acolo e satul, de unde poţi cumpăra legume, pâine, carne”. Pe urmă se întoarseră încet acasă.

— Nu pot suferi graba asta care mă face să plec de lângă tine, zise David. Urăsc aproape tot ce e pe lumea asta. Toate mi se par greşit orânduite. I N-avem nicio libertate, suntem sclavi. Tot universul, un lanţ de umilinţe şi de supuneri – plan drăcesc, înfăptuire diabolică. Şi legile astea neclintite, îmi vine uneori să doresc ca pământul să se învârtească altminteri, râurile să curgă în sus şi oamenii să se plimbe cu capul în jos.

— Aş jura că eşti rus! exclamă Karis. Dacă ai fi în Rusia, te-ai simţi bine în atmosfera ei revoluţionară. Am cunoscut odată un student, care vorbea aidoma cu tino. A devenit ziarist, dar nu mai ştiu nimic de el.

Toată după amiaza munciră voios. În sfârşit David îşi puse pălăria, spre a porni către gara Wittersham Road. Şi se întrista gândind că biata Karis va rămâne singură şi va dormi pe o saltea veche. Cum de a scos-o din casa ei confortabilă şi a adus-o în văgăuna asta?

O trase cu iubire la pieptul lui şi o sărută. Ea îl rugă de mii de ori să nu-şi facă nicio grijă de iubita lui

şi să-i scrie. îi făgădui, şi ieşi din casă. Karis rămase în poartă şi se uită după el, apoi după ce David coti strada, făcându-i încă un semn, Karis se întoarse în camera ei, îşi puse toate bijuteriile, duse un scaun în grădină, se aşeză printre florile mirositoare, luă pe Bibi, în poală şi privi cu ochii mari ţintă în noapte.

Se gândea la el, care era acum viaţa ei.

IV

Dimineaţa următoare, devreme, Karis se plimba pe drumurile învecinate, pe câmpie şi singurătatea neobişnuită a acelui splendid anotimp, pacea peisajului, englez îi ofereau liniştea de care sufletul ei avea nevoie.

Din întâmplare ajunsese pe locul domnului Martin, care un kilometru depărtare de casa ei. Cultivatorul şi soţia se preocupau de apropiata strângere a recoltei de mei. Puseseră cinci pogoane. Helen Martin, o fetiţă de doisprezece ani, stătea alături, în braţe cu o pisică – şi ea o zări prima pe Karis care o făcu să roşească vorbindu-i prieteneşte. Apoi Karis stătu de vorbă cu părinţii şi se înţelese cu domnul Martin să-i furni” zeze unele alimente. Helen era fericită la gândul că în „fiecare dimineaţă se va duce cu unt, ouă şi lapte la casa Dorei Norman, unde locuia acum o doamnă atât de frumoasă-Luni dimineaţa Karis plecă la Hazelbury cu trenul, Luând în geantă şi lista de cumpărături. Totul i se păru foarte scump. Fu îndreptată spre un bazar, unde un domn foarte curtenitor la început, se mirase auzind de plata în rate, care se putea face – fireşte – numai dacă se achita douăzeci la sută din preţul mărfii şi dacă pentru rest iscăleau şi doi giranţi solvabili.

Domnul, ca să fie mai convingător, îl adusese şi

pe director, care după o discuţie destul de amănunţită, aflând că noua clientă avea de gând să facă o cumpărătură de două sute de lire din care o sută pe bani peşin, şi mai cu seamă aflând că nu locuia departe, primi oferta şi renunţă la orice garanţie, după ce aruncă şi o privire în actele de identitate ale lui Karis.

— Perfect! zise el. Aubrey, serveşte pe doamna.

Domnul director se retrase în birou, de unde-l auziră strănutând de mai multe ori.

Karis îi anunţă că se ducea după bani şi că va reveni în curând. Pe străzi, cercetă toate vitrinele bijutieriilor. După ce trecu pe la poliţie, pentru viza actelor, îşi vându aproape toate podoabele şi mai jousese în poşetă o sută şaizeci şi cinci de lire. Atât câştiga altă dată în trei săptămâni.

În zilele următoare agitaţia domnea în casa de la Rovedene. Sosi un camion cu mobilă. Un tâmplar şi un ucenic umplură camerele cu lovituri de ciocan. Se puseseră broaşte la uşi, rafturi pentru cărţi, sub supravegherea severă a Karisei. Uneori i se părea că se afla dinaintea unei puneri în scenă.

De la David sosiră două scrisori. Joi plouă şi Karis se temea că ploaia nu va înceta, nici sâmbătă. Dar vineri seara cerul se limpezi, şi dimineaţa următoare se ivi un soare strălucitor, deşi pe cer mai rămăseseră grămezi mari de nori albi.

Karis se ascunse după tulpinile de floarea soarelui, aşteptând sosirea lui David. Cum îl văzu la colţul străzii, fugi în casă şi când David se apropie, nu-i venea să creadă că din casă răsuna un lied de Schumarm.

După întâia surpriză care făcu loc fericirii de a se

revedea, Karis luă pe David de braţ şi-l duse prin toată casa. Încăperile erau acum atât de schimbate, că tânărul trecea din exclamaţie în exclamaţie. Ajunseseră în dormitor. Aici se afla un pat nou de stejar, o masă de toaletă cu perii şi piepteni de os, un dulap şi un fotoliu; pe podea un covor moale; pe pereţi rafturi de cărţi – şi nenumărate flori parfumau aerul.

— O! Sunt atât de fericită acum! zise Karis. Să-ţi arăt şi camera ta de dormit.

David ridică oglinda de mână, o privi şi zise:

— Ciudat! Mary se foloseşte de o oglindă la fel! De unde o ai?

Karis tresari, ca muşcată de o viperă. Tânărul sesizase tulburarea ei şi fata înţelegând că David o surprinsese, izbucni:

— De ce, David, îmi reaminteşti trecutul? De ce nu mă laşi să uit zilele când dansam şi puteam să-mi cumpăr de pe Bondstreet sau Regetstreet tot ce-mi plăcea? Sora ta are probabil aceleaşi „gusturi ca şi mine.

După o scurtă pauză, Karis îl luă pe David de mână şi coborâră treptele acoperite acum cu un covor roşu şi intrară în cealaltă cameră de dormit. Pat alb, drăguţ, scaune de stejar, un birou şi un dulap. La picioarele patului, un fotoliu comod.

— Karis, exclamă el! Cum de ai pus mâna pe toate aceste lucruri? Ţi-ai amanetat bijuteriile?

— Le-am vândut, David, căci la ce-mi mai foloseau? Tânărul o luă pe după umeri şi o strânse cu iubire la piept. Dar ea se desprinse din îmbrăţişare, privi în jur, şi zise încet: „Nu, nu…”

David se uită în jur uluit, aproape speriat. „Nici nu mai ştiu ce fac, exclamă el. Cred că am să-mi pierd

minţile”.

— Toată lumea şi-a pierdut minţile. Şi nici nu mi-ai spus încă dacă-ţi place casa.

David fusese obişnuit cu locuinţe mult mai confortabile, dar răspunse: „Nespus! Mi-e drag fiecare colţişor, fiecarş fir de praf!”

— De ce-ai spus că-ţi pierzi minţile? întrebă ea, cercetându-l cu ochi reci, Rămâi aici noaptea asta?

— Da. îi spusesem lui Mary că voiafti să rămân sâmbătă la Londra – şi iată unde sunt! O, Karis, am minţit-o, am minţit-o, de-mi venea să intru în pământ. Şi ea care era atât de sinceră! Care mi-a destăinuit tot!

— Ce?

— Spunea... nu, nu spunea... dar m-a lăsat să înţeleg că e nefericită.

— Parcă spuneai că va avea un copil. Nu cumva din cauza asta?

— Nu, nu, din altă pricină. Aldershaw e o casă mare, plină de tot felul de lucruri preţioase. Numai că domneşte acolo o tăcere, o linişte grea, o atmosferă copleşitoare.

— Poate pentru că e soţul ei plecat: asta e tot.

David o privi pe Karis şi zise:

— John e de vină.

— De ce? Ce a făcut?

— Nu ştiu, dar o neglijează.

Urmă o tăcere lungă şi grea, apoi Karis întrebă:

— Ştie cineva că eşti aici, la mine?

— Nu.

— Atunci de ce te chinuieşti aşa? Eşti alături de mine. Prietenia noastră e ca o floare rară, care înfloreşte departe de celelalte flori. Să fim fericiţi.

David!”

Un sentiment de neliniște îi cuprinse pe amândoi.

Karis se îndoia de realitatea acestei fericiri şi lacrimi mari îi alunecau pe obraji.

Intrară în camera cea mare şi se aşezară în fotolii. Karis se simţea foarte nemulţumită că David nu-i admira mobila, vorbind numai de repeziciunea cu care lucrase.

— Fireşte că-ţi voi restitui banii cât mai curând cu putinţă, zise el.

— Prostule! exclamă ea.

— Karis; urmă el, mă simt copleşit de nu ştiu ce povară. Nu mă înţeleg. O plasă de minciuni sunt, Karis! Slujitorilor din Londra ai surorii mele a trebuit să le spun tot felul de invenţii, cu excursii şi aşa mai departe. Şi acum se sfătuiesc şi ei în taină, ca să-mi sprijine minciunile. Simt că n-am să mai pot să mă uit vreodată drept în ochii lui Mary.

— E aşa de teribilă? întrebă Karis, în vreme ce o scânteie de gelozie îi scăpără în ochi.

— Mi-a fost cea mai bună prietenă şi camaradă, din copilărie. Acum parcă s-a schimbat. Poate că eu m-am schimbat faţă de ea. Căci de când te-am întâlnit, Karis, am devenit altul. Simt, gândesc şi mă port într-un chip care nu mi-ar fi fost cu putinţă cu câteva luni înainte. Închipuie-ţi, ce copilăros fusesem. Când s-a măritat Mary, n-am închis ochii nopţi întregi. Mă urmăreau vise înjositoare, odioase. Mă simţeam jignit, umilit. Caraghios, nu? îmi venea să-l ucid pe John, că o luase pe sora-mea. Acum m-am obişnuit. Simt că drumurile noastre se vor despărţi cu totul. Se uită cercetător la Karis, apoi urmă, cu glas tremurător de indignare: „Nu voi mai putea duce multă vreme viaţa

din City. Mă simt în birou mai singur ca într-un pustiu. Nimic nu mă leagă de acei oameni. Afaceri, numai afaceri! Războiul a trecut, ar trebui să fie pace. Şi totuşi ţările fierb de o tainică agitaţie, Anglia, Franţa, Germania. Mi-e teamă că afacerile vor aduce o nouă catastrofă. Am stat de vorbă cu un tânăr din birou – i se spune „Hong Kong" şi am aflat de la el că rubla nici nu se mai contează, n-are nicio valoare! Aşa cum stau cursurile azi, Banca Angliei ar putea să cumpere toată Europa. Şi de aceea sunt încredinţat că ziarele, în loc să facă educaţia omenirii, o deteriorează, o înjosesc: ucid sufletul oamenilor, gândurile lor cele mai bune. Şi se tânguiesc, că lumea a sărăcit. Dar. eu cred altfel! Natura nu cunoaşte sărăcia. Spiritul, sufletul omenesc au fost jefuite, sărăcite, asta e tot.

Karis era foarte mişcată. „Da, zise ea. Ai dreptate, David. Şi de aceea să fim fericiţi, să trăim asemenea celorlalţi oameni. Vreau să ne facem aici un cămin, şi n-am nimic împotrivă dacă vei părăsi serviciul din Londra. Cu cinci lire pe săptămână, trăim aici splendid! Şi să nu îngăduim nimănui să ne treacă pragul spre a ne strica fericirea. Aici e mica mea Rusie, şi o voi apăra cu toate puterile!

Îi oferi lui David o ţigară.

— Am fumat numai douăzeci, toată săptămâna. Vezi că mă ţin de cuvânt. Nu vrei să fumezi ou mine o ţigară?

— Nu, nu, mulţumesc, zise David. Nu vreau să încep să fumez. Ştiu că unii rid de mine, de asemenea obiceiuri.

— Mie îmi placi aşa cum eşti, zise Karis. Şi nici nu vreau să fii altfel. Dar îţi place să cugeţi tot timpul, aşa e? adăugă ea cu un surâs.

Seara, citiră unul lângă altul. Nu mai aveau nimic de spus. Umbra care părea să cadă pe fericirea lui David, pierise. Karis era strălucitoare de tinereţe şi frumuseţe şi David o privea din când în când, pe furiş, revenind repede la pagina cărţii, temându-se ca să nu se încrucişeze cu privirile ei, ceea ce l-ar fi deconspirat!

Scoase carnetul, ca spre a scăpa de unele gânduri şi începu să-l răsfoiască. Zise deodată.

— Karis, vreau să-ţi citesc un poem scris de mine. Ascultă:

„Veni un tânăr de departe, şi-l întrebară: *Cine ţi-e stăpân*? *Şi flăcăul cugetă, cugetă, apoi răspunse*: *Să vă spun*! *Sultanul meu e destinul, stăpânul meu e tot spaţiul – şi nu-mi plec. totuşi capul. Timpul îmi e mamă, zâmbetul ei un vis, privirea ei, pace şi înţelepciune*!

„Dacă eşti liber, strigă un glas, înseamnă că înri Domnului şi Regelui tot dreptul lor!*”* – *Sunt liber, grăi flăcăul, liber ca o pasăre a cerului, dar pururi supus mie însumi*”.

— Îmi place! zise Karis. Mai citeşte ceva!

— Altă dată. Ţi-am citit poema, pentru că se potriveşte cu starea mea de acum. Şi în schimb, vrei să-mi cânţi o nocturnă de Chopin?

— *Avec plaisir*, *mon enfant*! zise Karis şi se aşează la pian.

Sunete clare, ca de harfă umplură casă, trezind în David puternice sentimente. Toată amărăciunea inimii pieri, făcând loc unei adânci încântări. Cuvinte noi i se înlănţuiau în minte, în ritmuri sonore. Înţelese că era poet, că trebuia să năzuiască la cununa de azur a poeţilor, ca la adevăratul ţel al vieţii.

Când bucata se isprăvi, David o rugă să mai cânte.

— Tot o nocturnă, dacă vrei!

Şi Karis cântă cu aceeaşi libertate, apoi exclamă: – Vreau să fiu sălbatică, şi trecu pe neaşteptate la un dans unguresc de Brahms, grăind cu fiecare notă pe care o lovea pe clape: „Vreau să fiu sălbatică Nu vreau să mă mai gândesc la viaţă! Şi vreau să trăiesc! Şi nu vreau să-mi mai bat capul! Şi-l iubesc pe David – pe David!” Făcu o greşeală groaznică, şi se opri bruşp. O! Am obosit! şopti. Şi ridicându-se de la pian, se aşează lângă David.

— Am să scriu versuri, multe versuri! zise tânărul. Şi nu-ţi închipui cât sunt de fericit!

Karis se ridică şi-şi netezi rochia, al cărei fâşâit îl sperie pe David. Karis căscă. „Mă duc sus. Noapte bună, David. Cred că ai tot ce-ţi trebuie. Ca să nu te plângi vreodată de gazdă. Noapte bună”.

Se aplecă, îl sărută şi urcă treptele.

Puţin după aceea se duse şi David în camera lui. Când încuie uşa, se simţi năpădit de o frică tainică. El era aici, în casa asta, sau altcineva? auzi deasupra paşii Karisei. Şi era atent când la mersul ei, când la bătaia inimii lui.

Ce ciudat, gândi. Rolurile ’noastre s-au schimbat. Karis a găsit fericirea şi libertatea după care râvnea, iar eu am devenit sclav. Îşi aminti de întâmplarea din acea noapte cu Dora. Fu copleşit de un sentiment asemănător şi-i veni să fugă…

Stătu o vreme la fereastra deschisă, trăgând cu urechea, privind ţintă în întuneric.

— Nu, nu! îşi zise deodată. Nu mai pot da înapoi.

Deasupra se făcu linişte. Karis îngenunche lângă

pat, rugându-se Domnului care din înălţimea lui priveşte la buni şi la răi cu aceeaşi iubire. Se rugă fierbinte s-o păzească de noi păcate şi să-i prelungească tnica fericire, cât va socoti de cuviinţă. Apoi se strecură în pat, gândind: „De ce s-ar ocupa Dumnezeu cu o biată fiinţă ca mine? El are grija întregului univers, ceea ce e foarte mult, chiar pentru el”.

Apoi adormi.

V

Toamna sosi iar. Pomii nu-şi puseseră încă veşmintele colorate. Numai în castani începeau să apară câteva frunze galbene. Câmpiile însă îşi schimbară repede înfăţişarea. Bărbaţi, cai. maşini strângeau recolta. În locul holdelor galbene, se vedeau acum snopi legaţi şi mirişti, sau chiar brazdele primei arături, în şir, în bătaia soarelui.

John aştepta cu nerăbdare să i se aducă recolta de către cultivatorii pe care-i avea ca arendaşi. Între timp era foarte ocupat să-şi cureţe puştile, să pună la cale cu pădurarul o vânătoare, însemnând pe o foaie, ca un ofiţer de stat major, locul haitaşilor şi locul unde trebuiau minate păsările. Era un an cu mulţi cocoşi sălbatici, iuţi la zbor. Şi îi plăceau păsările repezi, căci şi el era un bun ochitor.

Pe la mijlocul lui septembrie pofti câţiva domni la Aldershaw, ca să vâneze. Era printre ei un anume Malcolm, pe care John îl întâlnise la Biarritz şi cu care se împrietenise. Malcolm veni devreme, într-un automobil mic, dar zgomotos.

Din zori o seamă de îngrijitori, hăitaşi şi câini străbătuseră ţinutul, înconjurând câteva stoluri de cocoşi sălbatici şi mânându-i spre un ogor întins. În

curând ţevile puştilor se aliniară în dreptul unui gard, şi împuşcăturile începură. împuşcături duble din arme cu două ţevi răsunau în văzduhul tomnatic. Se auzeau ţipete, lătrături tari, fluierături – şi numărul păsărilor moarte creştea mereu.

La amiază se servi o gustare, cam la trei kilometri departe de casă. John bău foarte puţin, ca să-şi păstreze ageri – mea vederii. Ceilalţi însă nu se stăpâniră, până când un maior mal în vârstă zise: „Dacă mai beau o singură picătură din acest vin negru, voi vedea atâtea păsări înaintea ochilor, că nu voi mai putea ochi niciuna!”

După amiază John şi Malcolm se-pomeniră alături şi Malcolm zise:

— Ştii că ţi-am văzut cumnătelul!…

— Unde?

— La Ciro, de curând.

— Nu se poate! exclamă John, speriat.

— Te asigur, zise Malcolm. Băiat fermecător. Şi cu cine crezi că era?

— Cu cine?

— Cu fetiţa aceea, cu rusoaica, domnişoara Lopinowa, de care ţi-am mai vorbit. E teribil cum se vâră femeia asta.

— De cine vorbeşti?

— De dansatoarea rusă, de care-ţi pomeneam la Biarritz.

John rămase cu faţa încordată.

— Nu-rci aduc bine aminte, zise. Mi-ai vorbit de atâtea femei…

— E singurul lucru pentru care face să trăieşti, răspunse Malcolm. Oricum, cumnatul tău a încăput pe mâini bune – căci fata e destul de idioată, vorbeşte

mereu de religie, artă „teatru.

John râse deodată ciudat, ca un ventriloc şi zise:

— Ia te uită! Cum este şi David ăsta!

Şi rugă pe Malcoam să-i ţină locul. John împuşcă numai o pasăre, şi pe aceea, absent. Era cu mintea aiurea, mâna-i tremura şi faţa zise brăzdase de cute adânci. Pe seară, se văzu că maiorul doborâse mai multe păsări ca John, cu tot vinul negru. Vânătorii nu rămaseră la Aldershaw, ci se întoarseră în aceeaşi noapte la Londra.

Destăinuirea lui Malcolm îl scoase pe John din sărite şi ardea de curiozitatea de a afla noutăţi cu privire la legătura dintre David şi Karis. Văzu înainte o cale plină de nesiguranţe, complicaţii şi temeri. Încercă să-şi reamintească întâi chipul lui David, cum îl văzuse ultima oară, în biblioteca socrului.

„Dar cum de a dat David peste ea? Cum de umblă cu ea? Nu ştie cine e?”

O anumită teamă, la care se adăuga un sentiment de penibilă umilinţă, îl determină pe John să ia hotărârea de a pleca a doua zi la Londra, spre a afla adevărul. Deşi era curajos din fire şi stăpân pe sine, deveni nervos deodată – îl chinuiau griji morale. Nu putea să se gândească liniştit. Primul lui impuls fu ca al primitivilor sau fiarelor: să se arunce cu furie împotriva pericolului, fără să ţină seama de urmări.

Pretextă o afacere urgentă şi ca s-o mai învioreze pe Mary, îi spuse că la Londra va căuta să-l vadă pe David şi se va interesa de serviciul lui.

Mary se uită la el mirată. Căci John spusese că se va duce seara cu David la teatru. De unde această prietenie subită pentru fratele ei? gândi Mary.

Dimineaţa următoare John se afla în birourile

domnilor Wilcox şi Schweifurt, foarte familiar, atrăgând privirile funcţionarilor. Era unul din cei mai de seamă clienţi ai firmei şi se bucura de faima unui erou al războiului trecut. John surâdea tuturor, le spunea câte un cuvânt prietenos. Şi era şi prietenul intim al domnului Wilcox, ceea ce făcea să fie primit de toţi, de la portarul ciung până da domnul Morris, şeful biroului, cu respect şi consideraţie.

David, zărindu-şi cumnatul în birou, se ridică numaidecât şi-i întinse mâna. John îl privi cu uimire: niciodată David nu fusese atât de bine îmbrăcat.

Tânărul îşi arătă sincer bucuria de a-l vedea pe John. Acesta răspunse la fel şi adăugă îndată că venise pentru nişte afaceri, că rămânea peste noapte la Londra şi dorea să iasă cu David. Şi tânărul răspunse că primea bucuros.

Portarul se ivi şi spuse domnului Comandor că era aşteptat de domnul Wilcox în biroul de sus. John adăugă repede că înainte de plecare, va mai trece pe la David, şi urcă treptele în spirală.

Dicky era singur în splendidul birou. Swienfurt era într-un birou alăturat. Oferi lui John un fotoliu confortabil şi-şi privi prietenul cu o energie deosebită în ochi. Se scuză că nu putuse veni la vânătoarea de la Aldershaw. „Mi-e imposibil să scap. Am pe cap acum emisiunea Humber. Aseară am discutat până după miezul nopţii. Cred că m-ai iertat! Şi încotro te uiţi – o jale!” Cu un gest al mâinii arăta o scădere a acţiunilor. „Cursurie industriale slabe – colţurile gurii se lăsară în jos – şi eu nu cred să se îndrepte curând. Vor mai trece ani! Uleiul şi tutunul merg bine. Ţi-am vândut acţiunile mexicane cu un câştig bun şi ţi-am reţinut zece mii de acţiuni Humber. În regulă?”

John spuse că toate afacerile pe care le făcea Dicky, îl mulţumeau. Şi întrebă de David. Dicky ridică din umeri.

— A învăţat acum să scrie la maşină şi bate Cartoanele xoz, în loc să le mai scrie cu mâna. îi place munca asta, nu se ridică de la birou. Aş fi bucuros dacă s-ar arăta puţin mai prietenos cu ceilalţi funcţionari. N-ar fi rău să cobori, să schimbi câteva cuvinte cu el”.

— Am vorbit cu el, răspunse John.

— Sunt încredinţat, reluă Dicky, că o ocupaţie de altă calitate ar fi mai potrivită pentru cumnatul tău. Să se ducă la Cambridge. Dar şi aici, cred că va progresa. Sâmbăta de obicei este liber, căci nu pot să-l refuz când îmi cere ceva. Cred că n-ai nimic împotrivă. Şi pe urmă cele cinci lire pe săptămână le primeşte din banii tăi nu de la mine.

Cuvintele lui Dicky surprinseră pe John.

— Cred că sâmbăta pleacă din Londra

— Se poate, zise Dicky. Tu trebuie să ştii mai bine.

— Da, ştiu. Pleacă la Potman’s Heath.

John îşi luă rămas bun de la Dicky şi coborî scările. David întrebă de Mary şi se bucură aflând că era bine.

— Cum îţi place serviciul? întrebă John.

— Merge, răspunse David. E o muncă ridicolă, dar jumătate din omenire nu face altceva. Încep să văd partea caraghioasă a vieţii.

— De ce nu vii sâmbătă pe la noi? întrebă Comandorul. David răspunse că nu. voia să-i mai deranjeze, nici pe el nici pe Mary.

— Îmi pare rău! mai zise John şi plecă.

Acasă mai luă informaţii asupra lui David şi află că pleca de obicei de vineri seara şi se întorcea luni dimineaţa – „de la Potman’s Heath”, se credea.

John ştia bine că David nu se ducea la Potman’s Heath. căci altfel dr. Bright n-ar fi cerut lămuriri lui Mary. O clipă John se gândi să-l urmărească pe David, dar renunţă repede la această idee umilitoare. Va şti şi altfel tot ce dorea să afle.

Pe la patru după amiază, trecu poştaşul şi bătu în poartă. John întrebând, slujnica îi răspunse că scrisoarea era pentru bucătăreasă, John, bănuitor, zise aspru:

— „Cred că te înşeli. Scrisoarea e pentru domnul Bright!”

Slujnica plecă; după aceea reveni şi se scuză că greşise iar scrisoarea se afla acum în hol. John se simţea parcă în plină conspiraţie. Cu paşi mari se duse în hol şi aruncă o privire asupra plicului. Era scrisul Karisei, nu mai încăpea îndoială. Puse mâna pe scrisoare. S-o deschidă? Acelaşi instinct care-l împiedicase să-l urmărească pe David, îl opri să desfacă scrisoarea. Cercetă cu luare-aminte ştampila de pe timbru. Numai câteva litere erau întregi: „Ro… de… e”.

„Rovedene!”, gândi John deodată. E în Rovedene, Dumnezeule! Ce intenţii avea Karis? Cum a ajuns la David? Ce făcea la Rovedene! Deodată îl străfulgeră gândul că dansatoarea rusă voia să se răzbune pe el. Şi acum ştia unde se ducea David în fiecare săptămână.

— Păianjene! zise. Îţi voi rupe pânza – degeaba cf ţeşi! Un timp şovăi: să rămână la Londra, să-şi petreacă seara cu David sau să se întoarcă

numaidecât cu automobilul Ja Aldershaw? David îl enerva, nu mai încăpea nicio îndoială. Deodată îşi aminti de o femeie, cu care era prieten bun. Să petreacă seara cu ea? Puse mâna pe telefon, dar îşi schimbă părerea.

— Plec acasă! Las dracului totul! şopti.

Şi scrise un bileţel lui David, scuzându-se, fără alte explicaţii, că trebuia să plece de urgenţă.

David citind saara biletul, rămase uluit. Ce i s-o fi întâmplat lui John? Ceva neplăcut, desigur, gândi David. Hotărî să-şi păzească taina şi mai bine, arătându-se cât mai puţin în satul Rovedene. Dacă nu-l vedea nimeni, Karis se putea mişca în toată libertatea, căci n-o cunoştea nimeni. Pe el însă îl cunoşteau mulţi, după chip şi după nume.

VI

A doua zi dis de dimineaţă John, cu automobilul lui puternic în plină viteză, alerga pe drumul de ţară. îi plăcea forţa, viteza. Şi dacă scăpase până acum de prevederile legii, faptul se datora ochiului lui mai ascuţit ca al poliţiştilor. Viteza automobilului îl făcuse cunoscut în tot ţinutul. Hangiul de la „Clopotul Vechi”, de la răscrucea drumului ce ducea, spre Aldershaw obişnuia să-i spună. „Dacă vrea să intre în parlament, comandorul Grevil ar trebui să-şi micşoreze viteza”.

Când ajunse în Rovedene, John opri maşina. Intră în sat pe jos, de-a lungul celor câtorva zeci de case. John cunoştea ţinutul, căci nu de multă vreme avusese, aici, în Rovedene, o aventură cu Dora Norman. Şi băgă de seamă că ziua abia trecuse pe aici. De obicei se întâlnea cu Dora în nopţile de vară afară din sat, Uneori şi în casa ei, când bărfrinul Norman era plecat.

John intră într-o prăvălioară de legume unde se afla şi poşta satului. Cumpără câteva timbre şi întrebă în treacăt dacă i se putea da adresa domnişoarei Lopinowa. Şi află că locuia în Island Cottage – locuinţa Dorei Norman.

— Dumnezeule! gândi John. Cum se poate una ca asta?

Şi se îndreptă numaidecât într-acolo. Ştia că Dora Norman nu mai era în slujba doctorului Bright şi se întrebă dacă nu cumva fata se afla şi ea în Rovedene. – „Nostim ar fi să fie amândouă împreună!”

Când auzi bătaia în poartă, Karis se gândi întâi la David. Mica Helen îi ajuta în bucătărie.

— O! Draga mea! exclamă Karis, fericită, emoţionată. Dă fuga, Helen dragă, şi vezi. cine e!

Helen se întoarse repede. „Un domn cu barbă, zise, privind drept cu ochii ei albaştri, în ochii tinerei doamne.

— Nu cumva un comisar?

— O, nu, doamnă. Un domn cu pantaloni scurţi şi caschetă.

Karis îşi scoase şorţul, îşi şterse mâinile şi zise

— Du-te, draga mea, şi pofteşte pe domnul înăuntru. Şi pe umflă poţi să pleci acasă.

După câteva clipe, intră şi Karis în camera cea mare, la să-şi primească musafirul „Ah! gândi ea. Nu m-am înşelat”.

John se înclină convenţional. Cu o mişcare nervoasă a mâinii, ea îl pofti să şadă, dar el rămase în picioare.

— Ştiam că ai să vii, şopti Karis.»

— Asta înseamnă că nu te temi de mine! zise el cu glas care parcă se dezvinovăţea.

— Nu, nu mă tem, răspunse ea rece.

John surâse răutăcios, apoi îşi aruncă şapca pe masă.

— Ei bine, Karis, zise John cu o subită voioşie, vei recunoaşte că ultima ta aventură e destul de surprinzătoare.

— Din păcate! răspunse ea. Dar te asigur că lucrurile s-au petrecut foarte simplu. În orice caz, ia loc şi dă-mi întâi bună dimineaţa. Aruncă o privire asupra ceasornicului de mină. Opt jumătate! Credeam că voi englezii nu faceţi vizitele înainte de ora ceaiului. Vrei să iei o gustare? Şuncă cu ouă, peşte, o omletă sau o ceaşcă de ceai?”

— Nu, mulţumesc, răspunse John scurt.

— O ţigară?

— Şi-i întinse tabachera.

— Nu, mulţumesc, repetă el.

— Atunci ia loc cel puţin. Şi văzând – că John nu se gândea să se aşeze, se apropie de el şi-l împinse într-un scaun. „Aşa! Şi acum aprinde-ţi pipa şi fii comod. Îţi stă bine costumul ăsta brun. Ştii cum te-a descris fetiţa de adineauri? Un domn cu barbă, pantaloni scurţi şi caschetă, ha ha! u. Se aplecă pe spate râzând tare, arătându-şi dinţii albi.

John surâse.

— Nu m-ai întrebat încă, de ce am venit.

Karis se privi în oglindă. Simţea că în acea dimineaţă era într-adevăr frumoasă.

I

— Te cunosc destul de bine, John, zise ea după o lungă şovăire, ca să ştiu că n-ai venit de dragul meu. Nu faci parte din leii care se mai întorc la victimele din carnea cărora s-au săturat.

— Eşti prea fermecătoare, ca să ţi se asorteze o asemenea comparaţie odioasă! Cred că nu-mi iei în nume de râu dacă-ţi voi spune că nu te-am văzut niciodată atât de frumoasă.

— Şi mă simt măgulită că te-ai obosit să vii să mă vezi – cu toate că suntem vecini atât de depărtaţi.

— Ascultă, Karis! zise John foarte serios. Nu e de glumă. N-am dreptul să te întreb ce cauţi în Rovedene, dar am dreptul – şi stărui asupra acestui lucru – să ştiu ce face aici tânărul meu cumnat.

— Locuieşte aici.

— Serviciul lui e la Londra.

— Fireşte. Toată săptămâna îşi vede de treabă şi duminica vine aici, să se odihnească.

— Îţi repet, Karis, nu e de glumă. Ţin să ştiu precis, ce înseamnă acest lucru. De ce locuieşti aici cu David?

— Mi-am acordat o lungă, lungă vacanţă, răspunse ea. Încerc să uit multe, spre a fi fericită.

— David ştie cine eşti?

— Ce vrei să spui cu asta? şi chipul ei deveni serios.

— Vreau să spun, cunoaşte viaţa noastră de altă dată?

— Ţi-am mai spus că sunt aici, ca să uit. Şi doresc să nu-mi amintească nimeni, nici tu, de trecutul meu. Şi în orice caz trecutul meu se poate compara fără sfială cu al tău.

— Perfect. Şi David?

— O! Nu-ţi face nicio grijă. Nu ne arătăm în lume. Suntem foarte fericiţi să stăm aici ascunşi. Mă mir chiar că m-ai găsit.

— Karis, zise John, nu ţi se pare că mă jigneşti?

Vino-ţi în fire şi bagă de seamă ce scandal vaieşi când se va afla că locuieşti aici şi că în fiecare săptămână primeşti la tine un tânăr.

— Scandal! exclamă ea cu dispreţ. Nu cunosc pe nimeni aici. Şi chiar de aş cunoaşte. Nu-mi pasă ce gândesc oamenii despre mine.

— Desigur, dar lui David îi pasă, sau cel puţin ar fi de datoria lui să-i pese.

Ce mult te îngrijeşti de David!

— Nu fi arogantă! zise supărat. David e tânăr, habar n-are…

— Tocmai! Şi de aceea mă ocup de el, îi tăie vorba Karis.

— Şi eu mă silesc să-i uşurez viaţa, să-i fac o carieră „urmă John. Vreau să-l învăţ să…

— O, n-are nevoie să-l înveţe nimeni – să-l înveţe să se ducă dimineaţa la birou şi să se întoarcă seara acasă!

John sări de pe scaun, cuprins deodată de furie.

— Nu spune prostii! zise aspru. Fii sigură că mă ocup de David mai mult decât tine. Îţi cer să-l laşi, să plece din Rovedene şi să-ţi cauţi norocul în altă parte.

— Poate pleca şi singur, răspunse Karis liniştită. Numai să vrea el!

— Foarte bine, zise John. Dacă e atât de îndrăgostit de tine, vom găsi noi mijlocul de a-l potoli puţin, înainte de a ţi se mai arunca în braţe.

Karis păli.

— Încearcă numai, şopti ea făcând un pas spre el, încearcă numai să-i spui un singur cuvânt despre mine, şi vei regreta amar.

Privirile ei erau pline de o văpaie crudă, sălbatică.

— Îmi place, răspunse John batjocoritor, că ţii acum atât de mult la onestitatea ta, dar îţi repet, auzi, să chibzuieşti bine şi să pui capăt acestei situaţii. Să găsim o soluţie prietenească.

— Eşti un monstru! strigă Karis furioasă, şi întorcân-l du-se, căzu într-un scaun. Am fost o inconştientă, urmă ea cu amărăciune, o femeie pierdută, dar Dumnezeu ştie că nu m-am născut pentru asta. O ştii tot atât de bine ca mine. Se întoarse disperată spre John. „Te întreb, John, de ce ai venit, de ce mi-ai călcat pragul tocmai acum când încep să fiu fericită? Credeam că m-ai uitat demult. Bănuieşti poate că vreau să mă răzbun pe tine? Nici nu mă gândesc. Vreau să-mi fac doar o viaţă mai omenească. Pe David l-am întâlnit întâmplător, pe când treceam prin faţa locuinţei tale din Londra. N-aveam de gând să-l cuceresc. Ştii bine, că aveam destui alţi bărbaţi la îndemână. Îţi jur pe nevinovăţia pe care mi-ai luat-o, că nu mă joc cu David. Nicio legătură trupească nu e între mine şi el. Prietenia noastră e cu desăvârşire pură.

— Şi crezi că această viaţă idilică va ţine aşa multă «vreme, fără să se întâmple nimic?

— De ce vrei s-o strici? Ce gând drăcesc te îndeamnă să vrei să ne desparţi? Nu e destulă suferinţă şi brutalitate în lume? De ce crezi că n-am putea trăi aici în pace. David şi cu mine? Nu-mi pasă ce se va întâmpla mâine, sau la anul. Trăiesc pentru ceasul de acum. Iubesc fiindcă iubesc şi-l iubesc pe David, fiindcă-l iubesc pe David, şi asta e tot.

— Perfect, zise John, şi văd că David e şi el îndrăgostit (de tine până peste urechi.

— Şi el arată acest lucru altfel decât tine,

răspunse Karis.

— Dacă e aşa, sunt dator să te întreb încă o dată: ai

destăinuit lui David trecutul tău?»

— Atât de proastă nu pot să fiu! exclamă ea cu mânie.

— Atunci trebuie să afle! zise John.

— De la cine? şi Karis sări de pe scaun.

John ridică din umeri.

— Nu cumva aştepţi ca eu să-i spun lui David? Şi crezi că va crede când îi voi spune să nobilul domn Grevil a făcut din mine o femeie de stradă?

— David trebuie să afle, zise el încăpăţânat, şi după o clipă de şovăire, cu glas familiar deodată:

— În definitiv ce ai cu acest băiat? Ai cunoscut destui! Şi n-ai de ce să te uiţi atât de urât! Să spunem că-ţi dau două mii lire, să pleci în America. Altă viaţă… alţi oameni… Nu?

— Fiară! strigă deodată Karis şi-l plesni peste obraz. Ieşi! Casa este a mea, nu a ta! Ieşi!

John râse.

— Da, da… Râzi! strigă ea. ieşită din fire. Nu mi – e teamă de ameninţarea ta. Căci şi eu ştiu să ameninţ! gemu ea, apoi apucându-şi sânii cu amândouă mâinile strigă: târfa asta. pricepi? Târfa asta de drumul mare îl va iubi pe David! Şi acum ieşi din casa mea, deşirinatule!

Deschise uşa larg şi John ieşi fără a mai rosti un cuvânt, cu faţa torturată de furie şi durere.

Karis căzu pe un scaun şi plânse. Multă vreme rămase neclintită, gândind. Apoi se ridică deodată, începu să umble prin cameră, lovindu-se peste frunte.

„Dar proastă mai sunt! Ce laşă! Nu se poate să se isprăvească aşa! Trebuie, trebuie să fac ceva. Şi nu se poate să rămân locului să aştept lovitura. Sâmbătă când va veni David, nici nu voi putea să nu uit la el. Trebuie să cad la o înţelegere cu John”.

Şi zilele trecură. David sosi sâmbătă, purtându-se ca de obicei. Dar spuse că John bănuia ceva despre ei. Karis înţelese că în sufletul lui David se dădea o luptă şi că dorea să întâmpine evenimentele în linişte. Dar conştiinţa îl chinuia, căci nu era în firea lui să se ferească şi să mintă.

Karis era şi ea prea slabă, ca să schimbe ceva. Era asemenea unui arhitect care încerca să clădească o casă, mai înainte de a fi pus temelia. Se simţea cu totul în mâinile lui John. Dar un sentiment tainic îi spunea că John nu va avea neruşinarea să-i destăinuiască lui David tot adevărul. Şi dacă totuşi îi va spune. Karis era hotărâtă să i se înfăţişeze ca o victimă, încredinţată fiind că va izbuti.

Duminică seară împrumutară căluţul şi trăsurică domnului Martin şi ieşiră din sat. Pe drum Karis îi povesti lui David copilăria ei din Rusia.

Uneori uram şi pe mama, pentru că se purta atât de aspru cu mine şi era geloasă pe toţi bărbaţii care veneau în contact cu mine. A fost o femeie foarte frumoasă. Nu-ţi închipui cât era de schimbată când a murit. O mai văd parcă – în agonie pe o sofa. Aşa i-a căzut mâna (şi făcu mişcarea). I-am scos inelul ăsta din deget – şi-i arătă inelul pe care-l purta întotdeauna, şi pe care David îl văzuse de sute de ori. După o tăcere scurtă, schimbă subiectul. „O dată au venit regele şi regina la teatru să mă vadă dansând. De atunci m-am gândit adesea la ei. Să fie fericiţi?

Când aveam paisprezece ani am dansat la Curte, la Ţarscoie-Selo. Erau de faţă ţarul, ţarina, ţareviciul şi prinţesele, toţi marii duci, diplomaţii cu doamnele şi câţiva nobili din străinătate. Imaginează-ţi o sală mare, numai oglinzi, numai lumini! S-ar fi putut umple saci întregi cu diamantele care erau acolo, care străluceau şi scânteiau pretutindeni. Îmi amintesc cum am fost prezentată ţarului. Îmi aduc aminte cum îşi mângâia barba şi mă privea cu ochii lui mari. Îmi spuse că păream un puf în adierea vântului. Apoi am fost prezentată ţarinei. Ea se uită mult mai aspru la mine. Dar se aplecă şi mă sărută şi atunci, mă auzi, colierul de diamante îmi alunecă în sân – îl simţeam atât de rece”. Karis adulmecă aerul. „Şi parfumul ei – îl simt şi acum! O, da, da! urmă ea oftând, viaţa de artist e cea mai frumoasă viaţă posibilă pe pământ. Simt toată greutatea ruinei carierei mele.

Închipuie-ţi, David – să te fi întâlnit în culmea carierei mele! Niciodată n-am mai fi vorbit de bani.

— Nu cred să mă fi băgat atunci în seamă, zise David laconic. Sunt un simplu funcţionar comercial.

La podul de la Blackwell, David opri căluţul, îl duse într-o curte şi-i dădu de mâncare. Apoi cei doi tineri trecură podul şi ajunseră la ţărmul râului Rother.

— De cealaltă parte, zise David, e Isle of Oxney. Iarna tot ţinutul e inundat, şi acest lucru e foarte folositor în vreme de război.

— Da, zise Karis, oamenii stau tot timpul la pândă, n-au încredere în nimeni şi din această pricină trăiesc tot după ziduri şi după şanţuri umplute cu apă.

David se opri din mers şi îi arătă dincolo de râu.

— Acolo e casă, mea, zise, pe colina aceea, între

copacii în alţi, pe stânga bisericii. Acolo stă tata. Şi îmi vine nu ştiu cum gândind că noi ne plimbăm aici şi ne ascundem, şi nu putem să intrăm cu fruntea sus în casa tatii!

— Şi eu cred că trăim prea aproape de casa tatălui tău, zise Karis gânditoare. Pe neaşteptate se poate ivi cineva, să mi te ia.

— Sunt liber şi stăpân pe mine, răspunse David. Dar aş fi dorit să te cunoască toţi ai mei.

O pânză lată, cenuşie „cârpită venea plutind pe Rother, împinsă de fluxul Oceanului. S-ar fi spus că Olandezul Zburător alerga peste câmp, căci apa curgea ascunsă între maluri şi nu se vedea.

— Nicio suflare… nicio vieţuitoare… zise Karis. Ai spune că totul doarme aici. Numai pace.

Karis se plimba pe o cărare strâmtă, cu paşi agale. În curând ajunseră lângă un tufiş înalt. Şi cu îndemânare, Karis făcu un culcuş, un cuib în stuf şi îl rugă pe David să se aşeze lângă ea. Apoi îl luă pe după umeri, în vreme ce lacrimi fierbinţi îi curgeau pe obraji.

— O, David, zise, zi şi noapte mă rog lui Dumnezeu ca să nu te pierd niciodată, niciodată. Tu eşti atât de bun, de prietenos şi eu – eu? Eu am dus cu totul altă viaţă. Şi mă hrănesc mai mult cu căinţă decât cu speranţe.

David îi sărută buzele.

— Nu vorbi aşa. Eu sunt mult mai rău ca tine.

— Mă iubeşti mult de tot, David? Nebuneşte?

— Mult de tot. De-ar spune oamenii că ai faima cea mai proastă din lume, nu mi-ar păsa niciodată. Te-aş lua de soţie, urmă el apleeindu-se şi privind-o în ochii albaştri, umezi, – dacă aş putea! Dar acum nu se

poate. Ar trebui să ştie tata, sora şi tu nu-mi dai voie să le vorbesc.

— Niciodatâi nu mă voi putea măţita, zise Karis. Îţi dau tot – tot ce stă în puterea mea. Nu e mult. Ia-mi sufletul, atât cât e. ia-mi viaţa, dacă vrei, dar nu-mi cere niciodată să…

Karis roşi toată şi îl îmbrăţişa.

— Ce mult aş vrea să fii soţia mea! zise el cu patimă.

Se culcară unul lângă altul în stuf, atât de aproape, încât îşi simţeau respiraţia. Un dor nespus umplu inima lui David.

Karis dori în taină să fie asemenea acelei prinţese indiene din poveste care-şi dobândise iar fecioria dormind şapte nopţi alături de o vacă albă, fără nicio pată. Sorbea respiraţia lui David, simţea bătaia inimii lui şi o milă fără margini pentru el îi umplea sufletul. I se părea că-i strică viaţa. Un glas lăuntric o vestea că era clipa cea mai potrivită, să-l părăsească pe David pentru totdeauna. Dar îi lipsea forţa necesară. Nu-şi putea sfâşia inima în bucăţi. N-avea curajul.

— David, şopti ea, viaţa noastră a amândurora e asemenea acelei bărci pe care o împinge refluxul oceanului. Şi e atât de minunat să te laşi dus.

David se ridică deodată.

— Ilai, zise, să mergem acasă. Să nu mai stăm aici.

Porni înainte şi Karis îl urma tăcută, pe cărarea strâmtă de-a lungul râului.

VII

Câteva zile se gândi John Grevil cum să facă pentru a determina despărţirea definitivă dintre David

şi Karis. Nu se putea hotărî să vorbească de-a dreptul cu David şi nu se putea umili până la a se folosi de Malcolm. De aqeea căută alte mijloace spre a împiedica pe cumnatul lui să se mai ducă la Rovedene.

Plecă la Londra şi între patru ochi vorbi cu prietenul Diekv. Fără a intra în amănunte, spuse că David era încurcat cu o femeie foarte periculoasă, şi îi ceru acestuia să-l ajute să scoată băiatul din bucluc.

— Cum? întrebă Dicky.

— Foarte simplu, zise John. M.ută-l la sucursala din Manchester.

Dicky râse de această tactică – îndoindu-se că David se va duce la Manchester.

— Trebuie să se ducă! răspunse John. Îi vei spune că e absolută nevoie să lucreze câteva luni la Manchester. Şi fii energic. E încă un copil.

— Bine, zise agentul de bursă, s-a fac şi pe asta, dar numai pentru tine. Însă nu-mi iau nicio răspundere dacă tânărul Bright refuză să plece. Şi când să vorbesc cu el?

— Cât mai curând.

John mulţumi prietenului şi plecă mai liniştit.

— E întâia măsură, îşi zise. Şi acum să vedem, păianjen mic, dacă îmi vei mai da vreo palmă!

Pe ELicky începu să-l amuze întâmplarea, care-l mai scotea din monotonia vieţii de la bursă. A doua zi. venind la biroul din Old Broad Street, zise secretarului:

— Schwein, poţi pleca un timp. Am ceva de vorbit cu tânărul Bright. Îţi spun eu mai târziu. Schweinfurt zâmbi, îşi puse pălăria impecabilă şi lăsă pe Wilcov singur. Trecând prin faţa lui David, se aplecă asupra maşinii de scris, şi zise: „Domnule Bright. du-te

repede până sus, prietenul meu Dicky arc să-ţi spună ceva!” David răspunse: „Da, Sir” şi urcă. scările.

Wilcox pofti pe tânărul Bright să ia loc. îl privi o clipă prin ochelarii mari. Avea în mână un carton roz, la care lucra David.

— Scrii versuri multe? întrebă domnul Wilcox după o scurtă pauză.

David văzând că Wilcox găsise peste versurile scrise pe cartonul roz, îşi ceru scuze că stricase materialul firmei.

— N-ai de ce să te scuzi, zise şeful, dimpotrivă, îmi pare bine să am poate în biroul meu un nou Brown sau un nou Kipling. Îmi laşi mie, te rog, această poezioară. Într-o bună zi s-ar putea să valoreze o mulţime de bani. Cine ştie?

David răspunse că poezia era destul de proastă. Wilcox îşi aprinse o ţigară mare de foi;

— M-am gândit mult la dumneata în ultimul timp, zise. cu glas de mare încredere. De mult mă ocup cu studiul personalităţii umane şi cred, fără modestie, că am adunat oarecare preţioase date. Îmi dau bine seama că munca pe care o depui la noi, e mult sub însuşirile dumitale – vreau să spun nu prea interesantă. Ţin mult să-ţi dau prilejul unei temeinice îmbogăţiri a cunoştinţelor fiindcă ştiu că inteligenţa dumitale e mult deasupra celei mijlocii.

David asigură pe domnul Wilcox că va prelua cu plăcere orice lucrare ce i se va încredinţa.

— Afacerile noastre de aici, din City, zise Wilcox, sunt prea complexe şi va trebui să treacă multă vreme, ca să cunoşti toate amănuntele. M-am gândit să te trimit la Manchester, la sucursală, unde afacerile sunt mai simple. În scurtă vreme vei cunoaşte toate

amănuntele unei afaceri. Şi pe urmă am o mulţime de prieteni în Lancashire, cu care vei face cunoştinţă. Le vei vizita fabricile, atelierele. Unii din ei sunt băieţi minunaţi. Poimâine, Schweinfurt trebuie să plece în inspecţie la Manchester. Îţi propun să mergi cu el. Ce spui, domnule Bright?

— Vă sunt foarte recunoscător, fără îndoială, răspunse David, dar propunerea e atât de surprinzătoare pentru mine, încât vă rog să-mi îngăduiţi să chibzuiesc asupra ei.

O clipă David se gândi să spună că avea nevoie de aprobarea doctorului Bright, dar numai la gândul că ar putea să se interpreteze că depinde de tatăl său. îl umili. Noua întorsătură a lucrurilor îl sperie şi privi uluit la şeful lui. Wilcox aruncă banderola ţigării în coşul de hârtii, apoi începu să-şi şteargă ochelarii cu multă atenţie.

— În afaceri omul trebuie să se hotărască repede! zise el cu vocca-i piţigăiată. Şi în afară de celelalte avantaje, urmă şeful ţinând ochelarii mai la distanţă, făcându-i să trimită un reflex pe podea, vei avea şi salariul mărit eu trei lire pe săptămână, dacă te duci la Manchester. Gândeşte-te şi dă-mi un răspuns într-o zi, două.

David ceru un timp de gândire, şi se întoarse trist la biroul lui.

Se gândi tot timpul la Karis. Ştia că nici nu putea fi vorba să plece la Manchester – şi va trebui să spună acest lucru şi lui Wilcox.

Ziua trecea greu. Noaptea tibia închise ochii şi a doua zi se folosi de întâiul prilej spre a-l vedea pe domnul Wilcox. Mărturisi că din nenorocire îi era cu neputinţă să părăsească Londra, unde era reţinut de

treburi familiare.

— Hm! zise acesta. Ce are a face serviciul cu treburile familiare? N-ai nicio obligaţie faţă de nimeni. Gândeşte-te bine, domnule Bright. Nu da cu piciorul unei asemenea ocazii.

David îi mulţumi încă o dată, foarte călduros. „Vă sunt foarte îndatorat, zise şi mă simt foarte rău că trebuie să renunţ la această ocazie. Dar v-aş fi recunoscător, dacă m-aţi păstra mai departe aici în serviciu. Şi cu timpul mă voi familiariza cu activitatea bancară.

Wilcox aruncă o privire ascuţită asupra lui David.

— Bine… Du-te la lucrul dumitale. Vom mai vorbi.

În timp ce David cobora scările, Wilcox telefona lui John, istorisindu-i toată scena. „Nu renunţa, fii sever!” răspunse John la telefon. „Vorbeşte-i de obligaţiile morale. E sensibil la astfel de obligaţii. Şi îţi voi fi nespus de recunoscător pentru tot ce faci, Dicky!

John comunică şi bătrânului Bright că domnul Wilcox era de părere cu David să plece la Manchester pentru câtva timp. Li» începui doctorul ar fi voit să se împotrivească la această mutare a lui David. asupra căruia avea mai curând oarecare drept, el ea tată, decât John, cumnatul. Dar John îşi convinse socrul că detaşarea era în folosul lui David şi că acesta trebuia să asculte de şeful lui, chiar dacă nu-i făcea plăcere. Dr. Bright încuviinţă până la urmă ca David să plece la Manchester.

În vremea aceasta David trecu printr-o confuzie totală. La început a vrut să telegrafieze Karisei, dar se răzgândise. În disperarea lui telefonă lui John, istorisindu-i discuţie» cu Wilcox. John se arătă foarte surprins de această noutate şi adăugă după aceea că

Manchester era un oraş foarte muzical şi foarte iubitor de artă în general.

— Fireşte, răspunse David, ai fi foarte bucuros să scapi cu desăvârşire de mine. Ţi-am fost întotdeauna o povară, John, şi te rog să mă ierţi.

Seara David telefona la Potman’s Heath. Doctorul Bright se arătă foarte încântat de noutatea pe care i-o comunica David. De fapt vocea lui părea mult mai jovialii ca oricând. David fierbea. Se aşează la birou şi scrise tatălui său o scrisoare, surorii lui altă scrisoare, în care le împărtăşi că-i era cu neputinţă să plece la Manchester.

A doua zi mai vorbi odată cu domnul Wilcox. Era de faţă şi Schweinfurt care încercă să-l convingă pe David că avea înainte cea mai formidabilă ocazie care i se oferise vreodată. Dar David nu se gândea la nimic altceva decât la Karis şi nu urmărea altceva decât să câştige timp.

Până la urmă dl. Wilcox îşi schimbă planul: miercurea următoareaştepta răspunsul definitiv al lui David, care mulţumindu-i încă o dată pentru bunăvoinţă, se întoarse la biroul lui.

David scrise imediat Karisei. Îi împărtăşi toate discuţiile şi evenimentele din ultimul timp şi îi spuse că sâmbăta şi duminica următoare trebuia să se ducă la Potman’s Heath, ca să vorbească în sfârşit cu dr. Bright, deschis. Fiind vineri, nu mai putea primi niciun răspuns de la Rovedene.

Sâmbătă dis de dimineaţă David plecă spre Potman’s Heat. îl căsi pe tatăl-său foarte voios, încântat de viitorul strălucit al fiului. Duminică veniră la ceai Mary şi John şi cu acest prilej se repetă pentru a suta oară o scenă obişnuită. David se apăra cu

bărbăţie, spunând că nu voia să plece la Manchester. Mary îl sprijini din toate puterile. Dr. Bright şi John erau şi ei, foarte uniţi. În păreri. Tatăl porunci fiului să plece la Manchester. David ridica din umeri. În ochii lui scăpăra revolta. Niciodată nu se simţise mai dispus să lupte.

Luni dimineaţa când se întoarse la birou, David era foarte tulburat. Avea în buzunar o scrisoare a Karisei, pe care o găsise în Upper Brook Street. Fata îi sei-ia că dacă avea de gând să plece la Manchester, ea îl urma. Devotamentul ei îl mişcă adânc. Dar în loc să caute un compromis şi să plece la Manchester cu Karis, David stăruia în hotărârea de a-şi impune voinţa.

Scrise tatălui său, cerând îngăduinţa de a părăsi serviciul şi să-şi caute altă ocupaţie. Răspunsul tatălui sosi a doua zi: aceeaşi atitudine şi un rezumat al ideilor pe care David le cunoştea. Marv scrise fratelui ei o scrisoare emoţionantă, în care-i spunea că avea prilejul să arate tuturor, ce era în stare să facă. David nu răspunse surorii. Aşteptă ziua de miercuri, când trebuia să-i dea lui Wilcox un răspuns definitiv.

Sosi şi ziua hotărâtoare. Părea că toate în ziua aceea trebuiau să meargă anapoda. Dându-se jos din pat, se poticni şi căzu pe duşumea. Pierdu apoi butonul gulerului şi după ce-l căută multă vreme, îl găsi în gheată. La masă îi căzu felia de pâine cu unt şi marmeladă – cu marmelada în jos.

La amiază plecând de la birou, lăsă registrul pe masă şi la înapoiere nu-l mai găsi, pierise. Şi înţelese că fusese o greşeală. Dar nu-i păsa. Nu-i mai făcea nicio impresie acel registru solemn. Rămase la birou citind la întâmplare cartoanele roz. Unul câte unul.

funcţionarii reveneau la serviei privind, foarte amuzaţi.

Domnul Mead contabilul firmei arunca priviri ascuţite spre David.

Apoi se dădu jos de pe scaunul lui înalt, se apropie cu paşi scurţi, grei de biroul lui David, şi privind pe deasupra ochelarilor cu sprâncenele-i stufoase, încruntate.

— Ascultă tinere, te rog să ai mai multă grijă de registrele mele! Să nu mai pleci la masă şi să-mi laşi registrele, aşa, la îndemâna oricui…”

David răspunse că-i părea rău de ce se întâmplase.

— Cred şi eu, urmă bătrânul Mead. Registrele cuprind lucruri secrete. Se poate să laşi dumneata registrul la îndemâna oricui? Nici n-ar fi trebuit să ţi-l dau!

— Fără registru cum aş face cartoanele? zise David.

Bătrânul Mead privi în jur să vadă dacă nu comva erau de faţă şeful sau domnul Marris. Şi cum nu văzu decât funcţionarii şi dactilografele, luă o înfăţişare şi mai agresivă.

— Afurisite cartoane! exclamă el. De la război încoace am importat din America tot felul de sisteme de raţionalizare pentru simplificarea muncii şi fiecare simplificare cere alţi funcţionari! Şi de acum înainte îmi vei cere mie direct registrul de care ai nevoie, iar dacă voi găsi o pată sau semn de degete pe numele clienţilor. reclam sus.

— Domnule Mead, sunt cu totul de părerea dumitale. Poţi să-ţi ţii registrele. Nu voi mai avea niciodată nevoie de ele.

Tot biroul râse.

Înconjurat de propriile lui cuvinte. David se duse la Wilcox, care-l privi puţin speriat şi nelămurit.

— Domnul Wilcox, zise David cu glas foarte serios, mi-aţi arătat întotdeauna multă prietenie. Ocazia pe care mi-o oferiţi mă convinge încă o dată de adevărul sentimentelor dumneavoastră. Vă sunt recunoscător. Dar mi-e teamă Sir, că aş risipi în zadar puterile mele, dacă aş rămâne în această activitate. Nu mă împac deloc cu noţiunea câştigului şi banii nu mă interesează. Aşa că nu mai pot rămâne în serviciu. Nu ştiu dacă aţi aflat că am discutat cu tata şi, cumnatul meu, propunerea dumneavoastră pentru Manchester.

Şi amândoi sunt de părere să primesc oferta şi să plec la Manchester. Sunt gata totuşi să-i înfrunt. Dar domnule Wilcox ţin să vă exprim toate sentimentele mele alese pentru prietenia pe care mi-aţi arătat-o. Şi dacă v-am dezamăgit, cel puţin cunoaşteţi motivele hotărârii mele.

— Sunt surprins, domnule Bright, zise Dicky ridicându-se de la birou şi apropiindu-se de David. Pe noi, agenţii de schimb, văd că ne priveşti ea pe nişte oameni lipsiţi de orice ideal. Eşti nedrept. Viaţa înseamnă luptă. Lupta pentru existenţă e un proces sănătos, moral şi fiecare succes dobândit înseamnă un ideal înfăptuit.

— Idealurile mele n-au nicio atingere cu succesele materiale, răspunse David. Am cea mai mare stimă pentru toate înfăptuirile dumneavoastră, dar nu pot urma această cale.

— Hm, hm, trist! făcu Dicky simţind că n-avea nicio influenţă asupra lui David. Ai dumitale vor fi

foarte supăraţi.

— Voi vedea. Şi aş fi bucuros dacă-mi veţi da un certificat. Aş vrea să vădi! şi tata că mi-am făcut aici datoria cu conştiinciozitate.

— Atât eşti de hotărât să jxârăseşti calea afacerilor? întrebă agentul.

— Da. E mai bine s-o spun clar de pe acum. Şi ţin să vă mulţumesc pentru salariul ridicat pe care mi l-aţi acordat. Nu ştiu dacă l-am meritat.

Un surâs se ivi pe faţa lui Wilcox. În aceeaşi clipă intră şi Schweinfurt în birou. Aflând de hotărârea lui David, tovarăşul lui Dicky surâse vesel, satisfăcut că prezicerea lui se împlinea atât de repede. „Dumneata trebuie să urmezi o carieră academică”, îl sfătuise el pe David, bătându-l pe umăr.

Vom mai auzi de dumneata, sunt foarte sigur, în alt domeniu. Aici în City e o tortura!

Cei doi tovarăşi îşi exprimară părerea de rău şi strânseră mâna lui David, cordial – uşuraţi de hotărârea tânărului. David le mai mulţumi încă o dată, socotindu-se de aici înainte liber de orice obligaţie.

— Bun, bun! zise Schweinfurt. N-o sât te ţinem mai mult decât vrei să stai.

David lucră până seara, ca şi cum nu se întâmplase nimic. Apoi îşi puse pălăria şi plecă odată cu ceilalţi funcţionari. Afară, se simţi iar liber.

O bucurie fără margini îl cuprinse în primul moment. Privi cu ochi scăpărători la valurile de oameni care se scurgeau pe trotoare. Se simţea mai independent ca toţi acei nefericiţi. Nu va mai trece pe aici. Departe departe de vuietul acestor maşini! De larma acestor autobuze!

Se urcă totuşi in Queen Victoria Street într-un

autobuz care-l duse la Arcul de marmoră. Şi de aici o luă pe jos pe Upper Brook Street, unde-şi strin.se lucrurile.

În Joc să plece la Manchester, David se duse lu' Potman's Heath, în vechea locuinţă.

Dr. Bright care se afla întâmplător în faţa uşii şi stătea de vorbă cu grădinarul, văzu cu uimire pe fiul său venind cu trăsura. „Dar asta ce-o mai fi?" zise cu glasu-i piţigăiat.

David spuse birjarului să aştepte o clipă şi spuse bună ziua. Bătrânul vegetarian îşi pofti feciorul în bibliotecă, numaidecât. David îl urmă fără plăcere, încet.

Închizând după el uşa bibliotecii, zise:

— Tată, îmi pare foarte rău că-ţi fac atâtea neplăceri. Dar oricât m-ar durea, nu se poate altfel.

Bătrânul Bright luă loc într-un fotoliu, ca un judecător gata să asculte pe acuzat. Numai că mânia îl făcea să tremure într-un fel care ar fi compromis pe orice judecător.

— Ce s-a mai întâmplat? strigă el. S-aud!

— Nu m-aş sfii să justific întoarcerea mea acasă, zise David. Dar s-au întâmplat unele lucruri…

— Ce lucruri? exclamă tatăl. N-ai furat cred acţiuni sau alte efecte…

David zâmbi cu tristeţe:

— Ştii bine că de asta nu trebuia să te temi, zise, dar iată despre ce e vorba, tată: nu pot să mă duc la Manchester şi nicio putere din lume nu mă va obliga. Am avut ieri o discuţie cu Wilcox şi astfel am părăsit serviciul.

— Nemaipomenit! zise dr. Bright sărind în sus. Ai diit eu piciorul unui serviciu pentru care azi s-ar bate

mii de tineri din cele mai bune familii. Şi tu ai avut nerozia să… Vorbeşte!

David stătea liniştit în faţa tatălui său. Numai ochii îi trădau hotărârea. Şi respiraţia adâncă arăta că ar fi gata să lupte împotriva tatălui său. să lupte din toate puterile pe care le avea.

— Te rog încă o dată să mă ierţi, zise. Te-ai purtat cu mine întotdeauna foarte blând şi e urât din partea mea. să-ţi răsplătesc astfel tot ce ai făcut pentru mine. Nu m-ai silit niciodată să mănânc carne, nu mi-ai dat niciodată să beau vin, nu m-ai pus să trag cu puşca, să vânez. Mi-ai lăsat, toată libertatea în aceste lucruri. Şi poate că ştii că n-am niciun fel de talent pentru dobândirea stupidă a unor bani. Şi totuşi în înţelegere cu John m-ai vârât în acel birou de schimb. Zile jinregi, săptămâni întregi am stat la biroul meu şi ca o maşină n-am făcut altceva decât să copiez cifre, cifre. Nu mai pot.

— Şi acum când ţi se oferă un serviciu mai bun, zise tatăl, îi dai cu piciorul!

— Nu doresc să ajung om d. e afaceri, răspunse David. Nu vreau să mă iau la întrecere cu nicio capacitate financiară. Nu pot altfel. Şi chiar puţinul pe care l-am învăţat în domeniul bancar, mi-a arătat că a lucra în afaceri, înseamnă a face război. Fiecare cifră din registru, înseamnă o biruinţă sau o înfrângere. Cityul e o dinastie feudală, pe tronul ei stă Aurul, murdarul Rege. E cel mai sângeros dintre regi, aţâţătorul dintotdeauna al războaielor. Tu şi cu John aţi vrut să mă înrolaţi printre soldaţii lui. Îmi pare rău tată, dar n-am de gând să realizez planurile ambiţioase pe care le aveţi cu mine.

— Asta e o neruşinare! Cum de îndrăzneşti să vorbeşti astfel cu mine? Aşa te-am crescut eu, să-mi vorbeşti ca o haimana? Răspunde!

Ultimul cuvânt fu ca un muget.

— Pe mine m-a crescut războiul, răspunse David amar. Am înghiţit prea multe minciuni. Nu mai pot suporta.

— Nu-ţi voi da voie să-mi înjoseşti ţara, Anglia, oricare ar fi motivele tale.

Doctorul Bright începu să umble prin cameră, cu mişcări spasmodice.

— Şi ca să spun tot, urmă tatăl după o scurtă pauză, eşti un dobitoc!

— Nu mă gândesc să-mi înjosesc ţara şi poate că nici nu sunt chiar atât de prost, zise David.

— Şi de ce ai venit acasă? Nu sunt destui paraziţi pe această lume? Crezi că e atât de moral să nu fad nimic? Şi acei pe care-i dispreţuieşti pentru banii lor, află că i-au câştigat cu munca de fiecare zi, de fiecare oră. Se apropie de David şi dădu din cap atât de violent, de parcă voia să-şi smulgă mustăţile ţepoase… Şi ce câştigi tu, vreau să ştiu. tu care nu eşti bun de nimic? Se opri, se înălţă, puse mâinile la spate şi-şi mişcă repede degetele. Apoi cu mâna-i uriaşă întinsă către uşă, strigă: „Să te duci înapoi la Londra. Numaidecât! Chiar astă seară, îţi spun. Şi să ceri scuze domnului Wilcox. Nu-ţi dau voie să te porţi astfel cu un prieten al cumnatului tău, cu un gentleman. Nu-ţi dau voie

— Tată, îmi pare rău că am această înfăţişare în ochii tăi, zise David cu toată sinceritatea.

— Să pleci astă seară la Londra şi să ceri scuze domnului Wilcox. repetă tatăl.

— N-am de ce să-i ceiscuze. Ne-am despărţit în termeni foarte buni.

Dr. Bright măsură biblioteca cu paşi mari.

— Aici se ascunde altceva! zise el după oarecare şovăire. Nu crezi că am dreptul să-ţi cer să-mi spui tot adevărul?

— Am venit să-ţi spun tot adevărul, răspunse David foarte mişcat. Ţi-am mărturisit unul din motivele care m-a făcut să părăsesc serviciul.

— Şi al doilea motiv? exclamă tată] cu obrajii aprinşi şi ochi scânteietori.

— Simt că n-ar fi drept din parte-mi să mai trăiesc aici, în casă, după cele întâmplate. Dar cred că voi putea să trăiesc cu moştenirea mamei.

— Cum? exclamă doctorul. Să înşiri ceva versuri, şi să primeşti cinci lire pe săptămână – crezi că e de ajuns?

— Nu, răspunse David. Nu mă bizui pe însuşirile mele pot tice.

— Se opri. – îmi vine greu să-ţi spun adevărul! exclamă el cu violenţă. Nu-ţi cer nimic altceva decât. să mă as uiţi o singură dată fără să mă ironizezi. Cred că până la urmă am şi eu dreptul să trăiesc. Am şi eu dreptul să fiu fericit. Dar se pare că destinul meu vrga ca puţina fericire de care? mă apropii, să facă nenorocirea altora, ca oamenii să-mi sară în cap, când nu cer decât să fiu lăsat în pace. Se opri iar şi urmă cu glas schimbat: de câtăva vreme iubesc pe cineva. Ar fi trebuit să-ţi spun mai demult şi nu pot spune de ce n-am destăinuit nimănui nimic.

Bătrânul vegetarian se înălţă pe vârfuri. Cu uimire – se uită la fiul lui. Apoi căzu deodată pe un scaun şi izbucni într-un hohot de râs care începu, cu

un chicotit ascuţit, se desfăşură într-o revărsare, ca un muget, şi se pierdu în pieptul lui, ca murmurul unui vulcan.

— Asta n-o cred, zise, dai toată atitudinea lui arăta ce mult dorea să ştie.

— Şi totuşi e adevărat, zise nefericitul David, copleşit de felul cum îi fusese primită mărturisirea.

— Şi putem şti şi noi cing e ciudata fiinţă? întrebă doctorul.

— Nu pot răspunde zise David, cuprins deodată de revoltă. O iubesc şi e de ajuns. Locuieşte la Rovedene şi acolo mă voi muta şi eu.

Doctorul sări în sus, dintr-o mişcare.

— Du-te în camera ta! porunci el rece. Şi să aştepţi până te voi chema.

După plecare lui David, doctorul îşi chemă ginerele la telefon şi îi povesti în câteva cuvinte tot ce se întâmplase. John era uluit de desfăşurarea neaşteptată a evenimentelor. Ştia că David plecase de la serviciu, dar nu se aştepta ca tânărul să se hotărască a trăi alături de Karis. îl sfătui deci pe doctor să dea pace băiatului, că de rest se va ocupa el, şi-l va scoate din această încurcătură. De altfel va veni la Potman’s Heath cât mai curând posibil.

Doctorul trimise slujnica să-l cheme pe David, care intră îndată în bibliotecă.

— Vei pigca imediat la Londra, porunci doctorul sacadat, te vei întoarce la domnul Wilcox şi vei primi propunerea de a lucra la Manchester.

David deveni palid. Lacrimi îi veniră în ochi. S-ar fi aruncat la picioarele tatălui său, şi-ar fi deschis inima. Dar temându-se că lucrurile se vor înrăutăţi în felul acesta, îşi împietri simţirea.

— E nefolositor să-mi dai asemenea poruncă. Sunt hotărât să nu mă mai întorc la Londra.

Doctorul bătu din picior câteva secunde, apoi bombăni: „Atunci, dacă e vorba aşa, poţi să te duci dracului!”

În ochii lui David se ivi acea expresie pe care o au uneori clinii bătuţi şi lasă capul în jos.

— Îmi pare foarte rău, tată, de atitudinea pe care ai luat-o faţă de mine. Nu mă duc dracului, unde mă trimiţi. Dar îţi jur că nu voi mai pune niciodată piciorul în casa ta, pinii nu-mi vei spune că doreşti să mă întorc.

David se apropie de el, împins de o putere nebănuită.

— Vrei să nu ne mai vedem, tată? Nu vrei să auzi mă car ce doresc să-ţi spun? Nimeni în Anglia nu e osândit, mai înainte de a fi ascultat.

Băiatul tăcu, aşteptând. Se lăsă o linişte grea. Doctorul Bright nu scoase un cuvânt. Părea că nici nu-l mai socotea pe David în încăpere.

David se întoarse brusc, ieşi din bibliotecă, se urcă în trăsură şi porunci birjarului să-l ducă la Rovedene.

IX

Dacă David fusese atât de naiv să-şi închipuie că viaţa lui, eu neplăcerile şi tulburările de acum se va preschimba dintr-odată în rai numai pentru că se hotărâse să plece de la tatăl său, să-şi facă un cămin în Island Cottage, avea să descopere în curând că, cu toată bunăvoinţa nimeni nu e stăpân pe propriul lui destin.

Zilele şi săptămânile următoare, David avu parte de bucuriile biruinţei şi ale existenţei în libertate, în

voluptatea înşelătoare a neatârnării pe care şi-o cucerise. Ochii albaştri ai Karisei, melodia glasului, farmecul iubirii se adăugau acelei splendide şi colorate toamne. Era vrăjit. Viaţa avea acum un farmec, pe care nu-l mai cunoscuse.

Cu cizme grele, pantaloni largi şi o haină strâmtă, uzată, mergea alene de-a lungul caselor învecinate. Se dubea des la grădina lui Martin, cultivatorul, dând o mână de ajutor la uscatul meiului, la grajduri, la spălat şi curăţat. Uscatul cârpelor era îndeosebi în seama lui. Învăţă o mulţime de lucruri: cum se umblă cu furca şi cu toporul, cum se mulge vaca şi se bate untul, ba şi cum se face o ciorbă ţărănească.

Pe pragul de sus al locuinţei pictase această inscripţie: „Dona nobis pacem (Daţi-ne pace!) Şi părea că pacea după care atât năzuise, în sfârşit o dobândise. Dar în adineul inimii ştia că» această stare nu va ţine etern. Bănuia că tatăl său îi va scrie odată, că va veni poate să-l vadă, s-o cunoască pe Karis. Era încredinţat că va primi o scrisoare de la Mary şi de la John – cărora le povestise mai mult.

Nu-i venea să creadă că despărţirea lui de familie era definitivă. Dar cum săptămânile treceau şi nu primea nicio veste de la Potman’s Heath sau de la Aldershaw, începu să se neliniştească. Uneori, când era singur în camera lui, se gândea la toate acestea sau uneori veghea până dincolo de miezul nopţii, cercetând lucrurile în adevărata lor lumină, în luată goliciunea lor. Atunci era lovit de o spaimă subită şi se întreba mereu dacă nu se purtase câni nesocotit. Prin inima lui se perindau căinţă şi fericire, teamă şi pace. Karis era singura – mângâiere. împărtăşea cu el

tristeţile, bucuriile, înţelegea toate îndoielile, temerile lui, şi râdea de el când, îl vedea îndoindu-se de justificarea morală a purtării lui. Astfel treceţi vremea, fără-ca David să-şi urmărească un scop. Trăia liber ca un poet – şi încerca să fie poet.

Seară de seară stătea la lumina unei lumânări în camera lui şi lucra cu condeiul pe o foaie de hârtie, modelând, împletind fraze, ea un brutar care frământă o bucată de cocă, spre a-i da înfăţişarea unei franzeluţe.

Karis era o bună camaradă. Nu-l tulbura niciodată în timpul lucrului. Ji preţuia versurile oricât ar fi fost de proaste şi-l încuraja întotdeauna să nu renunţe, să stăruie, până va birui. Şi îl inspiră în primul rând cu iubirea ei. Iubirea lui pentru ea – fie că-i plăcea sau nu – cuprindea sâmburele marii iubiri: respectul. Sentimentele lui erau asemenea misterelor care învăluie viaţa. Trezeau în el nostalgia după o cunoaştere, pe care nu cuteza s-o înţeleagă. Numai gândul de a depăşi graniţele dintre iubirea ideală şi-s înţuri, i se părea o profanare a tot ce era nqbil şi demn.

Karis nu-şi putea da seama dacă admira sau ura puritatea sufletească a lui David. Dar ştia că o aşezase pe un piedestal şi când izbutea în asemenea periculoasă situaţie să-şi păstreze echilibrul, faptul se datora nu atât orgoliului ei, cât fricii de o prăbuşire bruscă. Toate eforturile ei se îndreptau spre un singur ţel; să ascundă adevărul. Iubirea ei era un amestec de teamă – care-i determina întreaga purtare.

Câtă vreme prietenia lor rămânea platonică n-avea de cp să se sperie. Dar era femeie şi intuia că David nu va sta multă vreme liniştit, cu dorinţele

înăbuşite, dorinţele care i remătau în el, ca şi – uneori – în inima ei.

De mult privea Karis la nevinovăţia lui David cu o tainică nelinişte. Când privirile lui se odihneau pe ea, i se părea că puritatea lui sufletească se va preschimba deodată în brutalitate. Noaptea în pat, când totul în jur era adâncit în tăcerea câmpiilor. suferea uneori îngrozitor la gândul că David care dormea liniştit în camera de jos, – i se va înfăţişa într-o zi cu ochii plini de ură. Şi o chinuia în acelaşi timp groaza că va interveni şi cineva din afară.

Karis inventa un mijloc care i se părea în stare s-o liniştească şi să-i asigure certitudine. Hotărî să facă totul, spre a schimba firea lui David, ştiind că mintea ei singură nu va fi suficientă, spre a smulge caracterul lui David din cătuşele în care era ţintuit. Scrise unei librării din Londra să-i trimită un catalog de cărţi mai vechi despre femei, despre morală, despre problemele sexuale, etc. Şi-i dădu lui David una din aceste cărţi.

Ca o vrăjitoare care pândeşte puterea băuturii asupra victimei, aşa observa Karis pe David în timpul lecturii, fascinată şi emoţionată de farmecul experienţei. Într-o seară, după masă, începuse David să citească acea carte. O închise îndată şi amândoi începură să discute problema sexualităţii. Şi în acest timp roşeaţa nu pieri din obrajii lui David.

Karis se lipi aproape de el. Îşi exprimă părerile proprii ăsupra corpului omenesc, o mină de lut, de pământ, care până la urmă se va risipi. îi spuse lui David că ea, deşi credea în spirit, nu acuza pe cei care socoteau corpul ca singura realitate şi duceau o viaţă senzuală. David se împotrivi acestui punct de vedere, afirmând că trupul e sanctuarul sfânt al sufletului: şi

totuşi citi cartea până la sfârşit. Autorul era un cunoscut scriitor de pe continent şi cartea părta titlul: „Femeia şi problema economică. Locul şi influenţa ei în viitor”.

Cartea se ocupa amănunţit de problema avortului, susţinea sistemul selecţiei pe un principiu darwinian, de sterilizarea criminalilor şi nebunilor şi aducea bisericii foarte grave acuzaţii. Pe măsură ce citea, David începea să-l urască pe autorul cărţii. Şi după ce o citi toată, se întrebă de ce-i sugerase Karis o asemenea lectură? O înveli într-un ziar şi o înapoie împachetată.

— Iubitule drag, îi zise ea şi tu de mine ţiu te temi? îi luă capul în mâini, şi-l privi drept în ochi.

— Mie trebuie să-mi destăinuieşti tot, urmă ea cu glas răguşit. Simt că o iubire ca a noastră e în stare să îndreptăţească chiar ceea ce unii oameni socotesc un păcat, o crimă!

David era uluit, copleşit. O fericire fierbinte aproape îngrozitoare îl cuprinse. O iubea pe Karis orbeşte, cu toată patima. inimii lui nevinovate.

Cu vremea, David deveni foarte nervos. Uneori se ferea de Karis, ca să nu fie silit să vorbească cu ea. Aproape ţării voia lor, discuţiile.se îndreptau spre acelaşi subiect, pe care el nu-I putea agrea, dar care totuşi avea o putere magică asupra Lui. Prin mintea lui înfierbântată treceau tot felul de imagini, somnul îi era populat de vise iar dimineaţa era cuprins de un jalnic sentiment, de un fel de umilinţă, dându-şi seama că idolul lui slăvit, Karis, era în acelaşi timp o femeie în carne şi oase. „Şi în definitiv ce vreau?” se întreba singur. „Aş lua-o bucuros de soţie, dar cum? cum? E cu neputinţă, înainte de a se fi produs o schimbare

profundă în viaţa mea. Atunci îi voi cere mâna, şi nimeni nu va mai avea dreptul de a privi ce se petrece între zidurile căminului nostru. Vom fi unul al altuia, cu toată încrederea”.

Şi soarta lui David tremura uneori pe o muchie de cuţit. Otrava Karisei, încet-încet, dar neîntrerupt îşi făcea efectul. Cunoştea bine pe David, dar nu în întregime. Tânărul care mată viaţa lui avusese de luptat cu adânci principii morale, nu putea fi biruit atât de uşor, cu vreo câteva cărţi aţâţătoare

Puteau zămisli în sufletul lui toate fantomele iadului şi toţi balaurii senzualităţii – dar adevăratul David ştia să-i înfrunte, în încăperea tăcută din Island Cottage, zi şi noapte, David ducea o luptă de sfânt şi de erou. Şi până la urmă învinse. Hotărî să nu mai citească literatura Karisei şi pentru a se purifica să se agaţe cu amândouă mâinile de poeţii englezi. El îi mărturisi şi Karisei hotărârea pe care o luase. La început fata se simţi mai uşurată, căci în ultimul timp îl privise cu spaimă cresc încă, dar mai târziu era cuprinsă de o mare dezamăgire – David era mai curând un copil decât un bărbat...

X

Vijeliile de noiembrie scuturară frunzişul copacilor. Vremea se răci. Deveni umedă. Pârâiaşe curgeau prin făgaşele lăsate pe drumul de ţară, câmpiile se preschimbau în mocirle şi iazuri. Pe şes se vedeau vite, oi şi câţiva cai, umblând de colo colo eu capetele şi cozile în jos. Noaptea crivăţul bătea uneori cu violenţe neobişnuite dinspre Ocean, şuierând, urimd prin găurile zidurilor, peste acoperişul caselor.

Într-o noapte ploaia răzbi acoperişul şi câteva cărămizi căzură în camera de dormit a Karisei. Cu o

smucitură, vijelia doborî şopronul rezemat de casă şi frânse un mâr bătrân din livadă. David şi Karis săriră din paturi şi se întâlniră în încăperea din mijloc, unde statură până la revărsatul zorilor. N-avuseseră curajul să aprindă focul, ca nu cumva scânteile luate de vânt să aprindă casa.

A doua zi vântul stătu şi David se duse să vadă pagubele pricinuite de vijelie. Se urcă pe acoperiş şi repară gaura cu vreo câteva scânduri de la şopron. Tot astfel bătu în cuie o scândură în tavanul camerei de dormit a Karisei, în vreme ce fata ţinea scara. „Mult aş vrea, zise, ca într-o noapte să ne ridice o vijelie cu casă cu tot, să ne ducă la mii de kilometri în văzduh”. Vorbi încet, tărăgănat, ca un om foarte obosit.

Vremea rea ţinu zile şi nopţi întregi. David nu putu face nicio plimbare. Se simţea copleşit, istovit, ca un prizonier. Stătea în fotoliul său, gândindu-se la viaţa lui. Nu se putea opri să nu urce la Karis, să-i împărtăşească şi ei gândurile. Se simţea mic, neînsemnat. Obişnuitele griji ale casei îl enervau cumplit acum. Nu credea că el şi Karis vor mai putea trăi mult în telul acesta. China era acum o povară uriaşa, deşi Karis deveni vegetariană, spre a economisi costul cărnii, iar cu ajutorul Hellenei, spăla ea însăşi rufele, ciorapii. Erau în urmă cu o săptămână. Karis aproape nici nu mai fuma. Citeau amândoi o singură gazetă. Şi banii tot nu ajungeau.

Sufletul lui David era asemenea priveliştii de afară: mohorât. Umed, rece. Nu putea nici să citească, nici să gândească, nici să cugete cumsecade. Era chinuit trupeşte de? vecinătatea Karisei.

Într-o seară se întâlniseră în încăperea de mijloc. Karis. dintr-un capriciu, îşi pusese o rochie fără

mâneci, foarte decoltată în faţă şi în spate, de mătase crem. David se simţi tulburat la vederea ei, uluit. După oarecare şovăire, se înapoie în camera lui şi-şi puse smochingul.

Această subită. solemnitate aduse o nouă nuanţă în idila lor. Luării o cină rece şi băură cafea caldă. Apoi Karis se aşeză la pian şi cântă puţin. Deodată se întoarse, fără a se ridica şi zise:

— Să nu crezi că vreau să mă plâng. David. Nu mă plâng deloc. Dar nu pot să văd că trăim în asemenea sărăcie, în vreme ce eu am putinţa de a câştiga o mulţime de bani.

David tresări.

— Cum asta? întrebă.

— Ce-ai zice dacii aş începe iar să dansez? Agentul meu îmi va găsi îndată un bun angajament.

— Dar piciorul?

— Ce are a face? Pot începe, oricum, să mă exersez iar. Nu mă mai doare demult.

— Nu vreau să te mai urci pe scenă, zise David aproape brutal. Niciodată.

— Dar pentru tine vreau s-o fac, dragul meu.

— Nu, nu-ţi dau voie! răspunse David cu asemenea asprime, încât Karis nu mai stărui, spre a nu-l mânia. Şi st aşează alături de el, alături de tot, îi trase mâna după mijlocul ei, încât David îi simţi coapsele şi zise: „Îmi place să-mi vorbeşti aspru, brutal. Uneori doresc să mă baţi, să mă baţi tare. Mi-ar face foarte bine”.

David răspunse că nici prin vis nu i-ar trece să facă aşa ceva. Karis îşi rezemă capul de umărul lui şi rămaseră aşa multă vreme, fără îi schimba un cuvânt. David aruncă o privi re şi văzu că fata aţipise. Ca să n-

o trezească rămase neclintit. Timpul trecea. Până la urmă aţipi şi el.

Vântul bătea cu putere, înceta parcă şi iar pornea ca şi cum mii de uriaşi, de vrăjitoare şi de cobolzi şuierau, hăuleau, chicoteau, urlau, dând ocol casei bătrânului Norman.

Tinerii se treziră o clipă.

— Nu ei să te duci să te culci? întrebă el prietenos.

— Nu. nu, şopti ea. Sunt atât de fericită aici. Şi se lipi şi mai mult de el, ca o pisicuţă care caută căldură. Astfel Petre –, cură noaptea. Focul se stinse, lampa la fel, vijelia şuiera şi vuia mereu.

Dimineaţa următoare, o doamnă cu blană de sconks păşea încet pe stradă. Venise pe ocolite cu o trăsură, de la Aldorshaw. N-avea prea multă vreme căci după amiaza trebuia plece cu soţul la Londra.

Când deschise poarta, îşi mânji mănuşile albe. Dar nu observă, ci merse mai departe prin grădină şi bătu la uşă. „Dona nobis pacem”, şi o clipă ochii ei făcură ocolul norilor negri care goneau la orizont, tumultuoşi.

Karis veni şi deschise uşa. Mary o privi o clipă, cu ochi cercetători, pe tânără rusoaică. Apoi duse mâna la ochi, ea şi cum dorea să-şi reamintească o imagine pe jumătate ştearsă. Şi o recunoscu – chipul străinei din acea unică, neuitată zi.

Karis deschise uşa camerei din mijloc şi Mary zise:

— Ce mai faci?

Mary vru să pară străină, dădu din cap cu politeţe şi zise cri glas liniştit deşi emoţionat că dorea să vorbească fratelui ei David.

Intră în anticameră şi Karis închise uşa. În aceeaşi clipă ieşi David din camera lui – cu cizme grele, pantaloni cârpiţi şi haina zdrenţuită, gata să se ducă la grădina domnului Martin, să mai facă câte ceva. Când o zări pe Mary, rămase locului ca trăsnit. Un surâs i. se ivi pe buze, lacrimi îi veniră în ochi, întinse mâna. Dar Mary parcă nu veizu mişcarea, silindu-se a-şi descheia blana, ui ui veni şi el în grabă pe scară, se opri pe ultima treaptă, să privească scena.

Karis deschise uşa camerei din mijloc şi Mary zise:

— Pot schimba câteva cuvinte cu tine, David?

Karis luă maimuţa, fugi pe seară şi se închise în camera ei. Începu să plângă încet, până când o năpădi un val, puternic de lacrimi, şi disperată se aruncă în pat. „A venit! A aflat cine şi ce sunt şi acum îi spune tot. S-a sfârşit! Nu mai am ce face. David va pleca peste câteva minute cu ea, şi mă vor lăsa singură”.

În camera clin mijloc, David şi Mary şedeau faţă în faţă.

— Plec la Londra chiar azi, zise Mary, şi voi rămâne acolo cineva luni probabil. De aceea înainte de plecare am hotărât să te văd şi, să te întreb dacă-ţi dai seama de tot ce faci.

— Ţi-am scris, răspunse David. Şi tatii i-am scris. Iar tu nu mi-ai dat niciun ajutor. Nu mi-ai dat măcar prileflu! să nici justific.

— Şi tu? exclamă sora. Dai cu piciorul unui wwviciu excelent în City, te porţi mojiceşte cu tata, fugi de acasă…

— Tata mi-a spus să plec 1 întrerupse David.

— Şi tu ai plecat! Fără să te gândeşti o clipă la

sintmentele noastre, la prestanţa familiei noastre, fără: să te gândeşti măcar o clipă, ce se va spune de noi toţi.

— Ce vor spune alţii nu mă interesează, o”. şi îi bing. Părerile şi credinţele mele sunt cu totul deosebite „de rut? cerorlalţi.

— Din nenorocire! Ţie nu-ţi pasă de durerea „tir grijtle altora.

David vru s-o întrerupă, dar ea îl opricu. un dest-suibii.

— Lusă-mă să vorbesc! zise Mary. N-am venit să mă cert cu tine sau cu domnişoara Liponowa. Am-… venit numai ca soră. Te-ai purtat foarte rău cu mine, spuse ca eu un fontidând şi melancolic. Mi-ai clintit încrederea pe care o aveam în tine. Luni de zile îmi ascunzi o taină, Iuţii întregi mai faci să cred altceva despre tine, şi în vremea aceasta ai o legă tdră. secretă de dragoste. Nu vreau să te învinuiesc pentru această iubire. Mai curând sau mai târziu vei fţ tih „bărbat întreg şi te vei însura. Dar crezi că e frumos, că am meritat să mă înşeli astfel? E oare cuviincios din partea ta să locuieşti în această casă, atât de aproape de noi. toţi 2 – Să o prezinţi pe această domnişoară Liponowa, să… O! David!…

Şi îşi şterse câteva lacrimk

— Adesea i-am spuşt Kariseirăspunse David. că e o prostie să locuim aici, cia & d-am putea să ne mutăm în casă, de la Potman’s Heath, unde sunt atâtea camere goale. Şi dacă tu şi tata aţi voi să ne arătaţi mai multă înţelegere. Căci doresc s-o iau pe Karis de soţie, şi aş dori ca tatii să nu se împotrivească.

— Soţie! exclamă Mary. Vrei să te însori eu ea?

— Fireşte. Odată şi odată tot o voi face!

— Dar nu e... nu e femeia cea mai potrivită pentru tine! zise Mary indignată. O rusoaică... o dansatoare...

— Înţeleg... zise David dând din cap şi muşcându-şi buzele. Înţeleg... (Se opri o clipă, apoi urmă). I-am destăinuit tatii tot, de ce am plecat din serviciu, dar el nu pricepe. El şi John m-au vârât la acea agenţie de acţiuni, deşi ştiau prea bine că nu sunt, că nu voi fi niciodată un om de afaceri.

Mary îl privi ţintă, disperată.

— Şi nu ţi-e ruşine să trăieşti aşa la ţară, fără nicio ocupaţie... subiect de comentarii şi de scandal? Crezi că profesorul Ravelli, prietenul tău, te-ar aproba?

David privi crunt în jos.

— Nu eşti dreaptă cu mine, zise el după un timp. Aici lucrez. Scriu. Nici tu, nici tata nici John n-aţi crezut de cuviinţa să-mi răspundeţi când v-am scris. Voiam să v-o prezint pe domnişoara Lopinowa. Aţi tăcut. Aşa că am tras concluzia că nu vreţi s-o cunoaşteţi pe Karis. Îţi jur că o iubesc pe Karis mult, din toată inima. Recunosc că am greşit faţă de tine: trebuia să-ţi vorbesc mai demult. Dar sunt gata să îndrept greşeala.

— Şi ce-mi propui? întrebă Mary, simţind cu strângere de inimă cât se înstrăinaseră în tot acest timp.

Nimic, răspunse David. Te rog numai s-o primeşti pe Karis. Şi doresc s-o primească şi John, iar tata să-mi îngăduie şi mă căsătoresc.

— V-aţi logodit? întrebă sora.

— O socot logodnica mea.

— Nu e de ajuns, răspunse Mary.

— Atunci părerile noastre sunt absolut diferite! zise David rece.

— Ai pierdut orice cuviinţă? zise Mary ridicându-se de pe scaun şi adăugă apoi cu glas rugător, abia stăpânindu-şi amărăciunea: „David, am venit numai să te rog să cugeţi bine asupra situaţiei în care te găseşti. Nu vezi că nu se cade să locuieşti aici, împreună cu logodnica ta?

— Ce se cade sau nu vedem fiecare din noi, după firea noastră. După mine tu ar trebui să mă laşi s-o chem pe Karis Lopinowa, să ţi-o prezint şi tu s-o primeşti ca pe o prietenă. Totdeauna ai crezut în creştinism Mary. Iată, ai prilejul să te «arăţi ca o bună creştină.

— Să mă arăt? *Sunt* o bună creştină! exclamă Mary. Şi mă silesc să fiu dreaptă. Dar cum îmi poţi cere să primesc pe acea fată la pieptul meu? Pe ea, care te-a momit şi te-a luat de lângă noi. Ea care e atât de proastă sau atât de vicioasă sau atât de uşuratică ca să rişte cinstea ei orbeşte, cinstea, cel mai de seamă bun al unei femei. O! Dumnezeule, de ce nu ţi-a fost dat să iubeşti o fată bună, cuminte, de la noi, nu pe această vrăjitoare străină!

Dvid, care ascultase cu linişte nefirească această izbucnire, păli. Zise cu răceală:

— Tu care spuneai întotdeauna că ţii la mine, crezi într-adevăr e-aş fi în stare să trăiesc sub acelaşi acoperiş cu o fiinţă compromisă? Mă doare, Mary, ţi-o spfin sincer, că aduci Karisei asemenea învinuiri.

— Atunci dovedeşte-mi că mă înşel! exclamă ea, privindu-l cu ochi înflăcăraţi. Dovedeşte-mi că e pură, că e un înger! Şi atunci poate o voi lua în braţe şi o voi

iubi.

Glasul ei suna amar, ironic şi David trebui să se stăpânească.

— *Eu* sunt dovada! zise, bătând cu pumnul în masă. Cred în Karis. E tot atât de curată ca şi mine. Ce-mi pasă că alţii ne bârfesc, încredinţaţi că aici se petrec orgii. Şi tot ce dorim, eu şi Karis, e să fim lăsaţi în pace. Şi aici e pace – cum stă scris pe uşa casei noastre.

— Şi pentru pacea ta, arunci pe alţii în luptă şi tortură, ca de obicei. (îşi puse blana repede şi îşi încheie nasturii). Foarte bine! Te las în pace. Am trecut pe aici, de teamă să nu fiu nedreaptă. Dar acum ştiu tot şi mă voi simţi mai bine. (Deschise uşa). Şi sunt încredinţată că foarte curând te vei căi de ceea ce faci. Gândeşte-te că sunt sora ta şi la vreme rea nu uita că sunt gata să fac pentru tine, tot ce trebuie să facă o soră.

Fără a lua în seamă mâna tremurătoare pe care i-o întinse David, întoarse spatele şi plecă. David se uită după ea cu ochii în lacrimi.

Se întoarse în încăperea din mijloc, îi clocotea sufletul de o nunie surdă, pe care nu ştia cum să şi-o descarce. Se plimbi» prin cameră, apoi ieşi în curte şi începu să taie lemne, piuă ce fruntea i se acoperi de sudoare. Totul i se părea idiot, stupid. Viaţa, fără niciun preţ, ba chiar odioasă. Şi ar i-i dorit să fie butucul pe care cădea toporul.

Karis auzi pocniturile înăbuşite şi privind pe fereastră, zări pe David în grădină. Îşi zvântă lacrimile şi cu o curiozitate înfricoşată coborî treptele, se rezemă de uşă, uitându-se la David.

El o zări şi se apropie de ea.

— Ai plâns! zise. De ce? Ai auzit ce am vorbit cu Mary?

Ea îl luă în odaia de mijloc. „Nu, răspunse Karis cu ochii iar în lacrimi. Dar sora ta s-a uitat la mine în asemenea fel, că... Nu ştiu cum să-ţi spun. Ca şi cum aş fi fost o criminală care a făptuit o crimă atât de îngrozitoare, încât...

Şi Karis luă aminte la cea mai mică mişcare a lui David. Nicio umbră de mânie sau de ură nu citi ea în ochii lui mari, negri – şi se simţi deodată uşurată. O clipă îi trecu prin minte» că era timpul cel mai potrivit să se destăinuiască, să-şi descarce inima şi să pună o dată pentru totdeauna o barieră între trecut şi viitor. Dar când el o trase cu iubire lângă el, Karis nu mai cuteză şi spuse că a plâns numai din pricina amestecului ci în familia lui, că n-ar fi trebuit s-o facă şi avea de gând să iasă din viaţa lui, ca el să se poată întoarce la tată şi soră.

— Nu spune prostii, răspunse David. Sunt fericit că Mary a fost aici şi i-am putut spune tot adevărul. Mai mult nu pot face. Dacă vor să mă primească cu tine, bine dacă nu...

Karis tăcea. Pe seară însă deveni nervoasă şi nu-şi mai găsea locul.

— „David, zise, aş vrea să fac ceva. Simt nevoia de a face un lucru mare... Vreau să mă urc iar pe scenă, vreau să dau lecţii de dans... sau altceva, ce stă în puterea mea. Trebuie să plecăm de aici – după tot ce s-a petrecut azi.

— Am o idee, zise David. Dar nu ţi-o spun încă.

Din clipa aceea ochii cercetători ai Karisei nu se mai dezlipiră de chipul lui David. Şedeau alături, fără a schimba un cuvânt. Se porni o furtună nouă. Lampa

creştea uneori şi iar scădea – aruncând câte un val de fum negru spre bârnele de sus. Karis zise deodată:

A trebuit să dau ieri şapte şilingi şi şase pence pe ziar.

Apoi îşi aruncă o manta groasă pe umeri, ca să nu mai tremure atât de tare. Se făcuse foarte frig deodată. Lui David îi aduse dintre lucrurile ci o haină groasă de lină albastră şi-l sili s-o îmbrace, să-i fi «cald.

— Nu e chiar mizeria neagră, zise Karis iar. Ar putea să ne meargă mult mai rău. I-auzi cum şuieră vântul! Nu de mult am visat un sat îndepărtat. Vedeam copii mici cu capete mari, pline de apă şi trupuri subţiri/ uscate. Am văzut un moşneag care se uita prosteşte şi tăia lemne şi pe urmă am văzut o casă ca a noastră, cu leşuri de jur-împrejur, unul lângă altul, iar printre leşuri mergea un om foarte înalt, luând aminte să nu calce morţii. Şi îi ridica pe rând, să vadă cât cântăreau…

Se înfioră.

— Ce-ţi vine să povesteşti lucruri atât de odioase? zise David.

— Când m-am trezit din acest vis urât, urmă Karis, simţeam că n-are nicio importanţă ce gândim sau facem pe lumea asta. Mi se părea că văzusem în vis cea mai adâncă dintre mizerii, temelia mizeriei – mai limpede ca oricând. Temelia firii omeneşti e anarhia, şi anarhia domneşte pretutindeni. Uneori mi se pare că mă aflu într-un haos şi mă învârtesc ea o sfârleză… Nu cred că am să trăiesc mult.

Îşi rezemă bărbia în mâini şi rămase pe gânduri. După aceea spuse că se făcuse prea frig în cameră, şi plecă să se culce.

David suflă în lampă…

Dimineaţa următoare Karis cutreieră toată casa în căutarea lui David şi nu-l putu găsi. În sfârşit descoperi un bilet» şi citi:

Scumpa mea Karis!

Mă duc la Romney, să-l văd pe profesorul Ravelli. E singurul meu prieten şi vreau să-i cer un sfat. Drumul e lung, de aceea ani plecat dis de dimineaţă şi nici nu ştiu măcar dacă voi putea fi diseară acasă. Am luat din cutie zece şilingi, pentru cazul când voi rămâne noaptea la Romney. Simt că trebuie să fac ceva, spre a ne schimba viaţa, căci aşa nu mai merge.

Cu toată dragostea, al tău David

P. S. Dacă mandatul cu bani soseşte înainte de întoarcerea mea, încasează-l tu, ca de obicei. Mă înapoiez cât mai curând cu putinţă. Iartă-mă că nu te-am trezit spre a-mi lua rămas bun.

CARTEA A PATRA

TINEREŢE ŞI ISPĂŞIRE

I

O trăsurică cu un singur cal se opri dinaintea unui han din Romney şi David coborî. Mulţumi vizitiului care-l adusese şi-şi exprimă speranţa că se vor mai întâlni în această viaţă. Vizitiul coborî şi el, atârnă hăţurile de trăsurică şi intră în cârciumă.

David, dus de alte preocupări, întrebă pe poliţistul care era de vorbă cu hangiul dacă voia să fie atât de bun să-i spună unde – locuia profesorul Ravelli. Omul rămase puţin pe gânduri „se scărpina în cap şi răspunse că nu ştia unde locuia acel domn profesor. David spuse că domnul Ravelli locuia într-unul din vechile turnuri şi la această lămurire hangiul zise

— Domnul vrea să-l vadă pe omul negru din turn.

— O! Da, da, acum ştiu! exclamă poliţistul. Pe străinul din turn vrei să-l vezi. Stă acolo de la începutul războiului, îl avem consemnat, cum nu.

Şi ieşind în drum, poliţistul arătă spre Hythe Road.

— Într-acolo, mă rog. Al doilea turn, pe dreapta, învelit într-o manta de ploaie, David porni cu grabă.

deşi ştia că nu se va mai putea întoarce în aceeaşi seară la Rovedene. Trecu de întâiul turn, aproape ruinat. La marginea trotuarului se afla o căruţă încărcată cu cărămizi roşii, pentru construirea unei căsuţe sau a unui bungalow. Apoi se ivi şi al doilea turn. O rază slabă de lumină străbătea printr-o fereastră din zidul adânc. David porni spre acea lumină. Pe dreapta, de la marginea străzii înainte, se întindeau dunele până la ţărmul mării şi dincolo – larma valurilor care băteau nisipul, cu ploaia şi vântul laolaltă. Miros de sare şi peşte.

După câteva minute David ajunse la turnul uriaş, ameninţător în noapte. Singura intrare a acestei cetăţi marine demodate se afla la o înălţime de vreo douăsprezece picioare de sol Pină acolo David putea ajunge pe o scară de lemn, aserrfenea celor de care se slujesc găinile când urcă în pod.

Ajunse pe o platformă foarte solidă şi bătu. Deschise o femeie în vârstă şi după ce-i dădu drumul, închise iar uşa cu băgare de seamă, împotriva ploii. Dăduse de o parte o perdea şi David se pomeni într-o încăpere circulară, probabil singura care era locuită în acel turn. Un stâlp de piatră uriaş îl împiedică să vadă toată încăperea. Bătrâna ocoli stâlpul şi se duse spre locul unde ardea lampa, vestind pe profesor că sosise

un tânăr.

— Cum îl cheamă? auzi David şi un fior îl trecu.

— Eu sunt, David, Bright! strigă el tare.

— David Bright! răsună iar şi un scaun mişcat înapoi scrâşni amarnic pe podeaua de cărămidă.

Profesorul Ravelli se ivi de după stâlp, cu braţele întinse, prietenos.

— *Te* văd tot atât de ud. ca la întâia noastră întâlnire! zise profesorul glumind. Repede, madam Flint, îa-i mantaua şi fă-i o ceaşcă de ceai.

Apoi profesorul îl duse de cealaltă parte a stâlpului. Stâăbâtură o mică încăpere de dormit despărţită cu un dublu paravan de camera de lucru, ai cărei pereţi de sus până jos erau acoperiţi de cărţi.

Profesorul Ravelli oferi musafirului un scaun.

— Şi acum spune-mi cu ce te pot servi, dragă? întrebă profesorul luând loc în faţa lui David.

— Când ne-am întâlnit la British Museum, mi-ai spus, domnule profesor, dacă-ţi mai aduci aminte, să vin să te văd când voi avea nevoie de un bun prieten.

Profesorul încuviinţă:

— Da. Şi?

— Nu vreau să vă răpesc prea mult timp, urmă David. Am venit să-ţi cer sfatul prietenesc într-o împrejurare foarte personală. (Şi mişcându-se nervos pe scaun, urmă). La dracu' – toată ziua m-am gândit cum să istorisesc mai pe scurt, mai repede despre ce e vorba, şi acum am uitat. Nici nu ştiu cum să încep.

— Cu începutul, răspunse profesorul Ravelli. Şi fereşte-te să scoţi cămaşa înaintea hainei. Pe urmă cât mai puţină filosofic... Filosofia o vom face pe urmă. (Se ridică de pe scaun). O clipă, te rog! Madam Flint a plecat acasă şi aud apa fierbând. Să-ţi fac întâi un

ceai.

Ocoli stâlpul, în vreme ce David se rezemă de spateaza scaunului.

Profesorul Ravelli ştia aproape tot ce voia să-i spună David. Mary, disperată, îi scrisese şi-l rugase să încerce să mântuiască sufletul lui David, precum îl ridicase odinioară din fundul noroiului şi-l scăpase de la moarte. După primirea scrisorii profesorul făcuse o vizi tă surorii lui David, la Aldershaw. După aceea vru să se ducă la Rovedene, şi ar fi făcut-o dacă n-ar fi avut o lucrare urgentă de terminat.

Totuşi se miră puţin de apariţia atât de grabnică a tânărului şi aducând o ceaşcă de ceai pe o farfurie de supă, întrebă:

— Te-ai mai gândit la mine?

— Fireşte, răspunse David, privindu-l încurcat. De la ultima noastră întâlnire n-a trecut zi fără să mă gândesc la dumneata.

Savantul mârâi scurt – şi David va băga de seamă după aceea, că era felul lui obişnuit de a-şi exprima sentimentele, un mârâit de diferite nuanţe, în loc să articuleze cuvinte, ca ceilalţi oameni.

David spuse că nu voia să-l reţină mult, fiind seara şi dorind să găsească un adăpost în Romney sau Littleston.

— Vezi-ţi de treabă! zise Ravelli. Am loc şi pentru dumneata, aici în turn. Şi acum istoriseşte-mi tot cu de-amânuntul şi fără sfială.

David începu să-i povestească toată viaţa, în vreme ce savantul, privindu-l drept în ochi, asculta fără nicio intervenţie. Auzi de câteva ori numele Karisei.

— Şi acum ce vrei să faci? întrebă savantul.

— Ce aş vrea să fac? Să muncesc – nu pentru mine, pentru alţii. Aş vrea să muncesc pentru păturile cele mai de jo – ale poporului, pentru acei oameni care n-au nicio posibilitate de a fi fericiţi şi care sunt meniţi pieirii de către natura, pentru cerşetori, pentru vagabonzi, pentru criminali, pentru nebuni şi idioţi.

Profesorul surâse.

— Atunci ar trebui să începi prin a munci pentru dumneata, David Bright.

Savantul se ridică şi începu să se plimbe în jurul stâlpului de piatră, David privi umbra care creştea şi scădea, după bătaia lămpii cu acetilenă.

Se opri în faţa lui David, în vreme ce umbra culcată pe cărămizi, crescu pe perete şi se frânse în tavan, ca a unui uriaş.

— N-ai venit să afli părerea mea despre dumneata, ziseprofesorul, ci pentru prietenia pe care ţi-o port şi de care ai nevoie.

Întinse mâna dreaptă. David văzu o mână vin joasă, osoasă, ieşind dintr-o mânecă neagră, uzată. Mâna era deschisă, oferită. Dar o clipă, zărind cutele ei adânci, îl cuprinse o ciudată frică, nu cumva să fie mâna unui tiran. Puse încet mâna lui în mână. profesorului.

— Îţi mulţumesc, şopti David.

— N-ai de ce. E de datoria mea să-ţi spun că încrederea în mine nu te-a înşelat. E uşor să dai sfaturi. De la mine aştepţi mai mult. Un ajutor concret. Şi întâi de toate, o cină.

Se duse în spatele stâlpului de piatră şi în curând reveni cu o tavă pe care se aflau pâine cu unt, salată cu ouă şi o sticlă de vin – cina obişnuită a profesorului.

După masă, profesorul se rezemă de speteaza

scaunului în mâna dreaptă cu un pahar de vin roşu, al cărui reflex lucea pe faţa neagră ca o lumină de rubin.

— Ştii să scrii la maşină? întrebă el deodată. Fireşte, fără prea multe greşeli.

David răspunse că scria la maşină cu două degete, şi făcea tot felul de greşeli.

Profesorul mârâi scurt. Îşi bău vinul şi se ridică.

— Dincolo de stâlp e o canapea bună, pe care vei putea dormi, zise şi luând pe David de braţ, îl ridică.

Dar înainte de a se duce la culcare, David vizită cele cinci mici încăperi, despărţite prin paravane, şi care alcătuiau locuinţa profesorului.

La o uşă mică profesorul se opri, o deschise şi arătă nişte trepte care urcau.

— Te-aş duce sus, pe acoperiş, dar acum plouă. Altă dată. Am acolo un mic observator.

Se întoarseră la punctul de pornire, după ce profesorul Ravelli făcu pe scurt istoricul turnului.

— Iată şi biblioteca. Sunt cărţi de specialitate. Lucrez de şapte ani la acest manuscris. Şi doresc să mi-l scrii la maşină. Iar cuvintele pe care nu le-ai înţelege, ţi le-aş explica.

Şi ridicând un teanc de manuscrise, părea să le cântărească în mână.

— Poate că lucrarea mea te va interesa mai mult decât cursul acţiunilor şi valorilor.

— Eşti bun cu mine, bâigui David, dar nu cred să fiu competent în asemenea materie.

— Nu-i nimic! răspunse savantul. Te vei obişnui foarte uşor.

În ochii lui David scăpărară deodată două lumini.

— Să încerc! zise el emoţionat.

— Ceea ce înseamnă că vei fi oarecum secretarul

meu. Căutam de mult pe cineva, care să-mi bată manuscrisul la maşină. Aşa vor domnii editori, şi noi, bieţii savanţi, trebuie să ne supunem. Şi acum să ne ocupăm de situaţia, de dilema dumitale. În ce priveşte împăcarea cu familia dumitale, te rog să nu aştepţi de la mine, deocamdată niciun ajutor. Nu mă pricep deloc în afaceri de familie. Şi acum: ce preferi să faci? Versuri pentru criminali şi nebuni sau să ajuţi unui om în vârstă să-şi termine lucrarea vieţii lui întregi? S-ar putea că poemele să-ţi aducă şi bani, dacă vei plăcea păturii intelectuale. La mine vei avea cinci lire pe săptămână.

— Nu cred să merit un salariu atât de ridicat, bâigui David. Te rog să crezi, domnule profesor, că n-am venit să solicit o caritate.

— Nu te grăbi! zise profesorul privind pe David drept în ochi. Să începi întâi să lucrezi 1 Scrisul meu nu e chiar atât de citeţ. Va fi poate mai interesant decât cartoanelecu cifre ale vreunei agenţii din City.

— Îmi îngădui să-ţi dau răspunsul mâine? întrebă David.

Se simţea încurcat şi totuşi fericit. Pe de o parte era mulţumit de întorsătura pe care o lua soarta lui, de munca intelectuală care-l aştepta şi care-l scotea, pe el şi pe Karis, din încurcături băneşti. Pe de altă parte nu ştia dacă trebuia să primească serviciul, mai înainte de a fi vorbit cu Karis.

I

Profesorul nu răspunse şi îl duse până la divan. îi mai aduse câteva pături, să-i fie cald.

— Dacă te muţi aci să lucrezi cu mine, vezi că un culcuş ai?

— O! exclamă David, să mă mut aici? Nu cred să

fie cu putinţă. Voi bate manuscrisul la maşină, acasă la mine, la Rovedene.

— Nu, nu răspunse profesorul, nu pot să mă despart de manuscrise. Ţin prea mult la ele. Dacă vrei să ajuţi unui bătrân să-şi isprăvească opera vieţii lui întregi, trebuie să-ţi schimbi şi dumneata viaţa puţin. Numai aici poţi lucra pentru mine. Fireşte, vei avea timp liber, pe care-l vei folosi cum îţi va plăcea. Şi mâine dimineaţa, îmi vei da un răspuns. Acum mă duc să lucrez. Nu te îngriji de mine. Dormi. Noapte bună, David Bright.

Dispăru după paravan şi David îl auzi aşezându-se la masa de scris.

[1

avid îşi scoase haina, pantalonii, încălţămintea, apoi se întinse pe sofa, cu genunchii uşor îndoiţi într-o parte, căci culcuşul era cam scurt. Această împrejurare îi aminti de tatăl său, care socotea culcuşul altora o pedeapsă şi o calamitate, din care pricină rar pleca de acasă, unde îşi avea patul lui, de doi metri lungime şi un metru jumătate lăţime. O vreme David se gândi la bătrânul vegetarian. Nu mai era mâhnit, pierise spiritul de revoltă împotriva bătrânului. Ba se simţi melancolic la gândul că soarta îi făcea potrivnici în atâtea însemnate împrejurări – şi că atât de puţin trebuia ca tatăl şi fiul să se înţeleagă.

Privea în tavanul întunecat şi i se păru că zăcea într-o prăpastie. Auzea scârţâitul penei lui Ravelli, auzea tuşea lui uscată. Şi auzea, în acea tăcere adâncă propria lui fiinţă: respiraţia. bătaia inimii. Somnul nu niai-venea, deşi era obosit, frânt.

Cu urechea încordată „i se părea uneori că prindea vâjiitul furtunii de afară, tumultul Oceanului

care, atât de aproape de turn, îşi trimitea valurile pe plaja nisipoasă, şi chiar bătaia ploii în şanţul împrejmuitor.

— Karis, Karis, şopti el.

Cu douăzeci şi patru de ore mai înainte fusese atât de aproape de ea şi acum era atât de departe, atât de departe! se întrebă dacă dormea în patul ei din Rovedene sau dacă, privind cu ochi mari în noapte se gândea la el. Teama că i s-ar putea întâmplă ceva în lipsa lui, îl umplu de ciudate presimţiri. Un glas lăuntric îi spunea să se ferească de profesorul Ravelli. Niciodată, dar niciodată n-a spus ceva cu privire la Karis. Socotea oare iubirea o nerozie?

David cugetă multă vreme: să primească, să nu primească serviciul? Şi blestemă soarta care nu-i adusese fericirea fără o porţie de amărăciune – şi aproape îi păru râu că venise.

La miezul nopţii auzi sunând ceasul de buzunar al profesorului, care exclamase: „ajunge împinsese scaunul pe podeaua de cărămidă, care scrâşni. David ţinu ochii închişi, astfel că nu putu vedea când profesorul îl cercetă printr-o gaură a paravanului, înainte de a se retrage în colţul lui. îl auzi apoi şoptind: „nisi vir, nisi pecunia, nisi faudibus. Gloria in excelsis deo et în tei – Ta pax hominibus bonae voluntatis”. În curând bătrânul începu să sforăie şi David care aţipise şi el pe sofa.

Dimineaţa senină, frumoasă, învioră lumea. Profesorul era la masa de lucru, cu mult înainte ca David să fi deschis ochii, şi când îi deschise era încă destul de devreme. Profesorul îl auzi strănutând şi strigă, fără să se ridice de la masa de scris:

— Bună dimineaţa, David Bright. Vezi că alături

de uşă, e o mică cameră de toaletă.

Mai târziu, profesorul îl trimise pe terasa turnului, să ia puţin aer curat. David îi urmă sfatul. O adiere proaspătă îi îmbujora obrajii. Privi îndelung zarea verde a mării, care-l ademenea şi atrăgea ca o taină. De partea cealaltă, David zări pământul şi ogoarele scumpei lui patrii, pe care păşteau cele mai bune oi ale Angliei. Un camion cu cărbuni tras de doi cai puternici, se îndrepta spre Folkestone.

Profesorul Ravelli se urcă şi el pe terasă.

— Peste câteva zile, zise, voi avea o maşină de scris. Te-ai gândit la propunerea mea?

David privea ţintă la turnul din faţă, apoi începu să caute de-a lungul zării un punct de care să-şi poată prinde gândurile, îndoiala, temerile.

— Trebuie să te hotărăşti acum, înainte de plecare! zise Ravelli sever.

— Nu s-ar putea să vorbesc îrţtâi eu Karis? Poate voi găsi în apropiere o cămăruţă…

— Un om care nu e în stare să se hotărască singur, nu e om, zise aspru profesorul Ravelli. (Şi adăugă împăciuitor.) Dacă propunerea mea nu-ţi place, voi fi cel din urmă care aş putea să te silesc. Şi venind aici, eşti absolut liber. (Ochii îl cercetau pe David cu o forţă de neînlăturat). Să te aştept?

David şovăi o clipă. Apoi respiră adânc şi zise:

— Da, voi veni să lucrez la dumneata, şi-ţi mulţumesc din toată inima.

— Perfect! răspunse savantul. Şi acum să mergem să şi mâncăm ceva. A venit şi madam Flint.

III

t

Când se înapoie la Rovedene, David nu o găsi pe

Karis nicăieri. Bătu la uşa ei, intră în dormitor, nimeni. O căută în toată casa, în grădină, pe câmp – în zadar. Lipsa ei, îl umplu de frică. Urcă iar în fugă în camera Karisei şi de data aceasta văzu un plic pe masă. Era scrisoarea lui, prinsă cu un ac.

Pe seară David nu mai avea nicio nădejde s-o găsească pe Karis prin vecini şi se întoarse obosit, supărat. Veni noaptea, dar nu şi Karis. Aşteptă până la miezul nopţii, apoi împinse zăvorul şi se duse în camera lui. Aproape toată noaptea rămase în pat, cu ochii deschişi. îl chihuiră năluciri odioase şi-şi bătu capul în zadar să afle pricina pentru care dispăruse Karis. Şi se întreba mereu: „am supărat-o?”

Mai trecu o zi. Şi o noapte. Istovit de nesomn, David dieveni nervos şi spaima lui cresc încă îl ducea în pragul nebuniei. Apoi fu cuprins de o furie neagră. Unde s-o fi dus?

A doua zi, târziu după amiază veni şi ea, cu Bibi ca un copil pe braţul drept, în mâna stângă ducând o geantă elegantă, din piele de şarpe. David în loc să-i iasă înainte se ascunse. Karis intră în casă, văzu pălăria lui în cuier şi se duse drept în camera ei. Mai bine de un ceas o aşteptă să coboare la el. Apoi, nemaifiind în stare să-şi stăpânească nerăbdarea, fugise sus şi intră fără să bată la uşă. Karis în pat, fuma.

Văzu faţa lui palidă, ochii adânci, scăpărători, toată teama lui ucigătoare şi Karis surâse.

— Karis, exclamă, el unde ai fost? Dacă ai şti cât m-am chinuit în lipsa ta.

— Tu ai plecat întâi, răspunse ea.

— Da, dar am lăsat o scrisoare, o lămurire. Dar crede-mă e de neiertat ce ai făcut.

— Mă vei ierta totuşi, răspunse ea rece. Cum să fac să-mi ierţi foarte multe lucruri, dacă va fi să ne înţelegem?

— De ce ai plecat? Unde ai fost? şopti David şi se aşeză la picioarele patului.

Karis puse ţigara de-o parte şi încrucişa braţele pe piept. O clipă se uită la profilul ascuţit al lui David.

— Ce te-a făcut să pleci aşa deodată la acel profesor şi să mă laşi aici singură?

— Crezi poate că n-aveam destule motive? Nu-ţi dai seama că trebuie să fac ceva, ca să putem trăi? Altfel unde vom ajunge?

Karis nu se îngrijea câtuşi de puţin de viitor. Simţea o antipatie tainică faţă de profesorul Ravelli, al cărui nume o izbi neplăcut. Felul cum vorbise David de salvatorul şi prietenul lui, trezi numaidecât gelozia Karisei.

— Unde ai fost? întrebă iar David, aproape cu disperare.

O clipă i se păru Karisei că David nu era al ei, ci al unei lumi străine.

— Eu? făcu ea. Am fost la Hazelbury, să respir puţin aer de mare.

— Ai lipsit două nopţi. Eu am lipsit numai una, şi pentru că nu se putea altfel.

— ’N-am putut să stau singură. Mi-a fost imposibil. Frigul, ploaia, vântul… N-am putut. Mă simt ca o convalescentă, după o boală lungă şi grea. Nu pot sta singură, nu pot!

— O, Karis! exclamă David. Cât mă dor cuvintele tale.

— De ce, David! zise, apucându-i braţul. Nu te bucură să simţi cât de mult atârn cu toată fiinţa mea

de tine? De ce eşti atât de tulburat? N-am făcut nimic rău. David, îţi jur. Am stat la un hotel mic, lângă ţărm. Mai tot timpul am citit şi am văzut un film groaznic. Pe urmă am vândut ultimul meu inel, ca să pot plăti chiria, – sunt acolo, în geantă, banii.

Trase braţul lui spre ea şi-şi puse obrazul pe mână, în vreme ce ochii albaştri i se umpleau de lacrimi.

— Tot ce fac, fac pentru tine, zise. O, David, te rog, te implor să rămâi cu mine mereu. Să nu mă mai laşi niciodată, niciodată.

Apoi ridicând ochii spre el:

— Făgăduieşte-mi că nu mă mai laşi niciodată. David nu răspunse şi ea îl privi cu ochi bănuitori. După oarecare şovăire el îi povesti tot ce făcuse cu prilejul vizitei lui la profesorul Ravelli, în turn – şi propunerea profesorului.

— Ştiam! exclamă ea, după ce David terminase de istorisit. Ştiam că acest profesor te va despărţi de mine, ştiam! Aşa prietenie înţeleg şi eu: iei pe unul ca să laşi pe altul!

— Vrea să-mi fie prieten, deşi familia m-a părăsit. Pricepe atât de bine situaţia noastră, că ţine morţiş să-mi plătească cinci lire pe săptămână. Nu ţi se pare un om de caracter, un om de inimă?

— Da, răspunse Karis, sunt gata să cred tot ce spui, dar de ce vrea să te ducă la el? Să trăieşti despărţit de mine? O, David, asta e mai rău decât tot ce mi-aş fi închipuit. Cu câtă grijă ne-am alcătuit viaţa împreună, şi acum drumurile noastre se despart!

— Nu, nu! strigă David. Mergem tot împreună, amândoi! Din zi în zi văd mai limpede că trebuie să muncesc, spre a ne asigura viitorul. Dacă” primesc

oferta profesorului, pot arăta alor mei că purtarea lor este într-adevăr greşită. Şi vreau să-ţi dovedesc, Karis, că nu cu jumătate de inimă duc această viaţă alături de tine, împotriva moralei obişnuite. Chiar dacă n-ar fi tocmai plăcut la început, cu vremea totul se va rezolva şi atunci ca un om liber voi putea veni la tine şi voi fi îndreptăţit să-ţi pun o mare şi gravă întrebare.

— Ce, ce? întrebă ea repede.

— Acum nu-ţi pot spune, răspunse el, roşind. Dar la timpul potrivit vei auzi întrebarea mea şi ştiu că-mi vei răspunde „da”.

Karis făcu un pas înapoi, îşi trase genunchii pe care-i cuprinsese în braţe:

— Căsătorie?

David văzu privirea ei ascuţită, aspră asupra lui şi când fata întoarse capul, i se păru că şi cerceii îl priveau la fel, ca alţi ochi. El nu răspunse, dar Karis ştia că ghicise.

Multe lucruri i se limpeziră fetei deodată. Cu toate eforturile ei de a-l smulge din unele prejudecăţi – el rămânea la aceleaşi principii caste, aproape caraghioase. Ea tăcu, îl privi atent, în vreme ce el se juca încet cu şuviţele acoperământului albastru. Ştia că urăşte această clipă, care demonstra atât de crud deosebirea adâncă a firii lor.

„Dacă aş fi sănătoasă, gândi ea privind ţintă înainte, i-aş arăta acum pe loc, ce înseamnă căsătorie. Aici pe loc i-aş spulbera iluziile, şi aş face din el un bărbat – de-ar fi să nu mă mai iubească”.

— Vrei să fii atât de bun să mă laşi o clipă singură? îl rugă ea pe David cu glas stins. Du-te jos, vin şi eu îndată, să mai vorbim de propunerea profesorului. Cred că nu te vei supăra dacă voi avea şi

eu un cuvânt de spus.

— Dimpotrivă, doresc să discut cu tine foarte amănunţit, răspunse David şi plecă luând cu sine pe Bibi, care-i sărise în spate pe neaşteptate.

Aprinse focul în camera de mijloc şi aşteptă. Ceva mai târziu se ivi Helen şi se bucură mult aflând că „misis Lopinowa" se întorsese de la Hazelbury. Puse masa şi David o privi cu luare aminte, cum îşi îndeplinea micul ei serviciu. Asemenea acestei fete dorea el să fie: „un copil, pe care îl aşteaptă tinereţea.

Începu să se întunece când coborî şi Karis. Spuse Hellenei să pună căldarea pe foc şi să plece acasă. Se duse în faţa focului, să se încălzească. O trecu un fior.

— Şi acum, după ce ai primit propunerea profesorului, eu ce mă fac?

— Aş vrea să-l cunoşti, răspunse David. Dacă l-ai vedea, l-ai înţelege.

— Pare că te-a fermect! zise ea cu ironie.

— Are 67 de ani, Karis, şi lucrează în fiecare zi până la miezul nopţii. Eu ce fac? Umblu încoace şi încolo. Am ajuns să mă dispreţuiesc…

— Ţi-ai mai schimbat părerile, văd. Unde e fermitatea ta de odinioară, hotărât cum erai să nu te clinteşti, să laşi să treacă peste tine blestematele forţe ale distrugerii, care mişcă Universul…

— Pentru tine fac toate astea, Karis! răspunse David. Sunt răspunzător, acum. Căci *eu* te-am adus aici. În acest fel de viaţă.

— Tu? Nu. Aşa a fost să fie. Şi m-am împăcat foarte bine cu această situaţie. Aşa că nu-ţi mai face nicio grijă. Du-te la profesorul Ravelli şi lucrează în pace pentru el:

Se aşezară la masă. Tăcere lungă. Deodată Karis

zise cu glas schimbat:

— David, pe Dora Norman ai cunoscut-o foarte bine, nu?

— De ce mă întrebi? zise David speriat şi se ridică. Karis fărâmiţă o bucăţică de pâine între degete.

— M-am gândit azi la ea. La Hazelbury am văzut o femeie, ce-i semăna, după cum o descriai.

— Şi ai vorbit cu ea?

— Nu. De ce? întrebă Karis, zărind roşeaţa care se urcase în obrajii lui David. Nu ţi-ar fi plăcut dacă aş fi vorbit cu ea?

— Nu, zise David, umblând încoace şi încolo.

— Ai cunoscut-o foarte bine? mai întrebă o dată Karis.

— Abia. abia… Nu pot spune că am cunoscut-o foarte bine.

— David, nu mi-ai povestit tot despre Dora Norman. Cred că e ceva ce nu vrei să-mi spui.

David se aşează iar şi luă amândouă mâinile Karisei peste masă.

— Ţi-aş fi spus demult, zise încurcat, dar mă teiheam că nu era frumos faţă de Dora.

— Da, şi anume ce? întrebă Karis, aplecându-se. Ce?

— Într-o noapte m-am pomenit cu ea în camera mea, şi m-a luat la ea, pentru că un băiat, anume Jack, care o iubea aruncase cu o piatră în geam…

— Da, şi? Era noaptea târziu? Ea era îmbrăcată?

— Nu… da, avea pe ea cămaşa de noapte. Am crezut de datoria mea să mă duc să văd ce s-a întâmplat. Ea încuie uşa, apoi… apoi mi-a făcut o scenă, a plâns şi…

— Şi tu ai… întrebă Karis, dar David dădu din

cap.

— Îţi jur că am fost în camera ei fără voia mea. Şi am ieşit numaidecât de acolo.

— Ai iubit-o pe Dora?

— Nu.

Karis continuă să mănânce. Era dezamăgită; sperase mai mult. Aştepta să-l audă mărturisindu-şi păcatele. Dar el nu putea destăinui nimic.

Te rog să mă ierţi că te-am întrebat, zise Karis.

— Mă crezi pe cuvânt, aşa e Karis?

— Fireşte, răspunse ea cu un surâs. Şi altceva nu-mi mai ascunzi nimic?

— Nimic. Karis, zise David, oftând adânc că-şi luase această piatră de pe inimă.

Peste două zile, David plecă dis de dimineaţă, luând cu sine numai lucrurile strict necesare, temându-se ca un pachet mai mare să nu trezească bănuiala că pleca pentru vreme îndelungată. Îşi programase timpul, ca să poată veni la Karis de două ori pe săptămână. Miercuri şi sâmbăta, să doarmă la mijlocul săptămânii o dată, la sfârşitul ei, de două ori în Rovedene.

IV

Când îşi începu activitatea în turnul de la ţărmul mării, David avu aceeaşi impresie ca în prima zi de lucru în biroul din City sau în prima zi de şcoală. Viaţa i se păru asemenea unui alfabet, fiecare literă un fragment de viaţă. Simţea totuşi că el rămânea pururi la litera A.

Savantul îi arătă un sertar plin cu manuscrise: Tratate amănunţite asupra unor probleme ştiinţifice şi a unor noi descoperiri. îi sfătui pe David să înceapă cu copierea „Transformărilor electrodinamice” şi a „Noii

teorii asupra problemei termodinamice”.

— După ce vei termina aceste două-lucrări, zise profesorul, va trebui să le recitesc, să le corectez şi să le pun în concordanţă cu teoria relativităţii speciale a lui Einstein.

David suspină. „Să-ţi spun ce simt eu. Sunt asemenea acelui măgăruş cu o povară uriaşă pe care l-am văzut în Elveţia, silit să urce pe o potecă şi să treacă muntele”.

— Foarte bine, răspunse profesorul Ravelli, vei urca şi dumneata muntele înalt al ştiinţei. Nu uita că nici eu n-am venit pe lume prea învăţat.

În prima zi, David scrisese cu chiu cu vai, o singură pagină. Îşi ceru iertare că toată străduinţa lui nu dăduse un rezultat mai bun. Profesorul răspunse voios – E destul de bine!

Apoi îl invită pe David să facă împreună o plimbare. Şi umblară printre dune. Marea se trăsese mult înapoi, lăsând în urmă kilometri de nisip.

David întrebă pe profesor dacă toată viaţa nu făcuse decât să studieze.

— Când eram de vârstă dumitale, răspunse Ravelli, mă aflam într-un seminar al părinţilor iezuiţi. Loc foarte frumos, în piscul unui munte albastru din Toscana. Uneori priveam, îndelung la acel peisaj de Rafael şi simţeam că spiritului meu îi cresc aripi. Studiam cu mult zel – dar, ah, mintea mea nu voia să creadă în anumite lucruri, îşi dobândi neatârnarea luptând, se desprinse de mediu. Şi astfel am ajuns la convingerea că adevărul şi ştiinţa sunt temeiurile progresului, a acelui progres către care tinde până la urmă orice spirit uman. Şi orice ar face, orice ar gândi, orice ar crede omul, întotdeauna se va supune

unei idei, unei idei omeneşti. Dar prin toată lumea asta, prin marea pe care o vedem, prin acest cer, prin tot, pulsează o idee mai înaltă. Ideea unui mare artist. Şi ştiinţa a descoperit cea mai mare din operele de artă: structura Universului…

A doua zi când David se trezi, profesorul era la masa de lucru, după care se plimbase singur şi luase gustarea de dimineaţă. David se îmbrăcă repede şi se duse în acea parte a turnului unde madam Flint spăla de zor tacâmurile domnului profesor. Aruncă lui David o privire supărată – era ora nouă trecut şi voia să se ducă repede acasă, la copiii ei. Cum nu era lapte destul, David trebui să se mulţumească numai cu un pahar de ceai, pe care-l luă cu sine la maşina de scris. Apoi începu să lucreze de zor şi nu se opri decât atunci când profesorul ocolind stâlpul de piatră, veni spre el şi-i zise:

— Bună dimineaţa, domnule Bright. Dar ai lucrat nu glumă! Patru pagini! Straşnic! Să mergem la Littlestone, să dejunăm. Fac drumul până acolo pe jos, ca să mai prind poftă de mâncare. Iar la înapoiere, de asemenea, ajută la mistuire.

Pe la trei s-au întors, şi David se apucă iar de lucru. Pe seară a trebuit să-l deranjeze pe profesor din pricina unui cuvânt pe care nu-l înţelegea. Profesorul, adâncit într-o lectură, îi arătă un şir de volume ale unei enciclopedii, pe raft şi zise fără să ridice capul:

— Vezi acolo, sus.

David îşi ceru scuze şi hotărî să nu-l mai tulbure.

Pe seară se plimbară iar printre dune, pe plajă, unde găsiseră urmele paşilor din ajun.

V

Cu puţin înaintea Crăciunului, Mary plecă de la

Aldershaw la Londra, unde John se dusese mai înainte. În casa din Upper Brook Street Mary se simţi ceva mai fericită. Avea un cerc de prietene agreabile, care se adunau în salonul ei. Nu aveau poate inteligenţa şi fineţea atât de preţuite în cercurile înalte din Londra, nu-şi făceau buzele şi sprâncenele, dar aşa cum erau, îi plăceau lui Mary. Talentul ei de a se înconjura cu femei absolut neînsemnate îl indigna pe John. O vreme le suportă, apoi o rupse la fugă. Era sătul până peste cap de literatura zilei, de ştiinţa creştină, de ocrotirea animalelor, de teozofie şi puericultura.

Cu forţa năvalnică a temperamentului său, se ocupă de alegerile din districtul Hazelbury, fiind candidatul coaliţiei, Prietenii» îl sfătuiau să nu-şi piardă vremea făcând curte alegătorilor, dar John ştia din experienţă că un optimism exagerat putea ruina cele mai bune şanse. Căci putea ieşi candidatul liberal independent sau al partidului muncitoresc. „Cu mine însă vor avea de furcă – şi dacă voi câştiga, să recunoască înfrângerea pe faţă”. Nobilul Comandor John Grevil era puţin cunoscut în Hazellbury, dar găsi mijlocul să facă să se vorbească de el.

În oraşul foarte populat de la ţărmul mării se afla un spital de copii care din vremea Reginei Elizabeta servea celor mici şi sărmani. De multă vreme făcea spitalul cele mai mari sforţări ca să iasă din noianul de? datorii, care tot creşteau, îndată după război, situaţia financiară precară, devenise catastrofală. Apelurile rămaseră fără rezultat, căci oamenii erau sătui de astfel de apeluri.

Se întâmplă că Dicky Wilcox făcuse o investiţie în industria petroliferă pe seama lui John, şi din vânzarea imediată a acţiunilor rezultase un câştig de vreo cinci

mii de lire. Completă şi iscăli uncec de patru mii de lire pe care-l trimise cu o caldă scrisoare preşedintelui spitalului de copii sărmani, care era în acelaşi timp primarul oraşului Hazelbury. Propuse deschiderea unei liste de subscripţie şi o numi şi pe Mary secretara onorifică a noului fond. John primi numeroase scrisori de felicitare, iar ziarele locale vorbiră de fapta lui pe toate coloanele. Ba şi ziarele londoneze aminteau actul lui de generozitate. Se deschise lista de subscripţie, iar Mary deveni secretară onorifică.

În adâncul inimii ei, Mary se preocupa foarte puţin de străduinţele lui John pentru dobândirea unui loc în parlament. Politica n-o interesase niciodată şi numai pentru că-şi vedea soţul atât de neliniştit, dorea să câştige. Mary simţea că viaţa ei devenise un haos absurd. Avea un soţ în care nu mai credea, un frate care i se ascundea, şi toate aceste dezamăgiri o năpădiseră într-o vreme când inima ei dornică de iubire avea nevoie mai multă de pace şi linişte. Şi totuşi nu încetă o clipă de a-şi iubi soţul şi fratele, hotărâtă să suporte eroic, orice suferinţe i-ar pricinui. Se gândea mereu la copilul pe care-l va avea. Lui trebuia să-i dăruiască mama toată iubirea – o iubire care va fi împărtăşită, desigur, în întregime» de data aceasta.

La începutul anului veni o scrisoare din partea profesorului Ravelli. De câteva luni purta o corespondenţă regulată cu prietenul lui David. Scrisoarea cuprindea lucruri care o interesară foarte mult. Mary citi rândurile profesorului în budoar, de câteva ori, surâse pierdut, privi scrisoarea ca şi cum vedea în ţesătura ei desfăşurându-se viaţa fratelui ei. Apoi ascunse scrisoarea, chemă slujnica şi întrebă

dacă domnul căpitan mai era în camera lui. Fata răspunse că domnul lăsase vorbă unde se dusese: în Bond Street.

Mary ştia că aici John urma un curs de oratorie, şi rugă slujnica să-l cheme la telefon, căci dorea să fie soţul la ora ceaiului acasă. Ştia că el va găsi o scuză oarecare, dacă ea nu va cere cu energie să vină. Telefonul sună. Mary se lăsă pe o sofa, luă receptorul:

— John, iartă-mă că te deranjez. Ai mult de lucru azi după amiază?

Fireşte că e ocupat, foarte ocupat! fu răspunsul.

— Ştiu că diseară ai o întâlnire, urmă Mary… şi că mâine ai treabă în circumscripţia electorală… dar azi trebuie să te văd neapărat.

John răspunse că având o importantă afacere trebuie să ia dejunul în oraş.

— Mi-ar face plăcere să iei azi după amiază ceaiul la mine… E vorba de David.

— Da? Totuşi…

— *Trebuie* să te văd, stărui Mary cu glas aspru deodată. Te aştept la cinci!

Şi atârnă receptorul, dintr-o mişcare. Ştia că John numai atunci îi împlinea dorinţele, când simţea mânia ei gata să izbucnească.

La ora cinci precis, John era în Upper Brook Street. O sărută pe Mary, întrebând-o cum se simţea, şi ochii lui bahici, focoşi, o priviră aproape cu smerenie.

— Ia loc, John, zise Mary. Prea te agiţi.

O clipă se uită în focul din cămin, apoi sună după ceai. John scoase o ţigară şi se trânti într-un fotoliu adânc.

— Ce s-a mai întâmplat cu David? întrebă. Parcă

ne-am hotărât să-l lăsăm puţin în pace, până-i va mai veni mintea la cap.

Slujnica aduse ceaiul. Mary destăinui soţului corespondenţa pe care o dusese cu profesorul Ravelli. Johh admiră răbdarea soţiei şi cu oarecare nelinişte îşi zise că Mary avea mai multă minte decât îşi închipuise.

— Citeşte, te rog, scrisoarea asta, cât torn eu ceaiul, zise soţia.

Turnul din Romney

Iubită Doamnă Grevil!

Nu sunt, din nefericire, stăpân pe orele mele, altfel aş fi primit bucuros, prietenoasa dumitale invitaţie la Londra. Sunt un sclav, înlănţuit de masa mea de lucru. Numai câţiva ani mai am, ca să-mi duc opera la capăt, scumpă doamnă. Şi o voi duce la capăt? Fiecare zi îmi spune că mă apropii de poarta neagră prin care toţi oamenii trebuie să treacă.

M-am împrietenit şi mai mult cu fratele dumitale. Eu îi spun „strengarule” şi el îmi spune „Pere”. Ştiinţa lui creşte văzând cu ochii şi e un secretar cum nu se poate mai harnic.

Pricep, firește, îngrijorarea dumitale, scumpă doamnă. Dar patima tinerească prin care trece David, e un proces natural şi trebuie să vă amintesc că natura are întotdeauna nevoie de un anumit timp în desfăşurarea proceselor ei. (Vezi tratatul meu: „Progresul tehnic şi războiul”, care se află în volumul al doilea pe care vi l-am dăruit anul trecut). Dar o veste bună tot am: David stă cu mine în turn *toată săptămâna*. Pe prietena lui Karis, o vizitează numai sâmbăta şi duminica. Şi am obţinut acest lucru făcând apel la simţul datoriei, ceea ce e un semn bun pentru

viitor.

Profit de ocazie să adaug o mică donaţie din parte-mi pentru spitalul a cărei secretară onorifică sunteţi…»

John întrerupse citirea, şi întinse scrisoarea către Mary.

— A încăput pe mâini bune, David! zise. Ce-ţi mai faci griji?

— Nici n-ai citit bine scrisoare, răspunse ea.

— Ba da.

— Şi nu ţi se pare ciudat că David şi-a rărit drumurile la Rovedene?

— Faptul se datorează numai simţului datoriei faţă de acel bătrân, să nu uităm! zise John. Fac prinsoare că la sfârşitul săptămânii, e foarte fericit când ajunge la ea.

Mary îl privi (/e John cu revoltă.

— Aşa nu poate să mai meargă! exclamă ea cu glas ridicat, în vreme ce sângele îi năvălea în obrajii slăbiţi. Nici tata, nici tu nu vă mai ocupaţi. Dacă n-aş fi corespondat cu profesorul Ravelli, niciunul din voi n-aţi fi ştiut ceva despre David. După voi, putea fi mort, îngropat. Şi totuşi află John – în David se ascunde ceva care te va uimi odată. Nădăjduiesc numai să-ţi ierte cruzimea, indiferenţa îngrozitoare, egoismul… Atât!

John făcu un gest nerăbdător din mână, dând drumul fumului din plămâni…

— N-am nicio grijă, zise, David ar fi în stare să ierte şi pe leul care l-ar mânca. E un erou al inimilor femeieşti – m-au decât să se ocupe femeile de el. Ai început bine. Dă-i înainte. Acest profesor va face treabă.

— Atât a stat în puterea mea. Şi de rest aş dori să

te ocupi tu. Prea ar fi îngrozitor să mai găsim pe acea femeie în Rovedene, când ne vom întoarce la Aldershaw.

— Ce dracu' să-i fac? exclamă John enervat.

— S-o luăm cu binişorul, căci e vorba de David.

— Şi anume cum?

— S-o ajutăm să plece din Rovedene. Să se ducă cineva să-i spună că e de datoria ei să se despartă de David, nu numai în folosul lui, dar şi al ei.

— O, ştiu, ştiu! bombăni John. Femeile se jertfesc numaidecât, aşa e? (Surâse ironic). Şi cine crezi c-ar putea să se ducă să facă treaba asta?»

— Tu, John, zise Mary. Tu! Să-i oferi ceva bani.

— Oho! exclamă John. Pentru prostia lui David să mai dau şi bani.

— Dacă mă iubeşti, John, zise Mary, roşind la aceste cuvinte rugătoare. Pentru iubirea pe care ţi-o păstrez, pentru viitorul nostru, fă-mi acest lucru. Pentru spitalul copiilor sărmani ai cheltuit patru mii de lire. Aici e vorba numai de câteva sute. Şi voi şti eu să-i scot înapoi, economisind la cheltuielile casei, la toaletele mele. Dar te rog, repede. Cât mai e David la Rovedene. Îţi făgăduiesc să nu-ţi mai spun un cuvânt de viitorul lui David, numai să-l văd scăpat de acea femeie. Până la urmă are şi ea nevoie de rochii, de pălării chiar de-ar fi numai pe jumătate atât de frumoasă cât se spune.

John rămase. O vreme neclintit, privind pe Mary cu ochi cercetători. Sorbiră amândoi câte o gură de ceai. Apoi John zise cu glas încet:

— Aşa a fost făcut, tot eu să plătesc păcatele altora. Bine. Să mai încerc o dată. Mâine trebuie să plec la Hazelbury, dar poimâine mă duc să văd ce mai

e pe la Aldershaw. Vreau să vânez nişte fazani – cu MacNeill – i-am făgăduit mai demult. Şi pe seară am să trec pe la isteaţa pisicuţă a lui David. O să iau cu mine carnetul de cecuri, să vedem dacă ideea ta va prinde.

Mary îi aruncă o privire recunoscătoare.

VI

Se lasă un ger aspru. Cărarea din spatele satului Rovedene, odinioară umbrită de un frunziş bojgat, era acum acoperită de ramuri uscate şi de buruieni. Seara cădea repede. Abia câteva minute mai luciră dungile roşiatice ale apusului, în cerul aproape arctic. De pretutindeni începură să se ivească luminile caselor, învăluite ziua în ceaţă.

Înclopotniţa bisericii din Rovedene, care era de pe vremea Cuceritorului, bătu ora nouă. Un automobil, venea repede dinspre Whistic Bridge. La capătul uliţei îşi micşoră viteza, coti într-o ulicioară şi opri. John coborî din automobil, şi făcu vreo câţiva paşi pe jos. Păşea cu sprinteneala cuiva care urmărea o aventură – între dinţi cu o pipă scurtă, fredonând

Se iviră jaluzelele portocalii de la Island Cottage. Din coşul casei se înălţă un fuior subţire de fum. John străbătu grădiniţa, se opri o clipă în faţa casei tăcute şi bătu cu pipa în uşă ca să-şi scuture scrumul şi ca să se anunţe.

Karis deschise imediat. Îl privi pe John fix o clipă şi exclamă uimită.

— Helo! Tu eşti?

— Da, răspunse el liniştii. Vreau să-ţi vorbesc.

Karis îl duse în camera din mijloc şi îi oferi un scaun lângă foc.

— Aşteaptă puţin, zise. Mă duc până sus, să mă

aranjez.

John privi în jur, prin norii de fum ai pipei. Băgă de seamă că totul se schimbase. Reviste, ziare se vedeau pretutindeni, pe pian, pe divan, chiar şi jos, alături de cămin. Masa era acoperită de cărţi, unele deschise, alături de o tavă pe care se aflau un ceainic, o ceaşcă, două cochilii de ouă şi o felioară de pâine cu unt, în care rămăseseră urmele dinţilor ascuţiţi ai Karisei. Pe un scaun un pachet deschis, cu ţigări scumpe şi alături, pe podea, o sticlă de whiski şi un sifon. Un pahar umplut pe jumătate era pe marginea căminului de cărămidă – şi ochii lui John se fixară pe acest pahar. Avea e figură gânditoare. Băutura îi era cunoscută. Şi tocmai acele câteva picături de whiski cu sifon, păreau a-l irita – căci grăiau o limbă mută şi elocventă, îl umpleau cu o vagă nelinişte.

Karis se ivi îndată. Se pieptănase, se pudrase, şi îşi pusese pe umeri o eşarfă de mătase. Şchiopată până la un dulap.

scoase un pahar, îl umplu pe jumătate cu whiski şi-l oferi lui John. Luă sifonul în mână şi zise:

— Să-mi spui când să mă opresc!

— Nu mulţumesc, răspunse John, nu beau.

— Ai să bei, te cunosc.

Şi sifonul ţâşni de două ori. John privi mâinile-i albe, cu arătătorul îngălbenit de nicotină şi îi aruncă o privire ciudată, aproape părintească. Karis luă loc, puse pachetul de ţigări pe marginea căminului, ridică paharul şi zise:

— Noroc, John. De ce ai renunţat la barbă? Era frumoasă. Şi mie îmi plăcea atât de mult.

Bău. John sorbi şi el. Karis se rezemă de speteaza scaunului, întinse picioarele, încălţate în pantofi

obişnuiţi, purtaţi.

— La vie est dure et les femmes sont cheres, nu. John? Ce bine arăţi! Aş fi în stare să mă îndrăgostesc iar de tine dacă n-aş iubi pe altul.

Văzu pe John cercetând camera cu ochii; probabil se gândea ce să spună.

— Îmi pare bine, urmă Karis, că te văd în sfârşit liniştit şi cuminte, aşa ca să putem sta de vorbă. Căci suntem doar vechi prieteni, nu? O! Ce norocai lăsat din mână, John, că nu m-ai luat de soţie. Amândoi am fi scăpat de o mulţime de neplăceri, noi şi., alţii. Citesc cu groază în gazete că ţi-ai pus candidatura alături de guvernul de coaliţie nu cu partidul muncitoresc. Eu ţi-aş fi insuflat, mai mult curaj. Un erou ca tine ar fi trebuit să lupte numai pentru oropsiţi şi asupriţi. Oricum, a fost frumos din partea ta că ai dăruit acelui spital câteva mii de lire; mă bucur că vor profita nişte copii sărmani de pe urma banilor tăi. Îmi plac copiii. O, de-aş avea şi eu unul! Dar eu îl am numai pe Bibi – care e o pacoste. Adiuneauri a trebuit să-i dau o lingură de whisky şi să-l vâr în pat numaidecât – a răci t la piept.

Se uită ţintă în foc, apoi se uită spre John. Lumina din cămin juca pe bărbia, pe obrajii ei, dându-i o stranie înfăţişare. „Parcă a mai îmbătrânit”, gândi John.

— Şi acum, zise Karis, vrei să fii atât de bun să-mi spui ce te aduce astă seară la mine?

John trase scaunul mai aproape ca să-i apuce amândouă mâinile.

— Îmi pare bine câte găsesc veselă. Vreau să-ţi vorbesc deschis. Căci – nu-i aşa? de ce să nu privim lucrurile drept în faţă? Dacă ai fi sinceră, ar trebui să

recunoşti că idila asta a ta, aici la ţară, a dat faliment. Şi David a început s-o simtă. Oricum nu-i vine prea greu să-şi petreacă zilele aiurea.

Karis îşi desprinse binişor mâinile şi răspunse:

— E aici în fiecare sâmbătă.

— Se simte obligat. Dacă te-ar iubi încă, nu cred să poată rămâne atâta vreme departe de tine.

— Dar bine-l mai cunoşti! zise Karis cu dispreţ. Dacă v-aţi fi purtat cu el mai frumos şi nu l-aţi fi obligat să frigă de voi, n-ar fi fost silit azi să lucreze pe cinci lire pe săptămână. Fii sigur că dacă aş putea dansa iar şi afurisitul ăsta de picior s-ar însănătoşi – nicio secundă n-aş mai suferi umilirile pe care mi le pregăteşti. Ne-am elibera, eu şi David şi am începe o viaţă nouă. Nu o viaţă de ţară într-o casă aproape părăsită, departe de tot ce e interesant pe lume şi unde spiritul rugineşte, ci o viaţă în focul neastâmpărat al lumii!

După o scurtă pauză, John îi luă. iar mâinile.

— Foarte bine, zise el cu glas uşor înăbuşit. Şi acum dă-mi voie să-ţi vorbesc ca un vechi prieten. Să presupunem, că David te iubeşte încă nespus de mult. Ştie de legătura noastră de odinioară?

— Nu, şi nu trebuie să afle niciodată, zise Karis privindu-l aspru. Îmi făgăduieşti asta, nu, John?

— Aşa ceva nu făgăduiesc. Într-o zi *va trebui* să afle!

— I se va sfâşia inima de durere.

— Se înţelege, zise John cu voce ridicată. Dar să nu crezi că sunt un om crud. Vreau să te cruţ pe tine!. IMai bine o despărţire curată, limpede între voi – ca evenimentul să nu se întâmple. Cine ştie ce ar mai decurge de aici! Numai aşa poţi dovedi că-l iubeşti pe

David, părăsindu-l. Ascultă-mă bine. Îţi dau o mie de lire, să pleci în America.

— O mie! exclamă ea, sărind de pe scaun. Acum câteva luni erau două mii. Să mă fi uzat oare de atunci atât de mult?

Se uită în oglindă.

— Fie! Două mii, zise John. Dar vei semna un act la avocatul meu din Londra prin care te obligi să pleci în America şi să rămâi acolo. La semnarea contractului primeşti două sute de lire şi un bilet de clasa întâi. Opt sute de lire primeşti când te urci pe vapor şi restul îl vei găsi la o bancă din New York.

— Ce calcul precis! Hai, mai ia un whisky. Sau eşti grăbit? Cred că soţia nu te va întreba unde ai fost.

— Soţia mea e la Londra şi ştie că sunt aici. Ştie şi de ce sunt aici.

— O, sfintele astea! O virtuoasele! Dumnezeule! De mirare că nu cere să mă trimiţi în Siberia! (

— E vorba deci, urmă John cu glas potolit, rece, dacă vrei numai să răneşti sau să sfâşii de tot inima lui David. Fă cum crezi, după iubirea pe care o ai. Şi ca să fiu cinstit, îţi mărturisesc că mie personal mi-e perfect egal ce cale vei alege – căci nu mă tem de nimic.

— Ce nerozie! făcu ea violent. Te gândeşti în fond numai la tine. Dar îl voi ţine pe David lângă mine, cât timp mă va iubi. Fără el viaţa mea nu are niciun rost. Sunt roaba lui cu trup şi suflet – cât va voi. (Apoi după o secundă, urmă:) Vrei să mă trimiţi în ţara zgârie-norilor şi ai fi foarte fericit dacă aş cădea de la fereastra etajului şaizeci şi mi-aş frânge gâtul de caldarâm, nu-i aşa? Dar nici prin gând nu-mi trece! Aşa că să nu mai vorbim de asta.

— Mai e cazul când David ar înceta de a te mai

iubi… Şi atunci ce s-ar întâmpla?

Karis luă paharul gol de pe masă, îl răsuci de câteva ori între degetele nervoase şi îl aruncă de cărămizile căminului.

— Ăsta s-ar întâmpla! zise.

John se ridică şi-şi luă pălăria.

— Te rog să te gândeşti bine la propunerea mea, zise John, cântărindu-şi fiecare cuvânt. Îmi poţi scrie oricând.

Karis se întoarse încet, aproape ca o păpuşă, până ce spatele îi veni în bătaia focului din cămin.

— Ar trebui să te urăsc, zise ea cu mâhnire, palidă ca hârtia, cu lacrimi în glas. Dar nu pot. Mă voi gândi la propunerea ta. Am nevoie de tifnp, de timp mult însă, dragă John. E vorba de sângele cuiva, care trebuie jertfit.

— Noapte bună, zise John, şi plecă.

Mai târziu, după ce Karis încuie uşa şi se urcă în camera ei, îl găsi pe Bibi pe masa de toaletă, privindu-se în oglindă, îl dădu jos, şi-l bătu cu o perie.

— Nu ţi-am spus să nu te dai jos din pat? Nu ţi-am spus?

— O suferinţă, o nebunie viaţa asta! şopti Karis, în vreme ce-şi scotea pantofii şi-i arunca într-o parte cu ciudă.

Şi începu să se gândească la viitor. De câte ori luase hotărârea, în tăcere şi singurătatea acestei case, să se spovedească lui David? S-o facă acum, când va veni…?

— Poate acum… Poate acum… gândi ea.

Dar ştia că n-o va face.

VII

Vremea se schimbă. Deveni uscată. Cerul,

albastru ca ochii lui Karis., De pe Riviera, din Elveţia, din Italia, din Sicilia şi Africa, oamenii scriau familiilor din Anglia despre soarele minunat de acolo, spre a primi cu întoarcerea curierului răspunsul triumfător că în Anglia vremea e tot atât de frumoasă.

Într-una din aceste zile frumoase, profesorul Ravelli şi David mergeau încet de la Littlestoewe unde dejunaseră spre turnul lor, discutând tot felul de probleme.

Drumul trecea pe lângă o arenă, unde priviră o clipă un jocde golf.

David nu-şi dădea bine seama dacă era fericit. Profesorul avea o ciudată înrâurire asupra lui. Mereu se uita la acest om. tăcut care trăia departe de restul omenirii, îngropat între ziduri groase, înaintând pe strâmta cărare a ştiinţei, posedat aproape fanatic de această singură idee: să caute adevărul, să-l găsească. David nu era numai secretarul bătrânului său prieten; era aproape fără voia lui, discipol. Dacă ar fi fost pus sub un microscop al spiritului s-ar fi văzut poate semnele mentalităţii savantului, precum se recunoaşte cu ochiul liber urma degetelor sculptorului pe lutul modelat. David lucra sârguincios. şi încordat pentru Pere. Îşi câştiga într-adevăr cele cinci lire pe săptămână, căci după ce bătea ore întregi la maşină, urmau discuţii asupra temelor ştiinţifice, care se transformau uneori în adevărate prelegeri.

David intră cu tot sufletul în aceste studii noi. Se simţea foarte îndatorat bătrânului savant şi ca un semn de recunoştinţă, renunţase să se mai ducă miercuri la Rovedene. Sacrificiul era mare, mult mai mare decât îşi închipuia profesorul.

— Pere, zise David cu voce caldă, după ce

merseseră o vreme – în tăcere, mă întreb adesea dacă nu cumva voi vedea în curând pe sora mea şi pe tata. De mic am uneori astfel de presimţiri. Nu crezi că sunt destul de emancipat – vreau să spun că sunt destul de serios, ca să pot să apar înaintea lor? N-ai putea face ceva în acest sens, Pere?

— Ce anume? întrebă savantul.

— Să spunem… să scrii tatii ceva… şi să pomeneşti şi de mine. Asta ar face să…

Nu termină fraza, întoarse capul şi respiră adânc.

Pere mârâi ca de obicei.

— Nu cred că se cade să intru. mai adânc în afacerile dumneavoastră familiare. Când eram de vârstă dumitale, mă descurcam singur. Şi am să-ţi dau acest sfat: sau să renunţi la viaţa mediocră şi să te închini unui ţel înalt, ştiinţei bunăoară, marilor probleme ale lumii – sau să te întorci la nivelul oamenilor obişnuiţi, să iubeşti, să te căsătoreşti, să întemeiezi o familie „ăă joci golf, să lucrezi la nevoie, să cugeţi cu jumătate de minte, îngropând în fundul pământului marile aspiraţii. Nu există drum de mijloc. Ţi-am mai spus.

— Nu-i pot părăsi pe cei pe care-i iubesc, răspunse David.

Pere atinse cu mâna umărul discipolului.

— Nimeni nu-ţi cere asta, dragul meu.

Până la turn, rămase profesorul cu ochii în jos, spre iarba de la picioare. Propriile-i gânduri îl uimeau prin greaua, adânca. lor melancolie. Ce n-ar fi dat să fie iar tânăr? Mai avea câţiva ani. Pe când viaţa lui David abia începea. I se părea acum o foarte ingrată sarcină, să născocească idei creatoare pentru folosul

altora, să rezolve probleme, pentru alţii. Scrisese atâtea volume ştiinţifice, dar ce sens aveau toate acele mii de rânduri «crise cu înfrigurare, alături de cuvintele întipărite pe fruntea lui zbârcită: *Bătrân etc*, *Moarte*?

Da, să fii tânăr, tânăr ca David! De ce luase pe acest tânăr cu el în turn? Spre a-l feri. de furtunile năprasnice ale lumii, ca pe o plantă firavă? Ţinea la acest băiat cuminte şi fin, din ziua când îl scosese din nămolul lacului. Dar pentru cine-l scăpase de la moarte? Pentru familia lui, sau pentru acea rusoaică din Rovedene? Respiră adânc şi fără voie, iuţi paşii. Nu-şi dădea bine seama de ce-l privea atât de mult viaţa lui David; dar hotărî, cât mai era timp, să se ocupe de educaţia lui. David, să-l familiarizeze cu tehnica preocupărilor lui. Poate că discipolul de azi, va fi maestrul de mâine.

Sâmbătă, David fu cuprins de nelinişte. Gândurile îi zburau înainte, la Rovedene. Profesorul era dezamăgit. Iubirea asta, care-l molipsise pe David ca o boală, îl durea. Pentru el, David era menit unor ţeluri mai înalte, decât să umble după poalele unei femei. Aproape fără voia lui se simţi trecând de partea familiei lui David.

Şi cu toate stăruinţele savantului, în ajunul plecării discipolului, nu-l putu face să renunţe la Rovedene.

— Nici Pere nu mă înţelege, gândi David până la urmă, pregătindu-se de drum.

— Trebuie să pleci neapărat? îl mai întrebă Ravelli pe platforma de lemn din faţa uşii turnului, în timp ce-şi lua rămas bun de la David.

— Trebuie! răspunse David şi începu să coboare

treptele.

Apoi se depărtă, fără a întoarce capul măcar o dată.

Bătrânul îl privi pe David, apoi spre cer, ca şi cum aştepta de sus ajutorul unei mistice mâini, mai tari ca a sa, care să pună capăt poveştii de dragoste a tânărului său. elev.

VIII

Câteva ore mai târziu, cu inima care bătea puternic, David mergea pe ulicioara din Rovedene, atât de cunoscută. Karis îl aşteptă în pragul casei, îl trase în hol, puse capul pe pieptul lui şi zise tare:

— În sfârşit, ai venit!

David îi dezmierdă părul de aur şi degetele lui alunecară cu o plăcere vie peste cozile netede. Îşi scoase pălăria şi pardesiul, desfăcu în camera lui geamantanul mic «şi se spălă.

— Aici mă simt şi eu acasă, zise Karisei care era alături şi se uita. Slavă Domnului că sunt aici!

Karis nu răspunse.

— Ei, şi ce-ai făcut toată săptămâna asta? întrebă David punându-şi o haină mai veche.

Întrebarea părea convenţională şi Karis se simţi puţin jignită. Totuşi surâse.

— Am stat şi te-am aşteptat. Şi tu ce ai făcut?

— Am impresia că n-am făcut nimic. Timpul trece atât de repede în tumul ăla vechi. M-am obişnuit.

— Precum te-ai obişnuit probabil să vii la Rovedene.

— Se poate să spui una ca asta? exclamă David. Mulţumesc Domnului că timpul trece atât de repede. Cu fiecare zi ne apropiem de împlinirea dorinţelor

noastre.

— Eu gândesc altfel, zise Karis amar. Dacă aş fi în locul tău, aş trăi prezentul cât mai mult cu putinţă şi nu m-aş agăţa de absurde vise de viitor.

Accentul glasului, amărăciunea cuvintelor, scoaseră pe David din liniştea lui. I se păru deodată că prea o neglijase.

— Ştiu ce vrei să spui, zise. Dar aşteaptă numai încă puţină vreme, Karis… poate numai câteva săptămâni, şi totul se va schimba.

— Da, *dona nobis pacem*. Peste câteva săptămâni voi fi poate sub pământ. Aş vrea să fiu atât de optimistă ca tine.

Îl lăsă şi se duse în bucătărie să pregătească masa.

David se aşeză în camera de zi, care fusese aranjată înaintea sosirii lui. Vedea bine că fata suferea de o stare nervoasă, de o boală sufletească – cum nu se mai întâmplase. Cearcănele vinete din jurul ochilor îi spuneau că tânără nu se simţea bine şi în asemenea împrejurări cădea într-o stranie depresiune sau în accese de furie-împotriva ei înseşi.

Când Karis veni din bucătărie, David o văzu şchiopătând tare şi o întrebă cum îi merge piciorul.

— Vechea poveste! răspunse ea. Am făcut câţiva paşi de de dans, să mai exersez, şi iar mă doare încheietura. M-a cam plictisit toată chestia asta. Într-o bună zi am să pun să-mi taie pâciorul, am să-l ţin într-o sticlă cu spirt, ca să-l pot blestema în fiecare zi. Aş dori să am ceva, un obiect asupra căruia să-mi descarc furia, fără să-l doară. Pe tine mi-aş descărca necazul, David, dacă nu te-aş iubi atât de mult. Iar iubirea asta pentru tine mă va băga în mormânt. Noapte după

noapte stau şi mă gândesc la tine, mi-e dor de tine, în vreme ce tu căşti ochii la cine ştie ce carte sau asculţi cuvintele profesorului care-ţi picură în urechi ca un sirop în puding. Infernale seri! îmi venea uneori să dau fuga la tine în turn. Dar sunt o laşă. Mi-e o teamă groaznică de oamenii de ştiinţă f Toţi sunt bolnavi. Toţi sunt duşmani ai artei şi ai omenirii.

Dacă mai rămâi mult în acel turn blestemat, într-o bună zi ai să fii şi tu un savant. O! Dacă m-aş lua numai după mine, mi-aş face geamantanul, te-aş apuca de mână şi te-aş duce într-altă ţară, undeva, unde n-ai mai putea fugi de mine. Şi acolo ţi-aş preda şi puţină filosofie de-a mea. Şi ai auzi nişte lucruri…

Karis întinse braţele, într-un gest de pasăre care vrea să-şi ia zborul.

— Dar ce prostii îndrug eu aici! urmă ea. O! de mi-ar trage cineva o bătaie straşnică! Ştiu că pe urmă m-aş simţi mai bine.

David asculta uimit, uluit, descumpănit aproape. Un fior îl cutremură. Nu spuse – un cuvânt şi când fu poftit la masă, tăcut se duse la locul lui.

Duminică seară se plimbară prin lunca uscată, îngheţată, în vreme ce sunau muzical clopotele a doua biserici. Karis şchiopăta alături de David, rezemându-se într-un baston cu miner de fildeş. Haina ei roşie speria păsărelele şi de departe s-ar fi spus că trecea printre copaci o lumină de lanternă.

Deodată David se opri. Şi sub impulsul ţinui gând adânc, fără a rosti un cuvânt, trase trupul zvelt al Karisei – la sine şi o sărută pătimaş. Ea se lipi de el şi o clipă rămaseră strâns îmbrăţişaţi. Când se desprinseră să pornească mai departe, Karis plângea: scoase o batistă mică de mătase şi-şi şterse lacrimile.

David văzu cum se silea să-şi înăbuşe hohotele de plâns şi el întoarse capul, ca fata să-şi revină. O gheonoaie bătea sec într-un copac.

— Râde cineva de noi! zise Karis, surâzând fără voie.

Luă braţul lui David şi porniră mai departe.

— Te aştept şi luni întregi, David, nu numai câteva săptămâni, zise Karis mai târziu. Nu te îngriji de mine. Şi te rog să uiţi ce ţi-am spus ieri.

Seara, acasă, Karis spuse lui David că o vizitase John.

— Nu ştiu de ce-ţi spun asta, urmă ea cu indiferenţă, căci n-are nicio însemnătate.

— John? exclamă David, în vreme ce-l treceau fiori calzi şi apoi reci. A venit John în vizită la tine? Şi pentru ce? Ţi-a spus să nu-mi destăinuieşti mie nimic?

— O! Nu! Mi-a spus că-l trimisese sora ta.

— Dar pentru ce? exclamă David foarte mirat.

În acea clipă Karis şi-ar fi muşcat limba pentru neprevederea cu care destăinuise vizita lui John. Dar o furie se iscă deodată în ea. Simţea că se afla acum la o cotitură a destinului. Obrajii îi ardeau în bătaia lămpii, sprâncenele-i mătăsoase se încruntară, buzele i se încordară.

— Şi ce voia John?

— Nimic, răspunse Karis măsurându-şi cuvintele. Adică voia ceva. Spunea să mă gândesc serios la situaţia noastră, să înţeleg că-ţi stric viaţa – şi-mi propuse o afacere: să-mi dea două mii de lire, ca să te las şi să plec în America.

— Să mă laşi? repetă David.

— Da.

— Şi spunea că l-a trimis Mary?

— Da, David – dar ce e cu tine? zise Karis, apucându-i deodată braţul.

— Nimic, nimic, răspunse David, retrăgându-şi braţul. Şi ce i-ai răspuns?

— L-am lăsat să plece, spunându-i că voi vedea.

— De ce?

— Ca să discut cu tine.

— Ce să discuţi? Dar asta e o jignire pe care… Şi spunea că Mary l-a…

— M-a lăsat să înţeleg că ea îl rugase să… Pe urmă două mii de lire e o Sumă, nu? Aşa că voiam să te întreb, mai înainte de a pleca, de a te lăsa.

— Să mă laşi? întrebă David, ridicându-se.

— Da, răspunse Karis surâzând. Vrei să plec?

— Dacă doreşti, pleacă.

— Nu fi prost, exclamă ea. Cum aş putea să mă gândesc la aşa ceva?

— Foarte bine, zise David repede. Atunci să nu mai vorbim de asta. Dar ştii că-mi place? De necrezut! într-adevăr!

După câteva cuvinte, se sili să rămână liniştit. Karis încercă de câteva ori să reia discuţia dar el se feri şi ea ajunse la convingerea că David alungase totul din mintea lui.

IX

Când David se întoarse iar în turnul cel vechi, se aşternu numaidecât pe lucru. Propunerea lui John îi umpluse inima de amărăciune, dar nu putea crede că ideea de a o depărta pe Karis de el venea de la Mary. Dacă ar fi aşa, atunci nu mai avea niciun fel de legătură cu familia lui. Simţea că nu putea suferi această jignire, fără a-i spune lui John tot ce gândea despre el.

Pere urmărea pe „ştrengarul” lui cu priviri piezişe. Simţea bine că se petrecuse ceva neobişnuit.

— Ce e, ştrengarule? întrebă pe David. Ai o mutră atât de solemnă... Ce s-a întâmplat? Hai, vino, spovedeşte-te.

Dar David nu se spovedi, ci spuse deschis că nu putea destăinui nimănui ce se întâmplase, cerând să fie iertat.

Profesorul Ravelli se simţi adânc jignit de această lipsă de încredere. Era tot prietenos, cordial, dar în sine simţea o furie care creştea.

În acest timp David refuză orice hrană, ca o mică fiară bolnavă. Nopţile erau îngrozitoare. Se trase la faţă şi îngălbeni.

— David Bright, zise profesorul blând, nu-ţi pierde firea. Lasă-ţi de o parte egoismul, de-ar fi ca ceilalţi să-şi atingă ţinta. Fă marea jertfă, jertfeşte trupul şi va răsări pentru tine soarele unei alte vieţi.

Aceste cuvinte n-avură nicio înrâurire. Dacă Pere ar fi întrebat cu blândeţe şi luare-aminte de Karis, atunci ar fi fost altfel. Dar nu putea întreba, căci tocmai din pricina Karisei era atât de furios.

Într-o bună zi hotărî să pună capăt legăturii lui David cu rusoaica, într-un chip neaşteptat. Gândea să-i întindă tânărului o cursă. Să-i spună că va pleca pentru câteva zile la Londra, şi să plece într-adevăr. David – gândea savantul – va pleca şi el numaidecât la Rovedene. Ravelli s-ar întoarce de grabă în vechiul turn, ar descoperi lipsa lui David şi la înapoiere l-ar certa, şi i-ar cere ca cel puţin o lună să nu se mai ducă la Island Cottage.

Aşadar într-o miercuri, profesorul Ravelli îşi făcu geamantanul şi-i spuse lui David că se ducea la

Londra, de unde nu se va înapoia decât pe sâmbătă. Şi adăugă apoi că David lucrând, nu se va simţi prea singur.

Câteva ore mai târziu, David se urcă într-o maşină la Dymehurch, care-l duse la Folkestone; de aici luă acceleratul de seară pentru Londra. Trenul alerga în noapte cu viteză şi David privea nerăbdător pe fereastră la peisajul întunecat, la luminile care fugeau înapoi.

Ajungând la Londra, îşi încheie pardesiul până la gât şi se pierdu în mulţimea care părea ca un balaur prin ceaţa grea, uniformă, incoloră.

Cin zări luminile de la ferestrele din faţă ale locuinţei lui John, scoase o exclamaţie, fără voie. Gândul la înstrăinarea de Mary îi strânse inima cu durere. „De ce? De ce?” se întrebă. Şi totul i se păru o nebunie.

Sună. Ti deschise bătrâna Wiison, care abia îşi putu crede ochilor văzând figura lui David ivindu-se din ceaţă în lumina din casă. David întrebă dacă John era acasă şi află că domnul comandor se va înapoia foarte târziu. Întrebă unde l-ar putea găsi şi fu trimis la doamna, care ştia.

— Nu, te rog vezi dumneata, zise David şi în clipa următoare pieri iar.

Femeia se repezi pe scări, uluită, speriată, să vestească pe doamna de sosirea neaşteptată a lui David. Peste câteva clipe se ivi şi Mary, cu faţa mărită de emoţie. „David! David strigă ea în noapte.

David, de – cealaltă parte a străzii, era ascuns de o perdea de ceaţă deasă şi nu răspunse. Văzu statura înaltă a surorii, în lumina uşii deschise şi-i înţelese neliniştea, din accentul glasului cu care-l strigase. O

chinuia faptul că nu-l putea zări pe trotuarul celălalt. Şi-l strigă iar în noapte.

Ceea ce făcu o ciudată plăcere lui David care şi zise: „Poţi să strigi după mine cât pofteşti!”

Uşa se închise. În ceaţă, David aştepta.

Timpul trecea încet. David, plin de mâhni re, începu să fie chinuit de foame, de sete, de frig.

Trecuse de miezul nopţii, când David auzi pe celălalt trotuar paşi singuratici. Traversă strada, ca să vadă pe trecător. Era John. Venea pe marginea trotuarului în pardesiu negru şi pălărie, învârtind un baston în aer şi fredonând ca omul împărat cu sine.

Se îndreptă spre uşa locuinţei, dar când vârî cheia în broască, simţi o mână pe umăr, ca şi cum voia să-l aresteze.

Se întoarse repede, scoase un strigăt uşor şi recunoscu în ceaţă pe cumnatul său David.

— Tu? exclamă el. Tu…? Aici… atât de târziu. De ce ai venit?

— Vreau să-ţi vorbesc, răspunse David.

John descuie uşa şi îl privi în lumina antreului.

— De ce ai stat în faţa casei?

— N-am vrut să intru. Te rog să stai câteva clipe, aici, afară.

— Nici prin gând nu-mi trece! Hai înăuntru… lasă prostiile!

— Nu intru şi *aici vreau* să vorbim, zise David cu glas hotărât.

— Ce sunt misterele astea? Şi de cine te temi? zise John enervat.

— De mine, răspunse David foarte de aproape.

— Perfect. Să mergem la club.

— Nu. Te rog să te plimbi cu mine câteva minute

pe trotuar. Atât.

John închise uşa cu băgare de seamă şi porni alături de David.

— Am fost întotdeauna sincer cu tine, începu tânărul şi te rog acum să fii şi tu tot aşa.

— Despre ce e vorba? întrebă John tot mai iritat.

— Ai văzut-o pe Karis la Rovedene.

— A, asta e! Va să zică ţi-a spus tot.

— Da, zise David şi cei doi bărbaţi se opriră unul în faţa celuilalt.

— Mary te-a trimis la Rovedene? întrebă David de-a dreptul.

— Dragul meu, zise John, afacerile tale nu obişnuiesc să le discut cu Mary.

— Vreau să ştiu dacă Mary te-a trimis la Rovedene, sau nu.

— Atunci află că i-ai făcut până acum atâtea necazuri şi i-ai dat atâtea griji că nu m-aş mira dacă ar trimite odată şi pe arhiepiscopul de Canterbury. Ceea ce ţi-ar trebui însă e o bătaie bună – şi nu ştiu dacă episcopul e bun pentru aşa ceva.

Nu întreb ce crezi tu, zise David. Acum sunt sigur că Mary te-a trimis şi tu ai ascultat-o. Dar sunt încredinţat că n-are niciun amestec în propunerea pe care ai făcut-o Karisei de a mă părăsi în schimbul a două mii de lire.

— Recunosc că propunerea e a mea, ca să te scot din încurcătură, şi mă costă destul de scump, dragul meu, te rog să crezi. Marfa nu face preţul ăsta! Peste puţină vreme, vei recunoaşte că am avut dreptate.

— Foarte bine, răspunse David tremurând de mânie. Şi află din parte-mi că eşti cel mai dezgustător om din câţi au trăit vreodată într-o piele de

gentleman. Mintea ţi-e tot atât de depravată ca şi moralul, altfel n-ai fi avut brutalitatea să faci o propunere atât de înjositoare unei femei pe care a iubesc şi care mă iubeşte. Dacă vrei, poţi spune lui Mary că-mi pare rău că a fost complicea ta împotriva mea, că m-a jignit adânc şi că dragostea mea pentru ea suferă de moarte. În ce le priveşte pe tine – te rog să nu te mai apropii altă dată de Island Cottage. Am învăţat să umblu cu o secure, şi să ferească Dumnezeu să mă văd silit să ţi-o arunc în cap.

Ochii lui David scăpărau de mânie ameninţătoare şi se întoarse să plece. Dar John se luă după el şi-l opri.

— Prostule! stigă el furios, apucând braţul lui David. Acum nu te las eu să pleci, adăugă, strângând degetele. Şi am să-ţi dau o veste, care va sluji, sirrt sigur, planurilor tale ucigaşe!

— Păstrează-ţi noutăţile pentru discursurile din parlament. Ştiu tot ce doream să ştiu.

— Nu ştii nimic, dar vei afla, mă auzi? zise John printre – dinţi.

Şi trase pe David cu sine pe trotuar înainte.

— Să nu-mi vorbeşti aşa, pe stradă mie, urmă John. Vei intra în casă cu mine, de-ar fi să te lovesc, să te car sus în sânge. Mă auzi? Şi-ţi voi arăta eu cine e domnişoara pentru care ai făcut acest tărăboi? Mi-ajunge. Aşa… Acum, sus!

Împinse pe David pe treptele casei, ţinându-l cu o mână în vreme ce încuia uşa cu cealaltă. Şi cu glasul în şoaptă, zise:

— În camera asta… Ai să afli îndată tot! Te învăţ eu minte să mă mai insulţi pe stradă! N-ai nicio teamă… Mary doarme la etajul de sus.

Se aflau acum în biroul lui John, care se potoli ca prin minune şi părea a se simţi iar foarte bine. Îşi aprinse o ţigară, în vreme ce David sta neclintit, palid.

— Văd că noaptea asta, începu John, putem în sfârşit sta de vorbă deschis. Poate că ar fi trebuit să-ţi vorbesc mai de mult. Şi acum mărturiseşte: ţi-a povestit fata aceea ceva din viaţa ei?

— Tot, răspunse David, cu gest larg. Mi-a spus tot.

— Atunci de ce faci scandal? Ar trebui să-mi fii recunoscător că încerc să te scap de acea creatură.

— Ţi-am mai spus ce am de gând să fac, dacă te mai amesteci în treburile mele, repetă David.

— Ascultă dragă, unul din noi doi trebuie să fie nebun! Dădu din cap şi îşi întoarse încet ochii spre David, la fel ca două ţevi de tun care-şi caută ţinta. Nu cred să-ţi fi istorisit tot, zise el încet... Sau... şi în acest caz îmi scot pălăria dinaintea unei secături ca tine, care stă în faţa mea, insensibil ca o piatră.

— Poţi să-mi spui orice, nu mă tem!

— Văd! urmă John. Cu atât mai rău pentru tine. Şi văd de asemenea, c-ur fi mai bine să te las să pleci în paradisul tău, să te bălăceşti mai departe.

— Şi ce ştii despre trecutul ei? exclamă David iritat.

Ochii lui nevinovaţi îl speriară pe John, care şovăi o clipă.

— N-ar trebui să-ţi mai spun nimic, bombăni el.

— Doresc să aflu acum pe loc ce ai de spus împotriva Karisei! zise David, tremurând de mânie.

— Bine, zise John dând din umeri. Mă sileşti să-ţi spun adevărul. Sunt dator să mă supun.

— Vorbeşte odată.

— Eşti încă prea tânăr ca să afli astfel de lucruri, urmă John cu oarecare încetineală. Şi pe deasupra acum, când eşti atât de gău dispus.

— Vreau să ştiu adevărul exclamă David, lovindu-se în piept.

— Foarte bine, zise John cu glas plin de cruzime. Dacă aşa vrei… (Mai şovăi o clipă, chibzuind cum să vorbească). N-am spus niciodată că sunt un anahoret, un moralist. Am şi eu păcatele, imperfecţiunile mele, ca orice om şi am fost întotdeauna gata să le ispăşesc. Dacă vorbesc de păcate, mă refer la anumite fapte, care sunt destul de fireşti. Mă gândesc la raporturile dintre bărbat şi femeie şi spun că orice om, când este sănătos, îşi are păcatele lui, pe bună dreptate. Nu văd de ce ar fi cu tine altfel. Trebuie să ştii şi tu din proprie experienţă că fecioria e ceva foarte relativ. Înţelegi ce vreau să spun. Un bărbat întâlneşte o femeie, se îndrăgosteşte de ea… şi dintr-un motiv sau altul nu o poate lua în căsătorie. E ceva tot atât de firesc, ca foamea şi setea. Îşi potoleşte nevoia, şi dacă e un gentleman, plăteşte pentru această satisfacere îi nevoilor lui, după cum socoteşte de cuviinţă, odată mai mult, altă dată mai puţin. Nu trebuie să te uiţi atât de încruntat! Aşa e viaţa. Şi din câte coincidenţe pot interveni, întâlnirea ta cu Karis Lipinowa e cea mai rea, deoarece am cunoscut-o pe Karis cu mult înainte de a mă căsători. E şi ea înscrisă în carnetul păcatelor mele. N-am de ce să mă ruşinez, am făcut pentru ea tot ce mi-a stat în putinţă. După mine au venit alţii, aşa că-ţi poţi da seama ce fel de femeie e. Îţi înşală în orice caz buna credinţă, căci ştie cine eşti.

— Ticălosule! Minţi! strigă David, palid de mânie.

— Nu-ţi ieşi din fire, băiatule! bombăni John cu

glas liniştitor.

Dacă nu s-ar fi rezemat de speteaza unui scaun. David s-ar fi prăbuşit. John… odaia… luminile… fumul… totul se amestecă deodată într-un haos. Fu silit să se aşeze şi ca un nebun începu să-şi muşte degetul gros al mâinii.

— Nu se poate! E o minciună! Nu se poate… Nebunie! bâiguia el.

John se duse către un dulap, îl deschise, cotrobăi printre hârtii, până găsi o fotografie. Şi o aruncă în poala lui David.

— Iar tânărului îi surâse deodată Karis, cum îi surâsese de atâtea ori, când era cu el împreună la masă, în casa de la Rovedene. Pe acea fotografie scria: „Pentru John, cu dragoste, din partea Karisei lui”. David răsuci de câteva ori fotografia între degete, atât de distrus, că lui John i se făcu milă şi se aplecă asupra tânărului.

— Alte dovezi nu mai am. Şi acum ajunge, dragă David. Mi-am făcut o datorie penibilă, şi nu sunt un ticălos. Dă-mi mâna. Să fim prieteni. Pentru totdeauna.

O clipă tăcură amândoi. Încet, încet începu John să-şi dea seama de gravitatea faptei lui. Privirile lui treceau aproape dezmierdătoare asupra lui David.

— Şi acum, urmă el, lasă-mă pe mine să fac restul. Vreau să te scap de această aventuţă. Rămâi noaptea asta aici. Mary va fi foarte fericită când te va vedea mâine dimineaţă. Apoi voi scrie profesorului Ravelli, că nu mai e nevoie să se ocupe de tine. (Şi îl bătu pe David prieteneşte pe umăr). îi restitui eu profesorului toţi banii pe care i-a cheltuit cu tine… Hai, vino! Pe urmă vei face cu tata o călătorie în jurul

lumii. Şi o să fie iar bine!

David auzea glasul cumnatului său ca un sunet care venea de departe. Dar atingerea mâinii lui îl aduse la realitate. Sări în sus, aruncă o privire îngrozitoare spre John şi strigă: „Idiotule”, aruncându-i fotografia Karisei în obrazul ras. Dintr-o mişcare fu la uşă, smulgând-o – şi după câteva clipe ajunse în noaptea de pe stradă, unde pieri.»

John rămase locului ca trăsnit. Şovăi, se îndreptă spre uşă», coborî treptele şi privi în stradă. „Dobitocul!” bombăni.

Încuind uşa, se întoarse şi o văzu pe Mary, în halat alb» de noapte.

— L-ai lăsat să plece? întrebă ea cu faţa schimonosită» de furie.

— Dar cine l-a putut ţine? răspunse John cu glas aspru. Şi tu de ce ai coborât? în cămaşă de noapte, la ora asta, în starea în care te afli. Pentru numele lui Dumnezeu, Mary» numaidecât să te urci în pat. Vrei să răceşti?

— E îngrozitor din partea ta că l-ai lăsat să plece, exclamă ea cu amărăciune. Unde se va duce el acum? (Un fior o cutremură). Ai să mă omori! gemu ea. Eşti un monstru, John!

— Pentru că am făcut tot f ce omeneşte mi-a stat în putinţă, sunt un monstru! zise el cu obrajii încinşi. Te rog să te urci imediat în camera ta.

— Nu mai pot răbda! exclamă ea furioasă. Dacă nu îndepărtezi pe acea femeie de David, mă duc eu şi cu mâinile mele o arunc din casă… Nu mai pot!

— Şi ce rost avea să cobori acum? întrebă John cu glasul lui practic. Ar fi fost mai bine pentru tine să fi rămas –, liniştită în pat.

Se priviră în ochi, apoi John zise: „Am făgăduit acelei femei două mii de lire, să plece în America şi să-l lase pe David. Vei recunoaşte că e o sumă frumuşică, din buzunarul meu, pentru ca fratele tău să fie iar liber. În loc să primească propunerea, ea s-a apucat să-i spună lui David, care a venit la Londra să-mi demonstreze că sunt un ticălos.

Marrămase o clipă liniştită. Apoi se întoarse şi urcă treptele cu greutate, rezemându-se la fiecare pas, cu mâna de balustradă. John se uită ţintă la picioarele ei frumoase, în pantofii roşii, şi se uită după ele, până pieriră. Trase cu urechea şi auzi când se închise uşa camerei de dormit. Apoi intră în bibliotecă şi bău un păhărel.

Deodată îşi aminti de fotografia care rămase pe podeaua camerei de zi. Se repezi până acolo, o ridică şi o aruncă în foc. Nu cumva o fi tras Mary cu urechea la discuţia lui cu David? Atitudinea ei îl încurca. Şi în neliniştea care-i frământa acum toţi nervii începu să blesteme toate femeile pe care le iubise şi pe care, probabil, le va mai iubi.

X

Starea sufletească a lui David era asemenea cu a unui alcoolic. Mergea în zigzag pe străzile Londrei, fără să ştie încotro, abia înţelegând cele petrecute. Apoi se aşeză pe o bancă singuratică. Un fior îl cutremură, dar nu simţea cât era de frig. Noaptea părea fără sfârşit. Când şi când lucea câte o lumină încoace şi încolo pe dinaintea lui ca o stea miraculoasă, împrejmuită de ceva multicolor.

Încet, încet, pe nesimţite, începu să se ivească lumina ştearsă a zorilor de zi în ceaţă.

După ce toată ziua rătăci ca un bezmetic, seara

se pomeni pe uliţa ce. ducea spre Island Cottage. Cu cât se apropia de casă, paşii deveneau mai nesiguri. Inima începu să-i bată cu putere. Se opri sub stejarul de pe partea cealaltă a drumului. Zărea umbra Karisei profilată pe jaluzelele de la camera de jos. Deodată îşi dădu seama de toată nenorocirea. Inima îi fu cuprinsă de o durere nebună, furia îl măcina până în măduva oaselor.

— Nu cred, nu cred, şoptea el singur, nu cred. Nu pot crede nimic din ce mi-a spus John. Ar fi trebuit să-i sfărâm gura. Minciuni mi-a spus, minciuni!

Făcu o mişcare spre casă, apoi se opri din nou.

— Minciuni? Nu, nu cu neputinţă! Fotografia! Faţa lui John! John a spus adevărat. Mult prea adevărat. Mai mult decât pot suporta!

Se întoarse în acelaşi loc, asemenea unui om care primise o lovitură ameţitoare şi se rezemă de copac. Din întuneric se desprinse deodată înaintea lui imaginea Karisei – a acelei ciudate şi pătimaşe femei, care-l înlănţuise cu atâta putere. Era cu putinţă, se întrebă, ca acei ochi albaştri cu gene negre pe care i-a văzut când plini de lacrimi, când fericiţi, atunci când privea în adâncul lor, era cu putinţă să fie ai unei femei mincinoase? Acel păr de aur pe care de atâtea ori îl dezmierdase, era cu putinţă să încununeze fruntea unei femei necinstite?

În clipa aceea umbra Karisei trecu iar peste fereastră. Deodată se auzi dinspre casă o melodie: *Ave Maria*. Fiecare sunet străpunse inima lui David, ca o săgeată. O furie nebună îl cuprinse.

— Femeie laşă! Ce-mi pasă dacă eşti sau nu o târfă! M-ai târât cu tine în adâncurile cele mai profunde ale vieţii – şi cu mine împreună vei pieri!

Ca împins de o putere, de o poruncă, David trecu, ocolind casă, în grădină şi de aici în şopron. Mirosea a praf şi a cartofi putrezi. Văzu fosforescenţa luminoasă a lemnului umed, putred şi auzi mersul şobolanilor. Se aplecă într-un colţ şi apucă minerul unei securi.

Dar ridicând securea grea, îl trecu un fior – se opri – aruncă securea. Scoase un ţipăt, începu să alerge, sări peste gard şi fugi pe uliţă ca un iepure urmărit de câini…

Noaptea târziu, ajunse într-un sat învecinat. De aici cu o trăsură plecă la Romney. Când zări vechiul turn, i se păru că *turnul* se apropie de el, nu că *el* mergea spre turn. La picioarele zidirii întunecate, se opri, se uită în sus, la peretele gol. Urcă treptele repede şi descuie uşa cu cheia uriaşă care în cele două blestemate zile îi îngreuiase buzunarul. Cu o izbitură închise uşa. Aprinse o luminare. Umbra lui diformă se arăta încotro privea, înapoi, înainte, pe pereţi, pretutindeni.

Pe masă găsi cina rece şi un pahar cu lapte. Mâncă repede. Nici şunca pe care o simţi deodată în gură nu-l dezgustă.

Când dădu cu ochii de profesorul Ravelli, avu o criză de nervi, şi se prăbuşi pe podea.

XI

După trecerea crizei, David simţi că uşa evenimentelor din trecut era definitiv închisă. O întoarcere la Rovedene nu mai era cu putinţă.

Furia lui se preschimbă într-o înceată meditaţie, neîntreruptă, o calmă durere a sufletului. Lucra mereu, fără nicio pasiune pentru această muncă, el

însuşi o anexă mecanică a maşinii de scris. Restul timpului îl petrecea într-o tăcere crâncenă, gândindu-se ipereu la rolul ciudat pe care-l jucase el, pe care-l jucaseră ceilalţi. Multe lucruri începură să i se lămurească. Ştia acum de ce Pere se ferise a pomeni numele Karisei, de ce voise să-l despartă de ea, întocmai ca un copil care trebuia depărtat de văpaia focului.

Dar şi în profesorul Ravelli David nu mai avea încredere, căci nu-i putea ierta de a fi corespondat cu Mary peste capul lui. Plecarea la Londra a lui Pere, tot o viclenie fusese. Şi acum David se simţea stingher şi părăsit.

Pe de altă parte Ravelli era şi el neliniştit de schimbarea lui David, căutând să afle pricina acelui mutism. Dar şi David învăţase acum să se prefacă. O singură împrejurare arăta profesorului că se întâmplase ceva grav: David nu mai arăta dorinţa de a se duce la Rovedene, ba întrebă dacă putea locui în turn, ceea ce profesorului îi făcu o deosebită plăcere.

Într-o bună zi profesorul hotărî să provoace o schimbare hotărâtoare în această situaţie. Avea de gând să plece pentru câteva luni în străinătate şi să-l ia şi pe David. Dar îi trebuia şi încuviinţarea doctorului Bright.

Într-o dimineaţă plecă la Potman’s Heath, fără a spune un cuvânt lui David şi după o discuţie destul de agitată cu bătrânul doctor, Ravelli obţinu să facă „ce voia” cu David.

Mulţumit, profesorul se întoarse la Romny. Ziua creştea. Era pe la sfârşitul lui ianuarie. Se simţea apropierea primăverii – şi profesorul era înviorat, ca la începerea unei vieţi noi, alături de „ştrengarul” lui.

Săptămânile trecură una după alta, dar David la Rovedene nu se mai întoarse. În casa de acolo începu să domnească un adevărat haos. O parte din lucrurile Karisei se adunaseră pe pian. Cărţi şi reviste se adunaseră grămadă în camera ei de dormit. Vase şi tacâmuri se aflau pe căminul din camera de zi, unde-şi gătea de obicei şi zile de-a rândul stătu un vas cu lapte pe masa de toaletă. Resturile erau aruncate rar şi când ferestrele rămâneau deschise, vântul spulbera în aer bucăţele de hârtie, gheme subţiri de păr bălai şi mucuri strivite de ţigări. Pretutindeni, sticle goale de whisky – care încercaseră a întrema sufletul abătut al stăpânei.

Într-o clipă de furie, Karis alungase pe mica Helen, ceea ce îl bucurase mult pe domnul Martin, agricultorul, deoarece începuse a se vorbi în vecini cam mult despre cele ce se petreceau în Island Cottage.

Bibi rămase singurul tovarăş al Karisei şi ajuta pe cât putea la creşterea haosului, fiindcă era un duşman înnăscut al oricărei rânduieli şi a tuturor obiectelor necesare unei vieţi civilizate. Sfâşia ziarele, sonatele de Beethoven, cuvertura patului. Nu se mai temea de bătaia stăpânei, ba uneori o provoca.

David trimitea regulat în fiecare săptămână un mandat pe care Karis îl încasa la poştă. Deşi se simţea umilită şi-şi făcea mereu învinuiri că primea banii, totuşi îi cheltuia foarte uşor, fără a ţine seama de ei. Ba începu să se îndatoreze pe la negustorii din sat, şi chiar la un croitor din Soho, de pe Frithstreet pe care-l cunoştea mai demult, cumpărând câteva pijamale de mătase şi două toalete noi. Tutungiul din Londra, de la care primea ţigări fine, refuză să-i mai onoreze

comenzile, până la achitarea sumei de zece lire, datorate. Negustorul de mobile din Hazelbury începu să se neliniştească din pricina întârzierii ratelor, în vreme ce agentul mobiliar căuta să afle ce se petrecea la Island Cottage – căci nu mai primise chiria de câteva săptămâni.

Karis înţelesese numaidecât că David intenţionat se izola departe de ea, ghicind că pricina era viaţa ei din trecut, de care desigur aflase. Trei scrisori scurte primise de la el, din care nu reieşea nimic altceva, decât că fusese bolnav şi acum era pe cale de a se însănătoşi, că o ruga să nu vină la Romny şi că avea mult de lucru la un manuscris pe care profesorul dorea să-l publice în curând. Ea îi scrise de două ori, rugându-l să se întoarcă la Rovedene, dar la aceste scrisori nu primi niciun răspuns. Fructele uşurinţei ei începeau să se coacă. Un sentiment chinuitor de nelinişte puse stăpânire pe ea, întovărăşind-o ca umbră.

În sfârşit, într-o clipă de disperare îi scrise lui John, întrebându-l dacă îi spusese ceva lui David de trecutul ei. Pe când scria, un gând îi fulgeră prin minte. John îi făgăduise două mii de lire, dacă părăsea pe David. David o părăsise. Dacă nu izbuteau să-l recucerească, John va triumfa, spunând: mare, naivă a mai fost, dând cu piciorul unor bani pe care putea să-i aibă!” Şi nu putea suporta această biruinţă a lui John.

O viziune îngrozitoare i se înfăţişă: imaginea unei vieţi la periferia Metropolei, în colţurile cele mai vicioase, sub pătura societăţii omeneşti. Dacă David nu se întoarce, care va fi soarta ei?

Ochii i se umplură deodată de lacrimi mari. Dar îşi opri plânsul şi duse până la capăt scrisoarea către

John, rugându-l, la urmă, să… stăruie pe lângă David să se întoarcă la ea!

Primind scrisoarea, John surâse de atâta naivitate. Şi puse scrisoarea de-o parte, cu gândul de a-i răspunde poate, mai târziu.

XII

Când părăsi Island Cottage, Dora Norman se mută la unchiul ei din Seale cu gândul de a duce o viaţă mai uşoară, de a trăi din venitul casei şi de a deveni oarecum o cucoană Dar evenimentele ulterioare îi cam schimbară planul.

Într-o zi mătuşa Nancy era în grădină frământând brânză, şi când o văzu pe Dora la geam o strigă să vină şi s-o ajute: Dora care tocmai îşi lucra o rochie neagră de mătase, nici nu răspunse. Mătuşa se supărase îngrozitor, iar Dora îi răspunse la fel, primind în schimb alte blesteme. Numai unchiul izbuti să facă iar pace între cele două femei, şi nu fără oarecare greutate. Dar antipatia rămăsese şi luându-se odată iar la ceartă, mătuşa Nancy turnă în capul. Dorei o oală plină cu zer, din care pricină Dora hotărî să plece.

Se duse drept la Canterbury, sediul episcopiei. Aici, găsi un serviciu la un domn foarte pios, care mai avea o slujnică, astfel că de voie, de nevoie fu silită să ia parte la toate liturghiile vestitei catedrale. Încet, încet, se simţi şi ea mai pioasă, temătoare de Dumnezeu. Tot văzând oameni credincioşi venind şi plecând din casa stăpânului ei, Dora începu să creadă că va fi, şi ea, într-o bună zi, o sfântă.

Dar ca o umbră subţire, muşcătoare, David Bright nu înceta de a o urmări. Înrâurirea lui o simţea acum şi mai puternică, în acest mediu evlavios, deşi o

crezuse pierdută. Sufletul ei fu cuprins de un dor nestăpânit: să-l mai vadă pe David, până când, într-o duminică dimineaţă când, în urma unei predici fu atât de covârşită, încât hotărî, înfricoşată deodată, să alunge toate gândurile care o împingeau spre el. O zi reuşise să se domine. Dar în zilele următoare iar se gândi la David, spunându-şi mereu: „Nu trebuie să mă gândesc la el! Nu trebuie să mă gândesc la el!”

Dora primi o scrisoare de la agentul ei care-i spunea că nu mai încasa chiria şi de două ori intervenise la Island Cottage fără a primi vreun răspuns. Şi acum întreba, cum să procedeze. Dora ceru lămuriri şi i se răspunse să se adreseze judecătoriei.

Cuvântul judecătorie o sperie şi scrise agentului să mai aştepte. După ce chibzui îndelung ce trebuia să facă, Dora împotriva raţiunii, dusă de sentimente, îşi părăsi serviciul din Canterbury. Adunase o sumă frumuşică – mai mare decât avusese vreodată – Şi pe care o depusese la o casă de economii.

Simţind îmbierecaldă a libertăţii şi fără a da alte explicaţii, plecă drept la Island Cottage. Culese de pe la vecini tot ce se spunea despre chiariaşii ei, iar spre seară bătu la uşa propriei case.

Karis îi deschise şi întrebă cine era. Dora îşi spuse numele privind cu ochii ei mari, negri, pe mica şi frumoasa rivală. Întrebă dacă domnul Bright e acasă. Karis răspunse repede că nu, şi o măsură de sus până jos cu ochii ei albaştri pe tânăra brunetă, căutând parcă să-şi închipuie cum putea fi în cămaşă de noapte.

— Agentul meu din Hawkhurs, zise Dora, mi-a scris şi m-a sfătuit să mă adresez judecătoriei de pace

pentru chiria pe care n-am primit-o. N-am vrut. Ţineam să vorbesc întâi cu domnul Bright.

— Îmi pare foarte rău, zise Karis. Domnul Bright e plecat. Totuşi îmi pare bine că ai venit. Putem să ne înţelegem şi noi.

Karis vorbea cu acea bunăvoinţă obişnuită femeilor când se găsesc în faţa altei femei, inferioare din punct de vedere social, dar căreia îi sunt obligate.

Să vezi dumneata, răspunse Dora, ascunzându-şi gândurile sub o mină simplă, aproape nevinovată, am slujit multă vreme la familia Bright, i-am cunoscut bine pe toţi, aşa că nu puteam să-i, dau în judecată pe domnişorul, din pricina chiriei.

— N-ai nimic cu domnul Bright, zise Karis cu un gest nerăbdător. Aici eu răspund. Aşa că te poţi întoarce liniştită de unde ai venit, fără nicio grijă. Banii îi vei primi pe toţi, îndată ce-mi vor veni şi mie nişte mandate, pe care le aştept din America.

— De unde am venit? Nu mai am unde. Am părăsit serviciu] de la Canterbury.

Privi încurcată în jos, şi părea într-adevăr nefericită. Karis, care cam râdea de ea, simţi oarecare simpatie. Şi zise, după o pauză:

— Agentul dumitale trebuie să fie un mitocan. M-a ameninţat odată că mă dă afară.

— Am să-i spun să nu mai scrie aşa, răspunse Dora şi oftă adânc ca cineva care are o mare durere sufletească.

— Mulţumesc, zise Karis. Şi acum ce doreşti de la mine?

— Nu mare lucru, bombăni Dora, posacă. N-am niciun adăpost, n-am unde să dorm.

— Ar trebui să-ţi cauţi alt serviciu, o sfătui Karis.

— Nu e atât de uşor, domnişoară, răspunse Dora. Nu mai am aproape niciun ban şi sunt singură de tot.

Îşi puse coşuleţul jos şi cu dosul mâinilor roşii, îşi şterse lacrimile care i se iviră în ochi.

— Şi când voi primi chiria? întrebă ea cu jale.

— Ţi-am spus, îndată ce-mi vin banii din America.

— Şi dacă nu vin? S-ar putea să se piardă pe drum. Multe vapoare se îneacă, aşa e?

— Aşa e, dar nu toate.

Dora luă coşuleţul, făcu vreo doi paşi spre uşă, se opri, puse iar coşuleţul jos şi zise încurcată:

— Nici nu ştiu unde să mă duc. E frig şi întuneric, şi nu am aproape niciun ban.

Karis o privi cu ochi iscoditori:

— Ai putea să te adăposteşti undeva, prin vecini, zise cu un ton glacial.

— Ascultă, domnişoară! ridică Dora, vocea. Am fost foarte drăguţă cu dumneata, nu ţi-am cerut banii care mi se c'uvin. Dar nu pot îngădui să fiu dată afară. Nu vreau să te jignesc, domnişoară, dar nici dumneata nu ai dreptul să fii nepoliticoasă cu mine. Şi dacă nu-ţi schimbi felul de a vorbi, numaidecât mă duc la agentul meu, să te dea afară. Cu siguranţă că domnul Bright habar n-are de toate astea. Habar n-are!

Şi-şi mai şterse câteva lacrimi.

— Ce vrei? întrebă Karis cu acelaşi ton rece de adineauri. Să dormi la mine?

— Fireşte! Casa e doar a mea! N-am dreptate, domnişoară? Numai câteva zile să stau aici. Aş putea da şi eu o mână de ajutor… Şi de puţină curăţenie e nevoie. Se vede bine!

— Lasă-mă să mă gândesc, zise Karis. Aşteaptă câteva minute.

Se duse în camera de zi şi se plimbă sub grinzile groase ale tavanului. În vremea asta, Dora stătea uluită, uimită, în antreu. Era în ea o încăpăţânare care ar fi făcut-o în stare să suporte toate umilinţele şi dezamăgirile ca până la urmă – o simţea, biruinţa să fie a ei! Structura excentrică şi nehotărâtă a Karisei era slabă faţă de dârzenia Dorei. Orice ar hotărî acea femeiuşcă blondă, Dora avea de gând să nu mă plece din Island Cottage. Era stăpână, casa era a ei. Chiriaşă era cealaltă.

Între timp Karis se hotărî s-o primească. Într-un fel, era în mâinile Dorei şi trebuia să facă ceva, spre a-şi redobândi neatârnarea. Lipsa de bani, penibilă, o chinuia zi şi noapte. Deodată îi veni o idee. Deschise uşa. Câteva raze de lumină căzură asupra Dorei.

— Nu ştiu ce va spune domnul Bright, începu Karis, în vreme ce-şi aprindea o ţigară – dar sunt gata, dacă va încuviinţa şi el, să te iau în serviciul meu. Fata cealaltă am dat-o afară, pentru că era obraznică.

Dora, uluită, se înroşi puternic. Să facă pe slujnica în propria ei casă, i se păru la început foarte nepotrivit şi să servească unei persoane care îi datora bani, nedrept. Voia să-şi schimbe comportarea şi să-i spună deschis, acelei străine, ce credea despre ea. Dar îşi dădu seama că era mai bine să se prefacă, şi răspunse că nu credea ca domnul Bright să refuze a o lua iar în serviciu.

După ce se înţeleseră asupra condiţiilor, rămase că Dora, când îşi va primi chiria, va putea pleca. Apoi Dora se duse în cămăruţa ei, sus, care se afla neocupată în faţa camerei de dormit a stăpânei.

XIII

Pe la sfârşitul lui ianuarie, profesorul Ravelli îl luă pe David cu sine la Folkestone. Pe drum îi destăinui că vorbise cu tatăl său, ceea ce îl miră foarte mult pe David.

— Am întrebat pe tatăl tău dacă ar avea ceva de spus la intenţia mea de a te angaja ca secretar şi de a te lua cu mine în străinătate, zise. Pere. Şi mi-a declarat că n-are nimic împotrivă.

La Folkestone se afla un birou de voiaj „de unde profesorul Ravelli dorea să ia câteva informaţii. David aflând de acest lucru, schimbă vorba.

Într-o seară, pe când profesorul cerceta mulţimea stelelor cu o lunetă pe acoperişul turnului, David se rezemă de balustradă, şi privi în jos, spre pământ. Pământul îl fascina mai mult ca stelele. Ce-ar fi să se arunce de aici, îi trecu deodată prin minte? Ce minunat, să se stingă în bezna nopţii. Să nu mai fie, să nu mai respire! Dintr-odată, despovărat de tot! Să se arunce? Se va găsi cineva pe lumea asta, căruia să-i pară rău? Ce va face Pere, când se va pomeni deodată singur pe acoperişul turnului? Ce va spune Mary? Ce se va întâmpla cu Karis?

Lui David i se părea că o mână puternică al trăgea înapoi de la sinucidere. Şi avea sentimentul că o clipă fusese mort, că se trezea din nou la viaţă, la o viaţă mai bună, mai plină, cu altă înfăţişare.

În acea noapte, David scrise trei scrisori: tatălui, lui John şi lui Mary. Cu toată amărăciunea lor ascunsă, scrisorile cuprindeau, vestea – în cuvinte obişnuite – că avea de gând s-o ia pe Karis în căsătorie. Faţă de John se exprimă ceva mai limpede şi mai amănunţit:

„Îţi mulţumesc că mi-ai deschis ochii – îi scrise

lui John. Văd acum că tot ce s-a întâmplat, tot ce e Karis azi, ţi se datorează. Vreau să încerc să reclădesc ce ai distrus cu atâta cruzime. Tu nu mai poţi reveni asupra crimei, eu însă o pot anula şi e ceea ce doresc”.

David puse scrisorile de-o parte, se ridică şi ocolind stâlpul, se apropie de profesorul Ravelli, care lucra.

— Mai am de scris două capitole la volumul întâi, şi trimitem editorului manuscrisul, zise savantul punând condeiul jos.

— În curând vor fi gata şi cele două capitole, zise David şi adăugă după aceea cu glas schimbat: doresc să-ţi vorbesc, Pere.

Ravelli îi oferi un scaun, dar David rămase în picioare şi zise:

— Pere, de îndată ce voi termina de copiat cele două capitole, trebuie să te părăsesc.

Cutele adânci ale frunţii bătrânului se umflară. În sufletul lui se făcu un gol nesfârşit. Inima îi bătea cu putere. Apoi simţi că-şi pierduse „ştrengarul”, îl pierduse de tot. Pe nimeni nu iubise atât de mult, niciodată nu pierduse un prieten. Şaizeci şi şapte de ani trebuise să aştepte, ca soarta să-i dea o astfel de lovitură; dar asemenea turnului în vijelia nopţii, rămase neclintit. Cu ochii mari privea ţintă la tânărul din faţa lui.

— Să mă părăseşti? De ce? întrebă el după o scurtă pauză.

— O iau pe Karis în căsătorie, răspunse David.

Profesorul se uită în jur, şi se lăsă o tăcere nouă, o tăcere pe care turnul nu o mai cunoscuse.

— Şi când ai de gând să pleci? întrebă savantul.

— Cât mai curând.

— Dar asta nu se poate! Plecăm în străinătate!

— Nu pot altfel, răspunse David, şi ochii i se umplură de lacrimi.

Apoi trecu în încăperea lui şi se întinse în pat. Târziu în noapte îl auzi pe Ravelli murmurând lozinca lui: „Am justum sit homini… Gloria im excelsis De-o…”

A doua zi David aruncă scrisorile în cutia poştei.

— Ştrengarule, zise în aceeaşi seară Pere, ia vino şi şezi lângă mine, să stăm de vorbă.

David se supuse.

— Aşa… Să vorbim deschis. Te rog să nu-mi ascunzi nimic, căci dacă cerul vrea să ne despărţim, s-o facem cel puţin fără învinuiri. Aşa că spune-mi te rog – de ce vrei să te căsătoreşti aşa deodată?

— Pentru că e din partea mea o sfântă datorie.

— În locul tău, aş renunţa la această datorie.

— Eu nu pot.

— De ce?

— Aş fi un ticălos.

Pere tăcu o clipă, apoi întrebă:

— În legătura ta cu acea fată ai fost îndemnat să-i făgăduieşti că te vei căsători cu ea?

— N-am avut astfel de legături, răspunse David.

— Mi-e teamă totuşi că te înşeli cu privire la caracterul domnişoarei Lopinowa. Nu cred să fie o fiinţă bună.

— Se poate, răspunse David, dar acest lucru nu schimbă nimic din hotărârea mea.

— De ce nu-mi spui adevărul? întrebă Pere cu voce caldă. Nu crezi că merit acest lucru?

— Cum să-ţi istorisesc tot? şopti David. Mi se rupe inima… Am fost un ticălos, demult ar fi trebuit

să-ţi destăinuiesc tot. Mă vei ierta vreodată?

Îşi acoperi faţa cu amândouă mâinile, se aplecă şi-şi rezemă coatele pe genunchi. Apoi, cu toată durerea se spovedi, spunând tot – călătoria la Londra, discuţia cu John.

— Şi eu sunt vinovat, zise Pere după ce David îşi încheie destăinuirea. Şi eu te-am minţit. Am plecat de aici, numai ca să te atrag într-o cursă, deşi speram mereu ca pianul meu să nu se realizeze. Şi vrei s-o iei pe Karis în căsătorie! De necrezut

— Eşti şi dumneata ca ceilalţi, Pere? Şi dumneata calci în picioare pe cei nefericiţi?

Şi un hohot de plâns îi zgudui pieptul.

— Nu, nu aşa! zise Ravelli şi trăgându-şi scaunul mai – aproape, bătu pe David pe umăr.

— Mă dispreţuieşti ştiu… dar nu-mi pasă!

— Vino-ţi în fire, capul sus, vorbeşte liniştit, vreau să te ajut.

— Nimeni nu mă poate ajuta, nimeni, niciodată. O iubesc. Tot o mai iubesc. Nu mai pot trăi fără ea.

— În inima ta stăpâneşte haosul, dragul meu, zise Pere. Cercetează bine şi vezi că ea n-are nevoie de iubirea ta. E nedemnă de ea.

— Acum t vorbeşti întocmai ca John, răspunse David cu mâhnire. Aceasta să fie oare marea iubire a Spiritului care se abate asupra unei femei şi o pedepseşte pentru nedreptatea pe care i-au făcut-o alţii? Jur că de când o cunosc pe Karis, mi-a fost credincioasă, şi de aceea trebuie să ţin cu ea.

— Ce copilărie! răspunse Pere. Karis ştia bine cine şi ce e şi era de datoria ei să-ţi spună tot. Şi ce face în schimb? Te (învăluie în farmecele ei, te foloseşte ca pe o unealtă, ca să aibă un mijloc de trai –

poate ca să se răzbune pe cumnatul tău. Şi numeşti tu asta, credinţă?

— Eşti nedrept cu că! exclamă David, sărind de pe scaun. Şi apoi, o iubesc! Nu-mi pasă ce spun ceilalţi. Nici eu nu sunt mai bun ca ea – nu sunt mai bun decât ceilalţi oameni şi nu vreau să fac pe judecătorul nimănui!

— Idealistule! Mântuitor al omenirii – pentru Dumnezeu, îţi pui o piatră de moară de gât, nu un colac de salvare. Ai să te îneci ca un naiv şi ai să-i implici şi pe alţii după tine!

— O! De ce nu m-ai lăsat să-mă înec în acel iaz! strigă David. Îţi jur, că nu m-aş mai fi ţinut de stâlp, m-aş fi scufundat pentru totdeauna în acel noroi „dacă aş fi putut prevedea aceste îngrozitoare zile.

— Destinul stă în mâna ta, dragul meu. Vino cu mine, am terminat de lucru… Plecăm mâine. Drept la Milano. Şi când te vei afla pe acoperişul Domului, când vei privi de pe colinele Cartaginei golful albastru al Tunisului sau vei petrece câteva săptămâni în livezile de măslini ale Greciei, vei înţelege că o viaţă nouă răsare ochilor tăi, vei uita tot ce a fost în trecut şi te vei gândi numai la viitor. Fata aceea se va descurca ea singură, e în stare şi pe urmă cumnatul tău îi va veni desigur în ajutor. Mai gândeşte-te o dată.

Profesorul se ridică, îşi puse pălăria şi plecă singur la plimbare.

În acest timp David îşi adună lucrurile. Plin de durere, de mânie şi de dezgust, îşi spunea mereu:

— Mi-ajunge, mi-ajunge cu această viaţă!

A doua zi, în vreme ce Pere era la masa de scris, David se apropie de el.

— Pere, trebuie să plec. Mă vei ierta?

Profesorul se rezemă de speteaza scaunului şi îl privi lung:

— Poate că într-o zi, urmă, David, îţi voi putea arăta iubirea şi recunoştinţa ce ţi-o port. Dar azi mi-e cu neputinţă. Mă socoteşti un ticălos, poate, că te părăsesc, Pere. Nu putem merge pe aceeaşi cale…

— Văd… văd… zise Ravelli încet, cu fruntea încruntată.

Puse condeiul din dreapta în stânga şi întinse mâna.

David i-o strânse cu putere. Profesorul ridică ochii lui puternici asupra tânărului. Zări un surâs palid pe trăsăturile feţei lui, dar în ochii copilăreşti, sticleau lacrimi.

— Drum bun, ştrengarule!

David era prea tulburat ca să mai scoată un cuvânt. Se întoarse repede şi plecă.

Când auzi cunoscutul pocnet al uşii de jos, care se închidea, profesorul ridică ochii în tavanul boltit. Şi îşi dădu seama deodată că rămăsese iar singur, un om stingher. Puse mâna pe condei, muşchii feţei ii-zvâcneau iar gândurile i se întoarseră la „Noua teorie termodinamică”.

CARTEA A CINCEA

ZI ŞI NOAPTE

1

Gerul se lăsa peste Isle Of Oxney, peste locuitori, peste întregul ţinut. Când soarele se ridica din mare, dimineaţa, tot peisajul părea, acoperit de un văl cu miliarde de nestemate scăpărătoare.

La Island Cottage spectacolul era aproape feeric. Karis ar fi putut istorisi copiilor lesne încrezători – dacă ar fi fost de faţă – că cineva pudrase cu alb

ulicioarele, acoperise câmpiile cu făină şi turnase zahăr peste copaci. Băltoacele se preschimbaseră în oglinzi lucitoare şi razele soarelui ţâşneau puternic.

Karis dormea încă adânc. Spiritul dezordinii o urmase până în pat, căci ar fi fost greu s-o descopere cineva între pernele albastre, păturile aurii şi pânzele albe. Unde ar fi trebuit să-i fie capul, se vedea un picior slab cu călcâiul roz, şi unde stau de obicei picioarele, se ivea capul ei blond. Uneori bâiguia, şoptea cuvinte neînţelese în acoperământul tras până la urechi.

Dora Norman, dimpotrivă, se sculase demult şi-şi frecă mâinile reci până le înroşi. Apoi făcu focul în bucătărie şi în camera de zi, apoi deretică puţin.

Mica Helen se ivi în uşă, aducând de acasă ouă, unt şi lapte.

— Tata spune că nu ştie ce să mai facă. Are de primit opt lire de la domnişoara. Mai mult de opt lire. Dumneata ce spui, domnişoară Norman?

— Spune-i să nu-şi mai bată capul, răspunse Dora micuţei Helen, doldora de tinereţe şi sănătate. Degeaba îşi bate capul, aşa să-i spui. C-o vedea banii sau nu, n-are de ce să-şi bată, capul.

— Ce mai face domnişoara? întrebă Helen, care nu se putea opri de a nu o iubi în taină pe Karis.

— Nu mai întreba! făcu ea mofluză. Spune tatălui tău că va primi banii… garantez eu.

Helen plecă. Ce mult ar fi dorit să fie iar cu Karis! Dar cum ar fi fost cu putinţă, mai cu seamă acum, când tatăl ei bombănea toată ziua din pricina datoriilor domnişoarei, ameninţând să nu-i mai trimită niciun aliment? în faţa uşii din dos zăcea Bibi, cu capul pe prag. Razele soarelui de dimineaţă îl luminau

cu o lucire rece. Picioarele ţepene întinse, ochii rotunzi aproape închişi, gura mică înţepenită într-un surâs. Ceea ce nu izbutiseră toate periile şi beţele, făcu o singură noapte rece. Bibi era mort.

Când Dora deschise uşa să ia câteva lemne din grădină, găsi leşul animalului. Scoase un ţipăt, îl ridică şi simţind trupul rece, îl lăsă iar să cadă. Ţipătul Dorei trezi pe Karis, care strigă din pat:

— Ce s-a întâmplat?

— Domnişoară, maimuţa e moartă! răspunse Dora eu glas tare. A îngheţat peste noapte.

Cu iuţeala fulgerului coborî Karis treptele, văzu animalul mort, izbucni în plânsete de jale, aruncându-se ca o tigroaică asupra Dorei.

— Fiară! Fiară! Tu i-ai dat drumul afară! Ştiai că umblă după iepurii de casă! Tu l-ai omorât! Ucigaşo!

— Ştii că asta e bună! făcu Dora.

— Din vina ta! strigă tare Karis, ieşindu-şi din fire.

Dora se împotrivi şi jură că nu lăsase maimuţa afară, că vinovat era numai Bibi. Dar toate jurămintele ei încetară deodată, căci se pomeni cu o grindină de pumni peste ea şi mai înainte de a se putea apăra, se văzu târâtă de păru-i negru. Ţipete lungi răsunară, şi se auziră până departe. Apoi Karis căzu în genunchi lângă Bibi. Dora strigă:

— Mizerabilo! strigă Dora, Leneşo! Da, eşti o alcoolică!

Şi urmă o mulţime de alte ocări, cu aluzii la legătura ei cu David.

Dora bătu pământul cu piciorul, strigând:

— Afară te dau, mă auzi? Te arunc în închisoare! N-ai niciun drept în casa mea! Dacă nu-mi plăteşti

chiria numaidecât, chem poliţia!

Dar Karis nu vedea, nu simţea atunci decât moartea odorului ei.

Dora se trase în bucătărie, schimonosită de furie dezlănţuită. De câteva ori se hotărî să-şi pună pălăria şi să plece, dar renunţă. La urmă izbucni în plâns zgomotos, îşi potrivi părul, se aşeză pe un scaun şi multă vreme rămase liniştită.

Între timp Karis îşi duse odorul în camera ei şi îl întinse pe o pătură. Mai târziu o căută pe Dora şi 6 rugă, abătută, cu glasul ei cel mai dulce să se ducă până la tâmplar şi să comande un coşciug mic. Dora aminti Karisei de scena de adineauri, îi spuse că va pleca chiar azi, şi îşi va lua un avocat şi… în lacrimi, Karis o imploră să nu facă aşa ceva, ci să ierte şi să uite. îi spuse că-i părea său de ce se întâmplase între ele. „Tu ce-ai spune, dacă ţi-ar muri copilul îngheţat?” Şi izbucni iar într-un hohot de plâns. Apoi o sărută pe Dora pe amândoi obrajii fierbinţi.

— N-am nicio vină, bombăni Dora. Pe urmă copilul e copil, maimuţa maimuţă – un animal, nu altceva.

— Cum, nu crezi că animalele au un suflet?

— Fireşte că nu.

— Ce fel de făptură a lui Dumnezeu eşti tu, Dora? Bibi avea un suflet, ca mine şi ca tine.

Dora ieşi din cameră şi se duse în grădină. Acum îi părea rău că o făcuse pe Karis alcoolică. Crezuse că cearta va urma, şi când colo rusoaica îşi cerea iertare… Se duse în sat, la tâmplar şi-i spuse de ce fel de sâferiaş ar avea nevoie. Omul căută o lădiţă frumoasă şi puse în interior puţin talaş. Tocmai când Karis începu a se teme că Dora tot o va lăsa spre a-şi

împlini ameninţările, fata intră pe uşă cu sicriul. Urcară împreună treptele şi puseră pe Bibi în ultimul lui adăpost. Pe la amiază săpară o groapă în grădină şi înmormântară cu grijă sicriaşul. Ceea ce aduse o oarecare împăcare în sufletul celor două femei.

După amiază Dora făcu din două stinghii o cruce pe care Dora şi Karis o înfipseră pe mormântul maimuţei. Seara o petrecură împreună la focul din bucătărie, Karis vorbind de viaţa şi suferinţele lui Bibi şi întrucâtva de viaţa ei. Pomeni de călătoria sufletelor în care credea şi la urmă făgădui Dorei să-i dea gratis lecţii de pian. Şi înainte de a intra în pat, Karis cântă la pian marşul funebru de Chopin.

Cu toate acestea Dora nu-şi schimbă părerea despre Karis cu nimic. Dimpotrivă, acum vredea că străina aceasta era mult mai periculoasă decât gândise la început. Faptul că o asemenea fiinţă trecea în ochii lumii ca iubita domnului Bright, o făcea nebună de gelozie. Intră în pat, dorind din toată inima să mai audă o dată marşul funebru, dar la înmormântarea Karisei.

II

Câteva zile după moartea lui Bibi se ivi şi David în Island Cottage. Se duse drept în camera lui şi începu să-şi desfacă geamantanul. Karis se năpusti după el.

— O, David! exclamă ea, respirând repede, adânc, ca o pasăre prinsă, şi îi cuprinse gâtul cu braţele, plângând cu capul pe pieptul lui. „O, David, ai venit înapoi”.

El îi dezmierdă părul, ca de atâtea ori înainte. Karis se uită în sus şi văzu un surâs fericit pe faţa lui.

— Pari foarte surprinsă de întoarcerea mea! zise

David. Nu e vina mea că a trebuit să lipsesc atât. Am fost poate un ticălos, dar nu s-a putut altfel. Şi acum – adaugă David respirând o lată adânc – acum că m-am întors, să nu ne mai gândim că am lipsit atâta vreme.

Karis se retrase, şi ghicind privirile lui asupra ei, se simţi foarte încurcată.

— Nu te uita la mine… te rog, nu! Sunt atât de neîngrijită. Nu te aşteptam. Nu mi-ai scris că vei veni. Multe nopţi n-am putut închide ochii niciun ceas. Arăt rău, ştiu.

Se apropie de masa lui de toaletă şi se uită în oglindă.

— Ce ochi obosiţi, adormiţi! Te rog să nu te mai uiţi la nasul meu! Săptămâna trecută am răcit îngrozitor şi – închipuieşte-ţi – Bibi a murit! L-a găsit Dora mort în prag! îngheţat! Ce am mai suferit! Se întoarse de la oglindă şi-şi şterse ochii cu o batistă.

— A murit Bibi? Păcat! făcu David şi adăugă după o scurtă pauză: Dora are de gând să rămână aici! N-am înţeles bine ce mi-ai scris…

— Nu ţi-am povestit în amănunţime, răspunse Karis. E o întreagă încurcătură. Am încercat să mă descurc eu, dar mi se pare că n-am izbutit! (îl îmbrăţişă iar pe David). Dar acum nu vreau să vorbim de Dora. Am o veste bună pentru tine, măcar asta. Cred că voi primi în curând din America, drepturile mele de autoare, o sumă frumuşică. Făgăduieşte-mi, David, că după aceea ne mutăm de aici, ieşim din casa asta! Făgăduieşte-mi!

— Vom vedea! răspunse David. În orice caz mă bucură că vei primi ceva bani pentru baletul tău.

— Şi plecăm imediat de aici! Nu-i aşa? mai întrebă ca o dată.

— Probabil, zise David întorcându-se iar spre geamantanul deschis.

Karis se duse în camera ei şi începu să se îmbrace cu deosebită grijă. Căută o rochie uşoară de mătase verde, din care pielea ei dobândea o nuanţă de perlă. Se încinse cu o cingătoare de argint. Apoi îşi cercetă în oglindă linia trupului, îşi potrivi rochia, tivind-o, strângând-o niţel în jurul coapselor şi îşi stropi părul bălai cu parfum. Apoi se aşează şi scrise un bileţel lui John.

Dragă John!

Ţi-am scris nu de mult şi văd că David s-a întors iar la mine. Sunt gata să ne întâlnim unde crezi de cuviinţă, ca să discutăm această chestiune.

În vremea aceasta Dora bătu la uşa lui David şi pieptul i se mişca de emoţie. David deschise şi îi surâse. Ea îi luă mâna cu sfială şi întrebă dacă dorea o ceaşcă de lapte şi puţină pâine cu unt.

David refuza şi mulţumi.

— Am fost foarte surprins, zise, când am aflat de la domnişoara Lopinowa, că te-a luat în serviciu în locul Hellenei.

— Nu tocmai… făcu Dora cu surâs drăcesc. M-am angajat singură.

— Cum asta?

— Din pricina chiriei;

— Nu înţeleg.

— Am de primit până acum peste şaisprezece lire.

— Şaisprezece lire? bâigui David. N-ai primit nimic?

— Nu, Sir.

David se stăpâni.

— Ai să-ţi primeşti banii, fireşte, zise. Apoi, cu oarecare efort, urmă: „Aşteptam nişte bani din America”.

— O, nu mi-e frică de chirie, răspunse Dora. *Dumneata* n-ai să mă laşi niciodată în pagubă.

— Îţi mulţumesc, Dora.

Dora se duse în bucătărie. tulburată de toate emoţiile pe care i le trezise revederea lui David.

David îşi puse pălăria şi se duse să se plimbe. Plecă spre gara Wittersham Road, apoi coti şi întâlni un car încărcat cu buşteni grei, la care erau înhămaţi patru cai voinici. Un om lat în spate, îşi aprindea luleaua. Auzind paşii lui David se întoarse.

— Bună dimineaţa, domnule Bull, zise David. Cultivatorul Bull nu răspunse îndată, ci măsură statura înaltă a tânărului, de sus până jos, a cărui îmbrăcăminte era destul de uzată.

— Dacă e adevărat ce se spune despre dumneata, apoi ştiu că ai merita o bună bătaie. Întoarce capul şi vezi acolo, lângă ogorul lui Vanghans pe tatăl dumitale care se plimbă cu capul în pământ. Am vorbit adineaori cu el. Hii!… strigă omul la cei patru cai. Hii! …

Scrâşnind din potcoave, caii se opintiră şi carul se clinti, într-un scârţâit prelung.

David se uită peste gard şi. îl zări pe tatăl lui cu mâinile împreunate la spate îndreptându-se către Potmanjs Heath, care se află pe colina cea mică, la câţiva kilometri.

David se întrebă dacă tatăl său va răspunde la scrisoarea pe care i-o scrisese cu câteva zile mai înainte. Ştia şi tatăl lui povestea Karisei? Ştia şi Mary: atunci nu era de mirare atitudinea lor. David se mai

uită după tatăl lui până ce-l pierdu din vedere, apoi se întoarse şi se îndreptă spre Rovedene.

— Ce-mi pasă? Toată lumea poate cunoaşte păcatele Karisei. O voi purifica prin iubirea mea.

Eră ostenit şi se gândi la seara pe care o va petrece cu Karis, silindu-se să se arate fericit. Ea nu trebuia să-i cunoască adânca durere, David nu trebuia să se trădeze nici. chiar printr-un singur cuvânt, nici măcar printr-o privire. O va iubi cum o iubise întotdeauna.

Când ajunse acasă se aşeză la masă cu Karis şi Dora servi. cina.cu o grijă deosebită, având ochii mai mult asupra lui David. Mai târziu intră iar, de câteva ori, să vadă ce fac chiriaşii. îi găsi aplecaţi asupra unei cărţi.

În sfârşit Dora se mai arătă o dată şi întrebă dacă domnul Bright dorea un pahar de lapte în camera sa. şi Karis răspunse repede:

— Nu. Poţi să te duci să te culci şi n-ai de ce să mai vii pe aici!

Aceste cuvinte rostite cu glas poruncitor, jigniră pe David şi aruncă Dorei o privire prietenoasă, Karis prinse privirea, se ridică şi închise uşa după Dora. În curând se auziră deasupra paşii fetei, în camera ei. Nu se culcă ci rămase gânditoare, la lumina unei lumânări, şezând pe marginea patului. După ce auzi pe David şi Karis părăsind camera de zi, se întinse şi ea, dar nu închise ochii. Că din întâmplare lăsase uşa puţin întredeschisă. Dar nimeni nu mai urcă treptele şi nimeni nu le mai cobora în timpul nopţii.

Citind scrisoarea lui David şi aflând de căsătoria pe care voia s-o facă, John rămase uluit – mai uluit chiar ca doctorul Bright şi ca Mary. Familia hotărî să

ţină evenimentul secret, până când intenţia tânărului va deveni realitate. John însă sta de veghe şi când primi biletul Karisei, respiră mai uşurat. Credea că fata voia să se tocmească; momeala o ispitea. „Poate că s-a săturat de David, gândi el, şi nu-l mai iubeşte atât de mult, cât îmi spunea”…

John făcu o vizită omului său de afaceri, îi povesti amănuntele chestiunii şi-l rugă să răspundă Karisei în numele lui”. Corespondenţa la Rovedene se împărţea de două ori pe zi – dis de dimineaţă şi după amiază, şi Karis ieşea înainteatea bătrânului poştaş, dincolo de locuinţa ei, „ca să-l scutească de drum”.

Astfel primi ea scrisoarea avocatului fără ca David sau Dora să bănuiască ceva. Citind-o, văzu o aluzie la o anumită ofertă pe care comandorul Grevil o făcuse Karisei şi o rugă să vină la Londra la o anumită dată, în caz că era de acord, spre a discuta şi încheia afacerea definitiv.

Karis răspunse numaidecât, că era dispusă de a face drumul la Londra şi vesti şi pe John de acest lucru.

David n-avea curajul să pună capăt imediat acelei situaţii de moment. Tăcut, se temea să mai spună ceva. Suferea de lipsa de voinţă” a tuturor gânditorilor şi visătorilor. Aştepta o împrejurare favorabilă, care să-l ajkte. Voia să vorbească despre căsătorie Karisei, la momentul potrivit, şi nu mai devreme.

Karis se întreba, de ce tăcea David? Era şi ea prea slabă, spre a provoca alte neînţelegeri şi se mulţumea cu situaţia în care se afla.

Şi astfel trecură vreo câteva Zile preţioase…

— David, zise Karis într-o seară, poimâine trebuie

să mă duc la Londra să vorbesc cu agentul meu de teatru. Mi-a scris că vrea să-mi facă o comunicare. Cred că voi primi de data aceasta, câteva sute de lire de la Karkanova.

— Şi când te întorci? întrebă David.

— Dacă nu isprăvesc într-o zi, rămân peste noapte la Londra şi mă întorc a doua zi dimineaţa.

David se ridică, făcu vreo câţiva paşi prin încăpere şi se apropie de Karis. Abia putu susţine hotărârea nestrămutată a ochilor care-l întâmpinară.

— Karis, zise el, n-ai vrea poate să te întorci pentru totdeauna la Londra? Nu cumva doreşti să-ţi trăieşti propria ta viaţă?

— Ce vorbe sunt astea? exclamă Karis. Cum să te părăsesc, David?

— Am socotit de datoria mea, să-ţi dau un prilej – în caz că eşti supărată pe mine. Te rog să faci cum crezi de cuviinţă, ai toată libertatea, şi să nu te ocupi de loc de mine.

Şi o privi rece.

— Foarte bine răspunse Karis, dacă vrei să mă arunci afară din viaţa. ta, atunci plec, se înţelege.

— Niciodată nu voi face acest lucru, zise David apucându-i mâinile şi strângându-le cu putere. Situaţia de acum nu mai poate dura. E imposibil. De aceea, Karis îţi propun să uităm cu desăvârşire trecutul şi să începem împreună o viaţă nouă. Îţi cer să fii soţia mea.

David simţi că fata începu să tremure.

— Ce vrei să spui? bâigui Karis.

— Cu cât mai curând cu atât mai bine. Te rog să-mi răspunzi „da”. Vorbeşte!

Karis însă nu răspunse. Se lăsă într-un scaun şi

tăcu.

— Karis!

— Ce vrei să-ţi spun?

Şi Karis ridică ochii asupra lui.

David şovăi o clipă, apoi buzele lui rostiră limpede „da”.

Karis lăsă capul în jos şi repetă încet: „da”. Şi David îi luă mâna şi o sărută cu respect. „Orice ăi gândi, orice ai spune despre această clipă, îmi iau toată răspunderea”.

O nelinişte ciudată îl cuprinse deodată. Se ridică repede din scaun, strânse puternic pe Karis la piept şi exclamă cu patimă;

— Făgăduieşte-mi, Karis, făgăduieşte-mi, că mă vei iubi, că mă vei iubi întotdeauna! Jură-mi, că nu vei înceta niciodată de a mă iubi!

— Îţi jur – şi respiraţia ei îi. atinse gura – îţi jur că nu voi iubi niciodată pe altul în afară de tine. Dar şi tu trebuie să-mi făgăduieşti că vei pleca împreună cu mine, de îndată ce mă voi întoarce de la Londra.

— Unde?

— În străinătate.

— Voi face tot ce-mi va sta în putinţă, zise David. Dar înainte de orice, trebuie să ne căsătorim, să fim soţ şi soţie.

— Nu ne putem căsători în satul ăsta.

— Nu. Dar în Hazelbury, da. Stăm acolo câteva săptămâni şi pe urmă…

— Dar lucrul acesta e tot atât de posibil la Paris sau la Londra. David!

— Nu, răspunse el aspru. Aici trebuie să îl” e căsătorim. Familia mea a aflat de această hotărâre, să afle deci că nu sunt un laş, să nu spună că am fugit.

Foarte bine, urmă el, îndreptându-şi umerii. Câtă vreme tu eşti la Londra, eu mă voi duce să fac formalităţile de căsătorie la Hazelbury.

— Nu vrei să aştepţi până mă întorc? Poate că nu izbutesc să iau banii.

— Banii pe care-i aştepţi n-au nicio legătură cu ceea ce voiam să facem, absolut nicio legătură.

— Ştiu, ştiu, zise ea, dezmierdându-l. Dar nu vrei să mai aştepţi puţin înainte de a te duce la ofiţerul stării civile? Numai câteva zile.

— Nu, Karis. Vreau să pun capăt acestei situaţii. În ziua când vei pleca la Londra, eu mă voi duce la Hazelbury.

— Bine, zise Karis lăsând mâinile în jos. Mă supun. Dar jură-mi că niciodată nu-mi vei arunca în faţă trecutul meu.

Un surâs palid pluti peste faţa lui David. Ochii lui o priveau aproape resemnaţi.

— Ştii bine că nu mănânc carne niciodată, vezi dar că nu sunt un barbar şi nu sunt însetat după sângele celorlalte vieţuitoare. Nimeni nu poate schimba destinul. Vreau să cunoşti preţul iubirii mele pentru tine şi te iau aşa cum eşti.

O privi lung, apoi se duse în camera lui. Luă o carte din raft, se aşeză şi începu să citească.

IV

Când trenul care o ducea pe Karis la Londra intră în gara Charing Cross, se simţi smulsă din gândurile ei şi când coborî din vagon, întâlni realitatea.

Intră îndată în camera de toaletă şi în vreme ce femeia de serviciu se uita la taiorul albastru şi la silueta-i subţire» precum şi la eleganta beretă de pe

cosiţele ei blonde, ea îşi scoase din poşetă o sticluţă şi trase o înghiţitură întăritoare… Apoi îşi aprinse o ţigară.

Se pudră ceva mai mult ca de obicei şi când mai târziu se afla în taximetrul de pe Fieet Streeâţ pielea ei lucea cu o palidă roşeaţă. Maşina se opri în faţa palatului Paper. Karis plăti şoferului şi urcă. Cercetă tabloul locatarilor, până îl găsi pe Jacob Snellmore, „Snellmore & Snellmore”, apoi intră în palat. Sună la o uşă şi fu introdusă în camera de aşteptare, care mirosea a hârtie mucegăită.

Karis fu în curând poftită în biroul domnului Snellmore junior, care-i oferi un fotoliu larg, confortabil, alături de biroul mare, încărcat cu hârtii, cărţi şi dosare. O clipă surâse vag, şi – jucându-se cu creionul, făcu pe o coală albă numeroase puncte.

— Dumneata eşti domnişoara Karis Lopinowa, zise avocatul cu un surâs destul de ironic. Clientul meu, domnul comandor Grevil m-a rugat să pun în ordine o anumită afacere care…

Tuşi uşor şi-şi vârî bărbia în gulerul tare cu două aripi, după moda veche. Ştiu în amănunt despre, ce este vorba. Aşa că putem discuta fără nicio sfială.

Karis surâse.

— Mulţumesc.

— Aşadar, domnişoară Lopinowa, îţi mai aduci aminte de condiţiile puse de clientul meu la propunerea pe care ţi-a făcut-o?

— Să mă despart de domnul Bright. Şi domnul Grevil îmi oferă două mii de lire, spre a repara tot răul pe care mi l-a făcut. Eu va trebui să plec în ţara zgârie-norilor. Exact?

— În linii mari, da, zise avocatul. Pe mine mă

interesează numai raporturile dumitale cu domnul Bright.

— Fireşte, răspunse Karis.

Domnul Snellmore surâse politicos.

— Perfect, zise luând un dosar. Putem începe să examinăm contractul.

Scoase o hârtie şi citi:

„Azi în… noi, subsemnaţii…”

Actul arăta că domnişoara Karis Lopinowa se declara gata să se despartă de bunăvoie de David Bright, cel puţin douăzeci şi cinci de ani să evite a-l întâlni şi se va feri să aibă în vreun fel relaţii cu el, fie prin scrisori, telegrame, telefon, sau în orice alt mod. În schimb, onorabilul comandor John Grevil stipula următoarele pentru numita Karis Lopinowa.

Avocatul puse mâna peste document şi zise:

— Am stipulat ca la încheierea contractului să primeşti o sută de lire şi să pleci cu un împuternicit al clientului meu la Liverpool. Acesta îţi va înmâna un bilet, clasa întâi pentru New York şi pe bordul vaporului alte nouă sute de lire precum şi un cec de o mie de lire pe care-l vei putea încasa la «o bancă din New York…

— Mai repetă, te rog, toate acestea, zise Karis. Cu cifrele e foarte greu de umblat…

Domnul Snellmore îi citi paragraful respectiv din contract. Karis râse. „Primesc mai curând propunerea în căsătorie a domnului Bright, decât să fiu înlăturată astfel. Şi acum răspunde cinstit, domnule Snellmore: ai primi să fii deportat în America în asemenea condiţii, dacă ai iubi pe cineva?

— Condiţiile mi se par foarte bune, răspunse avocatul, în primul rând nu cred – şi nici clientul meu

nu crede – că simpatia dumitale pentru domnul Bright să fie atât de mare; de altfel, oricine s-ar aştepta la altă atitudine din partea dumitale. Apoi, dumneata ai pus la cale toată afacerea asta – de ce să te supere condiţiile?

— Înţeleg să pun eu condiţiile, zise Karis. Nu vreau să fiu tratată ca o fată de pe stradă.

Domnul Snellmore căruia nu-i prea plăceau astfel de afaceri dar care ţinea să-şi satisfacă vechiul client cu orice preţ, se mulţumi a spune că domnul Grevil se afla tocmai în acea clădire – şi Karis zise că-l văzuse venind.

— Perfect, urmă Snellmore. Te rog să mă scuzi o clipă. Mă duc să-l chem.

Avocatul ieşi din cameră, luând dosarul. Karis îşi aprinse o ţigară.

— Grevil, zise avocatul intrând într-o cameră învecinată, cu uşi capitonate. Mi se pare că fata asta nu e proastă!

— N-am spus niciodată că e proastă.

— Şi pe onoarea mea, mi-e imposibil să ştiu dacă va semna sau nu contractul.

— *Trebuie* să semneze, Snellmore! exclamă John. Cumnatul meu a cerut-o în căsătorie. De aceea e atât de dârză acum.

— Dacă e aşa, cine o poate opri să primească propunerea? Sunt amândoi majori.

— A încercat cumva să ceară mai mult? întrebă John nervos.

O idee îl veni domnului Snellmore.

— Aşteaptă o clipă, zise. Vreau s-o întreb ceva.

Şi reveni în birou, îndoindu-se de intenţia Karisei de a părăsi pe David – şi cu toată conştiinciozitatea

unui avocat, cu toată isteţimea, o anchetă amănunţit. Karis ghici numaidecât intenţia avocatului şi începu să se denigreze într-un chip atât de îngrozitor, că avocatul rămase uluit.

— Crezi într-adevăr, zise ea la urmă, că o femeie cu experienţa mea se poate lega pe viaţă cu un băiat care abia a trecut de douăzeci de ani? Mă surprinde, domnule Snellmore, că ai putut bănui aşa ceva, dumneata care nu mai eşti un copil. Află dar că deşi am şi eu abia douăzeci de ani, am trecut prin destule mizerii, ca cel puţin pe viitor să mă îngrijesc să nu mai am probleme materiale.

Se făcu tăcere.

— Foarte bine, zise avocatul. Şi de aceea te sfătuiesc să primeşti condiţiile – dovedind în acelaşi timp loialitatea intenţiilor dumitale.

Karis îl rugă să poftească la discuţii şi pe comandorul Grevil, afară numai dacă nu se teme să se arate.

Snellmore se depărtă şi îndată se întoarse cu clientul lui.

— Dumnezeule! zise Karis. În ce neplăcută afacere ai alunecat, John!

El o privi ţintă, puţin încurcat şi răspunse:

— Câtuşi de puţin. E numai sfârşitul trist al unui episod prea lung şi prea idiot.

Urmă o tăcere scurtă, apoi Snellmore zise:

— Înainte de a merge mai departe, trebuie să vă fac atenţi, domnule comandor şi domnişoară Lopinowa, că după credinţa mea nu există nicio modalitate legală care să facă această înţelegere absolut obligatorie. În faţa instanţelor, asemenea contract ar fi socotit absolut absurd. Dar noi, fireşte…

— Contractul nu va ajunge în faţa instanţelor! îl întrerupse Grevil nerăbdător, aspru. Karis chicoti:

— Fireşte că nu. Se ridică, ocoli masa şi se apropie de John.

— David face pentru tine două mii de lire, zise. O sută acum şi restul în rate. Nu-mi plac afacerile în rate. Le cunosc destul de bine, din nenorocire. De pe un dai toţi banii o dată, ca un gentleman?

— Pentru că… pentru că nu tratez aici cu o doam… nu rosti cuvântul tot, dar Karis i-l citi de pe buze şi surâse cinică.

— Ştiu că-ţi respecţi contractele, punctual, zise ea – punctual ca bătaia ceasornicului, a ceasornicului de la biserică! Cete face să crezi că nu voi respecta contractul meu?

— Să nu ne pierdem în amănunte, răspunse John aruncând o privire asupra avocatului care tocmai deschise uşa verde din interior spre a se strecura din birou, în nădejdea că John şi Karis între patru ochi se vor înţelege mai uşor.

Când rămaseră singuri, Karis făcu un gest larg cu mâna.

— Amănuntele n-au niciun rost, zise, accentuat, să rămânem la principii.

— Mă îndoiesc să ai principii! răspunse John.

— Poţi să mă jigneşti cât pofteşti – nu-mi pasă! Doresc însă să ştiu ce i-ai spus lui David despre mine.

— I-am spus de purtările mele incorecte, înainte de căsătoria cu Mary.

— Purtarea ta faţă de mine a fost, din nenorocire, necorc-ctă *după*. căsătorie, exclamă Karis, ai cărei ochi începură să scapere. Dar să nu mai vorbim de mine – faţă de David te-ai purtat ca un ticălos! Chiar

de şi-ar fi luat femeia cea mai de jos, de pe stradă – nu v-aţi fi putut purta mai rău cu el – voi, cu toţii! Şi mă rog, sunteţi o familie de sfinţi, aş vrea să ştiu? Singura fiinţă care a căutat să-l mai cruţe puţin, am fost cu: eu m-am silit mereu să nu-i înjosesc sensibilitatea da, da! poţi să te uiţi la mine cât pofteşti! Poţi să râzi de mine. I-am ascuns trecutul meu, nu pentru că îmi era teamă să i-l destăinuiesc ci m-am gândit mai mult la situaţia ta, decât la a mea. Dar acum lucrurile s-au schimbat. Foarte bine. Vreau să fac tot ce-mi stă în putinţă ca să… Mă despart de David, nu iau în seamă cererea în căsătorie pe care mi-a făcut-o, mă jertfesc, pentru ca dumitale şi familiei dumitale să vă fie bine. Să-l aveţi înapoi pe David. Dar dacă-ţi închipui că voi face toate acestea pentru acea nefericită sută de lire, ca apoi să fiu trimisă cu escortă la Liverpool, te înşeli profund. Şi mă mir că oferi asemenea condiţii unei femei care te cunoaşte mult mai bine ca soţia ta – fie ea sănătoasă! (Se întoarse de la el şi ridicând braţele în aer exclamă:) Dar caraghioşi mai suntem! (Apoi revenind, măsură pe John cu ochi ironici). Mă întreb ce motiv ai inventat ca să justifici în ochii soţiei venirea ta aici. Treburi politice, parlamentare? Când e vorba de femei – nimic nu te poate reţine, ştiu!

— Nimic nu m-a reţinut ca să dau peste o fiinţă atât de drăgălaşă ca tine… bombăni John, făcând câţiva paşi. spre uşă.

— Nu mai aduce încoace pe stârpitura aia! exclamă Karis, apucându-l de braţ. Când îl văd, îmi vine să-l trimit la şcoală. Rămâi John, şi să găsim un mijloc de înţelegere prietenească. Poartă-te o dată cum se cade şi cu mine. Pune o mie de lire pe masă, dă-mi cuvântul că-mi vei trimite şi cealaltă mie cum

voi ajunge la New York, şi semnez contractul, obligându-mă să mă despart de David. Apoi trebuie să-mi laşi libertatea de a alege singură vaporul cu care voi călători. Vreau să rămân câteva zile la Londra, am câteva treburi. Voi locui la un hotel cumsecade şi te poţi încredinţa în fiecare zi că n-am fugit. Poţi lua dejunul sau masa de seară cu mine, dacă-ţi face plăcere – fără ştirea cuiva, ca pe vremuri. Dar refuz să fiu spionată şi escortată de un detectiv. Nu, acest lucru îl refuz cu hotărâre, orice s-ar întâmpla! Şi acum John, fii om de treaibă, nu te mai împotrivi. Să isprăvim!

John se întoarse cu obrajii înflăcăraţi spre Karis.

— Ştiam demult că puţin îţi pasă de David. Te-ai apropiat de el, l-ai ademenit, numai ca să-l storci de bani. Foarte bine! Voi fi generos, voi plăti. Dar îţi spun că e ultimul ban pe care ţi-l mai dau. Vei primi o mie de lire, restul la New York. Dacă nu te ţii de cuvânt, mă voi adresa justiţiei. Şi voi avea grijă ca domnul Snellmore să comunice lui David înţelegerea dintre noi”.

— Se va duce domnul Snellmore personal la David să-l informeze?

— David trebuie să fie informat cât mai amănunţit posibil asupra discuţiilor de aici.

John chemă pe domnul Snellmore şi-i comunică noua înţelegere care intervenise între el şi domnişoara Lopinowa. Domnul Snellmore făcu o mutră îngrijorată, prezentă pe rând toate obiecţiile pe care le avea de făcut noului aranjament şi îl sfătui pe John să nu ofere o sumă atât de însemnată mai înainte ca domnişoara Lopinowa să se fi urcat pe puntea vaporului.

John respinse nerăbdător toate argumentele

avocatului, care ridică din umeri. Pentru el toată afacerea în fond valora zece *guinee* şi dacă domnul Grevil nu voia să ţină seama de sfaturile avocatului, nu vedea de ce n-ar pune cu cuget împăcat în socoteala grabei şi neştiinţei clientului zece guinee – şi ceva mai mult.

— Mă rog, din parte-mi am făcut tot ce a stat în puterea mea. Dumneavoastră amândoi, oricum, sunteţi mai informaţi ca mine asupra intenţiilor dumneavoastră. Şi nu puteţi spune că n-am prezentat toate obiecţiile mele. (Se întoarse către John). Pun să se scrie contractul numaidecât. Şi când doriţi să fie gata?

— Chiar acum, te rog, zise John.

— Foarte bine. Peste o jumătate de oră e gata.

Domnul Snellmore chemă un funcţionar şi îi dădu o notă pentru noul contract.

— Peste o jumătate! de oră sunt înapoi, zise John şi se depărtă. Plecă la City cu o trăsurică, se duse la bancă şi luă o mie de lire din capitalul lui. Karis, în vremea aceasta, în salonul de aşteptare încerca să citească un ziar: Dar gândurile ci erau în altă parte.

John se înapoie şi se duse imediat în biroul domnului Snellmore.

— Cred că am legat-o bine! făcu el.

— Câtuşi de puţin, răspunse domnul Snellmore. Poate lua banii şi pe urmă să se ducă drept la cumnatul dumitale să-l ia de bărbat. Iar dumneata voi fi ultimul îndreptăţi să porneşti o acţiune judiciară împotriva ei.

— N-are decât, răspunse John. Nu-mi pasă. Atât de curând nu se vor putea căsători. Te rog numai să trimiţi cumnatului meu o copie a contractului, o copie

a chitanţei pe care o vom face îndată şi o succintă informare asupra discuţiilor care au avut loc aici. Când va citi toate astea, nu mai stă el cu mititica! Sunt încredinţat că numai din pricina filosofiei lui vrea s-o ia în căsătorie şi aceasta se va risipi ca fumul în faţa documentelor.

— Şi dacă nu se va risipi? între domnul Snellmore.

— Atunci ducă-se dracului! răspunse John.

Domnul Snelmmore trimise după Karis. I se citi contractul. În ultimul moment domnul Snellmore mai aduse o clauză, după care domnişoara Lopinowa se îndatora să locuiască într-un hotel din Londra şi să comunice data plecării printr-o scrisoare recomandată. Apoi Karis trebui să accepte, controlul unui agent secret, în ce priveşte domiciliul.

Karis spuse că voia să se mute la un hotel din Russel Square, de unde va scrie la Rovedene să i se trimită lucrurile. Apoi vorbi de alte câteva chestiuni mărunte, printre care şi de chiria întârziată. Domnul Snellmore aruncă o privire asupra lui John, care răspunse Karisei să nu-şi facă nicio grijă, căci chiria o va plăti el, de îndată ce se va stabili suma, care va fi scăzută din cele două mii de lire. Avocatul fu de aceeaşi părere.

Karis iscăli contractul în două exemplare şi primi o copie cu iscălitura lui John. I se înmână o mie de lire şi fu nevoie de oarecare timp, până pusese toate bancnotele fâşâitoare în mica-i poşetă. Mâinile ei tremurau puţin şi domnul Snellmore aruncă o privire foarte elocventă lui John. Apoi Karis puse poşeta sub braţ.

— Pot să-i scriu lui David o mică scrisoare, spre

a-mi lua rămas bun de la el? întrebă ea cu glas rugător.

— Dar domnişoară Lopinowa! exclamă domnul Snellmore» cu bărbia retrasă în guler. Abia ai iscălit contractul prin care te-ai obligat să nu mai ai de aici înainte absolut niciun fel de legătură cu domnul Bright!

— Ah, am uitat! Ce proastă sunt! zise Karis. Bietul băiat o să fie foarte îngrijorat. Când mă gândesc… îngrozitor!

Ochii i se umplură de lacrimi. Se uită la cei doi bărbaţi, şovăi, se întoarse şi părăsi biroul.

Avocatul se uită la John şi ridică din umeri.

— Mi se pare că am făcut-o să plângă, zise. Asta e prost cu femeile – se strecoară atât de uşor în viaţa noastră şi fac atâtea mofturi până pleacă.

Apoi reveni la afacerea în sine şi zise că va trimite îndată copiile la adresa domnului Bright.

— Mi se pare, adăugă el, că având în vedere caracterul cumnatului dumitale, aşa cum mi l-ai descris, va suferi teribil, citind toate aceste acte!

— Nu mai încape îndoială, zise John. Şi cu atât mai bine.

John se despărţi de avocat – şi se duse să ia masa la Clari dge.

— V

Karis rătăci pe străzile Londrei. Mintea ei lucra înfrigurată. În primul rând îşi cumpără o pereche de mănuşi glacé. Apoi intră într-un magazin de pielărie şi îşi cumpără un geamantan mic. Ieşind din prăvălie, umblă mai departe, fără rost. Cântărea geamantanul în mână şi i se părea foarte uşor. Niciun portar nu va crede că ar fi ceva în geamantan. O băcănie îi atrase

atenţia. Intră, cumpără câteva lucruri, le vârî în geamantan şi-l încuie cu cheiţa. Apoi ieşi în stradă, chemă un birjar şi plecă spre un hotel din Russel Square.

Luă o cameră, completă o foaie de identitate, trimise geamantanul înainte şi pe urmă se urcă şi ea. Încuie uşa şi începu să se mişte ca într-un vis. Din când în când trăgea perdeaua de o parte şi privea la mulţimea de pe stradă.

Deodată scoase bancnotele din poşetă, le puse pe masă, se aşeză şi începu să le cerceteze cu luare aminte, le împături la loc şi oftă adânc.

Mai târziu puse geamantanul pe o masă lângă fereastră şi ieşi din cameră.

Se duse la biroul hotelului, plăti pe o săptămână înainte şi spune portarului că va sta vreo şapte zile, dar nu va fi întotdeauna acasă – va veni un domn uneori care va întreba de ea, şi Karis îl rugă pe portar să-i spună că ea tocmai ieşise, ieşise.

— Şi vreau să te mai rog ceva, adăugă strecurându-i în mână două bancnote mari. Să spui domnului care va întreba de mine, că m-ai văzut. adineaori ieşind pe uşă. Da?

— Fireşte, răspunse portarul, cu acelaşi surâs.

— Să nu uiţi! mai zise Karis, înmânându-i cheia camerei.

— Şi corespondenţa? întrebă portarul.

— O trimiţi sus, în camera mea şi… dacă nu m-am întors seara şi doreşte cineva să-mi vorbească, spune că m-am culcat şi nu pot primi pe nimeni.

— Foarte bine, zise portarul, vârând în buzunar a treia bancnotă pe care i-o oferi Karis.

Ceru să i se aducă o trăsură, ceea ce portarul

făcut foarte respectuos.

Karis se duse la magazinul universal Harrods- Beata Plină de conştiinţa înfrigurată a avuţiei pe care o avea cu sine, se plimba prin raioanele de stofe, costume, mode, ţesături, lenjerii, mantouri, încălţăminte, cămăşi, mănuşi şi alte lucruri minunate, care incintă pe cei bogaţi şi emoţionează pe cei nevoiaşi. Invitaţia bruscă la lux, sentimentul că avea iar mijloacele de a-şi satisface dorinţele, o tulbura. Începu să cumpere de toate, repede. Se gândi la David şi-i cumpără ciorapi, cămăşi, cravate, bretele şi butoni. Apoi îşi aminti de Dora – şi cumpără şi pentru qa o mulţime de nimicuri, şi încheie, această urgie a risipei cu un chimono greu din mătase viorie. Căptuşeala avea înfăţişarea unui evantai uriaş din pene de păun. Surâse, când plăti pentru a. l aproape patruzeci de lire. îi trebuia acel chimono! Nu pentru ea, ci pentru David: veşmântul ei din noaptea nunţii. Se şi vedea în faldurile chimonoului, goală ca o nimfă; îşi închipuia privirile lui David peste trupul ei. Şi dorul o înfioră deodată. Puţini se uitau la mica „frumoasa femeie care umbla prin uriaşul magazin, cu o expresie visătoare în ochi. asemenea unui manechin de ceară dintr-o vitrină, însufleţit deodată.

Mai spre seară se duse la bufet, luă un ceai şi fumă o ţigară. Apoi telefonă la un garaj să i se trimită un automobil mare în faţa magazinului, îl încarcă cu pachete şi porni pe străzile aglomerate. Rezemată pe canapea, Karis privea pe fereastra automobilului la minunile Londrei: Bunekinghanv Palace, Westminster Bridge, Lewisham... Apoi maşina îşi mări viteza, luând-o pe strada Maista.

Când ajunse Karis la Island Cottage, Dora

înţelese numaidecât că banii din America sosiseră şi ei. Şi când, ceva mai târziu, Karis îi oferi micile daruri, o bucurie vie luci în ochii ei. Luă lucrurile, spunând scurt: „Mulţumesc!”, le duse în cameră şi le încuie în geamantanul cel vechi din imitaţie de piele. Şi deodată o cuprinse o vagă presimţire a evenimentelor apropiate. jăimţi că acum îl va pierde pe domnul Bright» poate pentru totdeauna, şi ar fi dorit din toată inima car banii din America să nu fi sosit. Foarte îngrijorată coborî în bu. cătărie, unde îşi spălase rufăria cu mâinile-i harnice. Aici ogăsi pe Karis.

— S-a întors domnul Bright de la Hazelbury? întrebă Karis, adăugând cu un surâs răutăcios: şi aş vrea să ştiu ce a făcut el acolo!

— S-o fi uitat la mare! răspunse Dora înălţându-se atât de repede, că sânul aproape-i plesni bluza. Nu cumva trebuie să-l păzesc? zise şi întorcându-se deodată, se aplecă peste ligheanul care sta cu apă fierbinte, aburindă, pe podea, înfăţişând stăpânei spatle-i lat, şoldurile voinice.

Karis se duse să-şi desfacă pachetele, începu să se întunece.

Focul ardea în cămin. Karis, în fotoliul scund, fuma. Gândurile ei rătăceau în neştire, deşi voia să se concentreze. Auzi pe Dora urcând treptele, o auzi dezbrăcându-se, umblând încoace şi încolo cu paşi grei şi oftând ca de obicei, când se urca cu toată greutatea în pat. O tăcere adâncă cuprinse locuinţa. Sentimentul de nerăbdare care o chinuise pe Karis ziua întreagă, se înteţi – şi nu mai putea sta locului. Puse o basma pe umeri luă o luminare şi se urcă în camera Dorei, aşezându-se la picioarele patului. Dora trase numaidecât plapuma până sub bărbie şi-şi puse

o pernă pe cap…

Se obişnuise ca înainte de a se culca să-şi aranjeze părul cum fcâcea Karis: cu o cărare la mijloc şi coadele negre legate la spate.

Karis se uită câteva clipe în ochii negri ai Dorei în care plipâia lumina lumânării şi întrebă:

— Când vine ultimul tren de la Hazelbury în gara Witterhaw Road?

— De unde să ştiu? răspunse Dora. Doar nu sunt doicadomnului Bright.

— Te-am întrebat frumos, zise Karis puţin iritată.

— Domnul Bright spunea că voia să sosească cu ultimul tren.

— Aşa da. De ce n-ai spus de la început?

Karis se ridică, ieşi din cameră trântind uşa atât de tare, că toată casa dudui cutremurându-se şi lumânarea se stinse.

Aprinse un chibrit şi intră în camera ei. Ceva mai târziu auzi şi pe David venind. Întotdeauna se părea că uşa scârţâia altfel când o deschidea şi o închidea el. îl auzi tuşind uşor, agăţându-şi pardesiul şi intrând în camera lui…

Dis de dimineaţă, Karis ieşi din casă, ocoli colţul ulicioarei şi întâmpină pe poştaşul care ca de obicei, îi aduse corespondenţa. Erau două scrisori pentru David – una recomandată – şi îl semnă ea. Apoi, după ce poştaşul se depărtă, Karis privi plicurile; una din scrisori era de la avocatul din Londra, cealaltă purta scrisul cunoscut al lui John. Deschise întâi scrisoarea avocatului, pe care o citi stând locului, cu un surâs ciudat în jurul gurii – era o dare de seamă a discuţiilor din ajun şi o copie a contractului semnat.

Apoi deschise scrisoarea lui John către David.

Iubite David!

Îţi scriu în speranţa că la primirea scrisorii mele vei fi primit şi scrisoarea avocatului meu, care te va face să-ţi dai seama de actuala situaţie. Te-ai aruncat în braţele unei fiinţe nedemne. Şi dacă nici acum nu vezi acest lucru, înseamnă că eşti orb. O iubită mai vicleană, mai egoistă ca această Karis, nu vei mai întâlni în toată viaţa ta – şi mai târziu îmi vei fi recunoscător că am izbutit să te scap de ea. Te sfătuiesc să citeşti cu atenţie convenţia iscălită de ea. De altfel nu cred că ai vrut s-o iei în căsătorie dintr-o firească înclinare. Ultima ta scrisoare e pentru mine o dovadă. Dar acum conştiinţa ta poate fi împăcată.

În ce priveşte viitorul, te rog iubite David, să-mi întinzi mina şi să arunci un văl peste tot ce a fost. Te poţi încrede în mine şi sunt gata să-ţi vin în ajutor în orice fel. Am eu grijă ca acasă să fie totul bine. Dacă vrei să mai treacă timp, primeşte invitaţia profesorului Ravelli, şi fă o călătorie de câteva luni în străinătate. Şi dacă mai întâi doreşti să mă ucizi – fă-o, dragul meu!

Dacă vrei însă, iubite David, să ne vedem la tine, vin oricând. O aduc chiar pe Mary şi pe bătrân, dacă-ţi face plăcere! mai mult nu pot.

Totdeauna al tău, cu toată sinceritatea

John

Chipul Karisei se încruntă o clipă – şi înjură urât. Până atunci se mirase întotdeauna, cum de nu-l putea detesta pe Johh, de ce simţea uneori pentru el o tainică simpatie – şi acum se mira dimpotrivă, de ce nu-l unse încă.

Soarele dimineţii îi acoperea părul blond, cu lumini scânteietoare, ochii ei dobândiră o culoare

apoasă. Dar în suflet i se iscă o ură sălbatică, întunecoasă, dorinţa nestăpânită de a se răzbuna pe John. Aprinse un chibrit, dădu foc scrisorilor şi risipi scrumul. Apoi se întoarse şi după scurtă vreme şedea cu David în camera de zi.

Îi istorisi o poveste complicată, cum se dusese la biroul agentului teatral, care-i arătase socotelile reprezentanţiilor baletului „Nunta fluturelui” la New York şi primise drepturile de autor. Apoi aduse lucrurile pe care i le cumpărase. David emoţionat, îi mulţumi din toată inima.

— Îmi pare bine că ţi-a surâs o dată şi ţie norocul! zise David.

— Vom mai vorbi noi despre afaceri, zise Karis nerăbdătoare. S-au isprăvit repede. Dar acum vreau să te rog ceva foarte însemnat.

— Ce anume? întrebă el blajin.

— Îţi cer un sacrificiu. E vorba de căsătoria noastră, David, şi te rog să pleci cu mine chiar azi. Mergem împreună la Londra. La Londra îţi vei scoate paşaport şi plecăm în străinătate. Ne vom căsători acolo.

David scoase din buzunar o foaie pe care o primise de la ofiţerul stării civile din Hazelbury.

— Am completat această foaie cu numele nostru şi mai e nevoie de numele tatălui tău şi de profesia lui, zise David înroşindu-se tot. Nu te-am întrebat niciodată de el.

Şi cu un glas plin de iubire duioasă, o rugă să-i povestească de tatăl ei. Karisei i se păru că o doborâse cineva la pământ cu o singură lovitură. Căzu în scaun. Unde era voinţa ei nestrămutată? Luase hotărârea să ia neapărat pe David din Rovedene şi – cu toţi banii –

să fugă…

— Ducă-se dracului! zise răguşită. Puţin îmi pasă ce se va întâmpla! (întoarse capul tristă, şi urmă:) Dacă ţii neapărat să ştii, tata a fost actor. îl chema Lochner şi eu sunt un copil nelegitim, un copil din flori, cum se spune.

Daviid puse hârtia de-o parte. Se aplecă asupra Karisei şi şopti cu iubire:

— Scumpă Karis, mergem împreună la Hazelbury. Şi să nu ne mai gândim la călătoria în străinătate.

— David, zise Karis, luându-i mâinile, să fugim din Anglia, cât mai e vreme. Cu banii pe care-i am, putem pleca foarte bine. De ce ţii să mă iei în căsătorie? Sunt gata să fiu a ta şi fără acest petic de hârtie, fără ofiţerul stării civile…

David o privi cu ochi reci.

— Mâine plec la Hazelbury, zise, şi vei merge cu mine.

Karis sări de pe scaun, îşi aruncă braţele după gâtul lui şi izibucni într-un râs spasmodic. Dar deodată râsul i se preschimbă într-un hohot de plâns, tot atât de sălbatic şi de absurd.

— Merg cu tine! Merg cu tine! bâigui ea.

David era uluit, îngrozit de această infernală confuzie a fiinţei ei. O strânse tare la el, ca şi cum voi s-o readucă în simţiri. Dragostea lui pentru Karis i se păru acum ceva fantastic, aproape de necrezut. Apropierea ei nu-i făcea nici plăcere fizică, nici plăcere spirituală. Karis i se părea ceva nehotărât, vag, o fiinţă ciudată pe care n-o cunoscuse niciodată bine şi nici n-o va cunoaşte vreodată.

În timp ce fata plângea pe inima lui, ar fi voit s-o

ucidă.

VI

Spre a face plăcere lui John, lordul Tydeley invită consiliul comunal din Dunsten, preotul şi alte personalităţi influente din orăşel la o gustare în casa lui, să audă părerile lui John. În grup sau câte unul, demnitarii intrară pe poarta cea mare, îndreptându-se către locuinţă. În curând se adunară în antreu domnii cu jachetele lor negre prost croite, cu pantalonii necălcaţi, cu cizmele mari, negre, lucioase, Musafirii purtau tot felul de gulere şi cele mai năstruşnice cravate – apoi fură duşi ca un alai de înmormântare într-o cameră mare» cu masă de stejar. Lipsa totală a oricărei prezenţe feminine, sublinia caracterul politic al întrunirii. John îi primi pe toţi cu o cordială strângere de mână, în vreme ce lordul Tydeley îşi îndeplinea datoriile de gazdă.

În ultimul moment un căluţ alb, înhămat la un docar săltăreţ, se opri dinaintea porţii. În trăsurică se aflau doi bărbaţi – şi părea ciudat, aproape misterios cum îi adusese căluţul atât de repede.

Unul din ei era doctorul Bright; dându-se jos, tuşi uşor, gutural. Bătrânul vegetarian era în obişnuitul lui costum gri, cu buzunarele tot atât de umflate de lot felul de lucruri… Faţa-i încruntată, trăda grijile care-l copleşeau.

— Bine-ai. venit, Charley! exclamă lordul. Credeam că te vei duce la liberali

— Da, Jim. Dar, ca să fiu sincer, am venit să-l găsesc pe John.

— O, văd! Hai, vino. Grevil e aici.

Intrară în camera cu masa mare. Ochii lordului Tydeley arătau marea simpatie pe care o purta

doctorului Bright. Pe masă se aflau biftecuri împănate cu felioare de şunca afumată, fileuri, creier prăjit, friptură de fazan, de cocoş sălbatic, şuncă minunată de York şi tot felul de legume, care atraseră în mod deosebit atenţia doctorului Bright.

Spre sfârşitul mesei, John se ridică şi ţinu o cuvântare. Îşi înfăţişă principiile cu un fel de sănătate şi proaspătă vitalitate, cu prietenească intimitate şi umor tonic. Lovi de câteva ori în extremişti şi în partizanii acţiunii directe, dobândind aplauzele repetate ale bine hrăniţilor consilieri. Toate privirile erau îndreptate asupra candidatului coaliţiei şi păreau a spune: „Da, simpatic, de ispravă acest comandor Grevil!”

Numai doctorul Bright, abătut, privea cu melancolie, drept înaintea lui.

După cuvântarea lui John, se servi cafeaua şi se împărţiră ţigări. Fumul albastru care plutea în nori prelungi prin sală, amintea lui John dineurile pe bord oferite de amiralul flotei regale. Se afla de asemenea, pe masă vin de Porto şi brandy. Dar în locul figurii leonine a amiralului stătea la un capăt al mesei primarul din Dunsten, cu un lanţ gros de aur pe pântecele rotund, cu mâinile-i gigantice împreunate pe vestă, deasupra liniei de unde începea boltirea, în vreme ce chipul lui arăta plăcerea cordială a actului mistuirii. Primarul era tăbăcar înstărit, cu o familie numeroasă şi de patruzeci de ani era martor la alcătuirea şi căderea guvernelor din Anglia. Nu credea în toate cuvintele lui John, dar fiind voios de acea tovărăşie de ospăţ şi împăcat cu toată lumea, se ridică solemn şi rezemându-şi pântecele de dunga mesei lordului Tydeley, ţinu o scurtă cuvântare, adică

două toasturi – unul în sănătatea nobilei gazde, celălalt în cinstea viitorului deputat.

De aici înainte întrunirea îşi pierdu caracterul oficial; începu conversaţia între meseni.

John îşi luă rămas bun, fiind silit în aceeaşi seară să ia cuvântul în altă parte, în faţa alegătorilor. îl rugă pe socrul său să se urce în automobil, să-l ducă la Aldershaw, ceea ce doctorul Bright primi.

— Johin, băiatule, zise doctorul în maşina care alerga pe drum, de ieri caut să te găsesc.

— Dar ce s-a mai întâmplat? întrebă John puţin tulburat.

— Ce s-a întâmplat? exclamă doctorul Bright. Ce, nu ştii că David a plecat?

— A plecat? Unde?

— Atunci ascultă, zise tatăl. Când mi-ai telefont că ai izbutit să înlături pe acea rusoaică, parcă mi-a mai venit inima la loc. Mă bizuiam pe tine. Şi-mi spuneam: „În definitiv, David e copilul meu…” şi am plecat la Rovedene cu căluţul, să-i fac băiatului o surpriză.

Doctorul Bright se opri şi aruncă o privire supărată asupra lui John, care surâdea sarcastic.

— Îmi spuneam, urmă doctorul să las de-o parte părerile mele, între care, de cine ştie, s-o fi strecurat şi vreo prejudecată. Şi de aceea făceam eu primul pas. Bietul băiat a fost tras pe sfoară, îmbrobodit de noi, nu? Nu voiam să mai fac şi pe supăratul căci – sincer vorbind – felul cum am despărţit-o pe acea fată de el, nu se poate spune că a fost prea frumos. Dar iau răspunderea şi asupra mea, iar în ce priveşte banii John, poţi fi sigur că…

— Lasă asta, tată… făcu John. Nu te mai îngrijii!

— Bine, vom vorbi altă dată, urmă doctorul nervos. Am djupş la: Island Cottage şi de cine crezi că dau? Uimirea mea: de fata aceea, Dora Norman!

— Cine e? întrebă John, ca şi cum n-ar mai fi auzit de ea.

Doctorul Bright îi aminti că Dora fusese o vreme slujnică în casa din Potman's Heath.

— Da, da… Acum mi-aduc aminte!

— David nu era acasă, povesti doctorul mai departe. Am întrebat-o pe Dora dacă nu ştia unde era şi atunci fata îmi spuse că David plecase cu femeia aceea la Hazelbury s-o ia în căsătorie – s-o ia în căsătorie! Şi o lăsaseră pe Dora să păzească locuinţa *ad infinitum*…

John păli. Tăcu o vreme, apoi întrebă:

— Să fie adevărat?

— Fireşte! exclamă doctorul, nefericit…

«Automobilul alerga pe drumul ce ducea spre Aldershaw.

John privind pe fereastra din dreapta, doctorul pe fereastra din stânga.

— Mi-ai spus, zice doctorul ceva mai târziu, că avocatul tău a comunicat lui David toată convorbirea cu ea, Mi-e imposibil să înţeleg ceva, din toată întâmplarea asta 1

— Nu mai încape îndoială că i-a comunicat lui David, răspunse John scurt.

— Atunci cum se poate s-o ia de soţie? exclamă doctorul. Nu cred că David să fi căzut atât de jos.

— Dragă tată, zise John, am să-ţi istorisesc mai târziu, un lucru care va lumina toată povestea asta. Acum nu pot. Sunt preocupat de atâtea altele… Azi e marţi – şi lunea viitoare încep alegerile. (Se opri. Apoi

tresărind:) Pariez pe o mie de lire că acea femeie a pus mâna pe scrisorile lui Snellmore. David nu le-a primit, sunt absolut sigur. Habar n-are de bani şi de contract. Şi ea cine ştie ce minciuni i-o fi turnat. Dacă David ar şti... Nu! Nu! îl cunosc bine pe David, tată. David nu e un ticălos, o lichea. S un naiv, ca atâţia alţi tineri. N-am niciun fel de admiraţie. mărturisesc, pentru prostia lui, dar nu mă pot opri să nu-mi fie drag, când mă gândesc la el. A făcut un lucru pe care nu l-ar fi făcut nimeni pe lume. Nu-ţi pot destăinui acum despre ce e vorba. Altă dată... Dar e ceva care-mi stârneşte admiraţia. În orice caz, dracu' s-o ia pe muierea aceea! (Şi John sorbi aerul cu putere) Nu sunt trei zile de când am scris eu însumi o scrisoare lui David! Cu siguranţă, nici pe asta n-a primit-o!

Doctor Bright nu răspunse. Automobilul alerga acum pe aleea cu plopi de la Aldershaw şi se opri în faţa porţii principale, John se repezi în biroul lui şi telefonă avocatului.

Domnul Snellmore spuse că unul din cei mai isteţi funcţionari ai lui fusese ieri seară la hotel şi aflase din gura portarului că domnişoara Lopinowa plecase de mult din camera ei. Funcţionarul sili pe portar să transmită sus un bileţel şi să aducă o chitanţă semnată, şi portarul trimise un băiat. Dar acesta se întoarse spunând că uşa era încuiată, că bătuse de mai multe ori, dar camerista, îi destăinuise că domnişoara

Lopinowa nici nu dormise încă în patul ei, că geamantanul era în camera pe care o plătise pentru opt zile...

— Toată dimineaţa m-am străduit să-ţi vorbesc zise domnul Snellmore disperat. Dar nu te-am putut

gă Si. Şi acum ce e de făcut?

— Nu crezi că am fost traşi pe sfoară? strigă John cu obrajii înflăcăraţi.

— Aşa mi se pare, iubite Grevil! sună glasul din telefon. N-ai vrut să mă asculţi. A fost o farsă – şi eu ţi-am spus-o de la început.

— La dracu'! strigă John. Ar fi trebuit s-o urmăriţi din prima zi, nu să-i laşi atâta vreme.

— Am urmărit-o. Şi ne-am bizuit pe informaţiile portarului. S-o fi înşelat, aşa sunt portarii. N-are niciun rost să mă cerţi pe mine. Ai făcut ce ai vrut – te priveşte. Ce vină am eu?

— Niciuna, bombăni John. Am să-ţi mai vorbesc. Şi lăsă telefonul.

— Ce s-a întâmplat? întrebă doctorul Bright, încurcat.

— Nu mă mai chinui şi tu! strigă John. Am destule buclucuri şi aşa!

VII

Hazelbury e o cunoscută şi tipică staţiune climaterică şi maritimă în Sussex. Oraşul se împarte în două. Şi fiecare parte îşi are cheiul ei.

Ţărmul nu era cu prea multă lume în acel anotimp. Jumătate din vilele care se înşirau cu ferestrele spre canal erau goale, deşi multe din încăperi fuseseră închiriate pentru săptămâna Rusaliilor. Hotelul cel mare se afla la ţărmul mării, în apropierea centrului comercial şi al centrului distractiv şi din punct de vedere arhitectural era realizarea unei fantezii diabolice. Karis izbuti să-l convingă pe David să tragă la acest hotel, aducând argumentul foarte important că aici aveau cea mai mare şansă de a rămâne necunoscuţi şi nebăgaţi în

seamă.

Îndată după sosire, David se duse la ofiţerul stării civile, în vederea cununiei. Nu i se făcură greutăţi.

Karis rămase toată vremea în cameră, umblând încoace şi încolo ca o fiară în cuşcă. Încercă de câteva ori să citească, să aţipească. Apoi se uită la valurile tulburi ale mării, care se rostogoleau până la plajă.

După amiază târziu, cei doi tineri luară masa şi pe seară făcură o mică plimbare. Mergeau de braţ, când deodată atenţia le fu atrasă de o mare mulţime, care se înghesuia şi căsca gura pe o stradă laterală. În mijlocul mulţimii era un camion împodobit cu steaguri şi flamuri multicolore. Două lămpi de acetilenă ardeau în aer şi între ele un bărbat vorbea cu o sălbăticiune fanatică pentru „naţionalizarea minelor”.

— Ceea ce a creat natura, e al nostru al tuturor! auzi David. Cine scoate cărbunii din pământ? Băieţii noştri, minerii! Şi de ce să se îngraşe proprietarii, vârând în buzunarele lor tot câştigul? Ce e naţiunea dacă nu…

Cuvintele următoare David nu le mai auzi, căci vorbitorul se întoarse deodată şi vorbi în partea cealaltă. Karis lăsă braţul lui David. Stătea în vârful picioarelor, rezemându-se în umbrelă, şi asculta cu atenţie încordată. David întoarse capul, nu-l mai interesau luptele, speranţele, disperările oamenilor. O melancolie fără margini îi cuprinse sufletul. I se părea că ajunsese la treapta din urmă, pe care sta jalea întregii lumi.

Nu departe de el era o femeie cu faţa albă şi buzele roşii. Privirile i se opriră asupra ei – asupra acestei năluci a mizeriei, cu gura ca o rană deschisă.

David se înfioră.

Întâmplător Karis întoarse ochii spre David şi-l privi. Văzu şi ea femeia. Luă pe David de braţ şi-l duse de acolo.

— Pari foarte indignat de înfăţişarea acelei femei, zise, Karis când ajunseră într-o stradă mai puţin luminată.

— Ocupaţia firească a oricărei femei e prostituţia.

— Aş fi dat mult să n-o fi văzut, răspunse el.

Karis nu-l înţelese bine. Şi dete din umeri. „Ocupaţia firească a oricărei femei e prostituţia”.

Lui David i se păru că-i vârâse un cuţit drept în inimă.

— Tu minţi, Karis, zise el.

Karis se înrăi.

— Viaţa publică aruncă peste bord cuviinţa, religia, morala, fără nicio remuşcare. În fiecare zi se întemeiază noi societăţi spre a combate viciile deci şi prostituţia. Dar ia te uită la clasa de sus – savanţii, guvernanţii, magistraţii şi reprezentanţii bisericii! Ce fac dacă nu să se preocupe de femei, spre a le prostitua?

— Nu mai vorbi! exclamă David. Nu toţi bărbaţii şi toate femeile sunt aşa.

— Şi în acelaşi timp, urmă ea cu glas tare, bărbatul face din nevinovăţia femeii o condiţie a căsătoriei; bărbatul cere, nici mai mult nici mai puţin ca femeia să-şi înăbuşe instinctele ei cele mai puternice, ca închisă între patru pereţi să aştepte răbdătoare până va binevoi să vină cineva să-i ceară mâna. Dar cred că în această făţărnicie socială se iveşte o schimbare. Cu atât mai bine! Şi în prostituţia

socială, la fel în poliţie, biserică şi armată.

David se simţi cuprins de disperare. Tăcu.

A doua zi, la gustarea de dimineaţă vorbi Karisei de planurile lui de viitor. Avea de gând să-şi găsească un serviei bun. Dar în cuvintele lui nu era niciun optimism, şi în spatele hotărârii se simţea speranţa unei împăcări cu familia. Până atunci o vor duce cum vor putea. De o călătorie în străinătate nici nu voia să audă. Actuala situaţie care-l silea să trăiască în parte din banii Karisei, îi pricinuia şi aşa destulă amărăciune şi umilire. Propuse să părăsească amândoi hotelul şi să se mute într-o locuinţă ieftină, dar Karis nici nu vru să audă.

Avu curajul să iasă cu el pe stradă ziua în amiaza mare. David era aproape voios. Cumpărară bilete pentru „Carmen”, care se reprezenta seara următoare. David băgă de seamă cu câtă atenţie citi Karis în foaier afişele, anunţurile şi după ce plecară, ea se mai întoarse o dată să întrebe ceva pe casieriţă, David îi spuse că era prea agitată; din pricina nervilor, răspunse Karis, exasperaţi de viaţa stingheră de la Rovedene şi îl ruga pe David s-o ducă departe de Anglia.

Deodată auziră sunetele unei fanfare. Toate capetele se întoarseră într-acolo, parcă primiseră o palmă muzicală. Trecătorii se opriră câte unul sau în grupuri, privind cu mirare. Fanfara se apropia intonând un marş militar. O ceaţă urma pe trotuar pe muzicanţi, de parcă era trasă de muzică, în vreme ce vânzători de ziare alergau pe străzi, strigând din toate puterile: „Rezultatele sportive! Ediţie specială!”

Negustori, vânzători, vânzătoare ieşiră în uşa prăvăliilor şi la ferestre. Muzica îi scotea, fie. şi pentru

o clipă, din monotonia zilei.

Printre privitorii rezemaţi de zidurile caselor se aflau şi David şi Karis.

— Ce e asta? întrebă ea.

— Alegerile, probabil, zise David. Steagurile, florile... Se opri deodată şi când Karis îşi mută privirile de la mulţime spre faţa lui David, îl văzu tot mai palid. îl apucă de braţ şi se înălţă în vârful picioarelor. Tocmai trecea fanfara, cu un bas tunător în dreptul urechilor Karisei. În spatele fanfarei venea un automobil impunător. Înăuntru se afla comandorul Grevil, în picioare, cu capul descoperit, alături şedea o doamnă învelită în zebelină şi samur, în mână cu un buchet mare de flori; pe genunchi avea o blană de urs, ca să-i fie cald şi oricine-i putea vedea bine chipul. Pe trăsăturile ei se citea o mare bucurie şi uneori îşi trăgea soţul de mânecă, să se aşeze, să nu atragă atenţia mulţimii asupra lui. Karis văzu cum răspundea surâzător, cum îşi răsucea mustăţile şi făcea câte un semn cuiva din mulţime. La colţ automobilul se opri şi John ţinu o scurtă cuvântare, rugând pe toţi cei de faţă să vină la ora opt seara pe cheiul St. Stephens – mai zise că un anumit membru al cabinetului va fi şi el prezent, spre a da adunării mai multă însemnătate.

— Straşnic bâlci! zise un glas în spatele lui David.

— E soţia lui sau cine e? zise alt glas.

— Ce farsă! urmă primul. Şi vrea să vorbească despre economie! Nu ştiu dacă mă voi duce să votez, dar e sigur că pe ăsta nu!

Karis se întoarse către cei care vorbeau; le aruncă o privire indignată, şoptind ceva împotriva lor. Unul din cei doi bărbaţi îi aruncă o privire care o

îngheţă. Apoi omul se urcă pe pragul unei case, astfel că o putea vedea peste capul trecătorilor, şi de acolo o privi cu un surâs mai cald, îmbietor. Karis. Îşi strâmbă nasul şi-i arătă vârful limbii. Omul începu să râdă şi-şi văzu de drum.

1

Vardişti înalţi se apropiară şi goliră trotoarele. Fanfara se mai auzea de departe, tot mai slab şi zgomotul străzii înecai ultimele sunete.

David nu se clintise din loc, până când îl luă Karis de braţ, şi plecă încet cu el. Din strada mare ajunseră la ţărmul mării, unde era mai multă linişte şi numai valurile loveau malul cu zgomot uniform.

David se rezemă de balustrada de fier a cheiului de piatră, care, avea menirea de a feri capiii să cadă de la înălţime. De pe chipul lui David pierise orice bunătate.

— Nu-mi vine să cred! zise el către Karis. Acum simt că m-a uitat şi Mary. Ai băgat de seamă ce fericită era? Şi era o vreme când mă iubea atât de mult, că abia putea trăi fără mine! Ai băgat de seamă cu câtă admiraţie se uita la John? Nici nu se mai gândeşte măcar la mine!

— De unde poţi să ştii? zise. Karis. Crezi că o femeie îşi arată întotdeauna mâhnirea – mai cu seamă pe stradă în văzul tuturor? Suferinţa urâţeşte – femeile ştiu asta.

După o scurtă pauză David urmă:

— Cu vremea o să mă creadă şi Mary tot atât de neînţelegător, pe cât e ea astăzi de neînţelegătoare. Dar când nu voi mai putea suporta (se întoarse, făcu semn cu capul Karisei să-l urmeze şi în vreme ce mergeau de-a lungul cheiului, îşi încheie fraza) –

atunci le voi arăta eu lor ce sunt în stare!

Începu să se întunece, când ajunseră în faţa hotelului. Se aşezară pe două scaune de paie de pe terasa acoperită. Karis îşi aprinse o ţigară.

— Ce ai spune, Karis, întrebă David deodată, dacă ţi-aş mărturisi că nu iei în căsătorie un tânăr nevinovat, ci un ticălos care a avut până acum o mulţime de legături?

— Dacă aş putea crede că e adevărat, răspunse ea, aş alege clipa în care te-aş iubi mai fierbinte, clipa când m-aş dărui toată ţie şi te-aş ruga să-mi mărturiseşti tot, te-aş ierta, te-aş iubi, şi aş uita tot ce a fost înainte.

Karis îl auzi pe David respirând adânc. Mai târziu, când se uită la el în bătaia luminii, îl văzu mai fericit, în orice caz mai uşurat.

vin în seara zilei următoare, clubul Tory din localitate oferi un banchet în cinstea comandorului Grevil într-o sală a hotelului unde locuia David şi Karis. John, lordul Tydeley şi alţi câţiva cetăţeni trecură pe acolo. Cum intră în hotel, John începu să converseze cu domnişoara care se ocupa de primiri, şi întrebă în treacăt dacă putea să se uite o clipă în registrul străinilor care se aflau în hotel. Domnişoara îi înmână caietul.

— Am pus mâna pe ei! se bucură John. Faţa lui se încruntă şi se lumină iar, cu un surâs, numai după ce simţi o mână bătându-l pe umăr şi auzi; „*Te* aşteptam, Grevil”.

— Sunt la dispoziţia dumneavoastră, domnule amiral, răspunse John unui omuleţ cu barbă tunsă scurt şi se îndreptară spre un grup de domni în haine de ceremonie. Şi cu toţii urcară treptele.

Pe la ora unsprezece holul hotelului se goli. Intră în serviciu portarul de noapte. Într-una din marile încăperi ale etajului întâi se mai auzea zgomotul bancherului. David şi Karis tocmai se înapoiau de la teatru.

— Eşti obosit, şopti Karis, să te duci să te culci.

— Şi tu? întrebă David.

— Eu mai rămân puţin în hol, apoi urc şi eu.

— Karis, zise David, te rog nu mai bea whisky; e o băutură îngrozitoare şi-ţi face rău.

— Bine.

— Pe cuvântul tău de onoare?

— Pe cuvântul meu de onoare.

David îi luă mâna, îi aruncă o privire lungă, tristă şi zise: „Noapte bună”.

De când locuia în hotel, David îşi luase obiceiul să încuie bine uşa camerei lui care era în legătură cu dormitorul ei printr-un antreu şi baie. Un simţ înnăscut îi spunea că femeile ţineau mult să fie stăpâne pe micul lor ţinut.

Intrând în cameră, se gândi că peste câteva zile, între el şi Karis nu vor mai fi uşi încuiate. În loc să se bucure, se simţi cuprins de o spaimă subită. îl trecu un fior conştiinţa unei umiliri apropiate.

Ducându-se către masa de toaletă, spre a-şi pieptăna: părul ca de obicei înainte de culcare, ochii îi căzură pe un plic. Scrisul era al lui John. îl deschise repede:

Iubite David!

Îmi pare rău că trebuie să te supăr iar. Întâmplător iau astă-seară masa la hotel. Pe la douăsprezece voi pleca. Te sfătuiesc în propriul tău interes, să mă aştepţi singur în hol, pentru că doresc

să-ţi pun o întrebare foarte importantă, care se referă nu numai la tine, dar şi la fericirea întregii tale familii.

Al tău, John.

Mai citi scrisoarea o dată. Cineva bătu în uşă. David vâri scrisoarea în buzunar şi deschise. Era Karis, care venise să-i spună noapte bună. Făcu în cameră câţiva paşi, înlănţui cu braţele pe David, şi se sărutară. În aceeaşi clipă ochii ei sesizară că uşa dintre camerele lor era zăvorâtă. Apoi Karis se duse să se culce.

David se uită la ceas şi simţi dorinţa paşnică de a vorbi cu John. Îşi puse haina şi coborî în hol. Minutarele ceasornicului arătau douăsprezece fără cinci.

Portarul de noapte îl vesti ca domnul comandor Grevil îl aşteaptă în automobil. David ieşi în stradă. Noaptea era întunecoasă şi rece şi de la ţărmul apropiat vântul îi aduse în obraz stropi săraţi. La colţ lucea lampa roşie a automobilului. John stătea pe locul şoferului şi fuma. Zărind pe David, deschise uşa.

— Îmi pare bine că ai fost atât de înţelept să vii. Urcă-te. E mai cald înăuntru.

— Rămân afară, răspunse David. Pot răspunde şi de aici întrebărilor tale.

— Nu, nu se poate. Te rog să te urci în maşină. Nu-ţi face nimeni nimic.

— Nu mi-e frică. Spune ce ai de spus.

— Nu vreau nimic de la tine, prostule! zise John cu glas prietenesc. Vreau numai să-ţi aduc la cunoştinţă câteva lucruri pe care trebuie să le ştii neapărat. Dacă n-ai pierdut orice simţ al onoarei şi orice curaj, urcă-te aici lângă mine 1

David se urcă în maşină. John închise uşa, dădu

drumul motorului şi brusc, maşina porni repede de-a lungul străzii.

— Te ucid, dacă nu opreşti! zise David. Eşti un om vulgar, John!

— Dacă mă ucizi, răspunse John liniştit, atunci s-a isprăvit şi cu tine şi cu Mary.

Maşina gonea cu o viteză de şaizeci, şaptezeci de kilometri pe oră peste acel ţinut al colinelor şi reflectoarele îşi aruncau lumina palidă în noapte. Ajunseră la şoseaua principală. Nu scoaseră niciunul niciun cuvânt. Sate tăcute lunecau înapoi, unul după altul, ca pietre kilometrice. John cunoştea bine drumul.

Trecu astfel o jumătate de oră. David era tot mai uluit. Trecerea bruscă de la liniştea camerei lui la călătoria aceasta nebună din miezul nopţii îl zăpăcise.

Recunoscu un sat, deodată. Treceau prin Whistlebridge, nu departe de Aldershaw. Acum ştia încotro mergea John. O spaimă nebună îl cuprinse.

— Mary! zise David. Inima îi bătea cu putere. I s-o fi întâmplat ceva? Se afla pe patul morţii şi dorise să-l vadă? îşi înăbuşi un hohot de pl ins. Se apropiau. Maşina alerga acum de-a lungul caselor de la Aldershaw. John micşoră viteza şi intrară în parc. Copacii de pe marginea aleii alergau înapoi. Automobilul se opri în faţa portalului.

— Îmi pare rău, dragul meu, că am mers atât de repede. La înapoiere, voi fi cu mai multă băgare de seamă, dacă va trebui să te duc înapoi, zise John.

David se uită la el furios.

— Un pas nu mai fac de aici, zise.

— Da, da, şopti John cu blândeţe. N-ai nicio teamă, înţeleg că te temi s-o vezi pe Mary, sau pe

altcineva. Dar nu ştie nimeni de sosirea ta. Te înţeleg, dragul meu, căci şi eu la vârsta ta am trecut prin buclucuri de astea. Aşa că să intrăm o clipă în casă. Avem ceva de vorbit şi – o să fie bine.

John învinse şi în această împrejurare. David intră în hol şi urcând treptele cotiră spre dreapta. David se pomeni într-o încăpere confortabilă, camera intimă a lui John. Un foc uriaş ardea în cămin şi se reflecta în ochii de rinocer, bizon şi leu, care cu sălbăticie fără de viaţă priveau din întuneric.

John încuie uşile, oferi lui David un scaun, un păhărel de lichior, o ţigară, refuzate – toate. cu răceală. Apoi scoţându-şi haina, zise:

— Poţi să mă numeşti un om vulgar. David, şi poate că e adevărat: dar nu cred că *tu* să fii un astfel de om.

— Asta e introducerea pentru o nouă destăinuire? zise David sarcastic, privind în jur cu nervozitate.

— Fă-te comod! zise John. De data asta nu ne va supăra nimeni, Mary doarme.

— Şi ce voiai să mă întrebi?

— Ai primit săptămâna trecută o scrisoare din partea mea şi două scrisori din partea domnului Snellmor?

— Nu, n-am primit nicio scrisoare, răspunse David. Şi ridică braţul ca şi cum căuta instinctiv să se apere de o lovitură.

John izbucni, într-un hohot de râs.

— Bănuiam eu. Am avut dreptate!

Şi făcu prin birou câţiva paşi. David se aşezase într-un fotoliu. John se îndreptă spre o uşă mică, din perete, o deschise şi o lăsă aşa. În aceeaşi clipă intră

în cameră un om înalt, aproape un uriaş, care trebuia să se aplece ca să treacă pragul. Era într-un costum obişnuit, dar pieptarul cămăşii părea foarte uzat. Avea un aer distant. David îl văzu închizând uşa cea mică, apoi exclamă.

— Tată! şi sări de la locul lui. Apoi, ca şi cum i s-ar fi înţepenit toţi muşchii, rămase neclintit.

Doctorul Bright nici nu-l băgă în seamă, ci se îndreptă spre un scaun şi se aşeză alături de John.

— Am aflat, David, începu John, când şi unde vrei să te căsătoreşti cu domnişoara Lopinowa. M-ai pus într-o situaţie foarte neplăcută, şi a trebuit să-i istorisesc tatii toate lucrurile. penibile despre mine. Şi acum să discutăm împreună, deschis.

— E absolut de prisos, zise David. Tata poate fi de părerea ta, poate crede că ai dreptate, eu însă am alt punct de vedere.

— Nu dai un ban pe toate părerile mele, ştiu, zise doctorul Bright.

— N-are a face, zise John. Vreau să vorbesc de scrisorile pe care David nu le-a primit.

— N-am primit nicio scrisoare, exclamă David cu un gest aproape isteric.

— Scrisorile pe care nu le-ai primit, urmă John, eraucopii după originalele pe care le am aici şi pe care le vei citi acum, cu atenţie, în faţa noastră.

Luă două coli scrise la maşină, dintr-un sertar şi le înmână lui David, care le aruncă numaidecât pe birou.

— Te rog citeşte aceste hârtii! strigă doctorul Bright. S-a mai văzut asemenea drăcească neruşinare?

John luă actele, i le mai întinse o dată lui David

şi-l bătu pe umăr.

— Ne vom înţelege mai bine după ce vei citi aceste documente, zise el cu răbdare. N-am spus niciodată că eşti un laş, David. Şi acum, dragul meu, citeşte, nu sunt scrisori de dragoste, dar îţi vor arăta în orice caz ce preţ poate avea iubirea.

Cu mâini tremurătoare – atât de tremurătoare, că fu silit să-şi sprijine coatele de birou – David începu să citească, în acest timp, doctorul Bright se întoarse în altă parte. John, care fusese odată pe puntea unui vas de război, pe care era să-şi piardă viaţa, băgă mâinile în buzunar şi privi liniştit cum ochii lui David se aprindeau tot mai mult cu fiecare rând, şi buzele lui şopteau formulele juridice.

Ajungând spre sfârşit, David şopti.

— Minciuni! Minciuni! Minciuni! împinse deodată actele de la sine, sări în sus şi strigă: Minciuni!… Calomnii! Vreţi să mă înşelaţi!

— Semnătura ei, zise John şi-l apucă încet de umăr. Priveşte!

Ochii lui David se întoarseră spre documente. Foile, rândurile, ştampilele pieiră. Lovi cu pumnalul în masă şi înjură.

— Inconştientule! exclamă David îndreptându-se către John. Nu e contractul ei, e contractul tău! Tu eşti instigatorul, tu şi nimeni altul. Întâi i-ai luat cinstea şi acum te compromiţi cu iscălitura unei biete necinstite făpturi!

Doctorul Bright veni spre David, îl apucă de umeri şi vorbi cu o emoţie pe care n-o mai cunoscuse înainte.

— Ai orbit de tot? Femeia aceea e o criminală – o şantajistă! John a cunoscut-o mai înainte, cu atât mai

rău. Dar n-ai văzut că a făcut tot ce i-a stat în putinţă, ca un gentleman, spre a-i veni în ajutor?

David se desprinse din mâinile tatălui său.

— Un gentleman! exclamă el. Care ia unei fete totul, şi-i dă o mie de lire! Gentleman! şi izbucni într-un râs isteric.

John văzu că întâlnirea nu mergea după paragraful prevăzut. Dacă n-ar fi fost de faţă tata Bright, i-ar fi tras lui David o bătaie bună sau ar fi încercat în alt chip să-l cuminţească. Ochii lui John se încrucişară cu ai bătrânului şi-i făcu – semn să plece. Dar bătrânul avea nevoie să-şi potolească nervii.

— S-a dus dracului tot ce ai, învăţat, tot ce ai moştenit de la noi! zise doctorul către David. Şi dacă vei mai umbla mult pe drumul ăsta, vei vedea unde vei ajunge. Şi în curând te vei încredinţa singur cine e mai tare, eu sau tu! Şi să nu-ţi închipui că ceea ce faci e moral. Ai călcat în picioare toate obligaţiile tale de om, ca să duci o viaţă de vagabond – alături de acea femeie. Să se isprăvească odată! Mă auzi? Să se isprăvească şi să ne asculţi pe noi!

David se lăsă într-un fotoliu şi îşi ascunse faţa în mâini.

— Şi vei pune capăt acestei stupizenii, mă auzi? urmă bătrânul. Îţi interzic să iei în căsătorie pe această femeie şi dacă totuşi o vei lua, atunci totul, tot ce am, va moşteni numai Mary şi n-ai decât să umbli prin lume fără un ban – sau cu cele două sute cincizeci de lire pe an, pe care nu ţi le pot lua! Asta e! Rămâi noaptea asta aici, în camera lui John şi voi avea eu grijă să nu pleci!

Se opri o clipă, văzând că David începuse a plânge cu hohote, disperat. Şi crezu, fireşte, că

plânsul se datora cuvintelor părinteşti atât de aspre. Dar John vedea mai departe: el, caracter puternic, se simţi emoţionat şi întoarse capul. O clipă dori să fie în stare să iubească tot atât de fierbinte pe Mary, ca acest băiat pe Karis. Şi începu să-şi dea seama că David avea dreptate şi că numai el, John, era instigatorul acestei drame infernale.

— Îţi interzic să iei o asemenea creatură! urmă tatăl. Şi dacă totuşi o iei, atunci caută-ţi alt nume, pe al meu lasă-l /nepătat.

Urmă o tăcere grea. Doctorul Bright ieşi din birou, trântind uşa. John aşteptă o clipă, fumă cu sete ţigara, o strivi de scrumieră şi se duse către David; se aşeză pe braţul fotoliului şi atinse umărul cumnatului.

— Hai, zise cu glas împăciuitor. Bătrânul a plecat. El nu se prea pricepe, eu însă te înţeleg. Înţeleg tot, David. Şi într-un fel, dragul meu, trebuie să te admir. Căci nu e jucărie faptul că cineva iubeşte atât de mult o femeie. Karis nu se va prăpădi fără tine şi dacă vrei, voi avea eu grijă de ea, cât va trăi. Fireşte nu e vorba numai de bani.

Se opri o clipă şi apoi urmă:

— De ce crezi că e în joc conştiinnţa ta? îţi jur, David că nu pricep. E plină lumea de fete nevinovate, şi nu se poate spune că... Fireşte, Karis îşi are farmecul ei, dar ca toate străinele pe care le-am cunoscut e în ea un amestec de josnic egoism, de ocultism şi de pură frumuseţe – dar stupidă şi încăpăţânată ca un catâr.

Glasul lui începu să sune mângâietor:

— De ce nu spui ceva. David, hai? Te simţi bătut? Vino-ţi în fire! (Şi-l luă de umeri). Dacă aş fi în locul tău, aş începe să mănânc şi eu puţină carne, din când

în când, aş gusta puţin whisky, aş fuma câte-o ţigară, câte o pipă şi aş încerca să mânuiesc şi eu o puşcă. Ascultă ce-ţi spun eu, întâia fată în viaţa cuiva nu se uită niciodată. Dar mai sunt şi altele, nenumărate. Aş putea să-ţi aduc o fetiţă minunată, mult mai bună decât Karis, şi pe deasupra englezoaică. Ce rost are tumultul ăsta pentru Karis? Hai, dă mâna aici, prieteneşte! Ar fi cuminte, ar fi creştineşte!

David îşi luă mâinile de pe obraz. În jur simţea că se face o singurătate de moarte. Şi înfăţişarea lui începu să-l neliniştească pe John.

— Dă-mi puţină apă, zise cu glas. slab, tânguitor.

John îi turnă un pahar, pe care David îl goli până la fund.

— Şi acum ţine-te de cuvânt şi du-mă înapoi la Hazelbury.

— Cum vrei, dragul meu, răspunse John, dând din umeri. Tata ţi-a interzis să ieşi noaptea asta din cameră, dar văd că nu mai asculţi de cuvintele lui. Foarte bine, să mergem.

Şi îşi puse haina. Merse înainte pe coridor, încredinţat că tot ce putea face mai bun era să-l ducă pe David înapoi.

Va mai trece puţină vreme până ce băiatul îşi va da bine seama de cele ce s-au petrecut. Şi el, John, va fi cel dintâi care-i va veni în ajutor, îşi zise John măgulitor.

Spre ziuă David se strecură iar, în tăcere, în camera lui de la hotel. John se întoarse la Aldershaw, plin de optimismul sănătoasei şi puternicei lui firi.

IX

Fără să se dezbrace, David se aruncă în pat pe întuneric, ţeapăn, liniştit, aproape ca un cadavru,

ascultând zvonul valurilor. Fâşâitul apei calde, când şi când, în ţevile de la baie, îl speria. Sufletul lui fierbea de o nespusă mânie. Idei furioase, gânduri ucigaşe îl torturau. În aiureala lui i se părea că mergea pe o stradă lungă, asfaltată, spre eşafod. Simţea chiar funia de gât şi sudorile morţii îi acopereau fruntea. Şi deodată un surâs de uşurare îi apăru pe faţă. Îşi dădea seama că fusese numai un vis.

Zorile zilei se iviră harnice. David începu să deosebească mobila, perdelele, păturile. Şi intuia că depăşise puterea lui de suferinţă. Văzu că toate în viaţă aveau o margine. Sufletu-i fu năpădit de o tristeţe nemărginită, de o amărăciune grea, nesfârşită. Abia putea suferi gândul la Karis. Vicleniile, minciunile, înşelătoriile ei îl umpleau de ruşine, ca şi cum el ar fi fost mincinosul, înşelătorul.

Dimineaţa, Karis răsuci robinetul de apă, se apropie de uşă, bătu şi strigă:

— Bună dimineaţa! Ce mai faci?

— Bine, mulţumesc! răspunse el cu glas blând.

— Vrei să faci o baie? J

— După tine!

David mai rămase o clipă gânditor şi oftând coborî din pat. Abia îi venea să creadă că-i vorbise atât de calm şi ss întrebă uimit dacă nu era într-adevăr un naiv.

Ziua începu ca de obicei, ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Karis era foarte neliniştită. Pe la amiază, îl luă pe David din camera de lectură şi-l rugă să meargă la plimbare pe malul mării.

În vreme ce păşeau unul alături de celălalt, vorbiră despre mare, despre Anglia şi politica ei, despre „Carmen”. Karis spunea că actorul care jucase

pe Escamillo avea o voce foarte bună şi cântând în faţa unui asemenea public provincial, arunca perle la neştiutori.

Adierea mării îi aduse sângele în obraji; dinţii îi sclipeau printre buzele mereu surâzătoare, dar sprâncenele-i negre se încruntau spasmodic. David mergea cu capul aplecat puţin pe un umăr, cu ochii încercănaţi fixaţi în jos.

Deodată le ieşi înainte un domn.

— Helo, Karis, fetiţo! exclamă el jovial, apucându-i amândouă mâinile. Dar ce bine-mi pare că te văd aici!

David ridică ochii şi Karis i-l prezentă. Se numea McGregor. Şi cu o mutră foarte isteaţă observă bine pe David.

— Unde locuieşti? întrebă el pe Karis.

Ea nu luă în seamă întrebarea, luă braţul lui David, prezentându-l ca pe logodnicul ei, adăugând că nunta va avea loc săptămâna viitoare. Lui David i se păru că purtarea domnului McGregor se schimbă puţin; veselia de adineauri se mai răci şi parcă-şi înghiţi cuvintele. După o scurtă pauză întrebă: „Cât să fie de când nu ne-am mai văzut?... Ia să vedem...

Karis răspunse că trebuia să fie mai bine de-un an. Şi apoi urmară cuvintele lui, de care se temuse:

— Nu vrei să vii într-o seară la teatrul unde joc? Fireşte, cu viitorul soţ. Îţi trimit două bilete pentru mâine seară, dacă poţi. Cânt iar în „Carmen”.

David se uită drept la cântăreţ şi zise:

— Te-am auzit aseară domnule McGregor. Ţi-am admirat talentul, deşi nu mă pricep deloc la teatru.

— Mulţumesc „răspunse McGregor.

— Toată educaţia mea muzicală am dobândit-o de

la domnişoara Lopinowa, urmă David cu un fin surâs. Dar mi-e teamă că voi rămâne pururi un începător, la şcoala ei.

— Mă îndoiesc! zise cântăreţul cu o uşoară ironie. Se uită la ceas şi după o scurtă şovăire invită pe David şi pe Karis la o masă de seară la hotelul unde locuia „La Marele Dig”. Karis refuză cu vreo câteva cuvinte politicoase. Mai schimbară câteva fraze, apoi se despărţiră.

Zece minute merseră David şi Karis pe dig, în tăcere. Apoi David întrebă:

— De ce nu mi-ai spus ieri, când eram la operă, că-l cunoşteai pe domnul McGregor.

— Ştiam că ai să-mi pui întrebarea asta, răspunse Karis.

Cum să nu ţi-o pun? urmă David. Mergem la teatru şi auzim un cântăreţ. E un vechi prieten al tău şi nu-mi spui un cuvânt.

— Ţi-aş fi spus…

— De ce n-ai spus?

— Te ştiu atât de gelos!

— Eu, gelos? exclamă David şi răma-Se locului, ca trăsnit.

— Da, eşti gelos, zise ea cu glas ascuţit, şinţi pe cineva pe care l-aş cunoaşte acum, ci pe prietenii mei de mai înainte, ceea ce e mult mai rău. Dacă ţi-aş fi spus ieri că pe vremuri îl numeam pe domnul McGregor „unchiul Tommy” că mă plimbam cu el, ba am şi călătorit împreună, ţi-aş fi stricat toată dispoziţia.

— Mi-ai vorbit de el mai demult… în Hydepark, zise David rece. După una din primele noastre întâlniri, altă dată, ai plecat la el, la Brighton şi când

te-ai înapoiat mi-ai povestit că ai avut o ceartă cruntă cu el, pentru că voia să joace în viaţa ta rolul de tutore. Cam tânăr pentru un tutore, în orice caz!

— Cei care mi-au fost prieteni, mi-au fost prieteni, asta e! izbucni Karis. Şi nu vreau să fiu mereu învinuită pentru ceea ce a fost, fiindcă nu se mai poate schimba.

— Ţi-am adus vreo învinuire vreodată? întrebă David

cu mâhnire, abia izbutind să alcătuiască vorbele.

— Nu, zise ea. furioasă. Te înfăşori într-o tăcere nesuferită şi mă laşi să caut eu să-ţi citesc gândurile, în oenţi tăi de copil. Şi-ţi spun o dată pentru totdeauna, David: dacă vrei să fim fericiţi împreună, trebuie să încetezi de a mai vedea în mine pe fata naivă de altă dată. Judecă-mă acum după propriile tale experienţe cu mine. Nu e nobil să învinuieşti o femeie pentru trecutul ei. Şi ca să fii gelos pe prietenii de altă dată, e o nebunie.

Fără să ştie bine ce-i spusese lui David în furia ei bruscă, Karis se întoarse şi-l lăsă pe chei, singur. Cu paşi repezi, şchiopătând ca o fiară rănită, se întoarse la hotel.

David porni în direcţia opusă, fără să ştie încotro mergea. Abia când începu să bată vântul şi o ploaie rece îi lovi obrajii, se întoarse. Începu să se întunece, când se apropie de oraş, coborând pe o potecă.

Ajunse la hotel pe întuneric, şi se duse drept în camera lui. O găsi pe Karis într-un fotoliu; ea puse o carte de o parte.

— Unde ai fost? întrebă.

— Nicăieri.

— David, zise ea rugătoare, să nu ne certăm. Ar fi îngrozitor, gândeşte-te.

— Într-adevăr? întrebă, scoţându-şi pălăria şi pardesiul.

Karis se lipi de el.

— „Eşti ud, zise cu glas de mângâiere. Lasă-mă să-ţi pregătesc o baie caldă.

— Nu e nevoie. Mă simt foarte bine.

— Dar nu poţi rămâne aşa!

— Ştiu, zise privind într-o parte şi umblând încoace şi încolo, fără să-şi dea seama ce face. Mâinile-i tremurau puţin.

— M-am hotărât să fac o schimbare, zise cu o linişte prefăcută.

— Care?

— Vreau să mă mut şi să trăiesc în altă parte, unde să mă pot întreţine singur.

— David! exclamă ea şi făcu ochii mari.

— Mi-e ruşine să trăiesc în acest hotel cu banii tăi câştigaţi atât de greu!

— Nu i-am câştigat muncind! răspunse ea.

— Tu vezi lucrurile altfel decât mine, îi tăie el vorba. Cred în afară de bani – că ar fi mult mai bine să trăim despărţiţi până la căsătoria noastră.

— Nu fi prostuţ! răspunse Karis dezmierdătoare. Pentru că ne-am certat puţin azi! Rămâi, nu face greşeli. Şi mai stăm să vedem ce e al meu şi ce e al tău. N-avem în comun măcar un singur lucru?

— Ce?

— Iubirea noastră, zise ea şovăind.

David nu răspunse.

— Vrei o dovadă că te iubesc? Pot să-ţi dau mai multe.

— Nu vreau dovezi.

— Atunci vino, zise Karis şi-l luă de braţ. Nu fi prost, îmi pare rău că ţi-am vorbit atât de aspru. Să uităm.

Îi trase capul în jos şi-l sărută. Revolta lui se muie. Fu cuprins de o pace tulbure, ameţitoare. Era gata să facă orice i-ar fi cerut Karis. După oarecare vreme ea plecă jos, să comande masa. David îşi schimbă costumul, cu mişcări mecanice.

Luară cina în restaurantul hotelului, la o măsuţă. Karis mâncă puţin şi nu bău deloc. Era extrem de nervoasă şi se mira în tăcere de schimbarea vădită a lui David.

Mai târziu publicul dansă în hol. Karis îl rugă pe David să danseze cu ea. La început refuză: nu mai dansase de când era copil. Apoi Karis izbuti să-şi impună voinţa. Karis era uşoară ca un fulg, mult mai graţioasă decât toate celelalte femei, şi nu puţine erau cele frumoase. David dansă ţeapăn, stângaci, încurcat şi se sili să se ţină mai mult de ritmul muzicii decât de indicaţiile uşoare ale Karisei.

Dansară până noaptea târziu; apoi Karis se scuză pentru câteva minute, ca să se urce până sus. David luă loc şi aşteptă.

Karis dete fuga în camera ei, apoi în baie, umblă la uşa învecinată şi văzând că era încuiată, rugă pe cameristă să descuie uşa intermediară din dormitorul domnului Bright, dorind să ia ceva de acolo. Camerista descuie, Karis intră în cameră lui Daviid, trase zăvorul, se mai duse o dată în camera ei şi coborî treptele în hol.

Pe la miezul nopţii se ridicară. Îşi spuseră noapte bună pe coridor. David intră în camera lui, se

dezbrăcă, se pieptănă şi se urcă în pat. O auzi pe Karis cântând încet. Un cântec popular rusesc? O baladă englezească? Nu ştia. O febră vibra cu violenţă în creierul lui.

— Încă o noapte… încă o zi, îşi zise şi ochii lui priviră fix în întuneric. Să doarmă? Nici vorbă nu putea fi.

— O! Doamne! gemu el deodată. Ce să fac? Orice aş face, ajută-mi să fiu drept!

În camera Karisei se făcu linişte deplină. Deodată, zări o rază de lumină trecând prin întunericul camerei lui. Încet, încet de tot se deschise uşa.

— David! zise Karis în şoaptă. Dormi?

— Nu!

Şi se ridica.

Karis deschise uşa de-a binelea şi rămase în lumina puternică ce bătea din camera ei.

David văzu părul ei blond, trupul ei tânăr îmbrăcat într-un chimono. Raze mici, lucitoare, scăpărau din balaurul chinezesc. Şi atunci văzu cum dădu de o parte, ca o perdea, cele două margini, corpul ei luci în lumina difuză şi părul îi cădea pe umeri, pe piept, ca şuviţe de mătase aurie.

Cu o mişcare vie sustrase privirilor lui David trupul ei şi veni spre el; îngenunchease în faţa patului şi îşi ascunse faţa în mâini.

David înmărmuri, fără grai.

Deodată Karis îi căută mâna pipăind şi o ţinu cu putere. David dintr-o mişcare, se trase înapoi.

— Ce vrei? întrebă, aproape fără glas.

— Pe tine te vreau! răspunse ea. Vreau să-ţi dovedesc cât te iubesc. Vreau să pun capăt o dată

pentru totdeauna, acestei nesiguranţe, care mă duce în pragul nebuniei.

Inima lui David bătu mai tare. Sângele i se urcă la cap.

— Nu suntem încă soţ şi soţie, şopti el.

— Ne iubim, nu e mai mult?

— Da, exclamă David, regăsindu-şi glasul. Să punem capăt acestei neştiinţe!

Cu mâna tremurătoare căută butonul electric deasupra patului şi lumina» izbucni puternică.

Karis sări în sus şi se înveli până la gât în faldurile chimonoului. David coborî din pat, îşi puse o haină şi papucii. Tremura din tot corpul.

O patimă subită îi cuprinse pe amândoi.

— Dacă nu vrei să mă iubeşti, de ce nu mă ucizi? strigă ea furioasă. Ce înseamnă această prefăcătorie? De ce nu vorbeşti?

— Adevărul, vreau adevărul! zise David oprindu-se în faţa ei.

— Iată-mă, iată adevărul! răspunse ea, cu ochii scăpărători de nerăbdare.

— Cine e omul cu care ne-am întâlnit azi dimineaţă? – Ţi-am mai spus: un vechi prieten!

— Când te-am întâlnit întâi, mi-ai spus că n-ai prieteni.

— Da aşa şi este! răspunse Karis. Nu sunt ceea ce numesc eu prieteni.

— Şi ce au fost atunci?

— O, Doamne! izbucni ea. Dacă te-a supărat Mc. Gregqr, nu te mai gândi, căci n-am dat niciodată doi bani pe el!

— Karis, zise David ce glas aspru, spune-mi tot adevărul. Acest om ţi-a fost drag odată, am văzut după

purtarea, după privirile lui. Spune-mi adevărul – l-ai iubit?

— Îţi jur că nu l-am iubit!

— Karis, zise David şi mai amar, tu minţi.

— Ţi-am spus tot ce a fost între mine şi el – ajunge.

— Nu –, n-ajungezise David, căci abia începe!

Făcu *o* pauză şi apoi o întrebă cu glas schimbat, aproape nepăsător.

— Cum se numeşte agentul de teatru din Londra, care-ţi încasează drepturile băneşti din America?

— Ce legătură e între acel agent şi ceea ce vorbim acum? întrebă ea.

— O foarte strânsă legătură.

— Nu văd.

— Cum îndrăzneşti, Karis, exclamă David cu mânie bruscă, spune, cum îndrăzneşti să mă minţi astfel? Vreau să ştiu acum pe loc, de unde ai atâţia bani.

— De la agentul acela, răspunse ea încăpăţânată.

— Drept cine mă iei? Un copil sau un nerod?

Urmă o tăcere grea, hotărâtoare. Karis îl privea cu ochii mari, speriaţi şi tulburi.

— Vorbeşte! strigă el. Vorbeşte, Karis! Simt că înnebunesc dacă nu spui ceva!

Tremurând din cap până în picioare. David se ţinea demarginea patului. Karis fu cuprinsă de o amară dezamăgire.

— N-am ce să-ţi spun, şopti ea dârză.

Deodată David o apucă de braţe şi o scutură violent.

— Sunt oare Un asemenea netrebnic, că nu pot avea dreptul la un moment de adevăr? strigă el cu

glas răguşit. Sufletul ţi-l scot din tine, dacă nu-mi spui adevărul.

Karis scânci.

— Lasă-mă! zise, respirând greu. Suferea chinuri îngrezitoare şi totuşi un surâs smerit îi plutea pe buze. Simţi că mâinile care o strângeau, se desprindeau. Nu, nu mă lăsa! exclamă ea.

— Eşti o făptură josnică, o fiinţă de nimic! strigă Da-id, împingând-o de lângă el, şi Karis căzu pe un scaun. David se întorsese de la ea, silindu-se din toate puterile să se stăpânească.

— Pentru mine acest lucru înseamnă viaţă sau moarte, zise el deodată ceva mai liniştit. Poate că pentru tine e numai un episod – dar nu pot renunţa să aflu adevărul.

Karis sări în sus.

— Întreabă-mă ce vrei – îţi voră spunde tot.

— Nu eşti în stare să spui adevărul! ripostă David, aproape înăbuşindu-se de furie. Şi pe urmă vreau să te cruţ. Ştiu destul. Ştiu tot. Eşti o mincinoasă! Nu m-ai înşelat numai pe mine, l-ai înşelat şi pe John. Pentru tine am jertfit iubirea lui Mary, cea mai caldă iubire pe care o aveam – şi meritai oare acest lucru?

— Mary… şopti Karis.

Dar David o întrerupse:

— Îţi interzic să vorbeşti de ea!

— Atunci ce să mai spun, ce să mai fac? întrebă ea cu glas răguşit.

— Mi-e perfect egal ce-ai să faci!

— Nu, vreau să ştiu acum, pe loc, ce se va întâmpla cu noi!

— Nu mă priveşte, răspunde David privind-o

drept în ochi, ca pe o străină.

— Ne mai căsătorim sau nu?

— Niciodată nu ne vom mai căsători, zise David şi o expresie nefirească i se ivi în ochi, speriat de propriile lui cuvinte.

Lacrimile începură să curgă pe obrajii Karisei. Chimonoul căzu înlături, descoperind jumătate din trupul ei. David se uită o clipă la coapsele ei, la pulpele-i albe, la valul ondulat al muşchilor pântecului.

— Vreau să-ţi spun tot, şopti ea cu glas frânt. Sunt o femeie pierdută, asta sunt. Ia-mă aşa – ia-mă acum… Pe urmă n-ai decât să mă goneşti.

— Ieşi! strigă David şi întorcându-se căzu în pat cu faţa în jos.

Karis se duse la el, şi-l luă în braţe.

— Nu e adevărat! zise ea îngrozită, tremurând din tot trupul. Nu mă goni David, nu mă goni, nu!

— Afară! strigă el fără să se mişte. Afară!

— O, David, scânci ea. Nu se poate să se isprăvească aşa. Îţi jur că te iubesc. Înainte de a te cunoaşte am dus o viaţă murdară, dar de atunci încoace, niciodată… ţi-am fost credincioasă şi credincioasă îţi voi fi. O, David, câte ceasuri fericite am trăit împreună! Nu se poate să se isprăvească aşa – nu se poate!

David încercă să se desprindă de ea, dar durerea îi da Karisei puteri uriaşe lacrimile îi curgeau şiroaie şi totuşi el lupta să se desfacă.

— Afară! strigă el scos din fire. Nu te iubesc! Nu te pot iubi!

Karis se aruncă asupra lui cu toată greutatea corpului. Plânsul ei deveni sfâşietor.

— Îţi jur, David – o, crede-mă, acum nu mint, acum nu te înşel! Te iubesc din tot sufletul! O, am un suflet, sufletul nu mi l-am pierdut şi sufletul meu îţi aparţine.

David se desprinse şi sări de o parte. Disperată, Karis se agăţă de el. Kimonoul alunecă jos şi Karis începu să lupte cu David, care, ridicând-o goală în sus, o duse către uşă, îşi adună toate puterile şi o împinse în antreul dintre cele două camere, apoi cu o izbitură disperată, trânti uşa şi puse zăvorul.

Fără respiraţie şi aproape scos din fire, se rezemă de uşa încuiată. Hohotele de plâns ale Karisei ajungeau până la el. Se îmbrăcă repede şi se strecură afară din cameră. Portarul de noapte îi descuie uşa de la intrarea din hotel.

X

Devreme, înainte de revărsatul zorilor bătu Karis încet la uşa camerei lui.

— David, şopti ea, deschide David, lasă-mă înăuntru. „Trebuie să-şi vorbesc.

Aşteptă o clipă şi neprimind niciun răspuns, începu iar să se roage.

— Nu fi crud! Ascultă-mă! Nu te mai mint, vreau să-ţi spun tot, să-ţi răspund la toate întrebările, cinstit şi deschis.

Niciun cuvânt nu veni dinăuntru. Karis începu să bată mai tare, dar se temu să nu se audă în hotel şi se întoarse în camera ei.

La ora şase se îmbrăcă şi ieşi în oraş. Străzile erau încă pustii. Karis mergea şchiopătând fără niciun ţel de-a lungul caselor, fără a ţine seama orelor, paşilor, şi în curând ajunse la margine. Începu s-o doară piciorul şi se aşeză pe o piatră kilometrică.

Dimineaţa era curată, liniştită. Câţiva nori albi pluteau în văzduhul albastru. Cum privea aşa în golul imens, se simţi mică, îndurerată; nici nu-i venea să creadă că viaţa cu David se isprăvise.

O pasăre primăvăratică, venită de timpuriu, îşi încerca glasul; un automobil în viteză, şi cei dinăuntru o priviră ţintă o clipă.

Se ridică şi porni iar; ajunse în preajma unui sat şi la prima casă găsi un poliţist care se opri privind mirat faţa ei palidă, ochii roşii de plâns. Ghicind că era străină pe acele meleaguri, o întrebă dacă-i putea fi de vreun folos.

Da, zise Karis. Dă-mi braţul să nu mai şchioapăt aşa de mult. Cât e până la Hazelbury? Şi cât e ceasul?

Vardistul îi oferi braţul şi răspunse că până la Hazelbury erau vreo zece kilometri, iar ceasul arăta nouă jumătate.

— E vremea gustării de dimineaţă! exclamă Karis. îl rugă cu un surâs să-i arate un loc unde putea mânca ceva şi poliţistul o duse la cârciuma satului, şi-şi văzu de drum.

După ce termină masa, Karis scoase din poşetă un pachet de ţigări şi începu să fumeze. Se trase mai la colţ, puse piciorul pe o bancă şi rămase astfel neclintită. În vremea aceasta revăzu toată scena din timpul nopţii. Fu cuprinsă de o mare îngrijorare. Ieri dansase cu David, ieri o mai sărutase. David n-a fost drept, s-a purtat odios, îngrozitor cu ea, şi simţea că trebuie să i-o spună.

Pe la amiază intrară trei oameni în cârciumă: un cultivator din partea locului, un om fără o înfăţişare precisă şi un mecanic destul de chipeş, care avea un mic garaj peste drum. Gerură trei halbe de bere, pe

care cârciumarul le aduse reci, «din pivniţă. Oamenii se uitară la Karis cu ochi mari şi mecanicul care în timpul războiului fusese locotenent de pionieri, începu o discuţie cu tovarăşii lui din sat. Cuvintele lui departe de a jigni pe tânăra doamnă, o interesară. „Am pus iar motorul în funcţie, zise. Azi plec cu el”. Şi cu tot felul de amănunte tehnice istorisi că avea de gând să înceapă o mare afacere de tractoare şi batoze. Cultivatorul era de părere că nicio maşină din lume nu făcea cât un cal bun dar mecanicul îi răspunse că nu era adevărat şi iar începu să-şi arate părerile tehnice.

Karis chemă deodată la sine pe tânărul stăpân al garajului şi întrebă dacă voia s-o ducă la Hazelbury.

— De ce nu? zise. Numai să vrei să stai alături de mine pe un scaun improvizat, căci şasiul e demontat.

— N-are nimic! Vreau să plec imediat. Mecanicul îşi goli halba, plăti toată consumaţia de la masa lui şi se depărtă» Nu mult după aceea maşina trase în faţa cârciumii, Karis se aşează pe un scaun de lemn şi tânărul mecanic puse motorul în mişcare.

— Ai vrea să mă iei de soţie? întrebă Karis deodată, după ce străbătură o bucată de drum.

Întrebarea zăpăci în asemenea măsură pe tânărul mecanic, că era să dea cu maşina în şanţ şi abia izbuti să ocolească o groapă.

— M-aş simţi foarte fericit… zise.

— Ce te face să crezi?

— Simt eu aşa.

Karis chicoti.

— Nu eşti cumva şi dumneata un naiv ca ceilalţi bărbaţi?

— Se poate! răspunse el.

— Ai o faţă sinceră, cinstită, un chip foarte

englezesc, urmă Karis. Nu cred că poţi trăi cu mine multă vreme.

— O! Cu dumneata aş fi în stare să rabd multe!

— Cred că vom fi prieteni buni zise Karis.

— Mă bucură aceste cuvinte…

Ajunseră în curând la şinele tramvaiului şi merseră tot coborând. Mai încolo se vedea Hazelbury şi de partea cealaltă a oraşului, marea. Mecanicul îşi strecură maşina cu dibăcie prin câteva ulicioare strâmte, ajunse la ţărm şi opri în faţa hotelului. Karis îi plăti şi cu un sentiment de ciudă intră în hotel.

Vederea hotelului o copleşi pe Karis de ură şi abia îi veni să urce scările.

În drumul spre camera ei trecea pe dinaintea camerei lui David. O singurătate groaznică o cuprinsese, văzând camera goală şi camerista dereticând de zor, schimbând pernele patului.

— Domnul Bright a plecat?

— Da, coniţă. A plecat azi dis de dimineaţă. Karis intră în camera ei. Chimonoul cel nou pe care-l lăsase în camera lui David îl găsi pe un scaun împăturit cu grijă. Când îl văzu, Karis simţi o durere adâncă în inimă. Se duse în faţa oglinzii, începu să-şi aranjeze părul, trăgând fără milă cu pieptul, şuviţele aurii.

Apoi se aşeză în hol unde se odihni, mai bine de un ceas, aşteptând ca portarul să-i spună ceva din partea lui David: dar portarul n-avea nicio veste, abia aruncând o privire asupra ei, în treacăt, ca şi cum ar şti el ce fel de femeie era.

Karis nu mai putu suporta această nesiguranţă. Se duse în cabina portarului şi întrebă dacă David îşi lăsase adresa. Portarul cercetă în catastiful din birou şi se întoarse cu răspunsul că domnul Bright locuia

acum în Brighton Avenue Nr. 3.

Karis se duse să-l caute pe David. Ceru informaţii trecătorilor, vânzătorilor, poliţiştilor şi se pomeni într-o uliţă nesigură, ale cărei case scunde, de acelaşi fel, mărgineau marea. Totul amintea cartierele mizere ale metropolelor şi gândul că David trebuia să locuiască aici pentru că nu avea cu ce să trăiască în altă parte, o umplu de groază. Un val de milă îi umplu inima, cinstea lui neînduplecată o mişcă până la lacrimi. z

Urcă două trepte de piatră la casa cu numărul 3 şi bătu la uşă, alături de care văzu anunţul tulburător „Camere mobilate”.

O femeie care nu se deosebea prin nimic de miile de femei cu asemenea îndeletnicire, deschise uşa. Karis îi spuse ce dorea. Femeia îşi aduse amândouă mâinile pe pântece şi răspunse, clipind din ochii mici, răi, că domnul Bright, tânărul gentleman care luase o cameră mobilată, era plecat.

Karis începu să se plimbe pe stradă încoace şi încolo, aşteptând întoarcerea lui David. Nu ştia dacă timpul trecea

Încet sau repede – totul i se părea nereal, parcă era în vis, desprinsă de lumea din afară.

În sfârşit, pe seară, se ivi şi David la capătul străzii. Zărindu-l de departe, Karisei i se păru că inima se uşurează de o povară odioasă: nicio minciună de aici înainte, nicio înşelătorie, vor putea fi prieteni adevăraţi, iubindu-se cu adevărat. Şi tremura de bucurie, de emoţie.

Dar cu cât David se apropia, o cuprindea o spaimă – şi-i ieşi înainte, repede. Când o zări, rămase locului o clipă, ca trăsnit. Apoi se întorsese deodată şi

porni în direcţia opusă. Karis merse şchiopătând după el. David întoarse capul, îşi iuţi paşii. Dar şi ea mergea repede, astfel că distanţa dintre ei se micşoră. David ocoli colţul şi intră în singurătatea unei ulicioare.

Când ajunse la colţ, Karis zări pe David fugind de-a lungul caselor. îl strigă cu glas ascuţit şi fugi după el. Dar el alerga repede, mult mai repede – nu-l putea ajunge. Şi strigă tare, sfâşietor.

— David! David! până când nu mai avu glas. Fu silita să se aşeze, istovită, pe pragul unei case. David dispăruse. Îşi acoperi faţa cu mâinile, gura i se schimonosi spasmodic, un hohot de plâns izbucni din piept şi începu să strige iar în noaptea care se lăsa.

— David! David!

— Şterge-o de aici! Du-te dracului! strigă un glas de la fereastra subsolului. Ce, tu n-ai casă? Pacoste, şterge-o de aici, iute, iute!

A doua zi Karis se trezi cu dureri de cap îngrozitoare. Trimise o scrisoare lui David.

Scumpe David!

E uşor să ierţi păcatele lumii întregi, dar îngrozitor de greu să iertăm o nedreptate care ne priveşte personal. Din nefericire ştiu asta, şi de aceea nu aştept nicio iertare din partea ta.

Dar azi plec la Londra. Cum drumurile noastre trebuie să se despartă, te rog să păstrezi amintirea acelei Karis pe care ai iubit-o. Dacă te vei însura vreodată, îţi urez ca femeia pe care o vei duce la altar să te iubească tot atât de mult cât te-am iubit eu. Poate vei crede că am rămas până în ultima clipă o prefăcută şi o mincinoasă, dar acum nu mint, nu.

Rămâi cu bine!

Karis

Trimise scrisoarea cu un comisionar la noua adresă a lui David şi începu să-şi facă geamantanele. La început se gândise să ia acceleratul de prânz, dar până la urmă se hotărî să plece seara, nădăjduind în taină să mai primească un răspuns la scrisoare. Dar răspunsul nu mai veni şi cu primul tren de seară plecă din Hazelbury.

IX

Karis îşi închirie o mică locuinţă în Savop Court.

Într-o zi citi în ziar că John reuşise în alegeri cu o majoritate de peste o mie de voturi. Acest succes o înfuria. Totuşi îi trimise o telegramă, felicitându-l. Şi răspunsul veni telegrafic: „Mulţumesc, Karis”. Şi fu cuprinsă de o ciudată şi ambiţioasă indignare. Nu se mai gândi că-l ura şi că el îi era cel mai mare duşman. îi telefonă. Inima ei era atât de plină de David, că trebuia să stea cu cineva de vorbă despre el – chiar de-ar fi acela John Grevil.

John îi zise că nu avea posibilitatea s-o vadă, că fiecare minut al zilei îi era ocupat; ea se rugă să-i acorde măcar o jumătate de oră. Şi îl numise laş, şi monstru…

— Laş? Monstru? Habar nu aveam! răspunse John. Tu te-ai purtat cu mine cum nu meritam, Karis. Şi nu ai dreptul să mai aştepţi vreun serviciu din partea mea.

Karis schimbă tonul.

— „John, John, îţi dau înapoi toţi banii pe care i-am primit de la tine”.

— Nu-mi trebuie, răspunse el enervat.

O clipă îi trecu prin minte să se dea chiar acestui om „numai să poată vorbi cu el despre David; dar

acest gând odezgustă.

— John! zise ea tare la telefon. Sunt disperată!

Urmă o pauză destul de lungă. Gândul îngrozitor al Karisei, purtat de fir ajunse în creierul lui John. Chibzui câteva secunde ce să facă. Mary era la Aldershaw – să rişte o întâlnire cu Karis? îşi cunoştea slăbiciunea pentru femei.

— Am să-ţi comunic mai târziu, Karis! încheie el discuţia.

Şi chiar în aceeaşi seară, la opt, se întâlniră la masă, la Frascati. Karis purta o rochie neagră, simplă, de mătase. John apăru în frac cu cravată albă şi spuse numaidecât că la zece fără un sfert trebuie să plece.

Karis îşi ascunse adevăratele-i sentimente, arătându-se amabilă, fermecătoare, îi mulţumi că-i dăruia o oră din timpul lui atât de preţios şi-l rugă să-i îngăduie să plătească ea masa.

John ridică din umeri şi după ce se uita în jur nervos, dacă nu cumva îl cunoştea cineva, se aşeză cu Karis la o masă. Cu oarecare grijă şi nelinişte observă înfăţişarea ei istovită. Fără a surâde. Karis îl privea drept, acuzator, făcând bilanţul unor socoteli neîncheiate.

John o întrebă ce se întâmplase de se despărţise de David atât de subit.

— Tu eşti de vină, dragul meu! Ştii prea bine.

Un surâs cinic se ivi pe buzele lui şi mărturisi deschis motivele pentru care distrusese legătura ei cu David. Tot timpul Karis îl privi cu ochi reci şi la urmă zise în treacăt, ca şi cum cuvintele lui nu făcuseră nici cea mai mică impresie tisupra ei.

— Bine că cel puţin acum ai posibilitatea să fii cinstit. Acum, John, după ce m-ai adus la disperare,

îmi arăţi un neobişnuit curaj moral! Aş fi dorit ca mai înainte să fi fost cu mine cinstit, măcar o dată.

Chelnerului care tocmai se apropia de masă ca să servească felul întâi, Karis îi spuse supărată, că nu putea lua nimic şi ceru cafea şi brandy.

Îi era inima grea; simţea că nu trebuia să aştepte nicio mângâiere din partea lui John. Totuşi îl întrebă:

— L-ai mai văzut pe David de săptămâna trecută?

— Nu.

— Spune-mi adevărat, John, vreau să ştiu. Chiar dacă nu-l voi mai vedea niciodată pe David, doresc cel puţin să ştiu că-i e bine şi nu suferă de mizerie.

— Frumos din partea ta, răspunse John cu glas cald. Îmi pare bine că încep să regăsesc ceva din Karis de altă dată.

— L-ai mai văzut? întrebă ea din nou.

— Nu, Karis. I-am scris şi l-am rugat să se întoarcă în casa doctorului, dar a făcut pe jignitul şi mi-a răspuns că nu are nevoie de amestecul meu şi se va descurca el singur.

— John, zise Karis cu glas şoptit, eşti întâiul bărbat căruia m-am dat; nu trebuie să negi că ţie-ţi datorez starea în care mă găsesc acum. Nu vreau să te cert, pentru că am fost şi eu slabă, cedând dorinţelor tale; totuşi eu aveam o scuză: credeam atunci că te iubesc. Tu însă ştiai că nu mă poţi iubi. De atunci, viaţa mea n-a încetat de a fi un vis urât. M-am schimbat, şi am devenit o fiinţă cu totul diferită. A fost poate o ticăloşie din partea mea că ţi-am sustras o mie de lire – dar e cea din urmă, o jur! în orice caz acum nu mai am de ce să mă tem de tine. David cunoaşte adevărul. Aşa stau lucrurile, dragul meu, văzute din afară. Dar în adâncul inimii mele îl iubesc pe David.

Nu pot trăi fără el. Sunt singură de mai bine de o săptămână şi ştiu că nu mai pot să trăiesc fără el. îl iubesc cu disperare, John, aş fi în stare să mor pentru el. Şi acum întreabă-te sincer: va găsi David vreodată o femeie care să-l iubească, aşa cum îl iubesc eu? Cu neputinţă. Eu nu cred.

John se rezemă de speteaza scaunului şi se uită cu luare-aminte la jarul ţigării lui. Karis:

— Am sentimentul unui sacrilegiu, povestindu-ţi acum toate acestea; dar nu pot altfel; trebuie să-ţi povestesc. Trebuie să mă spovedesc cuiva care-l cunoaşte pe David. John, tu eşti mai mult sau mai puţin capul familiei lui David; ştiu că doctorul Bright ascultă întotdeauna de sfaturile tale. Crezi că soţia ta m-ar urî dacă m-ar cunoaşte cu adevărat? Eu aş iubi-o pe Mary, sunt încredinţată. Când am văzut-o pentru întâia oară, când ieşea din biserică, de atunci mi-a fost dragă. Vezi dar că lucrurile nu sunt chiar atât de îngrozitoare, cum ţi le închipui şi par. Cred că nimeni dintre noi n-a făcut o greşeală care să nu poată fi îndreptată, şi cred că totul s-ar putea remedia, dacă aş fi în sfârşit primită în mijlocul familiei tale. Şi m-ai putea ajuta să-l aduc iar pe David la mine.

Karis se întoarse; durerea o copleşea şi se silea îngrozitor, chinuitor, să-şi înăbuşe lacrimile care i se urcau în ochi.

— Eşti într-adevăr imposibilă – imposibilă, zise el. Priveşti lucrurile dintr-un punct de vedere fanatic. De ce nu. te duci să-ţi cauţi altă dragoste, alte mângâieri? La dracu', Karis, credeam că ai altfel de sânge în vine decât o femeie din saloanele noastre! Te-ai copilărit de tot! David e un băieţel, n-are un ban, nu i-au dat încă mustăţile! Ce-o să vă faceţi, dacă vă veţi căsători? El

cu ideile lui de reformare a lumii, şi tu cu firea ta imposibilă? înfiorător! Fii pe pace, va trece şi va birui această criză, te va uita şi tu de asemenea te vei lecui. Te cunosc destul de bine!

Karis chemă chelnerul şi ceru nota de plată, pe care John i-o smulse din mână, achitând-o. John se urcă într-o trăsură, iar Karis se duse pe jos la hotelul Savoy, intră în cămăruţa ei, unde se încuie.

Se aşeză la masă şi scrise lui David.

Scumpe David!

Am chibzuit îndelung şi acum sunt mai lămurită. Dar nu ştiu încă ce voi face. Înainte de a mă hotărî, trebuie să te mai văd o dată. Numai o singură dată, David! Numai o singură dată vreau să mai fiu cu tine, să mă simt eliberată de toate minciunile care neîncetat mi-au apăsat inima de la întâia noastră întâlnire. Te rog, te rog, David!

Pururi a ta

Karis

Dis de dimineaţă trimise scrisoarea recomandată şi făcu socoteala că a doua zi ar putea primi răspunsul; până atunci voia să mai aştepte.

Seara luă cina la restaurant, unde oprise o masă. Nădăjduia ca lumina, clinchetul tacâmurilor, melodiile tarafului de ţigani, lumea care venea şi pleca, îi vor mai linişti gândurile. Dar se înşelă. Sentimentul singurătăţii el fu şi mai mare. Se gândi la liniştea paşnicei case de la ţară, şi inima îi bătu mai tare la amintirea vieţii de acolo, cu micile ei intimităţi, şi.al cărei suflet fusese David, şi se simţi îngrozitor de părăsită în această larmă a Londrei.

A doua zi pândi pe toţi poştaşii, dar nu primi niciun răspuns din partea lui David; şi seara se duse

iar la restaurant, la masa ei. În curând intră un tânăr elegant, cu statura înaltă, bine bărbierit, cu faţa trandafirie şi părul blond. Karis îl zări imediat şi lăsă capul în jos, adânc. El se opri în prag şi aruncă privirile în toate părţile, ca un leu după pradă.

Faţa i se lumină de o veselă şi exagerată surpriză, şi zâmbind fericit, îşi făcu drum prin mulţime până la măsuţa Karisei.

— Tu eşti, Karis? Ce mai faci?

Ea ridică ochii, îi întinse mâna încet, pe care tânărul o strânse cordial.

— Dar ştii ce bine-mi pare că te găsesc aici, drăguţo? Toată ziua m-am plictisit singur. Cumţ n-ai pe nimeni la masă? Azi de dimineaţă a trebuit să mă duc la un parastas.

— Şi n-ai putea să te duci şi acum la un parastas? întrebă Karis.

Tânărul râse. Apoi o întrebă dacă putea lua loc alături. Karis îi răspunse că masa era prea mică.

— Atunci, drăguţo, să ne mutăm de aici la o masă şi mai mică – cu cât mai mică, cu atât mai bine, nu?

Karis răspunse că cinase, că nu voia să petreacă seara cu el şi că dorea să rămână singură.

Tânărul îşi ceru scuze că o deranjase şi se depărtă, cu priviri destul de încruntate. Karis se ridică îndată de pe scaun; o roşeaţă vie îi acoperea faţa, contrastând ciudat cu pielea albă a gâtului, cu rochia neagră. Urcă treptele în fugă încuie uşa, se aruncă în pat şi izbucni într-un plâns violent. Obrajii îi tremurau de ruşine arzătoare; această întâlnire întâmplătoare cu năluca vieţii ei de odinioară, o duse în pragul nebuniei. I se părea că nu numai ea, dar şi David fusese necinstit de acel tânăr blond. Departe de

David, nu se mai bucura de ocrotirea puternică a unei iubiri curate, departe de David va fi iar prada uşoară a lumii întregi. Sufletul i se prăbuşa sub povara acestei nefericiri uriaşe.

„David! David! scrise ea pe o bucăţică de hârtie. Dacă nu mă laşi să mă întorc la tise va întâmpla ceva îngrozitor. Simt! A ta Karis”.

Scrise adresa, puse mărci şi aruncă scrisoarea la cutia de pe coridor, din apropierea ascensorului. Apoi se întoarse în dormitor şi se rugă lui Dumnezeu ca David să-i răspundă – câteva rânduri – orice i-ar fi scris, i-ar fi fost o mângâiere.

Peste două zile Karis se plimbă încet pe malul lacului jună la banca unde petrecuse primele ore ale întâlnirii cu David. Se aşează, strângând bine haina în jurul ei. Adierea rece de februarie făcea să-i tremure braţele. Sufletul îi era plin de neliniştile viitorului şi se întorcea cu mâhnire în trecut. Nu-i povestise niciodată lui David toate chinurile prin care trecuse înainte de a-l întâlni; numai aluzii vagi, când şi când un cuvânt în treacăt. „M-ar fi înţeles el atunci? se întreba ea acum, dacă i-ar fi destăinuit toate mizeriile vieţii mele şi umilinţele pe care i le-a adus atingerea unor bărbaţi oarecare. Ar fi înţeles? Da, îşi răspunse singură, da. Ar fi trebuit să-i povestesc tot.

Chipul ei palid, slab, părea împietrit. „De ce l-am minţit? striga inima ei. Ştiam că va descoperi odată adevărul! Şi chiar dacă nu l-ar fi descoperit – de ce să mint? Dacă nu m-ar fi iertat la început, cum pot să cred că mă va ierta acum?

Cu o disperare neagră în suflet se întoarse la hotelul Savoy. Cum intră, căută cu ochii pe portar, care făcu din cap „nu”. Nimic. Niciun răspuns de la

David.

A doua zi dimineaţă, în zori, Karis se urcă în acceleratul pentru Hazelbury. Cum ajunse se duse drept la Brighton Avenue şi bătu la casa cu nr. 3. Întrebă pe femeia care deschise dacă domnul Bright era acasă. Glasul ei tremura.

Nu: tânărul gentleman petrecuse numai o noapte acolo, apoi plecase fără a spune unde. „A mai venit o dată, ca să-şi ia poşta", adăugă femeia. Karis porni şi se pomeni că străbătuse Hazelbury de la un capăt la altul, în nădejdea zadarnică de a-l întâlni pe David pe stradă. Cum ajunse iar acasă, telefonă lui John, ca să afle noua adresă a lui David. La aparat se afla bătrâna YVilson şi întrebă cu cine vorbea; după ce Karis îşi spuse numele, bătrâna Wilson răspunse că domnul comandor Grevil nu era acasă şi puse numaidecât receptorul jos.

O furie îngrozitoare cuprinse pe Karis. Îşi smulse părul, se bătu cu pumnii în piept, îşi sfâşie rochia neagră de pe trup şi se aruncă pe covor. Şi paWxismul se încheie cu un hohot de plâns violent.

În sfârşit se mai linişti şi se aşeză la mica fereastră dinspre Tamisa şi partea de miazăzi a Londrei; noaptea cădea încet pe oraşul uriaş. Karis deschise fereastra, să ia puţin aer. De jos, de pe fluviu, veni strigătul ascuţit al unei sirene; din apropiere se auzeau clopote de biserică. I se păru o clipă că şedea iar în mica-i locuinţă de la Adelphi Terace – dar părea că trecuseră de atunci ani mulţi.

Nu mai era dansatoarea celebră! Nici măcar o curtezană cu succes! Nimic, absolut nimic. Nimeni n-o iubea, nimeni nu se gândea la ea.

Începu. să se gândească singură la ea; în chip

foarte ciudat, se socoti ca făcând parte din familia lui David. Avea sentimentul, după legătura intimă cu John, după viaţa cu David, că trebuia să fie respectată şi preţuită de acea familie. Şi de Mary.

La început se gândi numai ca un joc, să se adreseze acesteia, dar cu cât chibzuia mai mult, cu atât creştea mai puternică încrederea că Mary, virtuoasa, iubitoarea soră a lut David, era tocmai fiinţa care s-o înţeleagă şi care putea s-o ajute.

xn

Karis se îmbrăcă meticulos, cu grijă, ca şi cum se ducea la o nuntă. Îşi puse o rochie de mătase grea, plisată, de culoarea smaragdului cu cordon multicolor, o capă neagră cu broderii de metal, o pălărie neagră, cu argint, ciorapi galben-deschişi, pantofi subţiri de piele de şarpe şi mănuşi lungi, albe. Îşi luă bastonul de abanos, poşeta de mătase verde, în care se mai aflau câteva sute de lire şi pomi după dejun spre Aldershaw; la Tunbridge Wells coborî din tren şi luă un automobil.

Când ajunse în faţa locuinţei celei mari, sună. Deschise un portar cu faţa liniştită, trandafirie, cu plete de argint care-i cădeau până la ceafă, pieptănate cu grijă.

— Bună seara, zise Karis. Doamna Grevil e acasă?

Slujitorul se înveseli:

— Pe cine trebuie să anunţ? întrebă el cu glas prietenos, împreunând mâinile pe piept, ca la biserică.

— Domnişoara Lopinowa.

— Domnişoara…?

— Domnişoara Lopinowa.

Închise uşa şi o duse printr-un lung coridor,

deschise o mică portieră, anunţă cu glas tare numele vizitatoarei, apoi se retrase spre a lăsa pe Karis să treacă.

Karis rămase o clipă nemişcată. Trei doamne se aflau în salon: Lady Lingfield, lady Patrieia şi Mary. Şedeau confortabil în fotolii mari, îmbrăcate în coton şi beau ceai. Ivirea lui Karis le ului. Cele trei doamne o priveau cu ochi de gheaţă.

— Bună seara zise Karis şi cuvintele îi îngheţară pe buze.

— Lasă-mi mie această problemă, zise lady Lingfield spre Mary. Se ridică şi se îndreptă spre Karis.

— Da, domnişoară Lopinowa?

— Aş dori să vorbesc un minut cu doamna Grevil, răspunse Karis. Se poate?

Patrieia, fără a ţine seamă de Karis, turnă ceai într-o ceaşcă goală. Murmurul apei fierbinţi care ţâşnea dintr-un ceainic de argint, fu singurul zgomot care se auzi atunci.

— Am venit numai pentru a o ruga pe doamna Grevil, să-mi acorde câteva minute, zise Karis. Nu vreau să supăr pe nimeni.

Mary sună şi îl întrebă pe servitor dacă ardea focul în salonul Queen-Ane; şi primind un răspuns afirmativ făcu un gest scurt spre Karis, s-o urmeze.

În camera mică, stilată, cele două femei se aflară faţă în faţă; îşi cercetau statura, îmbrăcămintea, cu ochi ageri, ca şi cum voiau, dintr-o privire să-şi ghicească viaţa, caracterul.

Începu Karis să vorbească?

— Se simţea acum ceva mai sigură şi ceru iertare că intrase în casă, aşa, nepoftită. Rezemată în baston,

cu capul în jos, cu privirile pe podea, avea o înfăţişare jalnică. Cu glas şoptit, tânguitor, aminti lui Mary ziua nunţii, şi ce simţise Karis atunci, când văzuse perechea ieşind din biserică; apoi începu să povestească viaţa ei de dansatoare, succesele ei, accidentul, suferinţa şi lecuirea ei.

Mary răspunse că despre accident citise în ziar şi îi păruse foarte rău. Karis istorisi cum îl întâlnise pe David la Londra, şi cum începuseră a se iubi; de viaţa ei cu John nu spuse un cuvânt.

Mary între timp se aşezase, cu bărbia rezemată în palmă, privnid ţintă în jarul focului.

Karis vorbea, vorbea; povesti perioada de la ţară, alături de David, vizita lui John, ca şi cum nu l-ar mai fi văzut înainte şi apoi recunoscu greşeala de a fi primit acea mie – de lire de la comandorul Grevil, contractul pe care ea îl iscălise şi nu-l respectase.

— Ce puteam face? David şi cu mine voiam să ne căsătorim. Ne trebuiau bani. Dar cineva, probabil soţul dumitale, i-a destăinuit lui David tot; şi David mi-a spus atunci că eram o mincinoasă şi nesinceră. Ne-am certat îngrozitor şi ne-am despărţit.

Se făcu o pauză lungă. Apoi Mary întrebă:

— De ce ai venilaici, să-mi destăinuieşti toate acestea? Ştiam aproape tot.

— Mă urăşti, Mary, nu e aşa? exclamă Karis.

— Nu ştiam că suntem în raporturi intime, răspunse Mary. Şi se ridică din scaun. Mi-ai povestit o mulţime de lucruri din viaţa dumitale, dar nu ştiu încă de ce ai venit la mine?

— Ca să-ţi arăt că-l iubesc pe David. Să mă ajuţi să-i schimb părerea, ca să se întoarcă iar la mine!

— Dar te faci ridicolă! zise roşind până la

rădăcina părului. Te faci că nu ştii? Nu din pricina dumitale a căzut David la nivelul unui cerşetor de stradă? Acum trăieşte undeva, într-o mahala din Hazelbury. Dumneata l-ai înjosit în acel noroi în care supravieţuieşte acum, dumneata l-ai făcut să-şi schimbe tot felul lui de a fi. Şi aştepţi de la mine să-ţi iert toate acestea? Aştepţi într-adevăr de la mine să te ajut să fiţi iar împreună? Chiar de ar fi în puterea mea – nici prin gând nu mi-ar trece!

— Îţi fac o propunere, zise Karis. Dacă mă ajuţi să-l aduc iar pe David la mine, voi face tot ce-mi va sta în putinţă ca să redobândeşti iubirea lui.

— N-am nevoie de niciun ajutor din partea dumitale, mulţumesc! răspunse Mary, abia putându-şi stăpâni indignarea la asemenea propunere.

Un val de sânge se urcă în obrazul Karisei.

— David te urăşte! exclamă ea. Vă urăşte pe toţi!

— Dacă ne urăşte, a învăţat asta de la dumneata, zise Mary.

— Nu, nu! Pot fi o bastardă, o copilă din flori, dar sunt cinstită. N-am aţâţat niciodată pe oameni unii împotriva altora.

Ce a făcut David – te întreb – ce a făcut, ca să-l trataţi toţi ca pe un tâlhar? Sunt disperată – mă auzi? Ia seama te rog şi nu mă insulta!

Mary se uită sincer, drept în ochii Karisei. Urmă o tăcere. Mary făcu o uşoară mişcare spre uşă, dar Karis îi tăie drumul.

— O! te rog, te rog! zise ea. Sunt atât de singură şi nefericită! căzu pe un scaun şi începu deodată să plângă tare. Dar trebuie să-ţi mai spun ceva! exclamă ea în hohote. Trebuie!

Mary şovăi. Şi Karis îi povesti de un ofiţer

superior de marină pe care – 1 cunoscuse în Rusia când ea avea optsprezece ani şi în fraze scurte, năucite, îi mărturisi legătura cu el. Mary asculta cuvintele Karisei cu o expresie uimită; povestirea Karisei avea ceva prea adevărat şi se simţi ca fascinată.

Karis se rostogoli până în adâncurile cele mai de jos ale adevărului – poate pentru întâia oară în viaţa ei – şi destăinui lui Mary, ceea ce de mult, de mult ar fi trebuit să-i spună lui David. Mary era uluită, de parcă o lovise cineva din plin, în stomac; nu întâlnise încă niciodată în viaţa ei o femeie care să-i mărturisească deschis că se dăruise bărbaţilor fără număr, pentru bani. O scânteie de milă îi încălzi inima. Un englez, un om din patria ei, a distrus această viaţă tânără. Sufletul ei cerea dreptate, dar se simţea cuprinsă de un dezgust fizic – ca şi cum avea în casă un lepros. Şi gândul că David trăise cu o asemenea femeie, o îngrozi.

— Spune-mi te rog, auzi Mary cuvintele disperate ale Karisei, ce ai fi făcut *dumneata* în locul meu? I-ai fi destăinuit lui David adevărul... sau ai fi căutat să-l ascunsi?

— Mă întrebi ce aş fi făcut în locul dumitale...? Eu? Eu? Ar fi trebuit să cauţi pentru intenţiile dumitale necurate, altă victimă, nu pe fratele meu!

Nu putea suporta mai mult apropierea Karisei şi se îndreptă spre uşă. Se opri, de parcă ar fi reţinut-o un glas lăuntric.

— Vreau să-ţi dau un sfat, zise ea rece. Caută pe acel ofiţer de marină, căruia îi datorezi cea mai mare parte din nenorocirea dumitale. Şi trage-l la răspundere. Şi dacă soţul meu îţi poate fi de vreun

folos în această împrejurare, îi voi vorbi despre dumneata.

— Cum să-mi fie de folos? exclamă Karis. Chiar el e!

— Minţi! strigă Mary şi deschizând uşa, fugi.

Karis rămase o clipă nemişcată. Îşi şterse faţa înecată de lacrimi, şi se pudră cu degete înfrigurate. O expresie drăcească i se ivi în ochi. Îşi potrivi bereta, îşi netezi cutele mantilei şi ieşi din cameră.

La capătul coridorului o zări pe Mary care urca o scară. Deodată Mary se clătină şi căzu, rostogolindu-se înapoi.

O uşă se deschise pocnind, mama şi sora lui John se repeziră spre Mary care se silea, fără puteri, să se ridice.

Obrazul lui Mary era ca cenuşa.

— Nu e nimic, mamă, nu e nimic, gâfâi ea.

Lady Patriei a îşi ieşi din fire şi se duse către Karis, cu pumnii strânşi.

— Ce cauţi aici? exclamă ea. Te rog să pleci numaidecât de aici!

— William, condu pe doamna afară! zise Lady Lingfield. Palidă ca un strigoi ieşi Karis şchiopătând, rezemată în bastonul negru. În urma ei uşa se închise fără zgomot. Şi intră în noaptea care căzuse.

Lady Lingfield se duse la telefon.

— John, zise, domnişoara aceea, Lopinowa, a fost aici adineaori. A vorbit cu Mary…

— La dracu’! De ce n-ai dat-o afară, mamă?

— N-are a face, răspunse mama. S-a întâmplat însă ceva mai grav. Stăteam în salon şi am auzit deodată un zgomot. Când am ieşit, Mary se rostogolise pe scară. Spune că nu are nimic, dar

îngrijitoarea e de părere să telefonezi medicului. Mi-e teamă de o naştere timpurie; şi ar fi bine să vii numaidecât acasă.

XIII

Lui Karis nu-i venea să creadă că se întunecase. Cât era de când, în plină lumină, plecase din Londra? Mergea încet de tot, se oprea, asculta… I se părea că aude o muzică. Ce era? Un motiv din Tannhäuser… sau din Tristian? Nu ştia. Toată ziua îi umblase această melodie prin cap, nu o lăsa deloc şi acum părea că sunetele erau aievea, ca ale unei orchestre uriaşe, de departe. Încercă să numere orele de somn din ultimele zile; foarte puţine, îngrozitor de puţine!

Când ajunse la birt, şoferul îi ieşi înainte şi vru să pornească motorul. Karis, prinsă de un dor nestăpânit de alcool, îi spuse să aştepte, că voia să bea. Şoferul o urmă.

Mai erau câţiva bărbaţi înăuntru, în picioare sau pe bănci, fumând, bând şi vorbind. Intrând, Karis zise tare:

— Bună seara tuturor! şi se duse la tejghea, cerând doamnei Spratt, soţiei birtaşului, un whisky dublu.

Cu paharul în mână se trase înapoi pe o bancă, la fereastră, de unde putea vedea şoseaua de la Aldershaw, şi începu să fumeze. Câteva minute domni tăcere deplină, muşteriii birtului încercând să se înveţe cu prezenţa Karisei. Nori grei de fum de tutun pluteau în jurul celor două lămpi de petrol care atârnau de tavanul scund iar o gânganie în zbor lovea când o sticlă de lampă când cealaltă. Şi oamenii începură iar să vorbească, Karis era ca o fiinţă pierdută, năluca ei de odinioară. Mâna-i tremurătoare,

ţigara dintre degete, trecea de la gură la scrumieră. Lacrimi îi curgeau pe obraji şi scoase de câteva ori batista din poşetă, să-şi şteargă ochii şi nasul. Apoi mai ceru un pahar.

Se adunaseră în local un căruţaş, un cultivator, un cioban, o calfă de tâmplar, un paznic, mecanicul unei batoze şi un om cu păr roşu şi ochi mari, brutali, pe care-l chema Jack. În mijlocul lor stătea domnul Spratt, birtaşul, care ţinea ospătăria pe cheltuiala unei fabrici de bere din Kent.

Uşa scundă se deschise, intră un om cu înfăţişare copilărească, cu păr negru creţ, cu dehi negri şi ceru o halbă de bere.

— Ei, meştere Elliot, zise domnul Spratt, nu te-am mai văzut de câteva zile… Ce mai e prin castel?

— Am înfipt nişte pari pentru un gard. de cealaltă parte a lacului. răspunse meşterul Elliot, care era ajutor de grădinar la Aldershaw.

— Ce mai e prin castel? întrebă şi doamna Spratt de după tejghea, în vreme ce pompa berea spumoasă în halbă. Pentru a afla noutăţile de la Aldershaw, întoarseră cu toţii capul spre meşterul Elliot.

— Noutăţi nu prea ştiu, zise, trăgându-şi degetul gros pe dunga paharului, numai că domnul Franklin mi-a poruncit să stau toată noaptea asta la poartă.

— Ce s-a întâmplat? întrebă cineva.

— Se spune că doamna contesă o să nască la noapte.

— Ce mai tărăboi fac bogătaşii ăştia pentru atâta lucru, zise Jack. Pe când noi stăm în noroi până în gât, indivizi ca *domnul* comandor se duc în parlament, cică să se ocupe de noi! Credeţi că nu sunt tot oameni ca mine şi ca dumneata? La fel ca şi noi!

— Nu te-am întrebat ce crezi tu despre politică, răspunse meşterul Elliot supărat. Cei din castel sunt oameni unul şi unul, asta e!

— Unul şi unul, aşa e! urmă Jack batjocoritor. Acel tânăr Iisus, bunăoară, care face parte din familia lor. îl cunosc şi eu. Umblă şi suceşte capul fetelor. De n-ar avea cu ei banii, ar sta mai toţi la răcoare, ascultaţi-mă pe mine! Şi nici nu li se cuvine alt loc acelor *nobili*... decât înecaţi în fundul iazului!

Paznicul se supără şi întoarse ochii lui somnoroşi, înroşiţi, privind cu răutate pe Jack Hooter. „Ţine-ţi gura!” zise răguşit. Că de cincizeci de ani sunt paznic şi om mai de treabă ca domnul comandor n-am întâlnit.

Doamna Spratt care tocmai scotea nişte pahare să le spele, izbucni într-un râs cu chicote.

— Bravo, moşulică! zise pazniculuí. Nu degeaba îţi aruncă el uneori praful în ochi, domnul comandor, aşa e?”

Birtaşul se întoarse către soţie.

— Dar tu ce te amesteci? zise. Lasă oamenii să vorbească.

Era un adevărat cockney londonez. Lucrase multă vreme pe la alţii, dar acum se socotea un om independent.

Karis se uita la clienţii ospătăriei, aproape mecanic. Cuvintele ajungeau la auzul ei ca de la o mare depărtare. Acei oameni i se păreau nişte păpuşi. De ce beau, de ce vorbeau, de ce fumau şi scuipau pe podea? O clipă Karis închise ochii. Aruncă ţigara. Şi când deschise ochii din nou, încăperea se învârti în jurul ei ca un joc de căişori. Se simţea bolnavă şi totuşi o străbăteau fiori de plăcere; şi în vreme ce iar

începea muzica în creierul ei, i se părea că vedea desfăşurându-se înainte harta lumii; fiecare ţară colorată în altfel, judeţele erau despărţite cu fâşii scurte de sticlă spartă şi de ace; şi deodată toate ţările colorate se puseră în mişcare. Japonia, China, Siberia, India, Persia, Rusia, Germania, Franţa, Australia, Africa şi America, toată lumea se adună într-o singură pată; din toate părţile globului, ţările se topeau laolaltă, rostogolindu-se. Aruncă mantia de pe umeri, îşi scoase bereta şi clătină capul. Şi deodată izbucni într-un râs ascuţit.

Şoferul se apropie şi întrebă dacă nu dorea să se înapoieze la Tunbridge Wells.

— Tunbridge Wells? întrebă Karis. De unde pleacă trenul spre Londra, nu?

Karis fu deodată cuprinsă de o nelinişte.

— Un tren? exclamă ea. Închipuie-ţi! Da, eroina lui Tolstoi, Ana Karenina s-a aruncat înaintea unui tren!

Şoferul nu mai înţelegea nimic şi aruncă o privire spre doamna Spratt.

— Închipuie-ţi! Ana Karenina a avut acest curaj! Aş vrea numai să ştiu dacă a văzut mai înainte harta lumii!

Vorbea în gura mare. Cei de faţă se uitau la ea cu ochi ficşi. Doamna Spratt se apropie – şi nu se auzi decât zgomotul pantofilor ei uzaţi.

— Aş putea să-ţi fiu de vreun folos, doamnă?

— Da, zise Karis cu ochi scăpărători, întinzându-i paharul gol. Mai dă-mi unul.

Ea întinse amândouă braţele.

— Veniţi toţi încoace şi aşezaţi-vă lângă mine! exclamă ea. Serios! Veniţi, luaţi loc, beţi! Veniţi, dragii

mei! Hambarele mele de grâu le-au mâncat şoarecii, moşiile mele sunt părăginite de tot; dar tot mai pot hrăni întreaga Europă!

Niciunul din cei de faţă nu voia să urmeze invitaţia.

— Hai, domnule birtaş! urmă Karis. Am bani să-ţi cumpăr toată prăvălia! zise şi aruncă un pumn de bancnote curate pe masă. Poftim încoace, doamnă! întreabă-i pe toţi ce doresc.

— Să iau paharele! răspunse doamna Spratt speriată şi totuşi fascinată. Se duse după tejghea, întrebă clienţii ce doreau să bea, umplu paharele cu bere spumoasă pe o tavă pe care o duse drept la masa Karisei. Toţi în afară de unul singur, toţi băură. Acest unu, era însuşi domnul Spratt. El ceru un păhărel de rachiu irlandez şi-l bău repede, înainte ca ceilalţi să fi atins paharele de bere.

Oamenii se adunară în jurul mesei, apucară halbele, le ridicară, le priviră, ziseră „Noroc!” sau „Toate bune!” şi întinseră capetele, să soarbă spuma. Mecanicul batozei, a cărui figură era un portret în negru şi roşu, turnă băutura dintr-odată pe gât, puse paharul jos, îşi şterse barba scurtă, neagră, respiră adânc şi se duse iar la locul lui, în colţul cel mai întunecos al birtului. Numai paznicul cu ochii roşii binevoi să se aşeze la masa Karisei; ceilalţi rămaseră mai la o parte, sub cele două lămpi.

— Şi acum, popor al împărăţiei în care soarele nu apune niciodată, auzi-mă! strigă Karis cu ochii rătăciţi deasupra tuturor, ca şi cum avea o viziune. Vaveni ziua când şi pentru voi vă apune soarele, cum a apus pentru mine!

Ascultătorii se uitară unii la alţii uimiţi, uluiţi.

— E beată! şopti domnul Sprott soţiei la ureche – şi cu o mişcare a capului îi arătă să umple iar paharele. Repede, repede! Până nu bagă de seamă!

Doamna Spratt îl ascultă, umblând încoace şi încolo. Afacerea mergea. Karis scoase bani din poşetă şi plăti fără să ştie cât şi de ce. Ar fi putut fi jefuită de tot, dacă cârciumarii n-ar fi fost oameni penibil de cinstiţi. Ba domnul Spratt luă aminte la poşeta de mătase verde a Karisei şi numără încă o dată mărunţişul adus de soţie.

— Înviere! zise Karis şi glasul ei fu şoptit. Un tuşit uşor îi scăpă, îşi duse mâna la gură şi zise „Pardon”. Apoi urmă: „Înviere. Lev Tolstoi de care vorbeam adineauri… o femeie pe care o cunoşteam a citit învierea de Tolstoi şi mi-a spus că şi ea a înviat. Dar nu e adevărat! Tolstoi şi-a trimis femeia în Siberia, şi bărbatul a înviat – iar până la urmă a început să citească Biblia. Aşa s-a întâmplat. Nu există înviere pentru femeie. Femeile, odată ce au fost femeile bărbaţilor, se prefac în pulbere. Şi eu trebuie să mă prefac în pulbere. Mai curând sau mai târziu… cu cât mai curând, cu atât mai bine”. Se întrerupse singură. „Să mai bem ceva!” exclamă.

Meşterul Elliot trase pe domnul Spratt de-o parte şi-l întrebă dacă nu era mai bine să cheme pe domnul Francklin, să-şi dea şi el părerea. Doamna Spratt întinse şi ea capul între cei doi. „S-o duc în camera de sus, întrebase ea cu teamă. Dacă află ceva comisarul Sharp, pierdem licenţa; ştii că el atât aşteaptă”.

— Să-l ia dracu’! răspunse birtaşul. O să plece şi doamna asta îndată, cu automobilul.

Totuşi trimise un băiat cu bicicleta în oraş, pe strada Whsitlerbridge, să vadă ce făcea comisarul.

— Ei comedie! urmă Karis. Dar tăcuţi mai sunteţi cu toţii! Parcă suntem la o înmormântare! Un neam vesel ştiu că sunteţi voi, englezii! Cum dracu’ aţi pus mâna pe un asemenea imperiu?

— Bătrânul paznic, care şedea la masă, deschise în sfârşit gura, cu ochii roşii asupra Karisei

— Nu-mi place să aud oamenii vorbind de moarte şi de înviere. Eşti tânără, doamnă. Ce te doare pe dumneata, a trecut de mult peste mine. Dacă ţi-e inima zdrobită, deşi eşti atât de tinerică, şi dacă-ţi trebuie o căsuţă frumoasă, n-ai vrea să vii să trăieşti cu mine?

— Un hohot de râs răguşit, răsună în birt.

— Ia te uită la calicul ăla? chicoti doamna Spratt. Ochii Karisei se umplură de lacrimi. În vreme ce omul acela vorbea, ea se silea din toate puterile să-i înţeleagă vorbele; pierdută se uită ţintă în ochii lui urâţi, bătrâneşti, şi i se părea că vede într-o oglindă proprii ei ochi. Ceea ce ar fi respins cu vreo câteva ore mai înainte, avea acum asupra ei o înrâurire cu farmec ciudat; i se părea că ţine la această făptură uscată care se afla dinaintea ei. Şi în acelaşi timp o cuprinse un dezgust imens de ea însăşi.

— La dracu’! izbucni ea, nefiind în stare să-şi mai stăpânească vocea. Să nu mai munceşti la drumuri, să astupi găurile ca bogătaşii să se plimbe neclătinaţi! şi scoţând un pumn de bancnote din poşetă le vârî între degetele bătrânului. Hai, ia banii ăştia, să trăieşti liniştit!

Degetele bătrânului apucară banii cu gheare de pasăre răpitoare. Mecanicul cu batoza nu-şi putu opri o exclamaţie. Dar domnul Spratt se amestecă, zicând bătrânului:

— Dă-i banii înapoi. E beată.

— Nu sunt beată! exclamă Karis. Şi acum plec. Unde e şoferul? Vreau să plec la Tunbridge Wells.

În aceeaşi clipă o fâşie de lumină ţâşni prin fereastră de afară, ca de la un reflector. Paznicul văzând-o arătă cu degetele-i chircite spre fereastră. „Vine! E lumina de la automobilul lui chicoti el.

Toţi se uitară spre fereastră. Două fâşii de lumină veneau de departe în viteză mare.

— Mână ca un nebun! zise domnul Spratt.

— Da, da, domnul comandor de peste drum! exclamă doamna Spratt.

— Şi face tovărăşia cu aristocraţii! strigă bătrânul cu glas isteric. „Hihihi! Nu mai repar eu drumul pentru el!”

Karis se uită o clipă la luminile care se apropiau repedeochii ei erau mari, deschişi, nările îi palpitau.

— Ştiţi bine că e comandorul Grevil? şi privirile ei căutară în ochii tuturor.

— El e, cu maşinii lui, un Rolls! zise ajutorul de grădinar.

Karis sărind deodată, răsturnă masa. Se îndreptă spre uşă. Toţi veniră după ea. Ochii Karisei ţinteau cu încordare automobilul care venea cu o viteză de şaizeci de kilometri pe oră. Feţele oamenilor, şoseaua, gardurile de pe margine erau năpădite de o lumină albă, orbitoare. Claxonul aruncă în noapte câteva sunete înfiorătoare. Deodată Karis se repezi înainte. Trupul ei luci ca o aripă verde. Un zgomot sfâşietor, strigăte ascuţite. Automobilul uriaş alunecă, derapă, se lovi de piatra de la margine şi ca o fiară infernală rănită mortal, căzu în şanţ.

Urmă o tăcere încordată, şi prin acea tăcere

veneau sunete ciudate, un şuierat uşor, din interiorul maşinii, un zumzet asemenea apei care cade pe un metal înfierbântat, şi un râs isteric din grămada privitorilor de la birt-râs de bărbat sau râs de femeie.

Deodată îi cuprinse pe toţi, ca un fior, groaznica brutalitate a morţii. Alergară, cu paşi repezi prin întuneric. Strigăte, gemete, plânsete, blesteme umplură văzduhul în acelaşi timp.

— Adu o lampă, idiotule! urlă domnul Spratt către cineva; şi apoi fugise chiar el înăuntru să ia o lampă din tavan. „Ce stai acolo şi te tânguieşti, muiere a lui Dumnezeu?” strigă el către soţie. Mişcă-te, pune mâna pe o sticlă de coniac, pe o căldare de apă. Elliot! Elliot! răcni birtaşsul urcându-se pe o masă. Dă fuga la castel! Bill! Bill! Unde dracu’ 6 fi Bill? Să se ducă numaidecât după comisar!

Şi ieşi în drum, în mână cu o lampă, dar sticla, în aerul rece al nopţii, se sparse pe loc şi domnul Spratt începu să înjure.

Bătrânul paznic intră deodată singur în birt, cu lacrimi mari în ochi şi începu să umble încoace şi încolo ca o stafie, cu braţele întinse, închizând şi deschizând mâinile, cu degetele lui strâmbe. Nu mai avea grai şi scotea sunete nearticulate. Cineva îi furase banii. Plângând ca un copil căzu pe o bancă, cu trupul pe o masă şi răsturnă un pahar.

Şoferul de la Tunbridge Wells aprinse reflectoarele puternice ale maşinii lui şi luminară scena. Domnul Franklin veni în fuga mare şi toţi cei de faţă priveau la automobilul sfărâmat. Un glas strigă dinăuntru: „Băgaţi de seamă când spargeţi geamul!” Şi alt glas răspunse

— Pentru numele lui Dumnezeu, scoateţi-mă

afară!

După câteva minute care părură o veşnicie, comandorul Grevil şi şoferul lui fură scoşi din automobilul sfărâmat. Amândoi aveau umflături, zgârieturi, vânătăi. John avea o rană mare, îi sângera fruntea. Îşi pierdu cunoştinţa. Şoferul avea câteva oase frânte. Şoferul din Tunbridge Wells îi urcă în automobilul lui şi-i duse la Aldershaw.

Câţiva metri depărtare de automobilul ruinat zăcea Karis; micul ei trup era cu desăvârşire nimicit, dar chipul îi rămăsese neatins. Bărbaţi, femei şi copii se adunaseră în jurul ei, un val mişcător de trupuri omeneşti. Câteva femei plângeau. Domnul Spratt ţinea într-o mână felinarul de la grajd, în cealaltă cascheta.

Karis deschise o clipă ochii ei albaştri şi surâse către lumea întunecata din jur. Apoi zâmbetul se stinse şi ochii ei priviră ţintă, sticloşi în veşnicie.

Comisarul Sharp trecu prin cercul privitorilor. Avea în mână un carnet.

Şi cadavrul celei se fusese Karis Lopinowa, trecu în mâinile autorităţilor.

XIV

David se mutase în Londra Road nr. 15 din Hazelbury, într-o cămăruţă murdară de la etajul al treilea. Lucra la un anticariat din colţul străzii High Street.

Proprietarul era un bătrân singuratic, domnul Hinds. În aceeaşi clădire, se afla un birou lung, cu o masă şi un scaun... Aerul mirosea a praf şi cărţi mucegăite.

Bătrânul era la masă, mânca o bucată de pâine uscată cu vreo câteva felii de cârnaţi reci şi bea o

ceaşcă de ceai întunecat. Era dis de dimineaţă. David veni la serviciiu.

— Domnule Bright, zise bătrânul. Eşti un om conştiincios. Un mare talent se pierde în dumneata. Dar nu-ţi face inimă rea. Talentul are întotdeauna mai multe feţe – şi răzbate când nu te aştepţi. Azi continuăm cu facerea inventarului. îmbătrânesc şi vreau să pun odată ordine aici.

Se ridică. Un veşmânt lung din lustrin negru fâlfâia în jurul picioarelor şi ochelarii cu ramă de oţel stăpâneau partea de jos a nasului lung şi subţire. Capul lui era pleşuv, fruntea osoasă, rotundă. Gura-i subţire împrejmuită de o barbă albă, aspră, rânjea mereu; vorbea îngrozitor de repede, cu respiraţia întretăiată. îl înconjura o atmosferă de praf uscat. Şi rânjind, cu capul pe spate privi la David cercetător prin ochelarii care se clătinau.

— Să urăşti lumea la vârsta dumitale, se poate? zise, bâzâind dintr-un dinte, care-l chinuia de ani de zile. Ce-ţi lipseşte, tinere Hamlet? E mai cuminte ca omul să nu se ocupe de restul lumii, să-şi vadă mai bine de ale lui.

— Aş dori, răspunse David, să-mi fixaţi un salariu pentru serviciul meu.

— Pst… pst… pst… făcu bătrânul şi coborî câteva trepte:

— Şi din ce trăieşti, tinere? începu iar anticarul. Tatăl dumitale îţi dă numai strictul necesar, desigur.

— Primesc cinci lire pe săptămână.

Bătrânul îl privi uimit.

— Cinci lire pe săptămână? Dar e o avere, tinere, pentru vârsta dumitale. I-auzi, i-auzi! Şi vrei să ai mai mult?

— Vreau să fiu plătit pentru serviciul pe care-l fac, zise David. E absurd să munceşti degeaba.

— Degeaba? exclamă bătrânul. Ar trebui să-mi mai plăteşti dumneata că te ţin aici! (Şi chicoti, până îşi pierdu respiraţia). Crezi că mă duci de nas? Toată ziua mă uit la dumneata. Prăvălia este o bună ascunzătoare, aşa e, tinere Hanalet?…

David nu mai zise nimic. Toată dimineaţa stătură la cele două margini ale unei mese încărcate de cărţi. Anticarul lua fiecare carte, sufla praful de pe copertă şi spunea tare titlul şi preţul, pe care David le însemna pe o foaie. Pe unele dintre cărţi bătrânul le întovărăşea cu un comentariu piperat, mai cu seamă când cuprindeau ceva obscen; şi atunci făcea tot felul de observaţii asupra femeilor şi asupra „bolii franţuzeşti”, a suferinţei, invocând câteva cărţi care se ocupau cu diferite vicii, cărţi bine ascunse într-un dulap. Gândul că David era cu totul nepriceput în ale vieţii, îl făcea să povestească mereu istorii scabroase. David asculta îngrozit.

După amiază, intrarea strâmtă a librăriei, mărginită de două coloane de dicţionare vechi se întunecă deodată. Uşa se deschise şi un poliţist intră în prăvălie. Bătrânul se uită cu ochi duşmănoşi la noul venit.

— Aici e domnul Bright?

— Da, răspunse David. Eu sunt David Bright.

— Am o citaţie, urmă poliţistul. Mâine înainte de ora 12, trebuie să vă înfăţişaţi ca martor. Poftim, Sir.

Şi-i înmână o hârtie. Apoi poliţistul salută scurt şi plecă.

David citi şi văzu că era invitat la Whistlebridge la examinarea legală a cadavrului Karisei Lopinowa.

Un tremur îl zgudui din cap până în picioare; un spasm îi trecu prin măruntaie, şi trebui să părăsească anticăria o clipă. După aceea se duse acasă, în cămăruţa-i murdară.

Nu plouase de câteva săptămâni; câţiva nori palizi acopereau cerul dar uneori soarele îi străbătea şi lumina blajin acoperişurile roşii ale satului Whislerbridge, pe creasta unei coline.

Dis de dimineaţă David mergea pe şosea, fără a vedea priveliştea din jur. Părea un om care rătăceşte neştiutor prin bezna nopţii. Putea fi luat drept un nebun scăpat din ospiciu.

Când ajunse în sat, văzu după ceasornicul din turn că era prea devreme. Se opri lângă o curte şi privi multă vreme la un cal care mânca dintr-o desagă. Şi pofta de mâncare a calului i se păru ceva absurd.

Pe la unsprezece se îndreptă spre birt. Văzu câţiva oameni adunaţi pe stradă, şi părea că se făceau tot mai mulţi. Văzu poliţişti, un comisar, chipuri ale locuitorilor din împrejurimi şi mai retras, un om care părea că regizează o repetiţie teatrală. Văzu automobilul cel mare al lui John, răsturnat în şanţ.

Deodată David zări pe tatăl său, care stătea de vorbă cu lordul Lingfield şi Patrieia. Se strecură de o parte ca o umbră, se lipi de gard şi privi acolo reconstituirea accidentului.

Nu mult după aceea zări pe procuror, pe inspectorul de poliţie şi pe lordul Lingfield mergând şi alcătuind un grup. Apoi văzu, ceva mai la o parte pe cumnatul său John Grevil, care stătea bandajat la cap într-un fotoliu de nuiele. Grupul cel mic se îndreptă spre el.

David arătă unui poliţist citaţia, şi fu lăsat în birt;

un poliţist îl rugă să stea de o parte şi David se pomeni într-o grămadă de figuri cunoscute şi necunoscute: domnul Spratt, domnul Franklin, Jack Hoster, bătrânul paznic, mecanicul batozei, un cultivator, şi alţii. Toţi vorbeau cu glasuri înăbuşite.

Birtul fusese preschimbat într-un fel de judecătorie. David se uita în jur ca un om cu totul detaşat de cele ce se petreceau. În curând fu chemat la identificarea moartei. David întrebă pe cineva de alături dacă-l duceau la eşafod, dar nu i se răspunse.

După o clipă se pomeni în lumina tulbure a şopronului.

Bagă de seamă că mai erau acolo şi alţii. Apoi văzu o pânză albă cu o pată roşiatică şi ceva lunguleţ pe o scândură întinsă pe două butoaie. Cineva dădu pânză de o parte şi David văzu capul, gâtul, pieptul, şi braţele Karisei Lopinowa. Faţa-i mică, drăguţă era ţeapănă, ochii erau pe jumătate deschişi; era liniştită ca o păpuşă de ceară şi lui David i se părea că surâdea.

David se uită drept la sânii ei. Nu se mişcau. Şi buzele erau neclintite. I se părea cu neputinţă ca el să fi sărutat vreodată acele buze.

„Nu e Karis, e altceva, neînţeles, ceva mort şi-îngrozitor”, gândi el.

— Poftim încoace, zise cineva tare. Şi răspunde la întrebările domnului procuror.

David se simţi sprijinit de două braţe puternice şi auzi pe cineva întrebând:

— Recunoşti în acest cadavru pe Karis Lopinowa?”

David aprobă:

— Da, da, zise. E Karis.

— Lopinowa? întrebă iar glasul.

— Da, Karis Lopinowa, ea e.

Pânză fu trasă încet peste cadavru.

— Capul sus, Sir, zise poliţistul care-l sprijinea. Vezi să nu cazi.

Fu scos afară din şopron. Simţi că era despărţit de Karis, despărţit fără întoarcere, de o nemăsurată depărtare.

John, cane se afla într-o stare de istovire totală, trebui să se întoarcă la Aldershaw după ce depuse o declaraţie. Cercetările ţinură până la patru după amiază. Şi juriul pronunţă sentinţa: „Sinucidere în stare de tulburare mintală”. Doamna Spratt, după plecarea autorităţilor, pofti pe domnii proprietari să ia „un ceai bun”.

Doctorul Bright şi lordul Lingfield plecară împreună. Fratele mai mare al lui John îşi arătă satisfacţia că martorii stabiliră fără urmă de îndoială nevinovăţia lui John. Doctorul Bright îl apucă de braţ.

— Vreau să vorbesc o clipă cu băiatul meu zise, văzând pe David mergând singur pe şosea. Lordul Lingfield porni înainte. Doctorul Bright îl ajunse pe David şi-l opri.

— A fost o lovitură îngrozitoare pentru noi toţi, zise doctorul cu glas împăciuitor. Lui John i-ar face mare plăcere să te vadă, dacă ai avea puţină vreme.

— De ce? întrebă David.

Doctorul Bright se opri; abia putea susţine privirea fiului său. „Nu ştiu”, răspunse. Şi glasul lui deveni plângăreţ, ca şi cum lacrimile nu-i puteau izvorî din ochi. „Mary a născut ieri dimineaţă un băiat. Totul a mers bine”. Şi după o pauză adăugă: „Şi nu uita David, că ne gândim mereu la tine”. Bătrânul era

foarte emoţionat. O fiinţă omenească părăsise viaţa, alta venea pe lume aproape în acelaşi timp, acest gând îl mişca în chip deosebit.

Dar David întoarse faţa, mândru.

— Cu bine, tată, zise. În ce priveşte pe John, poţi să-i spui că nu el, ci *eu* am omorât-o pe Karis. Rămâi cu bine, tată.

Plecă mai departe. „Singur! şopti el mergând. Sunt singur!”

Îndată îl ajunse din urmă un om în negru.

— Domnul nostru Iisus se milostiveşte de noi toţi! zise el blând. Se milostiveşte şi de dumneata, domnule Bright.

— Cine eşti dumneata? întrebă David.

Omul îşi împreună mâinile, se uită la cer şi istorisi lui David că mai înainte fusese misionar, că lucrase în armata mântuirii şi că acum era numai x> unealtă a Domnului, un biet om care mângâia pe cei părăsiţi. Merseră împreună, mai departe. David simţi o antipatie adâncă pentru acest ins cu urechile clăpăuge, cu nasul încovoiat. Preotul din Whistlerbridge fiind ocupat aiurea» acest om al lui Iisus, îşi luase sarcina de a sluji la înmormântarea nefericitei, după rugămintea nobiluluigentleman care pricinuise accidentul.

— Spune-mi te rog, întrebă David oprindu-se, unde va fi înmormântarea?

— La cimitirrul satului.

— Când?

— Astă seară.

O dubă neagră trecu pe lângă ei. N-o luară în seamă, înăuntru se afla Karis.

— Dacă vrei să vii şi dumneata, hai cu mine, zise

acel om pios.

David îi mulţumi. Când ajunseră în sat, fostul misionar îl duse la birtul „Calul Alb”, unde ceru două cotlete cu cartofi prăjiţi şi o sticlă de vin bun.

David mâncă un cotlet şi bău două pahare cu vin. Omul cel pios puse pe David să plătească. „Domnul nostru Iisus a fost sărac, şi astfel sunt şi eu”.

David plăti.

Pe seară, la lumina slabă a unor felinare, în prezenţa unui poliţist, a unui reprezentant al procurorului şi bisericii, un coşciug de scânduri fu coborî! într-o groapă de la marginea micului cimitir sătesc.

— Îşi plăteşte singură înmormântarea, bravo! zise groparul. Era tânără? întrebă pe vardist. Şi are ciorapi de mătase? O îngropăm cu ciorapi de mătase?

— Coborâţi sicriul încet! zise poliţistul. Încet de tot!

— În numele Domnului nostru Iisus Cristos, zise deodată glasul tovarăşului pios al lui David. Odihnească-se în pace. Amin!

Poliţistul îşi scoase chipiul, groparul şi reprezentantul procurorului îşi scoaseră pălăriile, toţi credeau că preotul satului trimisese un înlocuitor.

David stătea retras şi privea. N-avea inima să se apropie. Curajul îl părăsise. Văzu cum omul pios, cu o carte în mână aruncă o privire furişă spre el şi apoi îl auzi şoptind o rugăciune.

David se rezemă de o piatră de mormânt; nici. un fior nu-l cuprinsese în întunericul rece al cimitirului1. Simţea că aici, în mijlocul mormintelor, era pacea veşnică a tuturor oamenilor – aici se închejau neînţelegerile şi duşmăniile, aici se topeau trupurile în

braţele iubitoare ale pământului, aici era adevărata înfrăţire a omenirii.

Omul pios îşi sfârşi rugăciunea. Groapa fu umplută cu pământ. Cei de faţă se depărtară repede şi glasurile lor răsunară tare, nepăsătoare în noapte.

— Să mergem, prietene, zise omul pios şi se apropie de David, ştergându-şi ochii cu o basma pestriţă.

Şi întovărăşi pe David spre Hazelbury. Înainte de despărţire izbuti să stoarcă tânărului trei lire „spre a le împărţi celor nevoiaşi şi părăsiţi”.

David se întoarse în cămăruţa lui, cu zece şilingi în buzunar.

Se aşeză pe marginea patului. Karis i se părea că plecase într-o lungă, depărtată călătorie. Nici în spirit nu mai era aproape de el. Şi în sufletul lui David crescu îngrozitoarea credinţă, că *el* era vinovat de moartea ei.

CARTEA A ŞASEA

ZORI DE ZI

Sâmbătă seara. Viaţa comercială din Hazelbury era în toi. Pe trotuarele străzilor largi se înghesuia mulţimea care privea la vitrinele puternic luminate. Zilele din ajun fuseseră întunecoase, cenuşii, vânturile reci din largul mării aduseseră ploi. Amurgul cădea repe. Se. Trăsurile, căruţele adunaseră pe străzi un strat de noroi subţire.

Un om mergea încet pe Higstreet. Hainele îi atârnau largi, de umeri în jos, ca şi cum ar fi umblat într-un sac. Se vedea cu uşurinţă că veşmintele îmbrăcau un trup slăbit, rămăşiţa jalnică a unui tânăr viguros. Lumina vitrinelor cădea pe faţa lui uscată, şi atât de palidă. Numai în ochi lucea un foc, care putea

să însemne febră sau ură. Nu observa nimic din jurul lui. Trecuse o lună de la înmormântarea Karisei, şi David, atât de absent la ce însemna viaţă, era şi mai disperat.

David străbătu o ulicioară şi ajunse la ţărmul mării. La adierea rece a vântului, se înfioră. Merse mai departe, până în apropierea digului cel mare. Se opri pe cheiul întunecat, se rezemă înfrigurat de balustrada de fier şi se uită la una din ferestrele care era luminată. Hotelul acesta... Rămase multă vreme nemişcat aştept. Apoi, înfrigurat, pomi mai departe. Şopti: „Karis, Karis”.

De la capătul celălalt al cheiului se întoarse la Hazelbury pe străzile şi ulicioarele pe care le străbătea de o lună în fiecare zi. Şi această rătăcire lungă se încheia de fiecare dată la casa cu nr. 15 din London Road.

Trezindu-se de dimineaţă, văzu lumina tulbure în ferestre. Se dete jos din pat, umed de sudoarea nopţii. îl cuprinse o ameţeală şi bău puţină apă. Aruncă o privire asupra ceasului:

aproape opt. Se spălă, se bărbieri. Expresia jalnică a ochilor, obrajii palizi îl speriară. îi era silă de propria lui imagine din oglindă şi i se păru că faţa lui începea să ia tot mai mult aspectul unui ucigaş. Clopotele chemau pe fiii Domnului la biserică, pe când David păşea pe străzile pustii din Hazibury. „Puteţi suna o veşnicie!” gândi David. Eu nu sunt Crist. Nu pot suferi sunetele voastre tari. Căci minţiţi, înşelaţi. N-au decât să asculte de chemarea voastră acele milioane de oameni pe care-i înşelaţi; chemaţi-i şi pe cei care se rostogolesc în viciu, băutură, pofte şi păcat, căci Dumnezeul pentru care îi chemaţi, el i-a

făcut ceea ce sunt. Naivii care urmează drumul vostru, au schimbat ei lumea? Nebun omul care se oboseşte să înfrunte furtunile şi să răstoarne legile! Nebunie a inimii mele! Am aruncat-o pe Karis în groapă şi aş vrea acum, cu mâinile mele, s-o scot de acolo…

David se duse la prăvălia bătrânului anticar, unde lucra şi duminica, înconjurat de cărţi pe care le ştergea de praf, le înregistra, le punea în rafturi – şi totul fără niciun fel de plată.

Bătrânul nu venea azi. Cu o cheie pe care i-o lăsase anticarul, David descuie prăvălia întunecoasă. Se îndreptă spre masa acoperită de cărţi şi reluă lucrul lăsat în ajun.

Peste zi se ivi şi anticarul să vadă ce făcea. Rămăsese vreun ceas şi faţa lui acră, nefericită copleşită de bătrâneţe privea aspră.

— Tinere Hamlet, zise anticarul, tot omul are nevoie de puţină odihnă. De ce nu te duci să te mai distrezi?

David răspunse că voia să pună în ordine raftul cu cărţile din literatura franceză, altfel nu se va putea odihni. Anticarul ridică din umeri. Îşi aminti de alt anticar, care voia să-i cumpere magazinul.

Seara, întorcându-se spre casă, David se opri la hotel. Îşi găsi un loc în hol şi ceru un ceai. Se aşeză pe sofaua de catifea roşie pe care, altă dată se odihnea Karis: şi se gândi la ea, care, de când murise devenise viaţa lui. Un dor nespus îl cuprinse să intre în camera în care o văzuse vie pentru ultima oară; dar îşi înăbuşi dorinţa. Portarul trecu pe dinaintea lui, şi-l privi o clipă. David, iritat de privirea casieriţei, se ridică, plăti ceaiul şi plecă.

Se întunecase aproape. Marea era agitată şi David privi spre apus, unde lumina pierea. Deodată văzu trecând o tânără. Era mică, avea părul blond şi – îşi închipuia David – că este Karis. Şi purta un pardesiu larg. Un fior fierbinte îl străbătea.

— Karis! Karis! gemu el. Fata trebuie să-l fi auzit, căci îşi iuţi paşii. O urmă, cu un sentiment ameţitor de fericire şi începu să plângă. Nu vedea decât pe Karis şi lumina de curcubeu care-o înconjura. Merse până în St. Stephen, la oarecare depărtare şi nu observa că fata întoarse repede capul să vadă cine o urmărea. Lacrimile întunecau privirile lui David. În apropierea hotelului de la chei, fata coti la dreapta şi apucă pe o stradă curată, mărginită de vile elegante, cu grădini drăguţe. David ca vrăjit, o Urma şi distanţa dintre ei se micşora, îi strigă să se oprească.

— Eu sunt! David!

Fata ţipă de spaimă şi o rupse la fugă, dispărând înapoia unui grilaj. Tocmai când se închidea uşa, ajunse şi David, cu desăvârşire istovit, şi se agăţă tremurând de stâlpii din fier.

Un om se ivi privind bănuitor, ameninţător. Fata era în spatele lui, înconjurată de întreaga ei familie, indignată. Omul se apropie de David şi-şi scoase pipa din gură.

— Pe cine cauţi dumneata? întrebă el aspru. David se trezi din halucinaţie.

— Îmi pare rău, zise. Mi s-a părut că o cunoşteam pe domnişoara…

Omul auzind o exprimare atât de îngrijită la acel tânăr, zise totuşi cu dispreţ:

— Te sfătuiesc, Sir, să fii cuviincios cu femeile pe stradă, ca să nu fiu silit să te dau pe mâna

autorităţilor!

— Îmi pare foarte rău, zise David şi plecă. Lacrimile îi umplură din nou ochii, dar nu mai erau lacrimi de fericire; şi o disperare sălbatică îl cutremură din cap până în picioare. Aşa-mi trebuie! Aşa-mi trebuie! – şoptea el în noapte.

Târziu se duse David la culcare. Cu ochii mari, deschişi, între perne, gândea, gândea… Cuvintele aspre pe care le auzise, îl răniseră. O clipă îi veni în minte să se întoarcă şi să se explice faţă de acel domn. Dar până la urmă îşi spuse că-i era perfect indiferent ce credeau acei oameni despre el. Dacă nu-l mai interesa familia lui, de ce şi-ar bate capul din pricina unor străini?

Tatăl său, Mary şi John îi scriseseră demult şi-l rugaseră să-şi schimbe viaţa şi să se întoarcă la Potman’s Heath. Dar aceasta însemna pentru David să-şi schimbe ideile, ceea ce era cu neputinţă. Refuză să se întoarcă în casa tatălui său şi să vadă pe vreunul din membrii familiei. „Cum mă pot înapoia, scrise el tatălui său, în mijlocul belşugului şi al luxului când în jurul meu milioane de oameni suferă de foame? Părerile noastre sunt mai deosebite azi ca oricând şi a le tolera reciproc ar însemna să ne înşelăm unul pe altul”. Iar Mary îi scrise: „Nu-ţi mai face inimă rea din pricina mea, scumpă Mary, căci nu mai sunt vrednic! între noi se află moartea unei fiinţe curate şi nevinovate; oricât aş întinde mâinile nu te voi ajunge, căci sunt pline de sânge”.

David cugetă în timpul nopţii la toţi oameni pe care-i cunoştea. Imaginea lui de altă dată, îl cutremură adânc. O căinţă îngrozitoare i se strecură în suflet. „De ce sunt aşa cum sunt?” se întrebă. „De

ce nu m-a făcut natura altfel? De ce nu sunt ca alţi tineri? De ce a trebuit să devin un ucigaş? Văd cum îşi încordează şi îşi adună alţii puterile, spre a cuceri viaţa; îşi aleg o profesie şi devin oameni de stat, politicieni, artişti. Numai eu stau locului. N-am ajuns la nimic! Şi cine e vinovat? Eu nu”.

David aduse amare învinuiri Creatorului că-l silise la o viaţă care era, jalnică şi disperată. În mintea lui, înfruntă pe Dumnezeu şi nu voia să fie biruit.

A doua zi, la orele obişnuite, David se duse la serviciu.

— Tinere Hamlet, zise anticarul văzându-i chipul obosit m-am gândit mult la dumneata, da da!

David începu să-şi vadă de lucru, fără a-şi scoate pardesiul. O văpaie îi ardea în ochi.

Bătrânul se apropie, frecându-şi mâinile de halatul de lustrin.

— Mi se pare zise el, că exteriorul omului corespunde inferiorului, şi am ajuns la concluzia că ai nevoie de o îngrijire medicală. Respiră repede de câteva ori, fericit că ajunsese cu bine la capătul frazei.

— Nu sufăr de nimic, răspunse David. Şi azi voi termina cred cu aceste volume franceze.

Bătrânul se trase în încăperea alăturată, în vreme ce Davia repara coperţile, lipind foile desprinse. Niciun cuvânt nu se mai auzi, până la amiază.

Deodată, intrarea se întunecă – semn că se apropiase un vizitator – şi intră în anticariat, un domn în vârstă, dar prezentabil. David privi uimit şi zise:

— Pere!

Bătrânul Hint ieşi din colţul lui, îşi frecă mâinile, şi-şi puse ochelarii pe vârful nasului.

— Bună ziua, Sir. Cu ce vă pot servi?

— Bună ziua, răspunse profesorul Ravelli cu glas tare, privind spre David şi spunând apoi că dorea să schimbe câteva cuvinte cu domnul Bright. David se ridică. Pere se apropie. Văzându-l pe David, pe profesor îl trecu o spaimă. David simţi. Se reculese din emoţia care-l cuprinse, întinse amândouă mâinile şi zise:

— Bună ziua, Pere! Ravelli ţinu mai mult timp mâna slabă, rece a lui David, apoi îl trase mai aproape.

— Ştrengarule, zise cu glas mişcat, ce e cu tine?

David îşi simţi mâna încălzită, şi îndată o trase înapoi.

— Nimic, zise silindu-se a surâde. Mă simt foarte bine, Pere.

— Aici ai ajuns, ştrengarule, aici ai ajuns! şopti el.

David auzind aceste cuvinte pline de tristeţe şi dezamăgire, se revoltă.

— N-am nevoie de mila nimănui! zise.

Profesorul se simţi jignit dar nu arătă ci adăugă liniştit:

— Am venit să te văd, ştrengarule şi cred că ai să vrei să stăm de vorbă.

— Îmi pare foarte bine că ai venit, zise David. Şi vrei să vorbim aici? Nu vrei să iei puţin loc, Sir?

Ravelli duse mâna la bărbie.

— Nu, răspunse el şovăind, de vrea să vorbim în altă parte. Spune-mi când eşti liber şi unde.

— E liber. absolut liber! se amestecă bătrânul Hint, care privise în tăcere. Domnule Bright, n-ai nicio obligaţie, nici măcar una morală, precum ştii!

Singurul gând al lui David era să câştige timp ca să se pregătească.

— Pe la două, da? zise către Pere. La fântâna cea mare, lângă Highsteet. Ravelli spuse că va fi acolo la timp, şi se depărta.

David rămase nemişcat, cufundat în gândurile lui neliniştite.

— Cine e? Un domn de seamă, desigur, zise Hint cu glasu-i subţirel. – 1

— Profesorul Ravelli, răspunse David ca şi cum ar fi. vorbit cu sine însuşi.

Bătrânul Hint fu cuprins de o puternică emoţie;

— Ocazie strălucită! exclamă, abia respirând. Opere ştiinţifice, opere ştiinţifice! Arată-i seriile cele noi! Să mai scădem din preţuri. Nu se poate ca prietenul dumitale să nu dorească nişte cărţi. Îţi dau cinci la sută comision! Zece, zece, tinere Hamlet, pentru că eşti dumneata…

Pe la două, după amiază David se apropia de fântână. De departe îl văzu pe profesor stând alături de piatra rotundă a fântânii. Pere era înalt ca un vardist din Anglia. În inima lui David se strecură o mică laşitate. Să se întoarcă şi să fugă? Se temea parcă de Pere, a cărui apariţie bruscă îi răscolise o mulţime de gânduri confuze.

„N-a dorit el să-mi omoare iubirea în inimă şi să-mi vire în cap etica lui abstractă? Nu s-a înţeles cu Mary să mă despartă de Karis şi să-mi strice viaţa? O! A venit iar poate, ca să mă „salveze”! Are poate o însărcinare formală din partea tatii şi a lui Mary să mă convingă! N-au putut să mă despartă de Karis cea vie, acum vor să mă smulgă de lângă cadavrul ei. Dar nu mă las eu prins în cursă! Să fiu tare!

Profesorul Ravelli recunoscând pe David, îi ieşi înainte.

— N-am mai fost în Hazelbury, dar trecând prin oraş, am văzut pe stânci ruinele unui vechi castel. Vrei să mergem într-acolo? Vremea e frumoasă. (Şi văzându-l pe David copleşit întrebă:) Te simţi destul de întremat?

Şi se uită în altă parte, căci înfăţişarea lui David îl durea.

— Mă simt destul de tare pentru orice! răspunse David îndreptându-şi umerii, strângându-şi dinţii. Să mergem! Nu sunt mai mult de cinci kilometri până acolo.

— Atunci să luăm o trăsură.

— De ce? Prefer să ne plimbăm.

Cotiră spre marginea mării şi mergeau în tăcere. Abia după ce trecură de ultima casă din Hazelbury, şi se aflau pe poteca ce ducea pe o colină calcaroasă, abia atunci se opri Ravelli, spre a privi pe tovarăşul de drum. David surâse – şi dinţii lui albi luciră.

— Pere, zise, de ce nu vorbeşti cu mine? De ce nu-mi spui ceva?

— Să urcăm întâi colina asta, răspunse Pere şi luă pe David de braţ, spre a-l sprijini. După aceea, vom schimba câteva cuvinte.

După o jumătate de oră se aflau la poalele ruinelor castelului. În jur se vedeau Cutii de conserve, coji de ouă, bucăţi de hârtie şi sticle sparte. Deasupra ruinelor croncănea o horă de ciori. În vale se zăreau Hazelbury şi St. Stephen. Între coline verzi. La umbra unui zid uriaş era o bancă încrustată cu tot felul de nume, iniţiale şi monograme. Se aşezafă pe această bancă, de unde stâncile coborau abrupt spre mare,

până lângă bărcile de pescari, trase la ţărm. La răsărit, zarea era întunecată, ameninţătoare, la apus, mai limpede dar soarele lucea difuz, învăluit într-o ceaţă de culoarea purpurie.

— Ştrengarule, zise Ravelli, când privesc marea, simt un dor nestăpânit să plec din Anglia. Locuiesc de multă vreme aici, am lucrat mult, dar simt nevoie de căldura soarelui de miazăzi. Aş vrea să umblu pe drumurile prăfuite ale ţărilor mediteraneene. Ce frumos e să stai în livada de măslini, să visezi, să cugeţi, înconjurat de turturele albe! Şi mă întreb adesea: ai fi fericit să hoinăreşti aşa, singur prin lume? Nu mai sunt tânăr, părul mi-a încărunţit, în curând va albi. Şi mai am de isprăvit o lucrare amplă. „Misterele Universului”. Am adunat mai mult de două mii de fişe. Dar uneori parcă simt că mă lasă şi ochii – atunci. trebuie să pun o pânză neagră peste ochi şi să mă odihnesc, până îmi revin puterile iar. Ce mă voi face când nu voi mai putea lucra?

David stătea nemişcat, alături. Era uimit, uluit. Grija lui Pere îi muia inima; dar o nuanţă de încredere străbătea simpatia care se năştea pentru el. „Fii cu ochii în patru”, îi şoptea un glas lăuntric. „Ca un păianjen te va prinde bătrânul în ţesătura lui de mătase”.

Profesorul Ravelli puse braţul după umerii lui David. Urmă o tăcere. Buzele lui David rămâneau pecetluite.

— Ştrengarule, zise iar Pere după un timp, nu cumva eşti bolnav? (Şi glasul lui sună adânc, trist).

— Mă simt foarte bine, răspunse David. Acum două săptămâni m-a prins o răceală îngrozitoare, care m-a cam slăbit. Dar acum a trecut.

— Să nu te laşi aşa, să fii cu grijă, urmă Pere. Mai sunt oameni care te iubesc.

— Mă iubesc? Şi cine ar putea fi?

— Familia ta şi pe urmă eu.

— Fireşte, răspunse David, şi eu ţin la dumneata.

Profesorul Ravelli se simţi jignit de fraza cam aspră a lui David; iar se lovise de acea împotrivire pe care o simţise la întâlnirea din magazin. Dădu din cap cu oarecare oboseală.

— Trebuie să ştii că sunt într-adevăr oameni îngrijoraţi de atitudinea ta. Dacă te-ar vedea, ar fi foarte tulburaţi. Sau nu crezi că acei oameni au şi ei un suflet?

Un surâs amar trecu pe buzele lui David. Ce departe, ce departe erau toate astea de el; ce departe de orice înţelegere părea însuşi bătrânul Pere, deşi era în acea clipă alături de el şi-l ţinea pe David puternic, cu braţul.

Pere porni la atac, deschis, fără a bănui că distrugea astfel cea din urmă posibilitate de a veni în ajutorul tânărului său de a-l înduplеca.

— Aseară, zise Pere, mă aflam în vizită cu ai tăi, la Aldershaw, în locuinţa domnului Grevil. Vrei să ţi-i descriu?

Îl văzu pe David închizând încet ochii; cu un sentiment de uşurare observa valul de plâns care i se urca din piept.

Nimerise punctul slab?

David se înfioră. „Aseară au fost împreună cu toţi! gândi el. Şi *el*, ce făcea aseară? Urmărea imaginea Karisei pe stradă? Sau asta fusese alaltăieri seara? Nu-şi mai putea măcar aduce aminte.

— Tatăl tău şedea la un cap al mesei, cumnatul

tău lângă mine, sora ta în faţa mea. Numai un scaun era gol. Şi pentru cine crezi că era acel scaun?

După o clipă de tăcere, urmă cu glas şi mai uşor:

— Pace era în mijlocul nostru. Nu m-a mirat. Deosebirile de păreri care ar fi putut duce la o ruptură în familie vreau să spun neînţelegerile care erau între sora ta şi bărbatul ei – ale căror pricini le ştii ca şi mine – aseară nu existau. (Şi după o pauză, glasul urmă, tot mai şoptit.) A fost adus şi un copilaş; părea un înger, una din acele figuri pictate de maestrul Rafael. Trebuia să se ducă la culcare şi îl sărutarăm cu toţi. În acea atmosferă de prietenie şi împăcare lipsea un singur om, tu, David Bright. Şi de aceea am venit aici, la tine.

David îşi acoperi faţa cu amândouă mâinile şi lacrimi curseră printre degetele lui. După o clipă ridică ochii, în care ardea o flacără vie.

— Preţuiesc sentimentele dumitale, zise. Dar David Bright nu putea trăi într-o atmosferă de prietenie şi împăcare. Ştiu că atitudinea mea poate fi socotită scandaloasă, am refuzat toate şansele pe care mi le-au oferit ai mei, tata şi John. Am trăit multă vreme ca un om bogat şi liber. Da, am adus ruşine familiei mele! Am trăit într-o casă de ţară cu o femeie şi am făcut păcatul să urmez porunca iubirii mele! Cu o dansatoare rusă! Un duşman al legilor omenirii civilizate! Şi acum Karis, vrăjmaşa, a murit iar noi trăim. Aşadar, să trăim în pace mai departe – fără ea. Şi de ce a murit duşmana? Pentru că am ucis-o! Un gând foarte mulţumitor. Şi aţi stat în jurul unei mese şi aţi lăsat un scaun gol, ca să se aşeze un ucigaş!

David izbucni într-un râs aproape isteric. Profesorul Ravelli îl apucă de umeri şi-l rugă să se

liniştească.

— O singură clipă, urmă David care nu se putea stăpâni, o singură clipă am fost la fel cu toţi ceilalţi: atunci când spiritul meu a fost întunecat de intrigile lui John, şi când am alungat-o pe Karis! Ar fi trebuit să-i cad în genunchi, să-i sărut picioarele, s-o venerez – nu s-o arunc afară! Nu era vina ei că fusese o femeie pierdută. Viaţa, lumea, natura o siliseră. Dar în adâncul inimii ei era bună, era nobilă şi curată. Şi această fiinţă a ajuns prea târziu la mine. Prea târziu, prea târziu: am omorât-o! Am ucis un înger!

Şi David, zdrobit, se prăbuşi pe bancă.

Către răsărit zarea se întuneca. Marca scânteia în culoarea verde la picioarele stâncilor şi se pierdea la orizont în umbre negre. Pere tăcu multă vreme. David abia mai putea suporta prezenţa lui. Toată după amiaza fusese pentru el o încordare. Abia mai rezista. Cum Pere tăcea, David se ridică de pe bancă.

„La ce le trebuie cadavrul meu? întrebă el cinic. Viaţa mea e ceva artificial şi penibil. Dacă ţi-am dat acum prilejul să ai păreri şi mai proaste despre mine ca mai înainte. Îmi pare rău. Ţin mult la dumneata, dar vreau să fiu stăpân pe soarta mea.

Pere nu răspunse şi se ridică şi el. În timp ce coborau colina, era între ei o distanţă. Pere începu să vorbească despre sănătatea lui David şi-l sfătui să cheme imediat un medic. David recunoscu că era cam obosit şi de la jumătatea drumului luară o trăsură. Nu prea vorbiră. Nu mai aveau ce-şi spune…

A doua zi David nu mai putea să se scoale. Rămase între perne, într-o stare stare de totală istovire, care devenea parcă un fel de plăcere. Ştia că era bolnav, totuşi nu chema doc –, torul. Gazda fu

foarte îngrijorată, dar David îi interzise să se ocupe de el. „Mâine îmi va fi iar bine, îi zise David, pentru că *trebuie* să-mi fie bine. Stau în pat ca să-mi adun puteri pentru mâine”.

Se lumină! David stătea întins pe spate. Cu ochii mari deschişi, lucitori, urmărea creşterea zilei. Încet, încet se puteau vedea şi lucrurile din cameră. Calendarul de pe peretele din faţă, a cărui prospeţime contrasta cu tapetul vechi, strălucea ca o pată de lumină şi pe el se afla o cifră. Pentru David acea cifră însemna nu numai începutul unui şir de ore – douăzeci şi patru de ore de caznă, un fragment infim din ceasul neîncetat al vieţii celei mari – ci o grea povară. Era pentru el ca un simbol. „A trecut o lună de când nu mai sunt cu ea”, gândi el.

După amiază David coborî din pat. Se rase cu îngrijire, se îmbrăcă cu cele mai bune lucruri. Haina neagră şi pantalonii erau periaţi, călcaţi. Îşi luă pălăria şi pardesiul şi plecă.

Ploaia subţire încetase; printre nori lucea cerul albastru, aducând un nou curaj în inima lui David. Intră încet într-o florărie din St. Stephens, unde alese un buchet de crizanteme albe şi trandafiri albi; iar între ele puse o garoafă roşie ca sângele.

Se duse la gară şi se urcă în trenul ce ducea la Etchingam. Când ajunse acolo era târziu; pierduse mult timp pe drum şi regreta că nu se trezise mai devreme. Dar nu petrecuse el toată viaţa la ţară? Ziua şi noaptea, se simţea la fel de bine.

N-avea prea mult de mers. Şi cum fusese în stare să se urce cu PEre până la ruinele castelului din Hazelbury, putea străbate şi cei câţiva kilometri până la Whistlerbridge. Cu pas surprinzător, de zvelt porni

la drum, cu capul în jos, gânditor şi aproape fără să vadă ce e în jur, asemenea unui părtaş al procesiunii de pe urma unui mort.

Înaintea lui se întindea şoseaua pustie, rece. Nu se auzea nimic, în afară de geamătul sau oftatul unui pom, care, după furtuna din ajun, îşi lua forma dinainte, de fâşâitul unei păsări care-şi e? luta un culcuş, susurul unei ape mici. Lumina zilei pieri cu încetul.

Pacea şi liniştea uimiră pe David. Se oprea uneori, ridica, florile spre chipul lui, de parcă voia să le sărute.

Ajungând în creasta celei dintâi coline, îl întâmpină o adiere mai rece. Îşi încheie pardesiul. „Încă o colină, îşi zise, şi pe colina a treia e Whisterbridge”.

În curând se întunecă de tot în jurul lui. Vântul aducea picături reci de ploaie. Nori umflaţi călătoreau pe cer, lăsând uneori să străbată o lună palidă, care lumina singuratica făptură a lui David.

În sfârşit zări în întuneric satul Whistlerbridge, luminile scăpărau din vârful colinei, care i se părea acum un munte uriaş. Se opri, se rezemă de un gard. Câteva oi care aţipiseră pe câmp, se speriară. David nu le băgă în seamă; viaţa din jur nu-l interesa.

Ţinea cu amândouă mâinile buchetul de crizanteme şi trandafiri, lăsă capul în jos şi merse mult departe.

Mai curând decât credea ajunse la primele case ale satului şi se duse printre ulmii uriaşi, care asemenea unor paznici negri, străjuiau biserica şi cimitirul, despărţită de lume şi viaţă. Ochii lui lunecau peste crucile de lemn, din piatră. Se îndreptă spre

mormântul Karisei, pe care găsi o cruce mică de piatră cu inscripţia: „În amintirea Karisei Lopinowa”. Mormântul era îngrijit.

— David fu surprins. Bătăile ceasului din turn al speriară. Se aşeză pe o piatră din apropiere. David privi în întuneric şi i se părea că o rază cade pe numele Karisei; dar lumina pieri. Norii se adunau tot mai groşi, învăluind luna şi începu să plouă cu picături mari. David nu simţi ploaia. Cu iubire nemărginită se gândea la Karis. Nimic nu înjosise, nu vulgarizase viaţa lui alături de ea; da, viaţa cu ea, gândea David acum, cât de frumos fusese totul!

— Îţi mai aduci aminte – îţi mai aduci aminte de acea seară când ne-am dus printre iazuri, pe câmp? în lumina depărtată a lunii ţi-am arătat Moon Hill şi Potman’s Heath. Apei ne-am plimbat de-a lungul râului Rother. Îţi mai aduci aminte de roiul de insecte care zbura deasupra bălţilor? Cum s-au repezit asupra noastră şi tu ai aprins o ţigară ca să le alungi. Te-am dus de mână, Karis prin tufişurile de trestii şi stuf; o frunză ţi-a înţepat mâna şi eu ţi-am sărutat rana. Şi îmi aduc aminte cum te-ai oprit, ascultând la un ţipăt mic, monoton, care venea de departe, ţi-am spus că era o pasăre, dar tu n-ai vrut să crezi şi atunci am auzit cum îţi bătea inima. Erai în seara aceea îngrozitor de neliniştită. Karis. Adu-ţi aminte de acea pasăre cu picioarele roşii care ne-a tăiat drumul în bătaia lunii. Te-ai agăţat de mine ca de frica unui duşman şi eu m-am simţit atât de mândru; şi atunci mi-am spus să te iubesc pinii la capătul zilelor mele! O, Karis, îţi aminteşti de oaia pe care am văzut-o în seara aceea? Zăcea moartă într-o groapă, capul ei plutea pe apa neagră şi în jur erau stânjenei galbeni,

cu florile închise de parcă se temeau să privească mioara. Ţi-am spus atunci că biata făptură se înecase, căutând să-şi potolească» setea şi alunecase. Tu ai plâns; şi m-ai întrebat cine era vinovat de moartea acelei făpturi. Şi ţi-am răspuns că ceea ce vedeam era martiriul nevinovăţiei în natură.

David întrerupse muta evocare a trecutului; căinţa îngrozitoare a morţii Karisei, se năpusti cu furie nouă asupra lui. îi veniră în minte ultimele cuvinte pe care le spusese: „David, David, dacă nu mă laşi să mă întorc la tine, se va întâmpla ceva îngrozitor. A ta, Karis”.

Fu cuprins de un sentiment odios, ura împotriva lui.

Fără a ţine seama de ploaia care se înteţea, fără a-şi da seama de trecerea orelor, David stătea pe piatra rece. Vântul tortura copacii. Apa biciuia pereţii bisericii care înfruntase veacurile, revoluţiile. Din turnul cu ceasornic veneau acum zgomote uriaşe. Apa cădea în cascade. Vântul rupse – o cracă, într-un pocnet fioros. Ramura începu, la rândul ei, să lovească în trunchiul copacului.

David înălţă capul şi privi în jur. Scoase o batistă din buzunarul interior al hainei, să-şi şteargă faţa, dar în zadar. Era complet ud. David asculta; i se părea că aude un zgomot deosebit în larma vijeliei: parcă bătea cineva cu ciocanul într-un copac. Se sperie deodată, se simţi vinovat. Tatăl lui, dacă l-ar fi văzut, l-ar fi certat. Mary ar fi strigat la el: „De ce nu te pui la adăpost de ploaie? De ce nu te duci să te culci? Ce înseamnă zăpăceala asta a ta?”

Şi parcă auzea glasurile lor. Voia să se ridice. Micul cireş, aplecat de vânt, îl atinse, stropindu-l cu

picături de ploaie – îndemnându-l parcă să plece din acel loc.

David dispreţui acele îndemnuri. Rămase locului. „Aici sub mine, doarme Karis, gândi el. Ea a devenit altarul meu. Aici o venerez, aici îi pot arăta întreaga mea adoraţie. Dacă oamenii pe care-i iubesc nu sunt în stare să mă desparţi! de tine, cum să mă alunge vântul şi ploaia?”

Închise ochii; presimţea evenimente neobişnuite, ascunse în viitor. I se înfiora sufletul. Şi înţelese că de nimic nu se mai putea agăţa, că pentru el nu mai era mântuire.

Poate că e mai bine, gândi David cu suflet pustiu, să nu mai exist.

Dar o spaimă îngrozitoare îl cuprinse, cutremurându-l tot. Se ridică şi privi în bezna din jur. Şi obosit, cu paşi grei ca de plumb, se îndreptă spre poarta cimitirului. Căută minerul cu mâini tremurătoare. Poarta era încuiată. Se întoarse şi se aşeză pe o bancă de lemn. Începu să tremure.

— Dumnezeule, ce s-a întâmplat? se întrebă. Cum de am putut sta noaptea printre morminte, în ploaie şi furtună? Nu mai sunt oare lucruri mari de făcut pe această lume, pe care nu le poate face nimeni în locul meu.

Tremurând şi clătinându-se, se lăsă în jos, rezemându-se de biserică; închise ochii şi căzu încet într-o amorţeală în care aţipi mulţumit, aproape fericit.

Într-o zi din aprilie, doctorul Bright şi grădinarul lucrau în seră, punând ghivece în pământ. Era un diletant în horticultura, totuşi socoti de cuviinţă să ceară instrucţiuni despre creşterea florilor.

Slujnica se apropie de uşa serei şi îi spuse stăpânului ei, că este chemat la telefon. Doctorul intră în casă prin uşa din spatele casei.

La aparat era Dora Norman; telefona de la Hazelbury; după o vreme abia pricepu doctorul că era vorba de David.

Spuse că primise în căsuţa ei vizita poliţiei spre a face inventarul lucrurilor domnişoarei Lopinowa. Aşa că Dora se dusese la Hazelbury să-l caute pe coconaşul David, să vadă ce era de făcut, şi îl găsise bolnav în pat.

— De două ori pe zi vine doctorul la el, urmă ea, dar eu cred Sir, că domnul David nu poate fi bine îngrijit într-o cameră mobilată. Are mare nevoie de îngrijire, Sir. Gazda e de părere să fie băiatul duş la spital.

Cu faţa şi mai încruntată, doctorul Bright nu răspunse îndată. Îşi netezi de mai multe ori barba, şi se uită, fără să vădii ce e în jur. La celălalt capăt al firului, Dora se afla într-o cabină telefonică; o spaimă îi îngheţase sufletul şi avea lacrimi în ochi. Pe David îl adora. O adevărată pasiune o cuprinse văzându-l bolnav şi era gata să se jertfească pentru el. Dorea sincer să-l redea familiei.

Dora se temea că doctorul Bright va încuviinţa transportarea lui David la spital. Şi cum doctorul şovăia, ea îi spuse cu glas energic că va lua numaidecât o ambulanţa, şi chiar în seara aceea îl va aduce pe bolnav la Potman’s Heath.

«— Un moment! zise doctorul Bright, dar Dora închisese.

Cu receptorul în mână rămase gânditor şi uluit.

După o oră, sosiră John şi Mary, cu băieţelul şi

doica.

O roşeaţă înfrigurată îi acoperea obrajii, dar se stăpânea. Puse un buchet de flori pe măsuţa de lângă patul fratelui ei. Era aşa de tristă.

Afară era soare de primăvară.

Pe seară automobilul sanitar intră în sat şi opri în faţa casei doctorului.

Şoferul şi Dora Norman, care stătuse alături, coborâseră, O îngrijitoare se ivi din automobil. În prag era Mary.

David fu dus sus, în camera lui şi urcat în patul cu cearşafuri albe. Jaluzelele verzi erau lăsate şi liniştea domnea în încăpere. David se uită nepăsător la pereţii între care petrecuse atâţia ani. Era într-o stare de desăvârşită amorţeală. Membrele îi erau ca de plumb.

Ceru un pahar, cu apă. Doctorul Bright îi aduse apa, în cai e turnase şi o doctorie.

David îi văzu pe toţi intrând în cameră, pe Mary, pe John, pe Dora Norman şi pe tatăl lui. Toţi îl priveau îngrijoraţi. Îl încurajau şi plecau. Nu mult după aceea sosi doctorul Rennel din Rye şi cu el veni o femeie care purta un şorţ lung, alb; era cu păr argintiu, dar avea ochi blânzi.

David avusese o noapte liniştită. Visa că se plimba pe ulicioara din Rovedene. La o fereastră, Karis îi surâdea. David încerca să se ducă la ea, dar nu putea de parcă era ţintuit…

Deschise ochii. Simţea două braţe moi, care-l luară în braţe, şi două buze reci pe frunte; simţea picurând lacrimi pe faţa lui. Era o femeie. îi vorbi de Dumnezeu, în puterea căruia sunt toate puterile vieţii şi ale morţii. David nu înţelegea; i se părea că vede

departe cu ochi nepământeşti imaginea lui Mary ale cărei buze îi vorbeau. Şi iar îl dureau ochii, lumina lămpii îl supăra…

A doua zi sosi un străin la Potman's Heath. Avea o frunte foarte boltită şi ochii ca vârfuri de stilet. David nu-l ştia. Cu ajutorul bătrânului medic din Rye şi al infirmierei, îl întoarse într-o parte; simţea atingerea rece a unui instrument între coaste – şi tresări la o înţepătură pe care o simţi în adânc.

Străinul, un medic specialist din Londra, se sfătuise cu doctorul Rennel.

— Aprindere de plămâni, zise specialistul, şi se apropie de punctul culminat. Plămânul drept şi pleura sunt prinse cu totul. Poate va fi nevoie de baloane de oxigen.

Un surâs istovit plutea pe faţa aprinsă a lui David: „mai bine să nu exist şopti el. Nu vreau să mai respir".

— Infecţie, spune specialistul, cu o voce şoptită, colegului său. Se apropie criza. Plămânul drept şi pleura sunt prinse în întregime. Dacă respiraţia va fi tot mai dificilă, atunci, va fi necesar să folosim oxigen; nu sunteţi de aceeaşi părere? Şi medicul din Rye aprobă cu o seriozitate gravă.

Vocile din cameră străbat prin inconştienţa lui David. Un zâmbet fără speranţă zboară peste faţa lui îmbujorată.

— Este mult mai bine să nu fi, şopteşte el. Lăsaţi-mă să nu mai respir…

Dr. Rennel îl priveşte plin de uimire pe colegul său londonez; specialistul se apleacă asupra lui David şi îi pune mâna pe frunte.

— Ascultă, băiete, spune el, noi ne străduim din

răsputeri să te salvăm, te rog, mobilizează-ţi toată voinţa pentru a ne ajuta. Încearcă să vrei, străduieşte-te să depăşeşti situaţia şi atunci îţi vei reveni!

Ochii lui David se îndreptau difift şi involuntar spre bărbatul cu fruntea înaltă; privirea lui plină de durere lăsa să se vadă că nu are nicio dorinţă, niciun ideal, pentru ca această voinţă, care i se cerea să existe şi să schimbe destinul.

— Nu sunt înspăimântat, spuneţi-le că nu îmi este teamă! apoi începea să tuşească dureros.

Curând însă, medicii părăsesc casa; specialistul se întoarse imediat la Londra şi spuse că, dacă este nevoie, va mai veni din nou în ziua următoare.

Dr. Rennel îl ia pe dr. Bright de o parte şi îi mărturiseşte că David nu se teme de moarte, ci, dimpotrivă, şi-o doreşte. Dr. Rennel crede că este o datorie omenească să-l anunţe pe tatăl lui David, că trebuie să se pregătească pentru tot ce poate să fie rău, fiindcă speranţele de a învinge boala scad cu fiecare ceas care trece.

— Credeţi cu adevărat. Întreabă dr. Bright, că dacă David ar avea voinţă, s-ar însănătoşi?

Dr. Renell ridică din umeri.

— Puterea voinţei a influenţat de multe ori atunci când pacientul a sperat acest lucru, sau când a vrut să fie sănătos.

— Şi David doreşte să moară? – strigă tatăl disperat. Dar pentru ce, în numele cerului?

Dr. Rennel, fără să răspundă la această întrebare, se urcă în mica sa maşină galbenă, promiţând că va face tot ce este posibil pentru a-l salva pe David.

După plecarea lui, bătrânul Bright se retrase în bibliotecă, şi încuind uşa se aşează într-un fotoliu

adânc. Ura din toată inima decepţiile şi grijile şi acum devenise prada lor. Intuia cu disperare că trăieşte cea mai mare pierdere a vieţii sale. Nu o putea înlătura, dar se încrâncena să creadă că David va muri…

Din când în când se ridică şi umbla prin cameră, apoi privind spre peluza verde îl zări pe profesorul Ravelli, care sosise de dimineaţă, împreună cu John Grevil. Cei doi bărbaţi stăteau trişti, cu capul aplecat. Privirile dr. Bright sunt neliniştile; un vânt uşor suflă prin pădurea sa dragă şi în depărtare se zăreşte cimitirul. Acolo se odihnesc rămăşiţele trupeşti ale mamei lui David; oare acolo se va odihni în curând şi David? în momentul următor noi nelinişti îl cuprind pe îndureratul tată: de ce oare nu sjar putea ca David să se însănătoşească? De cenţi ar fi posibil ca într-o zi să păşească pe această peluză, sănătos, cu înfăţişare viguroasă ca acum John Grevil, sau ca profesorul Ravelli? Speranţele dr. Bright renasc; el simte că ar da totul numai ca băiatul său să rămână în viaţă. Da, şi cum s-ar strădui să-i îndeplinească orice dorinţă, să-i înţeleagă fiecare gând! Cum ar încerca el să-l iubească altfel, decât până acum. Şi poate ar renunţa la ateismul său şi ar începe să creadă în Dumnezeu. De ce nu, de ce nu?

Dr. Bright nu-şi mai aminteşte că toate aceste lucruri le-a mai gândit cu mulţi ani înainte, tot aici, între aceiaşi patru pereţi, în ziua aceea tristă, când Soţia sa, doar un etaj mai sus, zâdea muribundă.

Către miezul nopţii dr. Rennel se întoarce; el merge imediat în camera bolnavului şi aruncă o privire pe foaia pe care era trecută temperatura. Sprâncenele se ridicară peste ramele aurite ale ochelarilor. Îngrijitoarea îl anunţă că nu a permis

nimănui să intre în cameră.

— E bine aşa, spune el.

Apoi se apropie de pat, îl consultă pe David şi pregătindu-se să-i pună tubul cu oxigen, observă că dinţii bolnavului sunt încleştaţi. Doctorul se strădui să-i descleşteze, dar David nu-l lasă, încercând chiar să-l îndepărteze. Pentru că doctorului îi era teamă ca enervarea să nu-l omoare pe pacient, ordonă ca tubul cu oxigen să fie scos din cameră. În schimb solicită şi alte pungi cu gheaţă.

lân primele ore ale dimineţii David se stinse. Pe când o nouă zi se năştea, în grădină soseau vestitorii primăverii. O pasăre poposise pe crengile unui copac din apropierea ferestrei lui David şi cântă de la prima oră; cerul era senin şi clar, iar norii mici plutesc uşor şi ici-colo se transformă în fulgi roşietici.

David stătea nemişcat. Îmbujorarea îi părăsise obrazul, iar fruntea sa înaltă avea o culoare palidă. Gura sa cu contururi dure e fără culoare şi deşi o mică luptă i-a strâns buzele, arătă, ca un copil.

Ceva bun şi adevărat este în trăsăturile sale pe care nici moartea însăşi nu a putut să-l distrugă. Toate tainele pe care sufletul său le-a păstrat au dispărut, transformându-se într-o sfântă linişte.

Îngrijitoarea a aţipit spre dimineaţă. Deodată se trezeşte cu un neobişnuit sentiment, cel al apropierii morţii. îl privi cu teamă pe David şi tremurând, îl chemă imediat pe dr. Rennel.

Câteva minute mai târziu, dr. Rennel bate în uşa de lângă cea a camerei lui David şi intră. Nu pentru mult timp. Peste câteva clipe, uşa se deschise din nou, şi dr. Bright apăru. Este îmbrăcat în negru şi poartă o cravată de aceeaşi culoare. Tristeţea îi brăzdează faţa,

iar ochii sunt plini de lacrimi…

I

Tiparul executat sub comanda nr. 795 la 1. P. „Filaret”, str. Fabrica de chibrituri nr. 9 – 11, Bucureşti România